

Evropska
komisija

Splošno poročilo

o dejavnostih
Evropske unije

2014

Splošno poročilo o dejavnostih Evropske unije – 2014

Evropska komisija
Generalni direktorat za komuniciranje
Informacije za državljane
1049 Bruselj
BELGIJA

Evropska komisija je 13. februarja 2015 pod oznako COM(2015) 57 sprejela
Splošno poročilo o dejavnostih Evropske unije – 2014.

<http://europa.eu/general-report/sl>

Fotografija na naslovnici: Evropski parlament, Bruselj, Belgija, na večer evropskih volitev, 25. maja
(© Evropska unija)

Print	ISBN 978-92-79-41169-4	ISSN 1725-6976	doi:10.2775/55573
PDF	ISBN 978-92-79-41170-0	ISSN 1977-3560	doi:10.2775/52145
EPUB	ISBN 978-92-79-41171-7	ISSN 1977-3560	doi:10.2775/60039

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2015

© Evropska unija, 2015

Reprodukcija je dovoljena. Dovoljenje za uporabo ali reprodukcijo posameznih fotografij je treba pridobiti neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

Printed in Luxembourg

Splošno poročilo

o dejavnostih
Evropske unije

2014

KAZALO

PREDGOVOR	4
------------------	----------

POGLAVJE 1

UNIJI DEMOKRATIČNIH SPREMENB NAPROTI	6
Novi Parlament, ki so ga izvolili državljani	9
Menjava na čelu Evropskega sveta	12
Nova Evropska komisija	13
Deset let dosežkov	21
Nadaljnji napredek glede poglobljene in prave ekonomske in monetarne unije	24
Vključevanje državljanov v razpravo o prihodnosti Evrope	25
Evropsko leto državljanov 2013 – dejavnosti v letu 2014	26
Nova zgodba za Evropo	27

POGLAVJE 2

VEČ KORAKOV NA POTI K EKONOMSKI, FISKALNI IN BANČNI UNIJI	28
Krepitev evropskega ekonomskega upravljanja in evropske agende za rast	31
Finančna pomoč: podrobnosti programov	43
Trden finančni okvir za Evropo in bančna unija za evrsko območje	50
Varstvo potrošnikov v okviru finančnih storitev	58
Boljše usklajevanje davčnih politik	59

POGLAVJE 3

KREPITEV GOSPODARSKEGA OKREVANJA, RASTI IN USTVARJANJA NOVIH DELOVNIH MEST	64
Proračun EU za obdobje 2014–2020 – vlaganje v prihodnost	67
Naložbeni načrt za spodbuditev rasti in delovnih mest	69
Evropske politike za rast in zaposlovanje	73
Odprt in pravičen notranji trg	98
Prispevek trgovine h gospodarski rasti	121
Kmetijska, ribiška in pomorska politika	124
Proračun EU	130

ZA EVROPO DRŽAVLJANOV, PRAVIC, PRAVIČNOSTI IN VARNOSTI 140

Temeljne pravice	143
Državljanstvo	154
Dialog s cerkvami, verskimi skupnostmi ter svetovnonazorskimi in nekonfesionalnimi organizacijami	156
Etika in znanost	157
Pravosodje in notranje zadeve – konec prehodnega obdobja in nova pooblastila za institucije EU	158
Pravosodje	159
Notranje zadeve	163
Olajšanje vsakdanjih skrbi državljanov	171

NA POTI K VEČJI VLOGI EU V SVETU 192

Evropsko sosodstvo	195
Pogajanja o širitvi	201
Strateška partnerstva	205
Regionalne politike	211
Razvoj	219
Odzivanje na humanitarne krize in izredne razmere	224
Človekove pravice in demokracija	229
Večstransko upravljanje in globalni izzivi	232
Mir in varnost	239

DELO EVROPSKIH INSTITUCIJ IN ORGANOV 246

Evropski parlament	249
Evropski Svet	253
Svet Evropske unije	255
Evropska komisija	258
Sodišče Evropske unije	262
Evropska centralna banka	267
Računsko sodišče	269
Evropski ekonomsko-socialni odbor	271
Odbor regij	272
Evropska investicijska banka	273
Evropski varuh človekovih pravic	274
Decentralizirane agencije	275
Vloga nacionalnih parlamentov na evropskem prizorišču	276
Večja preglednost: na široko odprto okno za državljane	277

KRONOLOGIJA 280

PREDGOVOR

© EPP, pravica do uporabe fotografije podeljena
Evropski uniji, 2014

V letu 2014 sem bil zaradi številnih dogodkov ponosen, da sem Evropejec. Družini evrskega območja se je 1. januarja pridružila Latvija, leto pozneje še Litva. V Limi v Peruju je EU v konstruktivnem in kompromisnem duhu pomagala tlakovati pot do smiselnega dogovora o globalnih podnebnih spremembah v Parizu. V času ukrajinske krize smo se uspeli združiti, nastopati enotno ter delovati učinkovito s trgovinskimi sankcijami, pridružitvenim sporazumom in energetskim dogovorom, ki zagotavlja nadaljnjo dobavo plina. EU je dosegla pomemben napredek v smeri bančne unije, ki bo povrnila zaupanje in končala obdobje, ko so morali davkoplačevalci plačevati za napake bank, ter omogočila finančnemu sektorju, da znova začne posojati denar. V prvem letu novega večletnega finančnega okvira EU je bila raziskovalcem, regijam, kmetom in drugim v EU sproščena prva tranša v višini skoraj 1 bilijona evrov finančnih sredstev. Medtem pa je 510 milijonov kilometrov stran evropsko vesoljsko plovilo prvič v zgodovini pristalo na kometu, kar je bil osupljiv dosežek inovacij in bistrumja.

Seveda je bilo leto 2014 tudi leto predvolilne kampanje, v okviru katere so politične stranke prvič imenovalle svoje vodilne kandidate za mesto predsednika Komisije. Prvič v zgodovini se je bitka za Evropsko unijo bojevala z besedami in idejami in ne z orožjem. To pomeni novo vrsto legitimnosti: Unijo demokratičnih sprememb. Odtod ni več poti nazaj.

Zame ti dogodki odražajo pomen evropske enotnosti, sodelovanja in skupnih ciljev po vsej EU in še naprej.

Leto 2014 pa je bilo tudi leto številnih izzivov za našo Unijo.

Predvsem ostajajo šibki obeti za rast in to dejstvo ima dejanske posledice za ljudi. Število brezposelnih v EU ustreza številu prebivalcev večje države članice in stanje se ne izboljšuje dovolj hitro. Na te ljudi ne smemo pozabiti in ne popustiti v svojih prizadevanjih za izboljšanje njihovega položaja.

Prav tako smo bili priča številnim svetovnim izzivom: vzponu Islamske države, ki predstavlja resno grožnjo mednarodnemu miru in varnosti; krizi zaradi ebole, ki zahteva organiziran, odločen in hiter odziv EU; utopitvam ljudi, ki so v iskanju boljšega življenja poskušali doseči evropske obale; ter svetovnemu izzivu za razvoj, da se izkorenini revščina in ublaži trpljenje najranljivejših.

To so področja, na katerih združeno evropsko ukrepanje lahko in tudi bi moralo privedi do sprememb. Kažejo pa tudi, da moramo spremeniti svoj pristop.

2014 je bilo leto velikih političnih sprememb v EU. Imamo nov Evropski parlament, novo Komisijo in novega predsednika Evropskega sveta. Ta institucionalna prenova je priložnost za nov začetek Evropske unije. Tokrat je bilo drugače in lotili se bomo veliko drugačnih stvari ter na drugačen način: „bolj se bomo posvetili velikim stvarim in manj dlakocepili pri majhnih“.

To načelo smo začeli uresničevati v praksi: deset jasnih prednostnih nalog iz političnih usmeritev nove Komisije je politična pogodba tako z Evropskim parlamentom kot z Evropskim svetom ter podlaga za izvolitev Komisije. Prednostne naloge so bile upoštevane v delovnem programu Komisije za leto 2015. Kot predsednik izvršilne veje Evropske unije se želim osredotočiti na področja, na katerih lahko Unija dejansko in pozitivno vpliva na ljudi, želim se lotiti večjih izzivov in zagotoviti konkretne rezultate.

Na vrhu seznama – in skupna rdeča nit vseh naših prizadevanj – je doseči, da ljudje spet dobijo delo ter da gospodarstvo EU prične rasti. Spodbuditi moramo naložbe. Države članice morajo po načelu „tvornega trikotnika“ nadaljevati strukturne reforme in spodbujati fiskalno odgovornost na rasti prijazen način. Že v letu 2014, v enem

mesecu po nastopu funkcije, smo predlagali novo naložbeno ofenzivo za sprostitve javnih in zasebnih naložb v višini 315 milijard evrov v naslednjih 3 letih. Ta predlog je že podprl Evropski svet, z željo, da se začne hitro izvajati in bi se nove naložbe lahko udeležile že v sredini leta 2015.

Šli bomo še dlje, kot kaže delovni program za leto 2015. Od pomoči ljudem pri ponovnem zaposlovanju do bolj poštene obdavčitve in nove uravnotežene agende za migracije – svojih deset prednostnih nalog prenašamo v konkretne ukrepe na terenu. Vse to bo podpirala in vodila Komisija, ki je politična; pregledna, vendar tudi vidna; ter odgovorna – ki odpira vrata do Unije demokratičnih sprememb. Komisija, ki je sposobna razširjanja vrednot in soočanja z izzivi.

V letu 2014 smo na žalost izgubili mnogo velikih Evropejcev. Zlasti Jacquesa Barrota, nekdanjega podpredsednika Evropske komisije; Jeana-Luca Dehaena, arhitekta Lizbonske pogodbe; Mauricea Faureja, zadnjega živečega podpisnika Rimskih pogodb iz leta 1957, in Lea Tindemansa, vizionarja, ki je trajno prispeval k uskladitvi evropske zgodovine in geografije. Ti ljudje niso bili zavezani le ideji Evrope, temveč tudi uresničitvi te ideje v praksi in v vsakodnevnem življenju.

Čeprav jih na žalost ni več med nami, njihove vrednote in vizije živijo naprej. Osebnost me navdihujejo in bodo še naprej v spodbudo mnogim v Evropi in po svetu.

Verjamem v Unijo, ki gre naprej, pa čeprav vsi njeni člani nimajo nujno enake hitrosti. V Unijo, ki ne raste v nasprotju s svojimi narodi, z lastnimi tradicijami, vrlinami, bogastvi in bistvi obstoja, temveč jih spoštuje in je uglašena z njihovo dobronamernostjo. V Komisijo, ki ni generalni sekretar Sveta niti denarnica Parlamenta, temveč z drugimi institucijami kot odvetniki, obrtniki in arhitekti sooblikuje metodo Skupnosti. V Unijo, ki je zavezana demokraciji in reformam; ki se ne vmešava v podrobnosti, temveč dela za svoje državljane in se osredotoča na resnično pomembne teme.

V nadaljevanju lahko berete o številnih dejavnostih EU v letu 2014. Moj predhodnik José Manuel Durão Barroso je bil predsednik Komisije do 1. novembra in njemu gre zahvala za velik del napredka, opisanega v tem poročilu. Izražam mu globoko spoštovanje za navedeno delo.

V letu 2015 tega zagona ne bom ohranjal le zaradi njega samega, temveč bom Evropi pomagal do novega začetka, ki se močno osredotoča na naše politične prednostne naloge in državljanom prinaša dejanske koristi. „Tokrat je drugače“ je bilo geslo Evropskega parlamenta za volitve leta 2014. S svojim delom in prednostnimi nalogami bomo to tudi dokazali.

Jean-Claude Juncker

Uniji demokratičnih sprememb naproti

Leto 2014 je bilo za Evropsko unijo leto sprememb. Izvoljen je bil nov Evropski parlament in prvič v zgodovini je bil predsednik Evropske komisije izbran na podlagi rezultatov parlamentarnih volitev. Novi predsednik je postal Jean-Claude Juncker, kandidat zmagovalne politične skupine. Po predstavitvah in potrditvi s strani Evropskega parlamenta oktobra je nova Komisija svoj mandat začela 1. novembra. Določila je ambiciozen načrt, ki temelji na političnih prednostnih nalogah, ki jih je predsednik Juncker predstavil Parlamentu. Novi predsednik Evropskega sveta Donald Tusk je svoj mandat nastopil 1. decembra in postal prvi voditelj Evropskega sveta iz ene od držav članic, ki so se EU pridružile po letu 2004. Poleg tega je Evropska centralna banka v okviru krepitev ekonomske in monetarne unije EU (EMU) dobila nove pristojnosti za nadzor evropskih bank.

Predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz (na levi) predaja uradne rezultate glasovanja Parlamenta o novem kolegiju komisarjev predsedniku Evropske komisije Jeanu-Claudu Junckerju (na desni). Strasbourg (Francija), 22. oktobra.

Novi Parlament, ki so ga izvolili državljani

Leto 2014 so zaznamovale volitve, ki so potekale med 22. in 25. majem. Na volitvah je Evropska ljudska stranka (EPP) ohranila položaj največje politične skupine v Evropskem parlamentu (z 221 poslanci) in prednost pred Naprednim zavezništvom socialistov in demokratov (S & D), ki se je uvrstilo na drugo mesto (s 191 poslanci).

Uradna volilna udeležba na evropski ravni je bila 42,54-odstotna, nekoliko nižja kot leta 2009, vendar z velikimi razlikami med državami članicami. V državah z visoko volilno udeležbo je več vodij strank menilo, da je bila delni razlog za zanimanje volivcev volilna kampanja za predsednika Evropske komisije – t. i. postopek izbora izmed vodilnih kandidatov.

Največja institucionalna novost volilne kampanje je bila namreč ta, da so glavne evropske politične stranke izbrale vodilne kandidate, ki naj bi pred volitvami izvajali vseevropsko kampanjo in postali obraz svoje evropske politične družine. Ti kandidati, ki so nato postali uradni kandidati strank za položaj predsednika Komisije, so bili Jean-Claude Juncker (Evropska ljudska stranka (EPP)/Luksemburg), Martin Schulz (Stranka evropskih socialistov (PES)/Nemčija), Guy Verhofstadt (Zavezništvo liberalcev in demokratov za Evropo (ALDE)/Belgija), Franziska Keller (Evropska stranka zelenih/Nemčija), José Bové (Evropska stranka zelenih/Francija) in Alexis Tsipras (Stranka evropske levice (EL)/Grčija). Evropski svet je glede na izide volitev s kvalificirano večino sklenil, da za kandidata za predsednika Komisije imenuje Jeana-Clauda Junckerja, ki ga je nato na podlagi tega Parlament podprl 15. julija.

Kampanja volilnih kandidatov

Člen 17(7) Pogodbe o Evropski uniji:

„Ob upoštevanju volitev v Evropski parlament in po opravljenih ustreznih posvetovanjih Evropski svet s kvalificirano večino Evropskemu parlamentu predlaga kandidata za predsednika Komisije. Evropski parlament izvoli tega kandidata z večino svojih članov.“

Da bi dosegli zahteve iz navedene določbe, so vodilni kandidati za mesto predsednika Komisije odločno izvajali svojo kampanjo od aprila do datuma parlamentarnih volitev. Ob pomoči svojih podpornikov iz evropskih političnih strank so potovali po vsej Uniji in se srečevali z državljani, volivci, mediji, nevladnimi organizacijami ter številnimi drugimi zainteresiranimi stranmi.

Plakat kampanje za evropske volitve, ki so potekale med 22. in 25. majem.

KAMPANJA ZA EVROPO

Kandidati petih glavnih političnih strank v akciji med svojo volilno kampanjo (v smeri urnega kazalca z leve zgoraj): Jean-Claude Juncker (EPP) na Dunaju, v Avstriji; Guy Verhofstadt (ALDE) v Stockholmu, na Švedskem; Franziska Keller (Evropska stranka zelenih) v Bruslju, v Belgiji; Alexis Tsipras (EL) v Pragi, na Češkem in Martin Schulz (PES) v Malagi, v Španiji.

Vodilni kandidati so predstavili svoje poglede, politike in prednostne naloge, da bi državljani prvič v zgodovini lahko resnično izbrali predsednika Komisije. Proces je bil torej, kolikor je bilo mogoče, demokratičen in pregleden. Komisija je leta 2013 priporočila, naj politične stranke na ravni EU v kampanji za parlamentarne volitve 2014 imenujejo svojega kandidata za predsednika Komisije in pokažejo njegovo evropsko strankarsko pripadnost. S tem priporočilom je želela zagotoviti boljšo obveščenost volivcev o vprašanjih, o katerih se odloča na volitvah, spodbuditi razpravo na ravni EU in mobilizirati volivce.

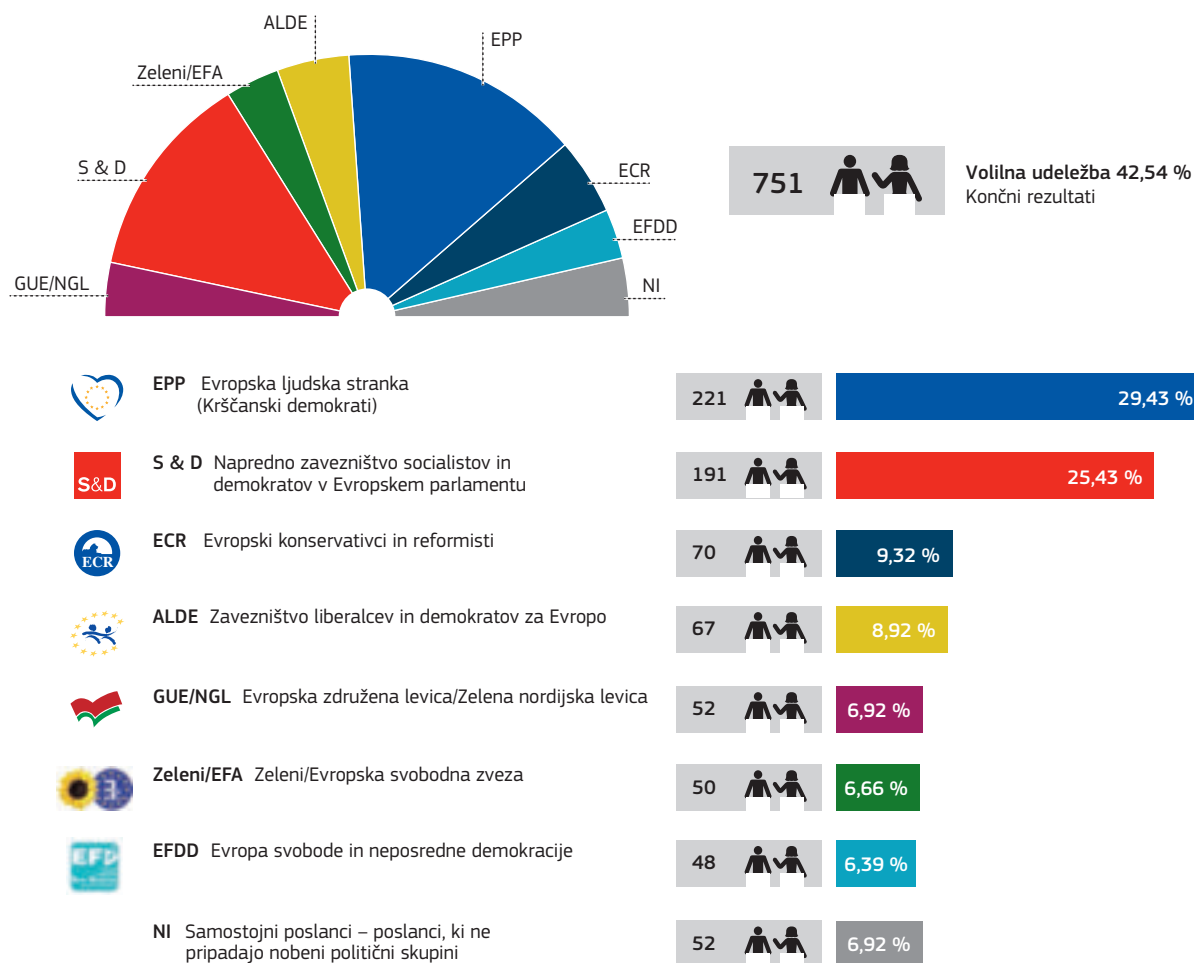
Pomembna novost kampanje so bile televizijske razprave v živo. Pred volitvami so se vodilni kandidati udeležili do devet televizijskih razprav v živo, kar se je v okviru evropskih volitev prav tako zgodilo prvič. Razprave so bile različne. V nekaterih so sodelovali vsi ali skoraj vsi kandidati, štirikrat pa sta se soočila le vodilna kandidata EPP in PES. Razprave so potekale v petih različnih državah in v treh različnih jezikih. Poleg bolj tradicionalnih medijev je kampanja široko zajela tudi socialne medije in tako dosegla še veliko več ljudi, zlasti mlajšo generacijo volivcev.

Sestava novega Evropskega parlamenta

Po pogajanjih glede pripadnosti nacionalnih strank evropskim skupinam je bil julija imenovan novi Parlament (za osmo mandatno obdobje) s sedmimi političnimi skupinami ⁽¹⁾. Te skupine so obstajale že v prejšnjem mandatnem obdobju, pri čemer se je skupina EFD (Evropa svobode in demokracije) v novem mandatnem obdobju preimenovala v EFDD (Evropa svobode in neposredne demokracije). Vendar se je z volitvami in odločitvami o pripadnosti relativna številčna sestava političnih skupin spremenila. Skupina ALDE je morala položaj tretje največje skupine prepustiti Evropskim konservativcem in reformistom (ECR), skupina Zelenih/Evropske svobodne zveze (četrti največja skupina prejšnjega parlamenta) pa je padla na šesto mesto, ker jo je prehitela skupina GUE/NGL. Število evroskeptičnih poslancev se je v novem parlamentu povečalo, kar je največji skupini, EPP in S & D, skupaj s skupino ALDE spodbudilo k sklenitvi novega sporazuma o tehničnem in političnem sodelovanju (pogosto imenovanega „velika koalicija“), s katerim želijo zagotoviti „stabilno proevropsko večino“ v Parlamentu. Prvi kazalnik tega sodelovanja je bila ponovna izvolitev Martina Schulza (S & D/Nemčija) za predsednika Parlamenta za nadaljnji dve leti in pol.

Z osmim mandatnim obdobjem Parlamenta so se v celoti začele uporabljati določbe Lizbonske pogodbe, v skladu s katero ima Parlament 751 poslancev, njihovo število na državo članico pa po načelu padajoče sorazmernosti znaša od šest (Ciper, Luksemburg in Malta) do 96 (Nemčija).

REZULTATI VOLITEV V EVROPSKI PARLAMENT 22.–25. MAJA

Menjava na čelu Evropskega sveta

Dne 30. avgusta je 28 voditeljev držav ali vlad EU za predsednika Evropskega sveta z mandatom dve leti in pol izvolilo Donalda Tuska, nekdanjega poljskega predsednika vlade. Ta je mandat nastopil 1. decembra in tako nadomestil svojega predhodnika Hermana Van Rompuya, prvega predsednika Evropskega sveta, katerega mandat je trajal od leta 2009 do leta 2014.

Predsednik Tusk je na slovesni predaji poslov v Bruslju pohvalil delo Hermana Van Rompuya in njegov izjemen prispevek k vodenju Evrope iz finančne in gospodarske krize. Povedal je, da bo pri svojem delu upošteval pomembna načela, na katerih so temeljili ukrepi njegovega predhodnika: zaupanje, zdrav razum, zmernost in dostojnost.

Herman Van Rompuy, odhajajoči predsednik Evropskega sveta (na desni), izroča pero svojemu nasledniku Donaldu Tusku na slovesni predaji funkcije 1. decembra na sedežu Evropskega sveta v stavbi JustusLipsius v Bruslju (Belgija).

Predsednik Tusk je prav tako opredelil štiri prednostne naloge, ki naj bi zaznamovale njegov mandat:

- ▶ zaveza za zaščito temeljnih vrednot EU – svobode in solidarnosti – ter ohranjanje enotnosti EU ob notranjih in zunanjih nevarnostih;
- ▶ odločenost, da se gospodarska kriza odpravi ter da se vzpostavi prava ekonomska in monetarna unija;
- ▶ močna vloga EU na mednarodnem prizorišču in njena podpora državam sosedstva z enakimi demokratičnimi vrednotami;
- ▶ čezatlantski odnosi med Evropo in Združenimi državami kot steber skupnosti demokracij.

Nova Evropska komisija

Nov začetek za Evropo

Po prvi vseevropski volilni kampanji je Evropski svet 27. junija Parlamentu kot kandidata za predsednika Komisije predlagal Jeana-Clauda Junckerja. Pri tem je upošteval izide volitev v Parlament, kakor je določeno v členu 17(7) Pogodbe o Evropski uniji. Parlament je Junckerja izvolil 15. julija, in sicer z veliko večino 422 glasov (za večino jih je potreboval 376).

Novoizvoljeni predsednik je druge člane kolegija izbral na podlagi predlogov držav članic, končni seznam kandidatov za komisarje pa je skupaj s Svetom sprejel 5. septembra. Dne 10. septembra je predstavil svojo ekipo in dodelitev resorjev, nato pa so bila pred ustreznimi parlamentarnimi odbori opravljena posamezna zaslišanja kandidatov za komisarje.

V skladu s tem in po Junckerjevi prilagoditvi ekipe zaradi pomislekov, izraženih na zaslišanjih, je Parlament 22. oktobra s 426 glasovi za (od skupno 699 glasov) potrdil kolegij komisarjev. Nato je Evropski svet na svojem zasedanju 23. oktobra imenoval Komisijo, ki je svoj mandat začela 1. novembra.

Predsednik Juncker in člani kolegija komisarjev so 10. decembra uradno prisegli pred Sodiščem Evropske unije v Luxembourg. S tem dejanjem so se zavezali, da bodo spoštovali Pogodbi in Listino Evropske unije o temeljnih pravicah ter da bodo svoje obveznosti izpolnjevali popolnoma neodvisno in v splošnem interesu Unije.

Jean-Claude Juncker, predsednik Evropske komisije od 1. novembra, med slovesno zaprisego z ostalimi člani kolegija pred Sodiščem Evropske unije 10. decembra v Luxembourg.

Transparent na stavbi Berlaymont, sedežu Evropske komisije v Bruslju (Belgija), s fotografijami članov nove Komisije, ki je delo nastopila 1. novembra. Na transparentu je slogan „Nov začetek za Evropo“ v nizozemščini, francoščini in angleščini.

Komisarji so se prav tako zavezali, da ne bodo zahtevali niti sprejemali navodil od nobenega organa, da se bodo vzdržali vsakršnega ravnanja, ki je nezdržljivo z njihovo funkcijo in opravljanjem njihovih nalog, ter da bodo med svojim mandatom in po njegovem izteku spoštovali iz mandata izhajajoče obveznosti.

Parlament je predsednika Komisije izbral na podlagi njegovih političnih usmeritev, predstavljenih v dokumentu „Nov začetek za Evropo: moj načrt za delovna mesta, rast, pravičnost in demokratične spremembe“⁽²⁾. Ta dokument, ki je nastal na podlagi njegovih stikov s političnimi skupinami v Parlamentu ter „Strateške agende za Unijo v času sprememb“, o kateri se je dogovoril Evropski svet na junijskem zasedanju⁽³⁾, je pomenil politično pogodbo s Parlamentom in Evropskim svetom, ki je omogočila izvolitev in imenovanje nove Komisije.

Deset prednostnih nalog, ki jih je določil predsednik Juncker

1. Nova spodbuda za delovna mesta, rast in naložbe
 2. Povezan enotni digitalni trg
 3. Odporna energetska unija z v prihodnost usmerjeno podnebno politiko
 4. Bolj povezan in pravičnejši notranji trg z okrepljeno industrijsko bazo
 5. Bolj poglobljena in pravičnejša EMU
 6. Razumen in uravnotežen prostotrgovinski sporazum z ZDA
 7. Območje pravosodja in temeljnih pravic, zasnovano na medsebojnem zaupanju
 8. Nova migracijska politika
 9. Močnejši svetovni akter
 10. Unija demokratičnih sprememb
-

V političnih usmeritvah predsednika je izpostavljena zaveza novega kolegija za nov začetek za Evropo ter načrt za delovna mesta, rast, pravičnost in demokratične spremembe, ki naj bi se izpolnila v sklopu navedenih desetih prednostnih nalog. Parlament je predsednika izbral na podlagi tega načrta in po končanih zaslišanjih kolegiju sporočil, da soglašja z njim. Evropski svet je nato na podlagi navedenega imenoval novo Komisijo.

Predsednik Juncker je že na začetku svojega mandata jasno povedal, da želi, da bo nova Komisija odprta za spremembe in pripravljena nanje. V ta namen je preoblikoval njen način dela. Nova Komisija bo delovala kot močna ekipa, ki bo sodelovala na različnih delovnih področjih za pripravo enotnih, trdnih in dobro obrazloženih pobud z jasnimi rezultati.

Predsednik je zelo jasno izrazil željo, da bo Komisija pri pomembnih zadevah bolj ambiciozna in jim bo posvečala veliko pozornosti, pri manjših pa zmernejša in skromnejša.

Nov način dela

Da bi omogočil izpolnjevanje takih ambicij, je novi predsednik Komisije oblikoval novo metodologijo za delo kolegija v svojem mandatu. V skladu z določbami Pogodbe je imenoval sedem podpredsednikov Komisije, ki bodo vodili projektne skupine, usmerjali in usklajevali delo več komisarjev, zagotavljali dinamično sodelovanje vseh članov kolegija ter omogočali prožnost in bolj povezan način dela Komisije. Podpredsedniki bodo pristojni za več natančno opredeljenih prednostnih projektov ter bodo vodili in usklajevali delo celotne Komisije na ključnih področjih načrta za delovna mesta, rast, pravičnost in demokratične spremembe. Ta vključujejo: nove spodbude za delovna mesta, rast in naložbe; povezan enotni digitalni trg; odporno energetska unija ter bolj poglobljeno in pravičnejšo ekonomsko in monetarno unijo. V praksi bo več komisarjev tesno sodelovalo s podpredsedniki v projektih skupinah, ki se bodo lahko spreminjale v skladu s potrebami in morebitnimi novimi projekti, ki se bodo sčasoma razvili.

Jean-Claude Juncker, predsednik Evropske komisije od 1. novembra, med pozivom k prvi tedenski seji novega kolegija štiri dni pozneje. Ob predsedniku sedita Catherine Day, generalna sekretarka, in Martin Selmayr, vodja kabineta predsednika. Stavba Berlaymont v Bruslju (Belgija).

Da bi omogočil nemoteno delovanje novega kolegija, je novi predsednik vsakemu od podpredsednikov in članov Komisije pred nastopom njihove funkcije izdal poslanico. V poslanicah je jasno določen način dela, ki ga predsednik pričakuje od svoje ekipe – s povezovanjem delovnih področjih, kolegialno, v skladu z najvišjimi strokovnimi in etičnimi standardi, popolnoma neodvisno in nepristransko. V poslanicah so navedena tudi posebna pričakovanja predsednika v zvezi s posameznim delovnim področjem. Usmerjene so tudi v dodelitev večje politične odgovornosti glede zadev s posameznih delovnih področij v skladu z načelom kolegialnosti.

Podpredsedniki bodo s svojim delovanjem zagotavljali politično odgovornost. Predsednik bo praviloma v delovni program Komisije ali na dnevni red kolegija uvrstil novo pobudo le, če jo bo na podlagi utemeljenih razlogov in jasnega opisa podprl podpredsednik. V zvezi s tem ter ob upoštevanju posebne prednostne obravnave agende za boljše pravno ureditev in proračunskih omejitev bo predsednik še zlasti pozorno prisluhnil mnenju prvega podpredsednika Fransa Timmermansa, ki je pristojen za boljše pravno urejanje, medinstitucionalne odnose, pravno državo in Listino o temeljnih pravicah, ter podpredsednice Kristaline Georgievske, ki je pristojna za proračun in človeške vire.

Nova služba za medije (SPP) odraža večjo politično in kolegialno naravnost nove Komisije ter se zgleduje po ureditvi Komisije pod vodstvom Jacquesa Delorsa (1985–1994), ko komisarji niso imeli uradnega govorca izključno za svoje delovno področje. SPP podpira politično komunikacijo predsednika in vseh članov kolegija, ki javno zastopajo institucijo in so najboljši predstavniki za politike Komisije. Tako posameznim komisarjem pomaga, da lahko prepričljivo in učinkovito obveščajo o velikem številu vprašanj ter o ključnih ciljih, prednostnih nalogah in dosežkih na ravni Unije.

SPP je sestavni del Generalnega direktorata za komuniciranje, ki deluje pod vodstvom predsednika. Je uradni glasnik Komisije v odnosu do medijev. Vodi jo vodja uradnih govorcev Evropske komisije Margaritis Schinas, v njej pa so zaposleni uradni govorci, tiskovni predstavniki in asistenti, katerih število se je bistveno zmanjšalo. Poleg tega ima vsak član kolegija tudi posebnega svetovalca za komuniciranje, ki mu pomaga pri njegovih komunikacijskih dejavnostih v tesnem sodelovanju s SPP.

Sedem projektih skupin

Prvi podpredsednik Frans Timmermans si bo prizadeval zagotoviti, da se v vsakem predlogu Komisije spoštujeta načeli subsidiarnosti in sorazmernosti. Deloval bo tudi kot neke vrste varuh Listine EU o temeljnih pravicah in pravne države pri vseh predlogih Komisije. Kot namestnik predsednika bo nadziral odnose Komisije z drugimi evropskimi institucijami in nacionalnimi parlamenti. Tako bo sodeloval z vsemi komisarji, še posebej tesno pa s komisarko za pravosodje, potrošnike in enakost spolov Věro Jourovo ter komisarjem za migracije, notranje zadeve in državljanstvo Dimitrisom Avramopoulosom, in sicer zaradi njune tesne povezanosti s področjem temeljnih pravic in pravne države. Predsednik Komisije je podpredsednika Timmermansa tudi zaprosil, naj mu svetuje pri reševanju sporov med vlagatelji in državo v pogajanjih o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe (TTIP). Predsednik je jasno sporočil, da v TTIP ne bo vključena klavzula o sporih med vlagatelji in državo, če se podpredsednik z njo ne bo strinjal.

Prva fotografija Junckerjeve Komisije, ki je delo nastopila 1. novembra, posneta 22. oktobra v stavbi Evropskega parlamenta v Strasbourgu (Francija) takoj po izglasovanju potrditvi v Parlamentu.

Da bi zagotovili, da se viri dodelijo v skladu s političnimi prednostnimi nalogami Komisije in da so vsi ukrepi čim uspešnejši, bo podpredsednica in komisarka za proračun in človeške vire Kristalina Georgieva pozorno spremljala proračunske in kadrovske vidike vseh pobud Komisije. Skrbela bo za nadaljnjo posodabljanje evropske javne uprave, tudi z večjo uporabo digitalnih tehnologij. Prav tako je zadolžena za to, da se bo delež žensk na višjih in srednjih vodstvenih položajih Komisije do konca mandata povečal na 40 %.

Ena od podpredsednic Komisije je tudi visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko Federica Mogherini. Usklajevala bo vse zunanje dejavnosti Komisije: evropsko sosedsko politiko in pogajanja o širitvi; trgovino; mednarodno sodelovanje in razvoj ter humanitarno pomoč in krizno upravljanje. Kar zadeva te zahtevne naloge, lahko zaprosi druge člane kolegija, naj jo nadomeščajo na področjih, povezanih z njihovimi pristojnostmi v Komisiji, tako da se bo lahko osredotočala na tekoče geopolitične izzive.

Preostali štirje podpredsedniki so pristojni za naslednja področja:

- ▶ Andrus Ansip – enotni digitalni trg;
- ▶ Maroš Šefčovič – energetska unija;
- ▶ Valdis Dombrovskis – evro in socialni dialog;
- ▶ Jyrki Katainen – delovna mesta, rast, naložbe in konkurenčnost.

KAKO JE IZVOLJENA EVROPSKA KOMISIJA?

Viri: Evropski parlament, prečiščeno besedilo Pogodbe o Evropski uniji, člen 17.7; Izjava št. 11, priložena Lizbonski pogodbi.

Delovni program Evropske komisije za leto 2015

Komisija je na podlagi političnih usmeritev predsednika z desetimi jasnimi prednostnimi nalogami in novih delovnih metod 16. decembra sprejela svoj delovni program za leto 2015 (4). V njem so določeni ukrepi, ki jih Komisija namerava sprejeti v tem letu, da bi dosegla resničen napredek glede delovnih mest, rasti in naložb ter dejanske koristi za državljane. V delovnem programu je predsednikovih deset prednostnih nalog preoblikovanih v prve konkretne cilje.

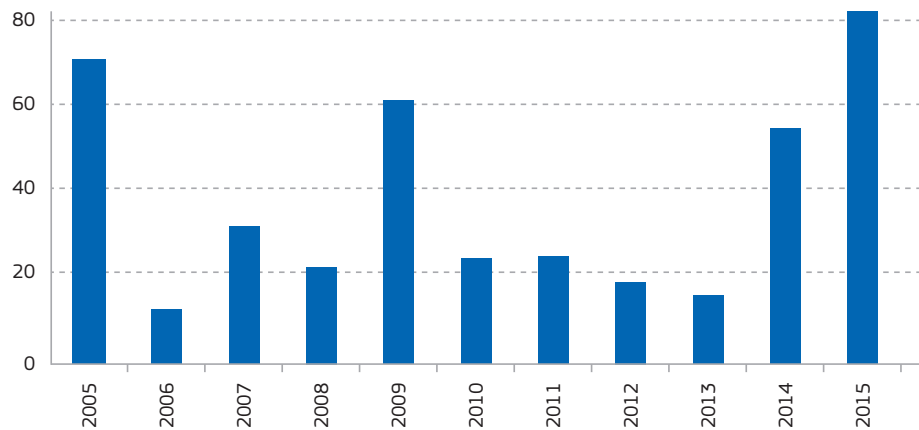
V njem so določeni: 23 novih pobud, ki jih je Junckerjeva Komisija predlagala na podlagi političnih usmeritev, predstavljenih Parlamentu; 80 obstoječih predlogov, za katere Komisija predlaga, da se iz političnih ali tehničnih razlogov umaknejo ali spremenijo; ter predlogi za zmanjšanje birokracije in odpravo upravnih bremen.

Komisija se je zlasti zavezala, da bo v letu 2015 izpolnila naslednje cilje:

- ▶ naložbeni načrt za Evropo: sprostitev javnih in zasebnih naložb v realno gospodarstvo v višini vsaj 315 milijard EUR v naslednjih treh letih;
- ▶ ambiciozen sveženj za enotni digitalni trg: ustvarjanje pogojev za živahno digitalno gospodarstvo in družbo z dopolnitvijo regulativnega okolja za telekomunikacije, posodobitvijo predpisov o avtorskih pravicah, poenostavitvijo pravil za potrošnike pri spletnem in digitalnem nakupovanju, krepitevijo kibernetске varnosti in vključevanjem digitalizacije;
- ▶ prvi koraki na poti k evropski energetske uniji: zagotavljanje zanesljive oskrbe z energijo, nadaljnje povezovanje nacionalnih energetskih trgov, zmanjšanje evropskega povpraševanja po energiji in dekarbonizacija mešanice energijskih virov;
- ▶ pravičnejši pristop k obdavčevanju: akcijski načrt o prizadevanjih za boj proti davčnim utajam in goljufijam, vključno z ukrepi na ravni EU, ki bodo omogočili prehod na sistem, v katerem se dobiček obdavči v državi, v kateri se ustvari, ter vključno z avtomatično izmenjavo informacij o odločitvah v davčnih zadevah in stabilizaciji osnove za davek od dohodkov pravnih oseb;
- ▶ evropska agenda za migracije: razvoj novega pristopa k zakonitemu priseljevanju, da bi EU postala privlačna destinacija za nadarjene ljudi in ljudi s spretnostmi, ter izboljšanje upravljanja priseljevanja v EU z intenzivnejšim sodelovanjem s tretjimi državami, solidarnostjo med državami članicami in bojem proti trgovini z ljudmi;
- ▶ bolj poglobljena EMU: stalna prizadevanja za spodbujanje gospodarske stabilnosti in privabljanje vlagateljev v Evropo.

Kar zadeva politično diskontinuiteto, je Komisija pri pripravi delovnega programa preučila približno 450 predlogov, o katerih naj bi se zdaj odločila Parlament in Svet. Za 80 od teh predlogov je predlagala preklic ali spremembo. Preklic nekaterih predlogov je Komisija predlagala zato, ker se ne ujemajo z njenimi novimi prednostnimi nalogami, v številnih primerih pa ostaja odločno zavezana zastavljenim ciljem. Vendar so predlogi neuporabni, če ostanejo na pogajalski mizi ali če v pogajanjih tako zvedenijo, da z njimi ni več mogoče doseči prvotnega namena. V takih primerih bo Komisija predlagala nove, boljše načine za doseganje teh ciljev. Komisija je pred dejanskim umikom navedenih predlogov Parlament in Svet zaprosila za mnenje.

ŠTEVILO UMIKOV V OBDOBJU 2005–2015 (PODATEK ZA LETO 2015 JE BIL NAPOVEDAN V DELOVNEM PROGRAMU KOMISIJE ZA LETO 2015)

Glede zmanjšanja birokracije in odprave regulativnih bremen delovni program za leto 2015 odraža okrepljeno zavezo Komisije za boljšo pravno ureditev, in sicer s programom ustreznosti predpisov za zmanjšanje birokracije in odpravo upravnih bremen ter prispevanjem k oblikovanju za naložbe ugodnega okolja. Kolegij komisarjev je opredelil vrsto predlogov in obstoječih zakonodajnih instrumentov, ki bodo ponovno pregledani in spremenjeni, da bi lahko bolje služili državljanom in podjetjem EU. To vključuje tudi prizadevanja za poenostavitev, na primer na področju skupne kmetijske politike.

Deset let dosežkov

V drugem petletnem mandatu Joséja Manuela Barrosa kot predsednika Komisije, ki se je zaključil 31. oktobra, je bila Evropa priča obdobju pretresov in sprememb, kakršnega še ni bilo. Njegov prvi mandat, ki so ga prav tako zaznamovale spremembe – institucionalne, se je končal z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe decembra 2009.

Čeprav je ta nova pogodba zagotovila institucionalno jasnost in stabilnost, je finančna kriza, ki se je začela leta 2007, hitro prerasla v krizo državnega dolga ter gospodarsko in socialno krizo, ki je zbrisala meje med evropskimi in nacionalnimi politikami. Barrosovi Komisiji je ob navedenih izzivih Evropo uspelo ohraniti združeno, odprto in močnejšo za prihodnost: združeno, ker je Komisiji Evropo uspelo ohraniti enotno in jo kljub pritiskom na države članice celo razširiti; odprto, ker sodeluje z mednarodnimi partnerji v G-20 pri opredelitvi svetovnega odziva, spodbuja trgovino v Uniji in po svetu kot sredstvo za spodbujanje rasti ter izpolnjuje svoje obveznosti do držav v razvoju; in močnejšo, ker se zdaj po Evropi izvajajo potrebne gospodarske reforme v povezavi z okrepljenim evropskim ekonomskim upravljanjem, zlasti na evrskem območju, kar bo prispevalo k boljši pripravljenosti evropskih gospodarstev na globalizacijo.

Barrosova Komisija, katere mandat se je iztekel 31. oktobra, z vsemi 28 komisarji, zbranimi na tedenski seji kolegija v stavbi Berlaymont v Bruslju (Belgija).

Pri tem je Komisija gradila na tistem, kar je za Evropsko unijo edinstveno. Bistvo Evrope so vrednote. Vrednote, kot je mir, ki je temeljno načelo Unije, za kar je leta 2012 prejela Nobelovo nagrado za mir. Vrednote, kot sta enotnost in raznolikost – vira moči, ki ju je treba ceniti. Vrednote, kot sta solidarnost, na kateri temelji socialno tržno gospodarstvo Unije, in zaščita ogroženih. EU je več kot le gospodarski projekt; je politični projekt, skupnost kultur ter skupnih vrednot in interesov. V obdobju 2010–2014 si je Komisija skupaj s Parlamentom, Svetom, Evropsko centralno banko in drugimi institucijami prizadevala, da bi preprečila zlom evropskih gospodarstev. Pomanjkanje ureditve in nadzora finančnih trgov je omogočilo špekulacije in kreditne balone. Poznejše posledice krize so pokazale, da so številne države članice EU živele prek svojih zmognosti in bile premalo konkurenčne. Nacionalna gospodarstva so bila medsebojno zelo odvisna, Unija pa ni imela potrebnega trdnega okvira upravljanja, da bi lahko preprečila slabe politike ali začela reševati krizo takoj ob njenem nastanku. Danes EU ščiti državljane in davkoplachevalce s strožjo ureditvijo, ki zagotavlja prihranke in povečuje odgovornost bank. Unija je naredila odločilen, pred krizo nepredstavljiv korak: vzpostavila je bančno unijo za varnejši in trdnejši finančni sektor za EU in v korist državljanov. Zato je zdaj finančni sektor bolj urejen, finančni regulatorji pa so bolj opremljeni za nadzor bank, reševanje zahtevnih gospodarskih razmer in zaščito prihrankov.

Naslovnica publikacije „Evropska komisija 2010–2014: pregled uspehov“, ki predstavlja dosežke druge Barrosove Komisije.

Unija je vzpostavila sistem skupnega ekonomskega in proračunskega upravljanja na ravni EU, ki zagotavlja, da vse vlade uredijo in ohranjajo svoje javne finance ter da se sprejmejo potrebne reforme za vzpostavitev in ohranitev konkurenčnosti gospodarstev držav članic. Evrosistem je iz krize izšel še močnejši, saj se je število držav evrskega območja povečalo in ne zmanjšalo.

Komisija je izkoristila vsa sredstva, ki jih je imela na voljo za ohranitev delovnih mest in pomoč brezposelnim za vrnitev na trg dela, pri čemer je posebno pozornost namenila perečemu problemu brezposelnosti mladih. Sprejet je bil nov proračun EU, ki se osredotoča na naložbe za pomoč državam članicam, regijam, podjetjem in ljudem. Za dodatno spodbujanje rasti in ustvarjanje večjega števila novih delovnih mest so se z nadaljnjim razvojem enotnega trga in varovanjem njegovih štirih svoboščin odprli novi trgi v Evropi, z uresničevanjem ambicioznih svetovnih trgovinskih dogovorov pa tudi po svetu.

Poleg takojšnjega kriznega upravljanja je Unija pripravila in uvedla dolgoročni načrt za pomoč pri posodabljanju gospodarstev EU. Strategija Evropa 2020 določa realistične, vendar ambiciozne cilje za ponovno vzpostavitev pametne, trajnostne in vključujoče rasti v EU.

Čeprav je bila gospodarska in finančna kriza glavni izziv preteklih pet let, Komisija ni pozabila na potrebo po reševanju tudi drugih težav evropskih državljanov.

Komisija je sprejela vrsto pobud za omogočanje prostega pretoka oseb, blaga, storitev in kapitala, zagotavljanje možnosti izbire in poštene konkurence potrošnikom in podjetjem ter povečanje naložb v infrastrukturo. Zaradi enotnega trga je lahko Unija še bolj znižala stroške gostovanja v tujih mobilnih omrežjih, uvedla bolj poštene cene ter pravice za potnike in potrošnike, dosegla dogovor o evropskem patentu ter povečala prepoznavnost zaposlitvenih možnosti po EU za lažje čezmejno iskanje zaposlitve.

Kar zadeva varstvo pravne države, je Komisija v zadnjih letih posredovala pri več državah članicah, da bi zagotovila spoštovanje teh temeljnih načel ter popolno zaščito pravic in svoboščin ljudi. V ta namen je bilo s pobudo za pravno državo predlaganih več sistematičnih in trdnih orodij.

V vse bolj globaliziranem svetu je velikost pomembna. Gospodarska kriza, pogajanja o globalnih podnebnih spremembah, zaskrbljenost glede energetske varnosti, migracije, arabska pomlad ter nedavni ukrajinska kriza in zdravstvena kriza zaradi ebole so pokazali, da je EU učinkovita le, če ukrepa s skupnimi močmi.

Gospodarska kriza je pozornost usmerila na EU, vendar je tudi pokazala, kako vplivna je EU na mednarodnem prizorišču. Evropska unija je na več področjih vzpostavila svetovni standard in imela vodilno vlogo v svetovnih forumih, kot so G8/G7, G-20, Svetovna trgovinska organizacija in Združeni narodi. Zagotovila je tudi močnejšo evropsko prisotnost po svetu in v svojem sosedstvu. Okrepila je svoja politična partnerstva vse od Afrike do Azije, od Latinske Amerike do pacifiških in karibskih držav in je kljub krizi še vedno največja svetovna donatorka pomoči.

Nobelova nagrada za mir, ki jo je EU prejela leta 2012 je vse opomnila, da se EU zavzema za mir, upanje in stabilnost. Nič od tega ne bi smeli jemati za samoumevno, EU pa mora še dolgo prispevati k tem vrednotam.

Predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker na spominski slovesnosti v čast nekdanjemu podpredsedniku Evropske komisije Jacquesu Barrotu, ki je umrl 3. decembra. Sedež Evropske komisije v Bruslju (Belgija).

Nadaljnji napredek glede poglobljene in prave ekonomske in monetarne unije

Strokovna skupina je objavila končno poročilo o skladu za odkup dolga in evroobveznice

Končno poročilo strokovne skupine za sklad za odkup dolga in evroobveznice ⁽⁵⁾ je bilo posredovano Komisiji konec marca. Strokovno skupino je Komisija ustanovila leta 2013, da bi proučila morebitne prednosti, tveganja, zahteve in ovire, povezane z delno nadomestitvijo nacionalne izdaje dolga s skupno izdajo v obliki sklada za odkup dolga in evroobveznice.

V poročilu je bilo ugotovljeno, da bi sklad/pakt za odkup dolga in evroobveznice prispeval k stabilizaciji trgov javnega dolga, podpori prenosa monetarne politike ter spodbujanju finančne stabilnosti in integracije. Vendar bi bile te koristi povezane z ekonomskimi, finančnimi in moralnimi tveganji. Strokovna skupina je priporočila zbiranje podatkov o učinkovitosti reformiranega ekonomskega upravljanja EU pred sprejetjem kakršnih koli odločitev o shemah skupnega izdajanja. Ideja o skladu za odkup dolga in evroobveznice je bila prvič predstavljena v načrtu Komisije za poglobljeno in pravo ekonomsko in monetarno unijo ⁽⁶⁾, objavljenem novembra 2012. Komisija bo na podlagi strokovnega poročila preučila, kako obravnavati ta vprašanja.

Tesnejše usklajevanje ekonomskih politik

Države evrskega območja so na oktobrskem vrhu sklenile, da je tesnejše usklajevanje ekonomskih politik ključnega pomena za zagotovitev nemotenega delovanja EMU. Pozvale so k nadaljevanju dela v tesnem sodelovanju s Komisijo za oblikovanje konkretnih mehanizmov za okrepljeno usklajevanje ekonomske politike, konvergenco in solidarnost. Evropski svet je ta pristop podprl decembra ⁽⁷⁾, ko je prav tako odločil, da bo to vprašanje ponovno podrobneje obravnaval na neuradnem srečanju februarja 2015. Predsednik Komisije bo nato v tesnem sodelovanju s predsednikom vrha držav evrskega območja, predsednikom Evroskupine in predsednikom Evropske centralne banke Evropskemu svetu poročal najpozneje na zasedanju junija 2015. Države članice bodo močno vključene v pripravljeno delo.

Vključevanje državljanov v razpravo o prihodnosti Evrope

S prvim vseevropskim dialogom z državljani, ki je potekal 27. marca v Bruslju, se je končal sklop 51 dialogov z državljani, organiziranih s predsednikom Komisije Barroso in 21 komisarji v vseh 28 državah članicah ⁽⁸⁾. Na tem posebnem dogodku je 150 udeležencev vseh prejšnjih dialogov z državljani v pravi vseevropski razpravi delilo svoja mnenja s predsednikom Barrosom in desetimi komisarji.

Dialogi z državljani so se začeli septembra 2012, ko je finančna in gospodarska kriza prerasla v pravo krizo zaupanja v Evropsko unijo, njene politične voditelje in institucije ter v evropsko upravljanje na splošno. Cilj je bil doseči državljane in jim prisluhniti. Zamisel temelji na modelu neformalnih javnih srečanj (t. i. „srečanj v mestni hiši“), na katerih politiki EU ter nacionalni in lokalni politiki prisluhnejo državljanom in z njimi razpravljajo o zadevah EU.

V 18 mesecih, kolikor so trajali dialogi, se je razprav v mestnih hišah, na univerzah, v gledališčih in na tržnicah udeležilo okoli 17 000 državljanov, več kot 105 000 pa jih je dejavno sodelovalo prek spleta in družbenih medijev. Več milijonov Evropejcev si je dialoge ogledalo po televiziji ali o njih bralo v medijih.

Kaj so povedali državljani?

Razpravljali so o veliko različnih temah, povsod pa se je govorilo o gospodarskih razmerah, njihovih socialnih posledicah in nevarnosti „izgubljene generacije“. Državljanji so bili najbolj zaskrbljeni glede vprašanj, kot so prosti pretok, v prihodnost usmerjene naložbe v izobraževanje in raziskave ter potreba po celostnih pristopih k oblikovanju politik.

Številni državljani so trdno prepričani, da mora gospodarsko povezovanje spremljati več demokracije. Jasno so sporočili, da morata biti solidarnost in odgovornost tesno povezani. Državljanji iz držav članic, ki so dobro prestale krizo, pa tudi iz t. i. programskih držav ⁽⁹⁾, so poudarili, da je zanje pri EU ključna solidarnost. Pravice državljanov EU do bile prav tako v ospredju.

V prvem sklopu dialogov je povprečno devet od desetih udeležencev izrazilo željo po več medosebnih dialogih z evropskimi in nacionalnimi politikami. Junckerjeva Komisija bo zato še naprej razvijala in izvajala ta novi instrument, da bi dosegla državljane in sodelovala z njimi. Predsednik Juncker je vsem članom kolegija v svojih poslanicah dal zlasti nalogo, da so politično dejavni v državah članicah in v dialogih z državljani tako, da predstavljajo skupni program in obveščajo o njem, prisluhnejo idejam in sodelujejo z deležniki.

José Manuel Barroso, predsednik Evropske komisije do 31. oktobra, med nagovorom udeležencev delavnice v okviru vseevropskega dialoga z državljani 27. marca v Bruslju (Belgija).

Evropsko leto državljanov 2013 – dejavnosti v letu 2014

Splošni cilj evropskega leta državljanov 2013 je bil povečati ozaveščenost o pravicah in odgovornostih, povezanih z državljanstvom EU, ter državljane povabiti k sodelovanju v razpravi o tej temi.

Komisija je ob pripravah na evropske volitve maja 2014 še naprej širila sporočila evropskega leta. V tem obdobju se je na dogodkih in konferencah po Evropi spodbujal dialog med vsemi ravni upravljanja, civilno družbo in podjetji, da bi se razpravljalo o pomembnosti predstavniške in participativne demokracije v EU in seznanjalo ljudi, kako bolje sodelovati v demokratičnem procesu, s posebnim poudarkom na evropskih volitvah.

Uradni plakat kampanje „Dialog z državljani“ v letu 2014.

Nova zgodba za Evropo

V letih 2013 in 2014 je Komisija izvedla pilotni projekt „Nova zgodba za Evropo“⁽¹⁰⁾. Ta pobuda, ki jo je podprl Parlament, izvira iz govora predsednika Barrosa o stanju v Uniji leta 2012, v katerem je pozval k pravi razpravi z državljani za poglobitev politične unije. Pozval je zlasti kulturno, znanstveno in intelektualno skupnost, naj dejavno sodelujejo v razpravi o prihodnosti Evrope in tako preprečijo, da bi javna sfera prišla izključno v roke populističnih in radikalnih nacionalističnih političnih sil.

Nova zgodba za Evropo je nastala kot pobuda, da bi v razpravi o prihodnosti EU besedo dobile umetniške, kulturne, znanstvene in intelektualne skupnosti ter da bi se prek umetnosti in znanosti splošna javnost povezala s projektom evropskega povezovanja.

Za izvedbo projekta je Komisija ustanovila odbor za kulturo z uglednimi člani iz kulturnih, intelektualnih ter znanstvenih krogov. Naloga odbora je bila priprava treh generalnih skupščin, na katerih so se zbrali intelektualci, zainteresirani za ta proces. Skupščin se je udeležilo približno 600 takih osebnosti.

Stališča, na katerih temelji nova zgodba za Evropo, so opredeljena v deklaraciji „Duh in telo Evrope“⁽¹¹⁾, sprejeti 1. marca v Berlinu.

OPOMBE

- (1) Evropska ljudska stranka (EPP), Napredno zavezništvo socialistov in demokratov (S & D), Evropski konservativci in reformisti (ECR), Zavezništvo liberalcev in demokratov za Evropo (ALDE), Evropska združena levica/Zelena nordijska levica (GUE/NGL), Zeleni/Evropska svobodna zveza (Zeleni/EFA), Evropa svobode in neposredne demokracije (EFDD).
- (2) http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_sl.pdf
- (3) Sklepi Evropskega sveta z dne 26. in 27. junija 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (4) Sporočilo Komisije – Delovni program Komisije za leto 2015: Nov začetek (COM(2014) 910).
- (5) http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/governance/pdf/20140331_report_sl.pdf
- (6) Sporočilo Komisije – Načrt za poglobljeno in pravo ekonomsko in monetarno unijo: Začetek evropske razprave (COM(2012) 777).
- (7) Sklepi Evropskega sveta z dne 18. decembra 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/146411.pdf).
- (8) http://ec.europa.eu/citizens-dialogues/index_sl.htm
- (9) Grčija, Portugalska (do junija 2014) in Ciper.
- (10) Sklep Komisije o sprejetju letnega delovnega programa za leto 2014 o pogodbah za pilotni projekt „Nova zgodba za Evropo“, ki se uporablja kot sklep o financiranju (C(2014) 132). Sklep Komisije o sprejetju letnega delovnega programa za leto 2013 o pogodbah za pilotni projekt „Nova zgodba za Evropo“, ki se uporablja kot sklep o financiranju (C(2013) 289). Pilotni projekt je ukrep v pristojnosti Unije, za izvedbo katerega ni potreben temeljni akt. Pilotni projekti so eksperimentalni ukrepi, namenjeni preskušanju izvedljivosti in uporabnosti prihodnjih ukrepov Unije. Izvajajo se lahko največ dve zaporedni leti.
- (11) http://ec.europa.eu/debate-future-europe/new-narrative/pdf/declaration_sl.pdf

FOTOGRAFIJE

Evropska unija: strani 8, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 23, 25
Evropska unija/Shimera/EtienneAnsotte: stran 21

Več korakov na poti k ekonomski, fiskalni in bančni uniji

Leto 2014 je bilo leto napredka. Portugalska je sledila primeru Irske in dosegla zadosten gospodarski in strukturni napredek, da je izstopila iz programa finančne pomoči. Tudi večina drugih držav članic je dosegla napredek pri zmanjšanju ali konsolidaciji svojih proračunskih primanjkljajev in izvajanju gospodarskih reform. Namen bančne unije, ki je bila oblikovana za evrsko območje, vendar se ji lahko pridružijo vse države članice, je bilo povečanje nadzora nad finančnim sektorjem, vključno z varnostnim mehanizmom za finančne institucije, ki se soočajo z resnimi težavami. Ti zakoni se uporabljajo posebej za evrsko območje, ki zaradi skupne valute potrebuje svoja pravila. V okviru teh pravil je postal enotni mehanizem nadzora (EMN) novembra odgovoren za nadzor bančnega sistema v evrskem območju, in sicer s posebnim poudarkom na največjih bankah.

Na začetku leta 2014 se je evrskemu območju pridružila Latvija, 1. januarja 2015 pa ji je sledila Litva, ki je postala 19. država članica, ki evro uporablja kot svojo valuto.

Poleg tega je bil dosežen napredek v boju proti davčnim goljufijam z dogovorom o izmenjavi informacij na področju obdavčitve.

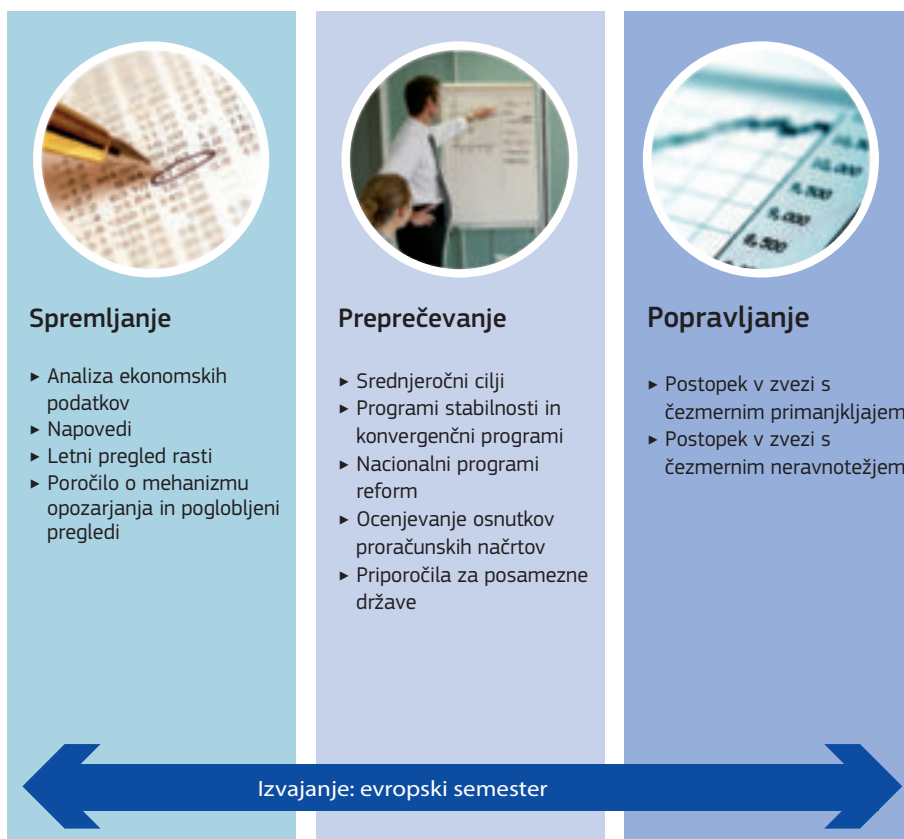
Novi sedež Evropske centralne banke v Frankfurtu na Majni (Nemčija).

Krepitev evropskega ekonomskega upravljanja in evropske agende za rast

Okvir ekonomskega upravljanja Evropske unije je oblikovan za odkrivanje, preprečevanje in odpravljanje slabih gospodarskih gibanj, kot so čezmerni dolg, nepremičninski baloni ali neravnotežja na tekočih računih, ki lahko ovirajo gospodarsko rast in ogrožajo gospodarstva.

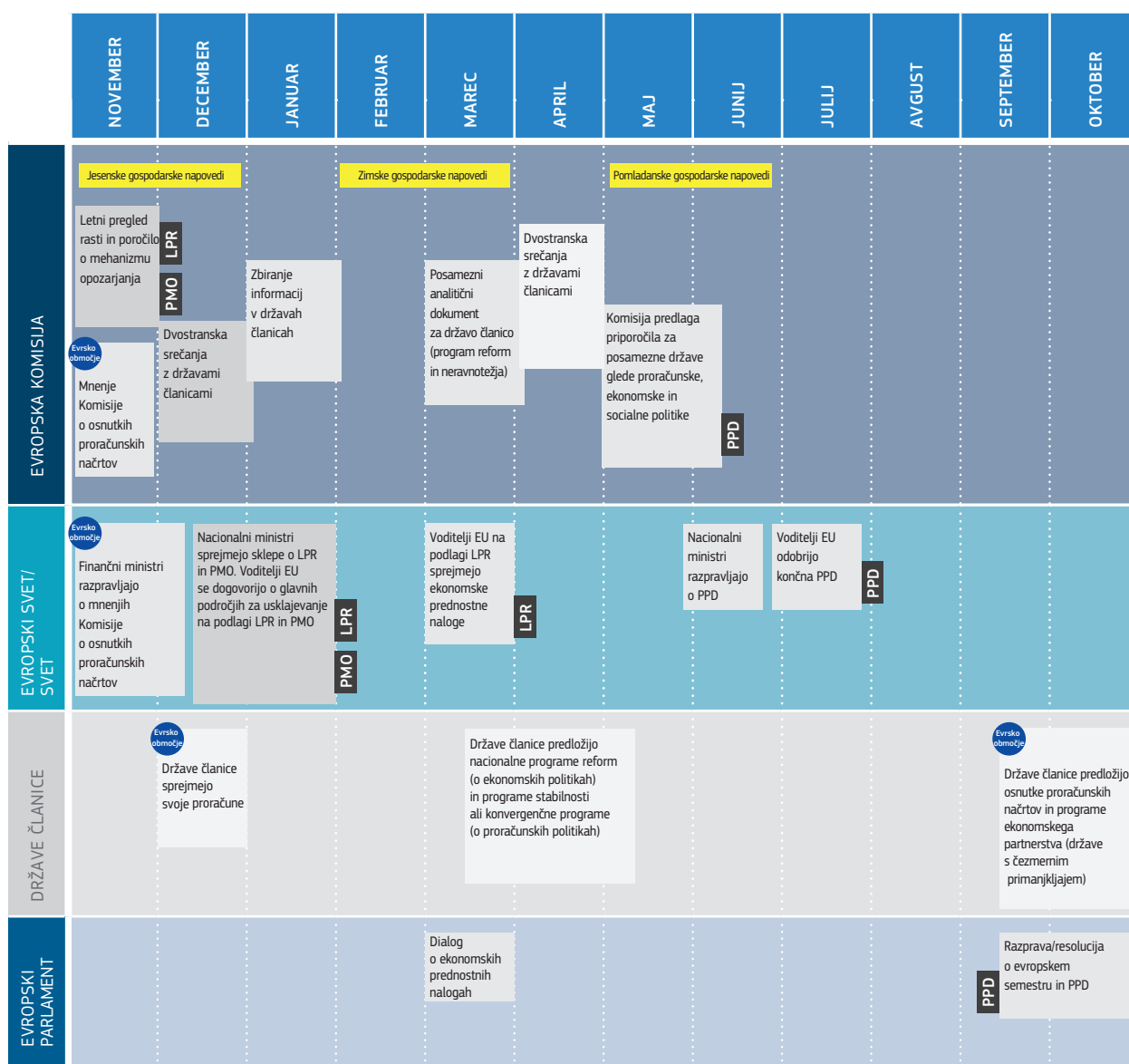
EKONOMSKO UPRAVLJANJE EU

Evropski semester

Evropski semester je letni cikel usklajevanja ekonomske in socialne politike v EU, ki se je leta 2014 izvajal že četrto leto. Evropska komisija vsako leto analizira politike fiskalnih in strukturnih reform vsake države članice, zagotovi smernice in priporočila ter spremlja njihovo izvajanje. Priporočila Komisije, pripravljena po temeljiti razpravi med državami članicami, potrdijo za izvajanje najprej voditelji držav ali vlad, ki se sestanejo v okviru Evropskega sveta, nato jih uradno sprejmejo nacionalni ministri, ki se sestanejo v okviru Sveta Evropske unije, zatem pa začnejo države članice izvajati politike, s katerimi so se strinjale. Konec leta 2014 je Komisija predstavila predloge za racionalizacijo delovanja evropskega semestra, zlasti o možnostih izboljšanja na področjih preglednosti in zapletenosti določanja politik ter njenega vpliva na rast, neravnotežja in konvergenco. Komisija načrtuje, da se bo v letu 2015 o tem posvetovala z Evropskim parlamentom in Svetom.

EVROPSKI SEMESTER: PARTNERSTVO MED EU IN DRŽAVAMI ČLANICAMI

LPR: letni pregled rasti

PMO: poročilo o mehanizmu opozarjanja

PPD: priporočila za posamezne države

PČP: postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem

Letni pregled rasti za leto 2014

Letni pregled rasti pomeni začetek letnega cikla evropskega semestra. V njem so določene najpomembnejše prednostne naloge EU v prihajajočem letu za spodbujanje rasti in ustvarjanje delovnih mest. Parlament ima v tem postopku pomembno vlogo prek tako imenovanega ekonomskega dialoga. Države članice so dosegle napredek pri vsaki od petih prednostnih nalog, ki jih je določila Komisija leta 2013 in so večinoma ostale enake za leto 2014 ⁽¹⁾. Napredek je mogoče povzeti z naslednjimi naslovi.

Konsolidacija javnih financ

Dosežen je bil znaten napredek in povprečni proračunski primanjkljaj naj bi se letos v EU še zmanjšal na 3,0 %, v evrskem območju pa na 2,6 %. Tako EU kot evrsko območje torej v celoti izpolnjujeta zahteve Pakta za stabilnost in rast, kar je prvič po začetku krize, ko je bil primanjkljaj leta 2009 najvišji s skoraj 7 % bruto domačega proizvoda (BDP). Vendar so stopnje dolga še vedno visoke in se bodo v letih 2014 in 2015 še zvišale, preden bodo začele upadati. Zgodnje ukrepanje je državam članicam omogočilo, da upočasnijo konsolidacijo in se bolj osredotočijo na izboljšanje kakovosti javne porabe in posodobitev javne uprave na vseh ravneh. Države z več maneverskega prostora na fiskalnem področju bi morale spodbujati zasebne naložbe in potrošnjo, medtem ko bi morale biti dolgoročne naložbe v izobraževanje, raziskave in inovacije, promet, energetska in širokopasovna omrežja ter varstvo podnebja izvzete iz proračunskih rezov. Davki bi morali biti preusmerjeni z dela na potrošnjo, premoženje ali onesnaževanje.

Ponovno dajanje posojil

Pri sanaciji finančnega sektorja je bil dosežen določen napredek in tržne napetosti so se od sredine leta 2012 znatno sprostile. Prizadevanja EU za oblikovanje bančne unije bodo okrepila sposobnosti bank za obvladovanje tveganj v prihodnosti. Vendar je treba kratkoročno storiti več za zmanjšanje visokih stopenj zasebnega dolga (na primer z uvedbo ali izboljšanjem postopkov v primeru insolventnosti podjetij ali fizičnih oseb), za pripravo bank na nove kapitalske zahteve in stresne teste ter olajšanje dostopa do financiranja za podjetja. Po stresnih testih v letu 2014 je postala ECB novembra edini nadzorni organ. S sprejetjem uredbe o enotnem mehanizmu za reševanje (EMR) ⁽²⁾ v juliju sta zdaj postavljena dva stebra bančne unije.

Rast in konkurenčnost

Zaradi krize se po vsej Evropi sprejemajo pomembni ukrepi za ponovno uravnoteženje, pri čemer je poudarek na rasti, ki bolj temelji na izvozu. Vendar pa je pri odpiranju trgov proizvodov in storitev za konkurenco napredek še vedno premajhen, zlasti kar zadeva energetska in regulirane poklice. Posodobiti je treba tudi raziskovalne sisteme.

Zaposlovanje in gibanja na socialnem področju

Države članice so dosegle napredek pri posodobitvi svojih trgov dela, to pa bi sčasoma morale prispevati k vključevanju več ljudi v delovno silo. Poudarek bi moral biti na povečevanju dejavne podpore in usposabljanju za brezposelne, vključno z izboljšanjem javnih zavodov za zaposlovanje in uvedbo jamstev za mlade, ter na posodobitvi izobraževalnih sistemov. Prav tako morajo države članice spremljati plače, tako da te podpirajo konkurenčnost in domače povpraševanje, ter zagotavljati, da sistemi socialnega varstva dosežejo najbolj ranljive skupine ljudi.

V skupnem poročilu o zaposlovanju, ki je priloženo letnemu pregledu rasti, so analizirani zaposlovanje, socialna gibanja in izzivi ter predstavljeni odzivi politik, ki so jih sprejele države članice za izboljšanje uspešnosti na področju zaposlovanja in sociale. Vsebuje tudi pregled ključnih zaposlitvenih in socialnih kazalnikov, ki so bili uvedeni za okrepitev socialne razsežnosti ekonomske in monetarne unije s pomočjo boljšega razumevanja trga dela in socialnih gibanj, pri katerih obstaja tveganje.

Javna uprava

Več držav članic poskuša izboljšati učinkovitost svojih javnih sektorjev, vključno z izboljšanjem sodelovanja med različnimi ravni upravljanja. Poudarek bi moral biti na preusmerjanju javnih storitev na splet in zmanjševanju birokracije.

V okviru letnega pregleda rasti za leto 2014 so bila pripravljena tudi priporočila za poglobljanje evropskega semestra. Za okrepitev nacionalne odgovornosti za upoštevanje priporočil za posamezne države, izdanih na ravni EU, bi morale države članice v postopek bolj vključiti nacionalne parlamente, socialne partnerje in državljane, da bi zagotovile, da so ključne reforme razumljene in sprejete. Države članice evrskega območja bi morale več časa posvetiti usklajevanju najpomembnejših reform, zlasti na trgu dela in proizvodnem trgu, preden se te sprejmejo na nacionalni ravni. Prav tako morajo države članice bolje izvajati priporočila za posamezne države, ki jih vsako pomlad prejmejo od Komisije.

Priporočila za posamezne države

Komisija je junija posameznim državam članicam predlagala niz priporočil glede ekonomskih politik⁽³⁾ za krepitev okrevanja, ki se je začelo pred enim letom. Priporočila temeljijo na podrobnih analizah razmer v posameznih državah in vsebujejo smernice za spodbujanje rasti, povečanje konkurenčnosti in ustvarjanje delovnih mest v letih 2014 in 2015.

Za leto 2014 se je poudarek preusmeril z obravnavanja nujnih težav, ki jih je povzročila kriza, na krepitev pogojev za vzdržno rast in zaposlovanje v gospodarstvu po krizi.

Priporočila za leto 2014 so bila pripravljena za 26 držav (brez Cipra in Grčije, ki sta izvajala program makroekonomskega prilagajanja). Odražajo napredek, dosežen pri izvajanju priporočil iz leta 2013, ki so prinesla pozitivne rezultate. Kljub temu je treba nadaljevati s strukturnimi reformami gospodarstev Unije, zlasti:

- ▶ za spopadanje z visokimi stopnjami brezposelnosti, neenakosti in revščine;
- ▶ za prehod na delovnim mestom prijaznejše obdavčenje;
- ▶ za spodbujanje zasebnih naložb;
- ▶ za večjo konkurenčnost gospodarstev;
- ▶ za znižanje dolga.

Sveženj priporočil za posamezne države za leto 2014 je Svet sprejel julija.

PREGLED PRIPOROČIL EU ZA POSAMEZNE DRŽAVE ČLANICE
ZA OBDOBJE 2014–2015

	JAVNE FINANCE				FINANČNI SEKTOR		STRUKTURNE REFORME					POLITIKA ZAPOSLOVANJA IN SOCIALNA POLITIKA					
	Zdrave javne finance	Pokojninski sistem in sistem zdravstvenega varstva	Fiskalni okvir	Obdavčevanje	Bančništvo in dostop do financiranja	Stanovanjski trg	Mrežne gospodarske panoge	Konkurenca v sektorju storitev	Javna uprava in pametna pravna ureditev	Raziskave in razvoj ter inovacije	Učinkovita raba virov	Udeležba na trgu dela	Aktivna politika trga dela	Mehanizem določanja plač	Segmentacija trga dela	Izobraževanje in usposabljanje	Revščina in socialna vključenost
BELGIJA																	
BOLGARIJA																	
ČEŠKA																	
DANSKA																	
NEMČIJA																	
ESTONIJA																	
IRSKA																	
ŠPANIJA																	
FRANCIJA																	
HRVAŠKA																	
ITALIJA																	
LATVIJA																	
LITVA																	
LUKSEMBURG																	
MADŽARSKA																	
MALTA																	
NIZOZEMSKA																	
AVSTRIJA																	
POLJSKA																	
PORTUGALSKA																	
ROMUNIJA																	
SLOVENIJA																	
SLOVAŠKA																	
FINSKA																	
ŠVEDSKA																	
ZDRUŽENO KRALJESTVO																	

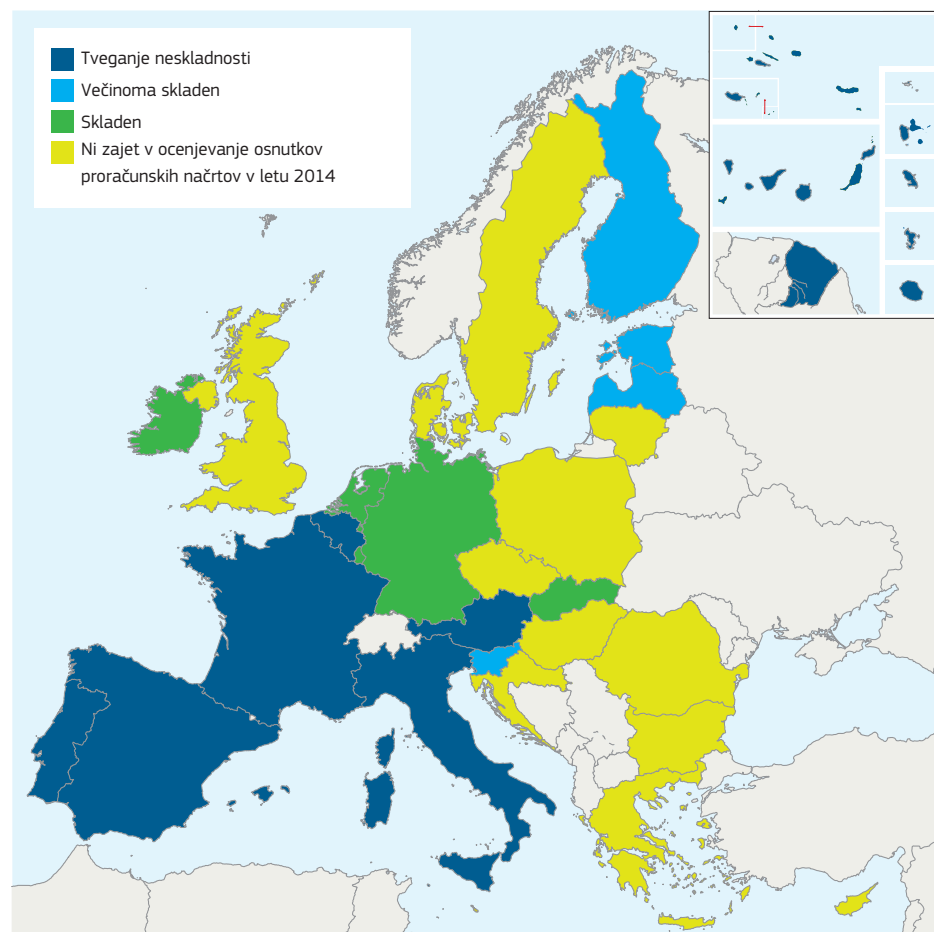
Opomba: Priporočila za posamezne države za obdobje 2014–2015, ki jih je Komisija predložila 2. junija 2014. Ciper in Grčija bi morala izvajati zaveze v okviru programov finančne pomoči EU/MDS. Priporočila za Portugalsko so pogojena s izstopom iz programa. Več informacij: http://ec.europa.eu/europe2020/index_sl.htm

Ocena osnutkov proračunskih načrtov za evrsko območje

Vlade držav evrskega območja morajo v skladu s pravili o evropskem ekonomskem upravljanju ⁽⁴⁾ („zakonodajni dvojček“) Komisiji do sredine oktobra posredovati svoje osnutke proračunskih načrtov za naslednje leto. To morajo storiti zato, da se omogoči usklajevanje fiskalnih politik držav članic, ki si kot valuto delijo evro, in zato, ker je ekonomska politika v Pogodbi o delovanju Evropske unije opisana kot „zadeva skupnega interesa“. Komisija nato pripravi dve oceni, in sicer mnenje o načrtu vsake države članice ter splošno oceno proračunskega stanja in obetov za evrsko območje kot celoto. Kljub temu države članice evrskega območja obdržijo popoln nadzor nad svojimi nacionalnimi proračuni.

SKLADNOST NACIONALNIH OSNUTKOV PRORAČUNSKIH NAČRTOV Z DOLOČBAMI PAKTA ZA STABILNOST IN RAST

Države članice z evrsko valuto vsako leto predložijo osnutke proračunskih načrtov Evropski komisiji. Komisija oceni načrte, da zagotovi, da so ekonomske politike teh držav usklajene in da vse upoštevajo pravila EU o ekonomskem upravljanju. Osnutki proračunskih načrtov so ocenjeni kot skladni, večinoma skladni ali s tveganjem neskladnosti.

Komisija je ocenila 16 osnutkov proračunskih načrtov držav evrskega območja za leto 2015, pri čemer se je osredotočila na njihovo skladnost z določbami Pakta za stabilnost in rast. Ugotovila je, da so pri petih državah (Irska, Luksemburg, Nemčija, Nizozemska in Slovaška) osnutki proračunskih načrtov skladni s Paktom, medtem ko so pri štirih državah (Estonija, Finska, Latvija in Slovenija) večinoma skladni. Pri sedmih državah (Avstrija, Belgija, Francija, Italija, Malta, Portugalska in Španija) je Komisija v mnenjih opozorila na tveganje neskladnosti z določbami Pakta. Komisija je od držav iz zadnjih dveh skupin zahtevala, da sprejmejo potrebne ukrepe v okviru nacionalnih proračunskih postopkov in tako zagotovijo, da je proračun za leto 2015 skladen s Paktom.

V nekaterih primerih bi lahko tveganje neizpolnjevanja določb Pakta vplivalo na morebitne korake v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. V primerih Belgije, Francije in Italije se je Komisija odločila, da bo stanje znova proučila marca 2015. To bo storila ob upoštevanju zaključevanja proračunske zakonodaje in pričakovane določitve programa strukturnih reform, ki so ga nacionalni organi napovedali v svojih pismih Komisiji novembra 2014. Te tri države članice so se na najvišji vladni ravni zavezale, da bodo sprejele in do začetka leta 2015 začele izvajati strukturne reforme za spodbujanje rasti. Pričakuje se, da bodo te reforme srednjeročno vplivale na vzdržnost javnih financ.

Zgodnje odkrivanje ekonomskih tveganj

Postopek v zvezi z makroekonomskim neravnotežjem določa letno analizo gospodarstev vseh 28 držav članic. To omogoča ugotavljanje večjih tveganj in zagotavljanje priporočil za zgodnje popravljalne ukrepe. Za države članice, ki prejemajo finančno pomoč, se ta nadzor izvaja v okviru njihovih programov. V letu 2014 se je to nanašalo na Ciper, Grčijo, Portugalsko in Romunijo.

Komisija je v okviru evropskega semestra objavila svoje zaključke po poglobljenih pregledih gospodarstev 17 držav članic v letu 2014. Ugotovila je, da okrevanje gospodarstva napreduje, vendar izzivi še vedno ostajajo. Med ugotovljenimi izzivi so velike zunanje obveznosti nekaterih gospodarstev, trajni veliki presežki tekočih računov, ki kažejo zmanjšano domače povpraševanje v nekaterih državah, ter stroškovna konkurenčnost pri državah, ki so nekoč beležile največje primanjkljaje tekočih računov, in državah, ki se soočajo z velikimi izgubami izvoznih tržnih deležev. Komisija je ugotovila, da se je 14 proučenih držav članic soočalo z neravnotežji, ki so bila v treh od teh držav (Hrvaška, Italija in Slovenija) po njenem mnenju čezmerna. Države članice morajo še naprej obravnavati ta neravnotežja, da bi znižale visoko stopnjo brezposelnosti v številnih delih Evrope. Kar zadeva konsolidacijo javnih financ, so jesenske gospodarske napovedi novembra potrdile, da se bo zmanjševanje javnofinančnih primanjkljajev nadaljevalo. Razmerje med primanjkljajem in BDP se je tako v EU kot v evrskem območju v letu 2014 še zmanjševalo, čeprav počasneje kot v letu 2013. Ti razmerji naj bi v letu 2015 dosegli najvišjo vrednost, in sicer 88,3 % v EU in 94,8 % v evrskem območju.

Kot nadaljevanje je Komisija novembra objavila svoje letno poročilo o mehanizmu opozarjanja ⁽⁵⁾, s čimer je začela četrti letni krog postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki se bo nadaljeval v letu 2015 s poglobljenimi pregledi v 16 državah članicah.

Poročilo o mehanizmu opozarjanja vsebuje niz pomožnih kazalnikov, ki so uporabni pri razlaganju preglednice kazalnikov. Od leta 2013 pomožni kazalniki zajemajo tudi vrsto socialnih kazalnikov, saj bi morala njihova analiza pomagati, da bi bolje razumeli socialne stroške neravnotežij v njihovih različnih oblikah kot tudi potrebne prilagoditve. Ti socialni kazalniki se na primer nanašajo na delež ljudi, ki jim grozita revščina in socialna izključenost, ali delež oseb (kot odstotek celotnega prebivalstva), ki živijo v gospodinjstvih z zelo nizko intenzivnostjo dela.

Gospodarske prednostne naloge po letu 2014

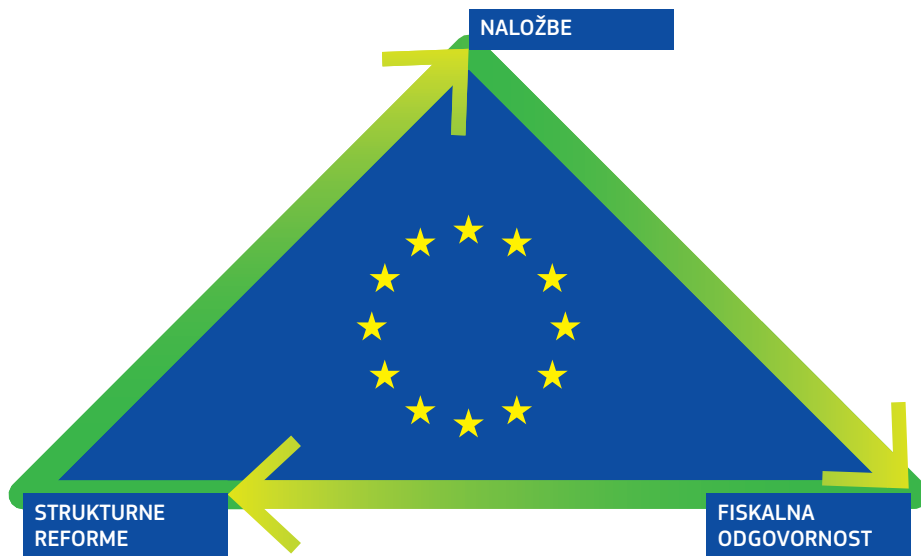
Letni pregled rasti za leto 2015

Letni pregled rasti za leto 2015 ⁽⁶⁾, ki ga je Komisija objavila novembra 2014, želi Evropo odločno usmeriti nazaj na pot trajnostnega ustvarjanja delovnih mest in gospodarske rasti. Pregled gradi na zagonu, ki ga je prinesel prihod nove Komisije z ambicioznim načrtom za delovna mesta, rast, pravičnost in demokratične spremembe. Kot del tega pristopa je Komisija priporočila izvajanje gospodarske in socialne politike, ki bi temeljila na treh glavnih stebrih: spodbujanju naložb, obnovljeni zavezanosti strukturnim reformam in vztrajanju pri fiskalni odgovornosti.

TAKO IMENOVANI TVORNI TRIKOTNIK, KI PREDSTAVLJA TEMELJNA NAČELA NALOŽBENEGA NAČRTA KOMISIJE ZA EVROPO

Valdis Dombrovskis, od 1. novembra podpredsednik Evropske komisije, pristojen za evro in socialni dialog, na tiskovni konferenci o letnem pregledu rasti EU za leto 2015. Stavba Berlaymont v Bruslju (Belgija), 28. novembra.

Racionalizacija semestra

Komisija je tudi predlagala racionalizacijo in okrepitev evropskega semestra, in sicer z večjo osredotočenostjo in bolj politično vlogo, ki bo temeljila na treh stebrih iz letnega pregleda rasti. Bolj osredotočen evropski semester bi moral okrepiti socialno tržno gospodarstvo in povečati učinkovitost usklajevanja ekonomskih politik na ravni EU prek povečane odgovornosti in zavezanosti vseh akterjev, vključno s socialnimi partnerji. Novi cikel usklajevanja ekonomskih politik bo tudi poenostavil postopek in zmanjšal zahteve poročanja za države članice, proces pa bo postal bolj odprt in večstranski.

Skupna tiskovna konferenca podpredsednika Komisije, pristojnega za delovna mesta, rast, naložbe in konkurenčnost, Jyrkija Katainena (na levi) in komisarja za gospodarske in finančne zadeve, obdavčenje in carino Pierra Moscovicija (na desni), oba sta funkcijo prevzela 1. novembra, o jesenskih gospodarskih napovedih za obdobje 2014–2016. Bruselj (Belgija), 4. novembra.

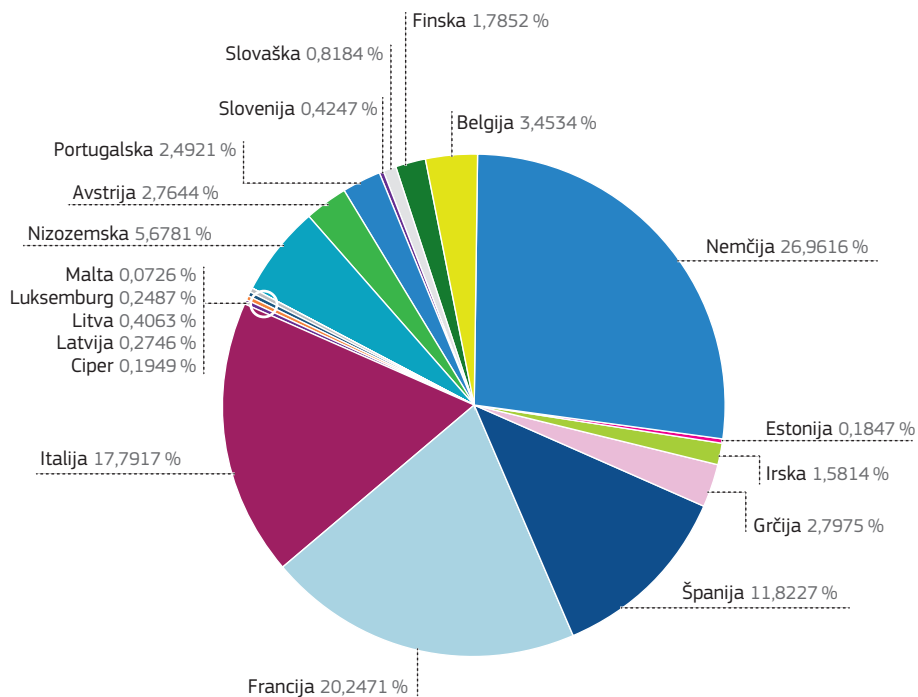
Evropski mehanizem za stabilnost

Evropski mehanizem za stabilnost (EMS) je stalni mehanizem za reševanje kriz v državah evrskega območja. EMS izdaja dolžniške instrumente z namenom financiranja posojil in drugih oblik finančne pomoči za države članice evrskega območja.

Sklep, ki je privedel do vzpostavitve EMS, je sprejel Evropski svet decembra 2010, države članice evrskega območja pa so februarja 2012 podpisale medvladni sporazum o ustanovitvi EMS. EMS je začel delovati 8. oktobra 2012. Latvija, ki se je evrskemu območju pridružila januarja 2014, je marca postala 18. članica EMS.

EMS je medvladna organizacija po mednarodnem javnem pravu s sedežem v Luxembourg. Njegov skupni vpisani kapital znaša 701,9 milijarde EUR, od česar je 80,2 milijarde EUR vplačanega kapitala in 621,7 milijarde EUR dodeljenega kapitala na vpoklic. Njegova največja posojilna sposobnost znaša 500 milijard EUR, njegove delničarke pa so vse države članice evrskega območja.

PRISPEVKI KAPITALA DRŽAV ČLANIC EMS

Latvija se je evrskemu območju pridružila leta 2014, leta 2015 ji je sledila Litva kot 19. država članica evrskega območja

Kljub mnogim negativnim napovedim se je evrsko območje še naprej stabiliziralo in leta 2014 sprejelo nove članice. Latvija je 1. januarja postala 18. država članica evrskega območja. V Latviji je prehod na evro potekal gladko in uspešno, do izteka obdobja, ko sta bili v uporabi obe valuti, 14. januarja, pa se je redno spremljal tudi v raziskavi Komisije „Flash Eurobarometer“. Na ta dan je bilo več kot 9 od 10 gotovinskih plačil v trgovinah izvršenih samo v evrih. Ta zagon za prevzem evra se je nadaljeval, ko je Svet sprejel sklep, ki je bil potreben za uvedbo evra v Litvi 1. januarja 2015 ⁽⁷⁾, s čimer je Litva postala 19. članica evrskega območja. Svet je določil stalno menjalno razmerje v višini 3,45280 litovskega litasa za en evro. To je ustrezalo prevladujočemu srednjemu tečaju litasa v mehanizmu deviznega tečaja EU. Ta sklep, sprejet 23. julija 2014, je sledil prepričljivi podpori Parlamenta 16. julija in Evropskega sveta na zasedanju 26. in 27. junija na podlagi priporočil Komisije in ECB.

Litovski minister za finance Rimantas Šadžiūsis na slovesnosti 23. julija 2014 v Bruslju (Belgija) ob vstopu Litve v evrsko območje s 1. januarjem 2015.

Evrsko območje s 338 milijoni Evropejcev – skupaj močnejši z evrom

Več kot 10 let po uvedbi evrskih bankovcev in kovancev je Evrosistem začel izdajati drugo serijo bankovcev, znanih kot serija Evropa. Ta serija vključuje portret Evrope – osebe iz grške mitologije, po kateri se celina imenuje – v hologramu in vodnem znaku.

Novi bankovec za 10 EUR je prišel v obtok 23. septembra. To je drugi bankovec iz serije Evropa, sledil pa je novemu bankovcu za 5 EUR. ECB je sprejela več ukrepov, s katerimi je dodatno podprla prilagajanje naprav za obdelavo bankovcev, in sicer tako, da je industriji omogočila dostop do novega bankovca za 10 EUR veliko pred njegovim vstopom v obtok in okrepila sodelovanje z vsemi pomembnimi deležniki. To je prispevalo k nemoteni uvedbi novega bankovca.

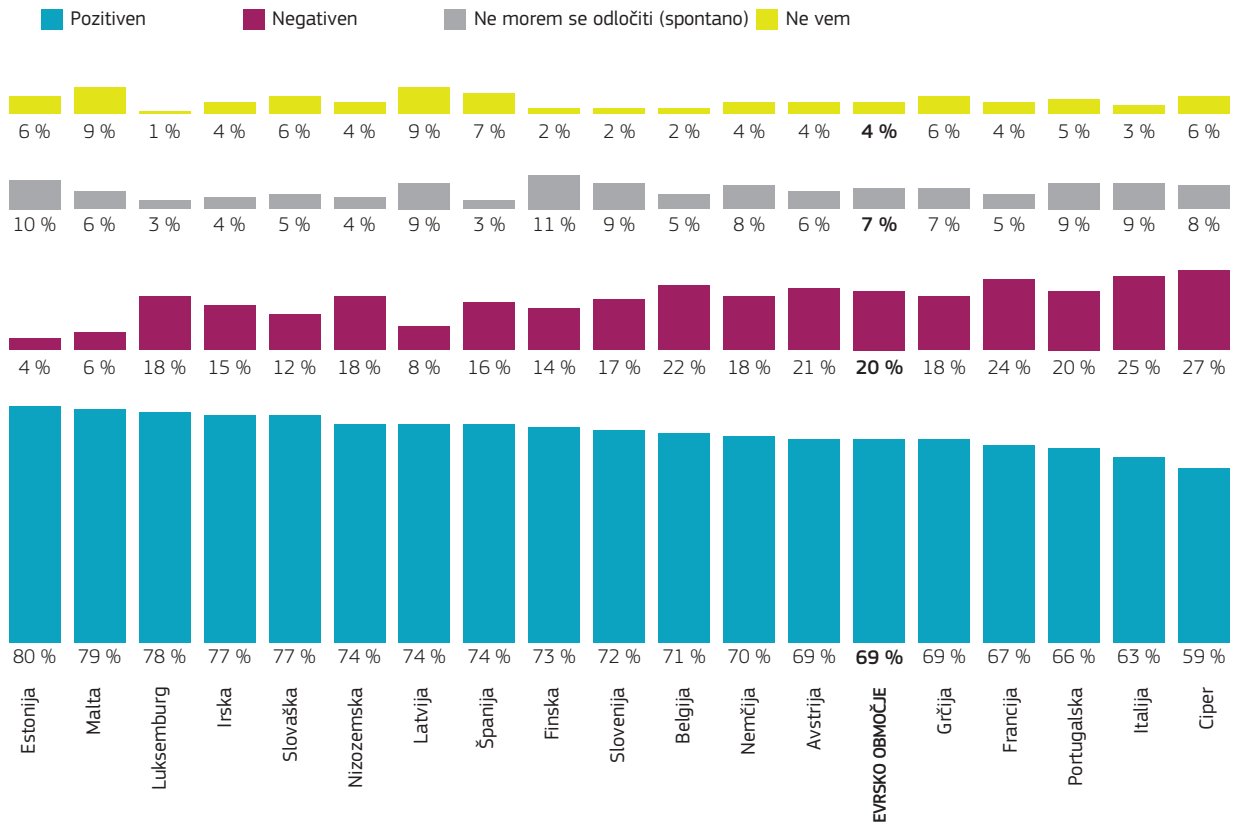
Za več informacij o zaščiti evra pred ponarejanjem ⁽⁸⁾ glej poglavje 4.

Rezultati raziskave Eurobarometra: države članice evrskega območja, oktober

Velika večina anketirancev po vsem evrskem območju, to je približno 69 %, meni, da je evro za EU koristen. S tem se strinja večina anketirancev v vseh državah, vendar pa med državami članicami evrskega območja obstajajo pomembne razlike.

JAVNO MNENJE O EVRU

Odnos do evra: odgovori javnosti v državah evrskega območja na vprašanje „Ali na splošno menite, da ... je evro pozitiven ali negativen za EU?“

Finančna pomoč: podrobnosti programov

Evropski mehanizmi finančne pomoči zagotavljajo podporo državam članicam EU v težavah ter tako ohranjajo finančno stabilnost EU in evrskega območja. Finančna pomoč je povezana z makroekonomsko pogojenostjo. Programi makroekonomskega prilagajanja, ki so bili izvedeni, so zagotovili pomembne koristi zadevnim državam članicam, kar zadeva stabilnost, rast, strukturne reforme, ki so omogočile izboljšanje konkurenčnosti, in vrnitev k normalnim posojilnim pogojem na kapitalskih trgih v primeru držav, ki so uspešno zaključile program.

Grčija

Države članice evrskega območja in Mednarodni denarni sklad (MDS) od maja 2010 Grčiji zagotavljajo finančno pomoč prek programa makroekonomskega prilagajanja zaradi izrazitega poslabšanja njenih pogojev financiranja.

Cilj je podpreti prizadevanja grške vlade za ponovno vzpostavitev fiskalne vzdržnosti in izvedbo strukturnih reform, da bi se izboljšala konkurenčnost gospodarstva ter s tem postavili temelji za trajnostno gospodarsko rast in ustvarjanje delovnih mest.

Vsako izplačilo Grčiji v okviru posameznega finančnega instrumenta morajo odobriti Evroskupina in odbor evropskega instrumenta za finančno stabilnost (EFSF) oziroma izvršilni odbor MDS. Pred to odločitvijo so uslužbenci Komisije, ECB in MDS v Grčiji opravili skupne preglede za nadzor skladnosti s pogoji programa. Leta 2014 je peti obrok programa finančne pomoči znašal skupaj 9,9 milijarde EUR iz EFSF in MDS, izplačan pa je bil v več tranšah julija in avgusta. Po tem, ko je Evroskupina 8. decembra izrazila pozitivno mnenje, je Grčija 9. decembra uradno zaprosila za dvomesečno tehnično podaljšanje programa in kreditno linijo pod razširjenimi pogoji v okviru EMS po dokončnem izteku programa. Evroskupina je pozdravila nedavne pozitivne premike v grškem gospodarstvu in napredek, ki so ga dosegli grški organi pri reševanju odprtih vprašanj, da bi zaključili peti pregled.

IZPLAČILA V OKVIRU GRŠKIH PROGRAMOV PRILAGAJANJA (V MILIJARDAH EUR)

Pretekla izplačila						
1. program		Države članice evrskega območja		MDS		Skupaj
1. izplačilo		18. maj 2010	14,5	12. maj 2010	5,5	20,0
2. izplačilo		13. september 2010	6,5	14. september 2010	2,5	9,0
3. izplačilo		19. januar 2011	6,5	21. december 2010	2,5	9,0
4. izplačilo		16. marec 2011	10,9	16. marec 2011	4,1	15,0
5. izplačilo		15. julij 2011	8,7	13. julij 2011	3,3	12,0
6. izplačilo		14. december 2011	5,8	7. december 2011	2,2	8,0
1. program – skupna izplačila			52,9		20,1	73,0
2. program		EFSF ⁽¹⁾		MDS		Skupaj
1. izplačilo	1. tranša ⁽²⁾	12. marec, 10. april in 25. april 2012	29,7	19. marec 2012	1,649	
	2. tranša ⁽³⁾	12. marec, 10. april in 25. april 2012	4,9			
	3. tranša	19. marec 2012	5,9			
	4. tranša	10. april 2012	3,3			
	5. tranša ⁽⁴⁾	19. april 2012	25,0			
	6. tranša	10. maj 2012	4,2			
	7. tranša	28. junij 2012	1,0			
	Skupaj		74,0			
2. izplačilo	1. tranša ⁽⁵⁾	17. in 19. december 2012	34,3	16. januar 2013	3,24	
	2. tranša	31. januar 2013	2,0			
	3. tranša	28. februar 2013	2,8			
	4. tranša	3. maj 2013	2,8			
	5. tranša ⁽⁶⁾	31. maj 2013	7,2			
	Skupaj		49,1			
3. izplačilo	1. tranša	17. maj 2013	4,2	6. junij 2013	1,73	
	2. tranša	25. junij 2013	3,3			
	Skupaj		7,5			
4. izplačilo	1. tranša	31. julij 2013	2,5	2. avgust 2013	1,71	
	2. tranša	18. december 2013	0,5			
	Skupaj		3,0			
5. izplačilo	1. tranša	28. april 2014	6,3	5. junij 2014	3,41	
	2. tranša	9. julij 2014	1,0			
	3. tranša	14. avgust 2014	1,0			
	Skupaj		8,3			
2. program – skupna izplačila do novembra 2014			141,9		11,74	153,6
1. in 2. program – skupna izplačila do novembra 2014			194,8		31,8	226,6

Nekatere številke so bile zaokrožene in zato skupni zneski morda niso enaki natančni vsoti vrstic in stolpcev.

⁽¹⁾ Ta tabela ne vključuje 35 milijard EUR obveznic EFSF, predanih ECB 7. marca 2012 za zavarovanje, da ECB še naprej sprejema grške državne obveznice z oceno „selective default“ pri dejavnostih denarnega financiranja. Obveznice EFSF je ECB sprostila 25. julija 2012.

⁽²⁾ Udeležba zasebnega sektorja – sladila, obveznice EFSF.

⁽³⁾ Natečene obresti udeležbe zasebnega sektorja, obveznice EFSF.

⁽⁴⁾ Dokapitalizacija bank, obveznice EFSF.

⁽⁵⁾ Vključuje dokapitalizacijo bank.

⁽⁶⁾ Dokapitalizacija bank, obveznice EFSF.

Portugalska

Portugalska je junija v skladu z načrti zaključila triletni program ekonomskega prilagajanja brez vnaprej določenega preventivnega kreditnega programa. Program je vključeval izvedbo ambicioznega programa reform ter prispeval k ponovni oživitvi gospodarske rasti in povrnitvi zaupanja vlagateljev v državo. Portugalska vlada se je odločila za zaključek programa brez izplačila celotnega zneska pomoči, pri čemer se je odpovedala zadnjemu obroku posojila EU/MDS.

Službeni obisk Komisije, ECB in MDS v okviru (nedokončanega) 12. in zadnjega pregleda programa za makroekonomsko prilagajanje se je končal maja. Skupni zaključek zadnjega obiska je bil, da je bilo glede na težavne okoliščine izvajanje programa v zadnjih treh letih na splošno uspešno pri znatnem izboljšanju kakovosti javnih financ, stabilizaciji finančnega sektorja in vrnitvi gospodarstva na pot okrevanja.

V predhodnih treh letih je portugalski zunanji tekoči račun napredoval od velikega primanjkljaja do presežka, proračunski primanjkljaj se je zmanjšal za več kot polovico, dostop do trga državnih dolžniških vrednostnih papirjev pa se je znatno izboljšal. Poleg tega je Portugalska doživela zmerno gospodarsko okrevanje, ki temelji na boljši konkurenčnosti, finančni stabilnosti in bolj zdravih javnih financah, stopnja brezposelnosti pa se zmanjšuje.

Portugalska je zdaj pod nadzorom po izteku programa, dokler ne odplača najmanj 75 % prejete finančne pomoči. Končni namen nadzora po izteku programa je ugotoviti, v kolikšni meri je Portugalska sposobna odplačati preostanek posojil evropskemu mehanizmu za finančno stabilizacijo in evropskemu instrumentu za finančno stabilnost. V okviru nadzora po izteku programa bo Komisija skupaj z ECB izvajala redne preglede v zadevni državi članici, da se analizira ekonomski, fiskalni in finančni razvoj ter zagotovijo polletna poročila, v katerih se lahko po potrebi priporočijo nadaljnji ukrepi.

PODATKI O IZPLAČILIH PORTUGALSKI (V MILIJARDAH EUR)

Pregled programa	Datum	Obrok (globalni)	EFSM (v milijardah EUR)	EFSF (v milijardah EUR)	MDS (v milijardah EUR)	Skupaj	Okvirni datum izplačila
Odobritev	Q2 2011	1	6,5	5,9	6,3	18,	junij 2011
1.	Q3 2011	2	7,6	–	4,0	11,6	september 2011
2.	Q4 2011	3	1,5	3,7	2,9	8,1	december 2011
3.	Q1 2012	4	4,5	5,2	5,2	14,9	april 2012
4.	Q2 2012	5	–	2,6	1,5	4,1	julij 2012
5.	Q3 2012	6	2,0	0,8	1,5	4,3	oktober 2012
6.	Q4 2012	7	–	0,8	0,8	1,6	januar 2013
7.	Q1 2013	8	–	2,1	0,7	2,8	april 2013
8.	Q2 2013	9	–	1,8	1,0	2,8	november 2013
9.	Q3 2013	9	–	1,9	0,9	2,8	november 2013
10.	Q4 2013	10	1,8	–	0,9	2,7	februar 2014
11.	Q1 2014	11	–	1,2	0,9	2,5	april 2014
		12	0,4	–			november 2014
12.	Q2 2014	–	1,7 (preklicano)	–	0,9 (preklicano)	2,6 (preklicano)	
Skupaj			24,3	26	26,6	76,9	

Nekatere številke so bile zaokrožene in zato skupni zneski morda niso enaki natančni vsoti vrstic in stolpcev.

Ciper

Potem ko je Ciper junija 2012 zaprosil za pomoč, so se Komisija, ECB in MDS aprila 2013 s ciprskimi organi dogovorili o programu makroekonomskega prilagajanja. Program se izvaja v obdobju 2013–2016. Finančni sveženj bo zajemal do 10 milijard EUR, od katerih bo EMS zagotovil do 9 milijard EUR, MDS pa bo predvidoma prispeval približno 1 milijardo EUR.

Ciprski program po četrtem pregledu napredka kljub znatnim izzivom, ki jih je treba še obravnavati, ostaja na pravi poti. Fiskalni rezultati prve četrtine leta 2014 so znatno presegle napovedi, kar odraža stanje prihodkov, ki je boljše od napovedanega, in preudarno izvrševanje proračuna. Napredek je bil dosežen pri dokapitalizaciji in konsolidaciji sektorja združenih kreditnih institucij, banke pa so napredovale z načrti prestrukturiranja. To je v skladu z vladnim načrtom omogočilo znatno sprostitev domačih plačilnih omejitev. Organi so sprejeli tudi ukrepe za izvedbo svojega ambicioznega načrta strukturnih reform.

Zadnji obisk v letu 2014 je bil peti obisk za namene pregleda, ki je potekal julija. Precejšen odlog pri dokončanju tega obiska je bil posledica zapoznelega sprejetja učinkovitega zakona o zaseženem premoženju. Po razveljavitvi svežnja predpisov, zaradi katerih bi bil nov zakon o zaseženem premoženju neučinkovit, je bil službeni obisk, namenjen pregledu, dokončan in sredi decembra je bilo iz EMS izplačanih 350 milijonov EUR.

PODATKI O IZPLAČILIH CIPRU (V MILIJARDAH EUR)

Pregled	Datum ⁽¹⁾	ESM	MDS	Skupaj
– ⁽²⁾	–	2,0	0,1	2,1
– ⁽²⁾	–	1,0	–	1,0
1.	Q4 2013	1,5	0,1	1,6
2.	Q1 2014	0,1	0,1	0,2
3.	Q2 2014	0,2	0,1	0,2
4.	Q3 2014	0,6	0,1	0,7
5. ⁽³⁾	Q1 2015	0,4	0,1	0,4
6.	Q2 2015	–	–	–
7.	Q3 2015	–	–	–
8.	Q4 2015	–	–	–
9.	Q1 2016	–	–	–
10.	Q2 2016	–	–	–
Skupna izplačila		5,7	0,5	6,2

Nekatere številke so bile zaokrožene in zato skupni zneski morda niso enaki natančni vsoti vrstic in stolpcev.

⁽¹⁾ Nanaša se na obdobje, ki je bilo predfinancirano z uradnimi sredstvi.

⁽²⁾ Prvi dve izplačili sta bili izvedeni ob začetku programa, pred pregledi.

⁽³⁾ Medtem ko je bilo izplačilo ESM, povezano s 5. pregledom, izvedeno decembra 2014, je bilo izplačilo MDS preloženo.

Španija

Program španskega finančnega sektorja se je po 18 mesecih izvajanja uradno iztekel konec januarja.

S programom sta bila dosežena cilja v zvezi z izboljšanjem in reformo španskega finančnega sektorja, pri čemer so se ustvarili trdni temelji za gospodarsko okrevanje.

Španski finančni trgi so se stabilizirali, banke so povečale svojo likvidnost, njihova plačilna sposobnost ostaja zanesljiva, vloge rastejo, dostop do trgov financiranja se izboljšuje, prestrukturiranje bank pa dobro poteka. Poleg tega se je upravni, regulativni in nadzorni okvir bančnega sektorja znatno okrepil, da se zagotovi, da se neodgovorne prakse, ki so privedle do krize, ne bi ponovile.

Kljub temu je izzivov, s katerimi se mora soočiti Španija, še veliko. Strukturne reforme, konsolidacija javnih financ in prizadevanja za zmanjšanje še vedno zelo visoke stopnje brezposelnosti se morajo nadaljevati.

Nedavni gospodarski in finančni razvoj potrjuje pozitivna gibanja stabilizacije, ki se kažejo v zadnjih dveh letih. Kljub temu pa je potrebna pazljivost, saj so splošne gospodarske razmere še vedno šibke, velika neravnotežja iz obdobja pred krizo in povezani izzivi v zvezi s politikami na trgu dela in drugod pa še vedno veliki. Celovita, pravočasna in učinkovita izvedba programa reform in njegova krepitev, kjer je to potrebno, sta ključnega pomena ter pogosto zahtevata sodelovanje med več ravnmi upravljanja in pozorno spremljanje rezultatov reform.

Potem ko je Španija zaključila program, se spremljanje španskega gospodarstva in finančnega sektorja nadaljuje v okviru nadzora po izteku programa.

Potem ko je Španija junija 2012 zaprosila za finančno pomoč, je od držav članic prek evropskega instrumenta za finančno stabilnost prejela 41,3 milijarde EUR. Pomoč je nato prevzel EMS.

Irska

EU in MDF sta Irski zagotavljala finančno pomoč od leta 2011 do konca leta 2013. Irski je decembra 2013 uspešno zaključila program finančne pomoči, velika večina pogojev glede politike v skladu s programom je bila večinoma izpolnjena, zaupanje vlagateljev v državo in banke pa je bilo ponovno vzpostavljeno.

Irska je zdaj pod nadzorom po izteku programa, dokler ne odplača najmanj 75 % prejete finančne pomoči.

Na splošno so pričakovanja za Irsko po zaključku programa, ki sta ga podpirala EU/MDF, vedno boljša, še vedno pa ostajajo pomembni izzivi. Zaradi splošnega upada donosnosti državnih obveznic je povpraševanje zasebnih vlagateljev po irskih sredstvih visoko, saj organi ponovno najemajo posojila na trgu. Gospodarsko okrevanje in zmanjševanje nominalnih proračunskih primanjkljajev se nadaljujeta, napredujejo pa tudi strukturne reforme in reforme finančnega sektorja. Kljub temu visoka zadolženost javnega in zasebnega sektorja vpliva na hitrost okrevanja, zlasti kar zadeva zasebno potrošnjo.

Romunski preventivni aranžma za plačilno bilanco

Preventivni aranžma za plačilne bilance bo trajal 24 mesecev (do konca septembra 2015) in je sestavljen iz preventivne pomoči Evropske unije v znesku največ 2 milijardi EUR in MDS v znesku največ 1,75 milijarde SDR ⁽⁹⁾ (približno 2 milijardi EUR) posebnih pravic črpanja, podpira pa ga novi aranžma „stand-by“. Poleg tega bo Svetovna banka še naprej zagotavljala pomoč romunskemu gospodarstvu.

Skupini Komisije in MDS sta junija obiskali Romunijo, da bi izvedli razprave o prvem pregledu preventivnega plačilnobilančnega programa Romunije z EU in o tretjem pregledu v okviru aranžmaja „stand-by“ MDS. Nov službeni obisk za namene pregleda je načrtovan v začetku leta 2015. Medtem je romunska ministrska delegacija septembra obiskala Bruselj, da bi se pogovorili o stanju izvajanja politik na ključnih področjih programa in vladnih načrtih za drugi popravek proračuna v letu 2014, ki je bil sprejet konec septembra. Poleg tega je Romunijo obiskala tehnična skupina za fiskalno področje, sestavljena iz uslužbencev Komisije in MDS, da bi razpravljali o proračunu za leto 2015. Romunsko gospodarstvo je še naprej okrevalo in v letu 2014 je pričakovana rast v višini 2,6 %. Fiskalna neravnotežja so se zmanjšala in primanjkljaj na tekočem računu je ostal nizek, vendar lahko številni strukturni izzivi še vedno ovirajo produktivnost in rast.

Trden finančni okvir za Evropo in bančna unija za evrsko območje

Z začetkom izvajanja prvega stebra bančne unije se je začela naslednja stopnja ekonomske in monetarne unije

ECB je 4. novembra 2014 prevzela odgovornost za nadzor nad bančnim sistemom v evrskem območju. ECB zdaj neposredno nadzoruje 120 pomembnih bank in je v okviru EMN posredno odgovorna tudi za približno 3 500 manjših institucij.

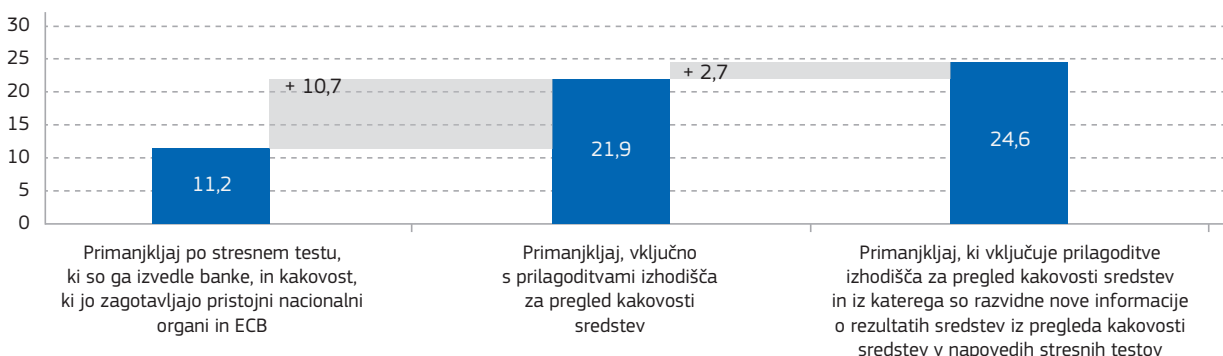
Vsakodnevni nadzor vključuje splošno sodelovanje z bankami in stalno nadzorovanje njihovih dejavnosti. ECB je odgovorna tudi za podeljevanje in odvzemanje dovoljenj za opravljanje bančnih storitev ter za odobravanje pridobivanja kvalificiranih deležev. Na podlagi ocene profila tveganja banke lahko ECB določi tudi širok nabor nadzornih ukrepov. V okviru bančnega nadzora, ki ga izvaja ECB, bodo analizirana tveganja in ranljivosti finančnega sektorja kot celote.

Razvoj nalog v zvezi z bančnim nadzorom, ki ga izvaja ECB, velja za največji korak naprej od uvedbe enotne valute leta 1999. Namen tega nadzora je prekinitev finančne povezave med državami članicami in njihovimi bankami, vzpostavitev nadzorne kulture na evropski ravni namesto na nacionalni ter spodbujanje enotnega trga z zmanjševanjem razdrobljenosti finančnega sistema, ki ga je povzročila kriza v letih 2007 in 2008.

ECB in nacionalni pristojni organi so pred uvedbo enotnega mehanizma nadzora izvedli celovito oceno 130 največjih bank evrskega območja, ki razpolagajo z 22 000 milijardami EUR ali 82 % vseh bančnih sredstev. Namen tega pregleda, ki je bil prvi te vrste, je bil ugotoviti slabosti v bančnem sistemu in bankam naložiti, da jih sanirajo in povečajo preglednost v zvezi s stanjem bank ter tako ponovno vzpostavijo zaupanje v bančni sistem. Pregled je bil sestavljen iz dveh delov, in sicer pregleda kakovosti sredstev s strani ECB in stresnega testa, opravljenega skupaj z Evropskim bančnim organom za celotno EU.

KAPITALSKE POTREBE PO PREGLEDU, KI GA JE OPRAVILA ECB

Primanjkljaj (v milijardah EUR)

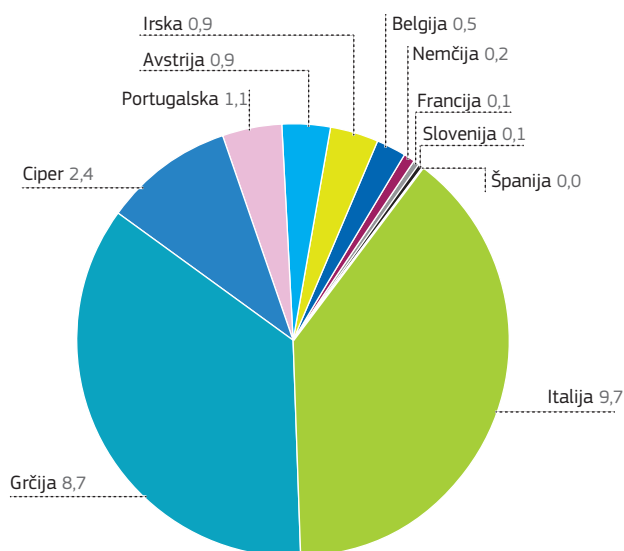
V celovito oceno je bilo vključenih več kot 6 000 strokovnjakov iz 19 držav. Proučili so 800 posameznih portfeljev, podrobno analizirali več kot 119 000 dolžnikov in ocenili 170 000 dodatnih jamstev ter več kot 5 000 vrednostnih papirjev.

Informacije, ki so jih prvotno zagotovile sodelujoče banke, so obravnavali strokovnjaki ECB in nacionalni nadzorniki ob podpori zunanjih svetovalcev. Rezultate ocene sta po dialogu z bankami odobrila nadzorni odbor ECB (ki je bil ustanovljen na začetku leta 2014) in svet ECB.

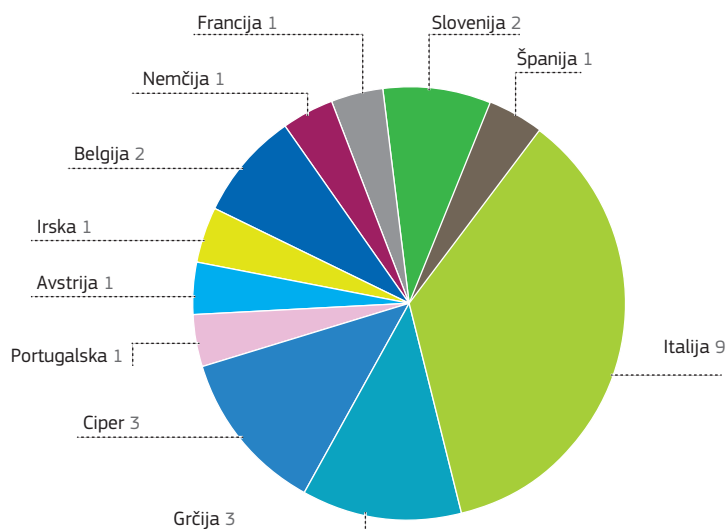
V okviru celovite ocene je bil v 25 sodelujočih bankah ugotovljen kapitalski primanjkljaj v znesku približno 25 milijard EUR. Dodatnih 37 milijard EUR bančnih sredstev je bilo treba prilagoditi, vendar niso povzročile kapitalskega primanjkljaja, saj so imele zadevne banke dovolj kapitalskih rezerv.

CELOVITA OCENA KAPITALSKEGA PRIMANJKLJAJA PO DRŽAVAH SODELUJOČIH BANK

PO ZNESKIH PRIMANJKLJAJA (V MILIJARDAH EUR)

PO ŠTEVILU BANK S PRIMANJKLJAJEM

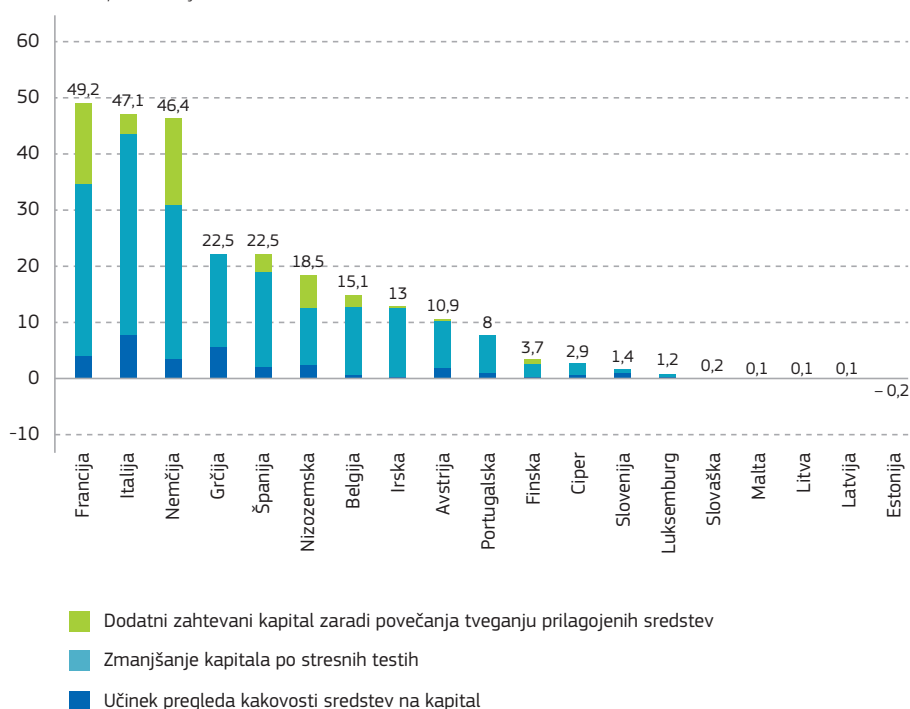

Nekatere od ocenjenih bank so leta 2013 že izboljšale svoj količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala, druge so v letu 2014 zbrale nov kapital ali okrepile svojo kapitalsko osnovo. Od 25 bank s kapitalsko vrzeljo v celoviti oceni jih je 12 že zbralo približno 15 milijard EUR novega kapitala. Preostalo vrzel v višini približno 10 milijard EUR je treba obravnavati v prvi polovici leta 2015. Od julija 2013 je samo 30 največjih sodelujočih bank okrepilo svoje bilance stanja s približno 200 milijardami EUR, vključno z zbranim kapitalom v znesku približno 60 milijard EUR.

Celovita ocena je bila pomemben mejnik na poti do bančne unije. Med pregledi kakovosti sredstev je bilo ugotovljenih veliko dodatnih nedonosnih izpostavljenosti, kar so večinoma posojila, za katera obstaja tveganje poznega odplačila. Nedonosne izpostavljenosti so se povečale s 135,9 milijarde EUR na 879 milijard EUR. Zavarovanja s premoženjem, kot so nepremičnine, stroji in ladje, so bila revalorizirana in rezervacije za tveganja je bilo treba povečati.

UČINEK STRESNIH TESTOV

Učinek na kapital (v milijardah EUR)

Stresni test, ki je spremljal pregled kakovosti sredstev, je bil opravljen v sodelovanju z Evropskim bančnim organom. Sodelujoče banke so bile preskušene glede na dva scenarija, in sicer osnovni scenarij, v katerem so bile upoštevane napovedi Komisije glede rasti, in neugodni scenarij, ki je predvideval, da bi zunanji pretres povzročil hudo gospodarsko krizo v evrskem območju, pri čemer bi se gospodarska dejavnost v treh letih skrčila, od tega samo v prvih dveh letih za približno 5 %.

Po neugodnem scenariju bi banke izgubile del svojega prihodka in utrpele visoke izgube zaradi slabih posojil. Medtem ko bi se splošna kapitalska struktura sodelujočih bank po osnovnem scenariju nekoliko povečala, bi se po neugodnem scenariju skrčila za 3 odstotne točke, in sicer z 11,4 % na 8,4 % navadnega lastniškega temeljnega kapitala. Po neugodnem scenariju stresnega testa so morale banke ohraniti količnik najmanj 5,5 % navadnega lastniškega temeljnega kapitala, po osnovnem scenariju pa 8 %.

Krepitev finančnega sektorja

Komisija je poleg nove vloge ECB pri nadzoru bančnega poslovanja izvajala tudi več pobud za zagotavljanje varnejšega in zanesljivejšega finančnega sektorja za enotni trg. Te pobude, ki vključujejo strožje bonitetne zahteve za banke, izboljšano zaščito vlagateljev in pravila o upravljanju propadajočih bank, sestavljajo enotni pravilnik za vse finančne udeležence v 28 državah članicah Evropske unije. Enotni pravilnik je temelj, na katerem je zgrajena bančna unija.

Med finančno in gospodarsko krizo je postalo jasno, da je za države z evrom, ki so še bolj medsebojno odvisne, potrebna večja integracija bančnega sistema. Zato so se na podlagi časovnega načrta Komisije za uvedbo bančne unije ⁽¹⁰⁾ institucije EU dogovorile o ustanovitvi enotnega mehanizma nadzora (EMN) in enotnega mehanizma za reševanje bank (EMR). Bančna unija velja za države v evrskem območju. Pridružijo se ji lahko tudi države, ki niso članice evrskega območja. Leta 2014 je postal EMN popolnoma operativen, ECB pa je njegova nadzornica.

Enotni mehanizem za reševanje

EMR bo dopolnil EMN in bo bankam pod EMN, ki bi se soočale z resnimi težavami, ne glede na večji nadzor zagotovil učinkovito reševanje, pri čemer bodo stroški za davkoplačevalce in realno gospodarstvo minimalni. EMR se bo uporabljal za vse banke v evrskem območju in v drugih državah članicah, ki se odločijo za sodelovanje v bančni uniji.

Delitev pooblastil med enotnim odborom za reševanje in nacionalnimi organi za reševanje je zelo podobna delitvi nadzornih pooblastil med ECB in nacionalnimi nadzorniki v okviru EMN. Odločitev o reševanju propadajoče banke se v večini primerov začne tako, da ECB o propadanju banke obvesti odbor, Komisijo in ustrezne nacionalne organe za reševanje. V skladu s postopkom, določenim v zakonodaji, bodo nacionalni organi za reševanje izvedli shemo reševanja v skladu z nacionalno zakonodajo, vključno z ustreznimi določbami o prenosu direktive o sanaciji in reševanju bank ⁽¹¹⁾ v nacionalno zakonodajo.

Uredba o EMR je bila sprejeta 15. julija, veljati pa je začela 19. avgusta. EMR se bo uporabljal od 1. januarja 2016, razen pooblastil enotnega odbora za reševanje glede načrtovanja reševanja, ki se uporabljajo od 1. januarja 2015.

Skupna orodja za sanacijo in reševanje: direktiva o sanaciji in reševanju bank

Direktiva o sanaciji in reševanju bank je enoten pravilnik za reševanje bank in velikih investicijskih podjetij v vseh državah članicah EU. Usklajuje in nadgrajuje orodja za obravnavanje bančnih kriz po vsej EU. Banke bodo morale pripraviti sanacijske načrte za premagovanje finančnih težav, medtem ko bodo organi pripravili načrte za reševanje propadlih bank, in sicer tako, da te ohranijo svoje najpomembnejše funkcije in ne da bi jih morali reševati davkoplačevalci. Organom bo dodeljen sklop pooblastil za posredovanje v dejavnosti bank, da se prepreči njihov propad. Če jim vseeno grozi propad, imajo organi na voljo celovita pooblastila in orodja za njihovo prestrukturiranje z razporejanjem izgub med delničarje in upnike po jasno določenih pravilih.

Zakonodaja vzpostavlja nacionalne sklade za reševanje, ki jih bo za države članice evrskega območja leta 2016 nadomestil enotni sklad za reševanje. Določena je natančna ureditev, kako naj organi matične države in organi države gostiteljice bančnih skupin sodelujejo na vseh stopnjah čezmejnega reševanja, od načrtovanja reševanja do samega reševanja, pri čemer bo imel Evropski bančni organ pomembno vlogo usklajevanja in posredovanja v primeru nesporazumov.

Krepitev sistemov jamstva za vloge

Direktiva o sistemih jamstva za vloge ⁽¹²⁾ zagotavlja, da bodo imeli vlagatelji v primeru stečaja še naprej na voljo zajamčeno kritje v znesku 100 000 EUR, podprto s sredstvi, ki bodo zbrana vnaprej v bančnem sektorju. Prvič od uvedbe sistemov jamstva za vloge leta 1994 so zahteve z zvezi s financiranjem takšnih sistemov določene v direktivi. Načeloma je ciljna stopnja za predhodna sredstva za sisteme jamstva za vloge 0,8 % za krite vloge (tj. približno 55 milijard EUR), kar bo zbrano pri bankah v obdobju 10 let.

Poleg tega bo dostop do zajamčene vsote lažji in hitrejši. Roki za odplačilo se bodo postopoma zmanjšali s sedanjih 20 delovnih dni na 7 delovnih dni leta 2024.

Ta nova pravila bodo koristila vsem državljanom EU. Njihovi prihranki bodo boljše zaščiteni, poleg tega bodo lahko izbirali med najboljšimi varčevalnimi produkti, ki so na voljo v kateri koli državi EU, ne da bi jih moralo skrbeti, da niso zaščiteni. Nova direktiva bo zahtevala zagotavljanje boljših informacij vlagateljem, in sicer zato, da bodo ti zagotovo vedeli, kako sistemi jamstva ščitijo njihove vloge.

Nadaljevanje ukrepov iz zelene knjige o dolgoročnem financiranju gospodarstva EU

Gospodarska in finančna kriza je vplivala na sposobnost finančnega sektorja, da sredstva usmerja v realno gospodarstvo, zlasti v dolgoročne naložbe. Evropa se je pri financiranju realnega gospodarstva vedno močno zanašala na banke (banke zagotovo dve tretjini sredstev v primerjavi z eno tretjino v ZDA). Ker se banke razdolžujejo, je za vse sektorje gospodarstva na voljo manj sredstev, tako je na primer manj kot tretjina grških in nizozemskih MSP ter samo približno polovica španskih in italijanskih MSP dobila celotno vsoto posojil, za katera so zaprosila leta 2013.

Ključnega pomena je ukrepanje za obnovitev pogojev za trajnostno rast in naložbe, to pa deloma pomeni iskanje novih načinov za usmerjanje sredstev v dolgoročne naložbe. Komisija je po posvetovanjih v okviru svoje zelene knjige o dolgoročnem financiranju evropskega gospodarstva marca 2013 ⁽¹³⁾ v letu 2014 predlagala sveženj ukrepov. Ti vključujejo sporočilo o dolgoročnem financiranju gospodarstva ⁽¹⁴⁾, zakonodajni predlog za nova pravila o poklicnih pokojninskih skladih ⁽¹⁵⁾ in sporočilo o množičnem financiranju ⁽¹⁶⁾. Sporočilo o dolgoročnem financiranju temelji na odzivih na posvetovanja in razprave na mednarodnih forumih, kot sta G-20 in Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD). V njem so opredeljeni posebni ukrepi, ki jih lahko EU sprejme za spodbujanje dolgoročnega financiranja.

Nova pravila za izboljšanje kakovosti obveznih revizij po vsej EU

Junija so začela veljati nova pravila za izboljšanje kakovosti obveznih revizij po vsej Evropski uniji. Reforma trga obveznih revizij EU je še en korak k povrnitvi zaupanja vlagateljev v finančne informacije.

Prenovljena direktiva ⁽¹⁷⁾ na tem področju vključuje ukrepe za krepitev neodvisnosti zakonitih revizorjev, povečanje informativnosti revizijskih poročil in povečanje revizijskega nadzora po vsej Uniji. Države članice imajo dve leti časa, da začnejo direktivo izvajati.

Nova uredba ⁽¹⁸⁾ uvaja strožje zahteve v zvezi z obveznimi revizijami subjektov javnega interesa, kot so družbe, ki kotirajo na borzi, kreditne institucije in zavarovalnice, da se zmanjša tveganje pretirane domačnosti med zakonitimi revizorji in njihovimi strankami, spodbudi strokovna skrbnost in omejijo navzkrižja interesov. Ta uredba se bo začela neposredno uporabljati sredi leta 2016, in sicer zato, da bo do takrat vsaka država članica sprejela potrebne določbe za izvajanje navedene direktive.

Nov zakonodajni okvir za trge finančnih instrumentov

Jonathan Hill, od 1. novembra komisar za finančno stabilnost, finančne storitve in unijo kapitalskih trgov, med govorom na konferenci na visoki ravni z naslovom „Finančna sredstva za rast – uniji kapitalskih trgov naproti“. Bruselj (Belgija), 6. novembra.

Junija sta bili objavljeni direktiva o trgih finančnih instrumentov ⁽¹⁹⁾ in uredba o trgih finančnih instrumentov ⁽²⁰⁾. Države članice imajo dve leti časa za prenos novih pravil, ki se bodo začela uporabljati januarja 2017. Nov okvir je namenjen izboljšanju učinkovitosti, odpornosti in preglednosti finančnih trgov, uvedbi tržne strukture, ki odpravlja vrzeli, zagotavljanju, da trgovanje poteka prek reguliranih platform, kadar je to primerno, uvedbi pravil v zvezi z visokofrekvenčnim trgovanjem, izboljšanju preglednosti finančnih trgov in nadzora nad njimi, vključno s trgi izvedenih finančnih instrumentov, in obravnavanju prevelike nestanovitnosti cen na trgih izvedenih finančnih instrumentov na blago.

Novi okvir bo izboljšal pogoje za konkurenčnost pri trgovanju s finančnimi instrumenti in njihovem kliringu. Revidirana direktiva na podlagi že obstoječih pravil izboljšuje zaščito vlagateljev z uvedbo trdnih zahtev glede organizacije in vodenja ter s krepitevijo vloge upravnih organov. Novi okvir tudi krepi vlogo in nadzorna pooblastila regulativnih organov ter vzpostavlja pooblastila za prepovedovanje ali omejevanje trgovine z nekaterimi produkti in njihovega širjenja v točno določenih okoliščinah. Trenutno se uvaja usklajen sistem za dodeljevanje dostopa do poklicnih trgov EU za podjetja iz držav nečlanic EU, ki temelji na oceni enakovrednosti jurisdikcij držav nečlanic EU s strani Komisije.

Nov okvir o zlorabi trga

Uredba o zlorabi trga ⁽²¹⁾ in direktiva o kazenskih sankcijah za zlorabo trga ⁽²²⁾ sta bili sprejeti leta 2014. Uredba o zlorabi trga se bo začela uporabljati julija 2016. Države članice imajo dve leti časa za prenos direktive o zlorabi trga v nacionalno zakonodajo. Nova pravila o zlorabi trga posodablja in krepijo obstoječi okvir, da se zagotovita celovitost trga in zaščita vlagateljev, kot je določeno v obstoječi direktivi o zlorabi trga, ki bo zdaj razveljavljena.

Uredba o zlorabi trga zagotavlja, da zakonodaja Unije ostaja v koraku z dogodki na trgu, kot so porast novih platform za trgovanje, trgovanje na prostem trgu in nove tehnologije, npr. visokofrekvenčno trgovanje; krepi boj proti zlorabi trgov izvedenih finančnih instrumentov na blago in povezanih trgov izvedenih finančnih instrumentov; izrecno prepoveduje manipulacije referenčnih meril (kot je LIBOR); krepi preiskovalna in upravna kazenska pooblastila regulativnih organov ter zagotavlja enotni pravilnik ob sočasnem zmanjševanju upravne obremenitve za MSP, kadar je to mogoče.

Direktiva o kazenskih sankcijah dopolnjuje uredbo z zahtevo, da vse države članice opredelijo trgovanje z notranjimi informacijami, protipravno razkritje informacij in tržno manipulacijo, vključno z manipulacijo referenčnih meril, kot kazniva dejanja ter zagotovijo, da so zanje določene učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazenske sankcije. V ta namen so v navedeni direktivi predpisane ravni kazenskih sankcij: kazen najmanj štiri leta zapora za trgovanje z notranjimi informacijami in tržno manipulacijo, ter najmanj dve leti zapora za nezakonito razkritje notranjih informacij.

Finančno in nefinančno poročanje podjetij

Kot del svežnja Odgovorna podjetja sta bili računovodski direktivi, ki obstajata od leta 1978 in 1983, leta 2013 spremenjeni in združeni z namenom zmanjšanja upravne obremenitve za mala podjetja, s čimer je postala zakonodaja EU bolj prilagojena sedanjim in prihodnjim potrebam tistih, ki pripravljajo in uporabljajo računovodske izkaze.

Direktiva ⁽²³⁾ uvaja tudi novo obveznost za velike družbe, ki opravljajo ekstraktivno in gozdarsko dejavnost, v skladu s katero morajo vladam poročati o svojih plačilih (ko je to primerno na podlagi projektov). To bo civilni družbi v državah, ki imajo veliko naravnih virov, zagotovilo informacije, na podlagi katerih bodo lahko od vlad zahtevale podatke o prihodkih od izkoriščanja naravnih virov. Da bi se izognili nepotrebni upravni obremenitvi za družbe EU, direktivo spremlja mehanizem za ugotavljanje enakovrednosti sistemov držav, ki niso članice EU, o katerem se je Komisija sredi leta 2014 posvetovala z javnostjo.

Varstvo potrošnikov v okviru finančnih storitev

Ključne informacije za vlagatelje

Aprila je Parlament podprl predlog Komisije iz leta 2012, v katerem se uvaja dokument s ključnimi informacijami ⁽²⁴⁾ (preprost dokument, ki vlagateljem na jasn in razumljiv način zagotovi ključne informacije), ki zajema vzajemne naložbene sheme, pa tudi druge „paketne“ naložbene produkte, ki jih ponujajo banke in zavarovalnice.

Uvedba dokumenta s ključnimi informacijami je odgovor na številne težave, s katerimi so se v preteklosti soočali mali vlagatelji. Varuh pravic potrošnikov je npr. v eni od držav članic pred nedavnim odkril, da se zelo starim ljudem prodajajo podrejeni dolžniški vrednostni papirji za dobo dvanajst let. Tveganja, povezana s prekinjanjem teh naložb, niso bila v celoti pojasnjena. V drugem primeru je bilo v raziskavi za ministrstvo za potrošniške zadeve neke države članice ugotovljeno, da želi 50–80 % potrošnikov predčasno prekiniti dolgoročne naložbe, kar kaže, da naložbe niso ustrezale njihovim naložbenim ali varčevalnim potrebam. Na ravni EU je raziskava, ki je zajemala anonimno nakupovanje za Komisijo, pokazala, da je do 60 % naložbenih prodaj potencialno neustreznih ali pa niso v najboljšem interesu potrošnika.

Direktiva o plačilnih računih

Direktiva o preglednosti in primerljivosti provizij, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov ⁽²⁵⁾ je velik korak proti resničnemu enotnemu trgu za maloprodajne finančne storitve in prinaša številne koristi za državljane EU. Ker direktiva zagotavlja pravico do osnovnega plačilnega računa, ne glede na bivališče ali finančni položaj državljan, so ovire, s katerimi se mnogi soočajo pri dostopu do osnovnih čezmejnih bančnih storitev, odpravljene. Direktiva tudi znatno izboljšuje preglednost provizij za bančne račune in olajšuje prenos bančnega računa z ene banke na drugo.

Direktiva o hipotekarnih kreditih

Direktiva o hipotekarnih kreditih ⁽²⁶⁾ je bila sprejeta 4. februarja. Njen namen je vzpostavitev trga hipotekarnih kreditov na ravni Unije z visoko stopnjo zaščite potrošnikov. Uporablja se za zavarovane kredite in stanovanjska posojila. Države članice bodo morale prenesti njene določbe v nacionalne zakonodaje do marca 2016.

Direktiva tudi pomembno zvišuje raven zaščite potrošnikov in jim omogoča, da poiščejo najprimernejšo hipotekarno ponudbo. Ker uvaja obvezne teste za ocenjevanje kreditne sposobnosti, spodbuja odgovorno posojanje po vsej Evropi. Dolgoročno bi morala ureditev čezmejnega opravljanja plačilnih storitev z enotnim dovoljenjem za kreditne posrednike privedi do večje konkurence in izbire za potrošnike na enotnem trgu.

Boljše usklajevanje davčnih politik

Davek na finančne transakcije v okviru okrepljenega sodelovanja

Razprave o predlogu Komisije o izvajanju okrepljenega sodelovanja med enajstimi državami članicami z namenom uvedbe davka na finančne transakcije ⁽²⁷⁾ so se v letu 2014 nadaljevale. To je sledilo prošnji teh držav iz leta 2013, da bi se v zvezi s tem izvajalo okrepljeno sodelovanje. Sodelujoče države so Avstrija, Belgija, Estonija, Francija, Grčija, Italija, Nemčija, Portugalska, Slovaška, Slovenija in Španija. Končno besedilo morajo soglasno sprejeti vse sodelujoče države, čeprav lahko v razpravi sodelujejo vse države članice.

Združeno kraljestvo je na Sodišču vložilo ničnostno tožbo zoper sklep o odobritvi okrepljenega sodelovanja. Sodišče je konec aprila 2014 tožbo zavrglo.

Cilji začetnega predloga so ostali, in sicer so to uskladitev značilnosti davka na finančne transakcije v sodelujočih državah članicah, omogočanje finančnemu sektorju, da pravično in znatno prispeva v davčne prihodke, ter dokončanje regulativnih in nadzornih ukrepov z odvratanjem od transakcij, ki ne izboljšujejo učinkovitosti finančnih trgov. V političnih usmeritvah novega predsednika Komisije Jeana-Clauda Junckerja ⁽²⁸⁾ je poudarjeno, da si je treba prizadevati za sprejetje davka na finančne transakcije.

Zbirka instrumentov za boj proti davčnim goljufijam in davčnim utajam

Skupina G-20 je potrdila svetovni standard za avtomatično izmenjavo informacij, da se okrepi boj proti davčnim utajam in izboljša davčna preglednost po vsem svetu. Oktobra se je na srečanju svetovnega foruma OECD o preglednosti in izmenjavi informacij za davčne namene v Berlinu v Nemčiji 89 držav, vključno z vsemi državami članicami EU, zavezalo izvajanju svetovnega standarda, pri čemer naj bi se prve izmenjave začele od leta 2017 z državami, ki bodo hitro sprejele standard, ali od leta 2018 z ostalimi. Novi svetovni standard je razvila OECD z močno podporo in prispevkom EU.

Na vrhu G-20 v Brisbanu v Avstraliji so voditelji potrdili pobudo OECD o preprečevanju erozije davčne osnove in preusmeritvi dobička ⁽²⁹⁾, namenjeno obravnavanju vprašanj, kot sta pomembnost preglednosti v boju proti škodljivim davčnim praksam in obdavčitev dobičkov, ki jih na spletu ustvarjajo internetna podjetja. Voditelji so se zavezali, da delo dokončajo do konca leta 2015.

Predsednik Komisije je pozval k uvedbi avtomatične izmenjave posameznih davčnih dogovorov, ki so ga podprli nemška kanclerka Angela Merkel, francoski predsednik François Hollande, španski predsednik vlade Mariano Rajoy, italijanski predsednik vlade Matteo Renzi in južnokorejski predsednik Park Geun-hye. Poziv je uspešno zagotovil večji poudarek v končnem sporočilu o preglednosti davčnih dogovorov.

Decembra je bila spremenjena direktiva o upravnem sodelovanju ⁽³⁰⁾, da se izvajanje avtomatične izmenjave podatkov v EU uskladi s svetovnim standardom po časovnem načrtu za države, ki bodo standard uvedle hitro. To temelji na sprejetju revidirane direktive o prihrankih ⁽³¹⁾ marca 2014, ki je razširila pravila EU o avtomatični izmenjavi podatkov o dohodku od prihrankov.

Poleg tega Komisija dobro napreduje pri pogajanjih o sporazumih s petimi evropskimi državami, s katerimi ima EU trenutno sklenjene sporazume o prihrankih (Andora, Lihtenštajn, Monako, San Marino in Švica), da bi se zagotovila avtomatična izmenjava informacij med državami članicami EU in temi državami v skladu s svetovnim standardom.

Svet je junija sklenil, da bo s spremembo davčnih predpisov EU odpravil veliko pomanjkljivost v davčni zakonodaji, kar zadeva skupine podjetij, in tako preprečil dvojno neobdavčevanje skupin podjetij, ki izhajajo iz ureditve hibridnih posojil – finančnih instrumentov, ki imajo lastnosti dolga in lastniškega kapitala ⁽³²⁾.

Cilj je, da se odpravi pomanjkljivost v zakonodaji, ki trenutno omogoča skupinam podjetij, da izkoriščajo neuskkljenost med davčnimi predpisi posameznih držav in se tako izogibajo plačilu davka na nekatere vrste dobička, izplačanega znotraj skupine. Decembra so bila pravila dodatno okrepljena s pravilom o preprečevanju zlorab, ki izključuje umetne davčne sheme iz njihovega obsega uporabe.

ZBIRKA INSTRUMENTOV EU ZA OKREPITEV BOJA PROTI DAVČNIM GOLJUFIJAM IN DAVČNIM UTAJAM

	UKREP/INSTRUMENT	KAJ JE NAREDILA KOMISIJA	NASLEDNJI KORAKI
NACIONALNA RAVEN	<ul style="list-style-type: none"> > Zmanjšanje sive ekonomije > Boj proti davčnim utajam in goljufigjam > Izboljšanje davčne uprave 	Komisija je v okviru evropskega semestra obravnavala priporočila za posamezne države (PPD) o davčnem upravljanju za države članice.	Države članice izvedejo nanje naslovljena PPD. Naslednja PPD junija 2015.
RAVEN EU	Direktiva EU o davkih na prihranke	Komisija je leta 2008 predlagala zakonitvev vrzeli. Svet je predlog sprejel marca 2014.	Pri izvajanju se bodo upoštevale spremembe v zvezi z direktivo o upravnem sodelovanju.
	Akcijski načrt za nadaljnjo okrepitev boja proti davčnim utajam in izogibanju plačila davkov	Komisija je predložila predlog decembra 2012.	Tekoče izvajanje s strani Komisije in držav članic.
	Priporočila o agresivnem davčnem načrtovanju in dobrem upravljanju v davčnih zadevah	Komisija je leta 2012 podala priporočila in junija 2013 vzpostavila platformo za dobro upravljanje za spremljanje izvajanja.	Izvajanje s strani držav članic. Tekoče delo v okviru platforme.
	Okvir za preprečevanje pranja denarja in prenosa sredstev	Komisija je februarja 2013 predlagala posodobitev.	Sprejetje predloga s strani Parlamenta in Sveta.
	Računovodska pravila EU, vključno s sistemom poročanja po državah		Sprejeta – izvajanje s strani držav članic.
	Direktiva o upravnem sodelovanju na področju neposrednega obdavčenja	Predlog za razširitev avtomatične izmenjave informacij na obresti, dividende, druge prihodke, bruto prihodke in stanja sredstev na računu od leta 2017 poleg petih kategorij informacij, ki se izmenjujejo od leta 2015 – Svet je dosegel politični dogovor oktobra 2014.	Izvajanje s strani držav članic.
	Sporazum o prihrankih, ki ga je EU sklenila z Andoro, Lihtenštajnom, San Marinom, Monakom in Švico	Komisija je leta 2011 Svet zaprosila za pogajalski mandat. Svet za ekonomske in finančne zadeve ga je odobril maja 2013.	Potekajo pogajanja Komisije s petimi državami, ki niso članice EU; cilj je bil zaključiti pogajanja do konca leta 2014.
	Avtomatična izmenjava informacij o davčnih dogovorih	Odločitev iz novembra 2014 o vzpostavitvi takšnih izmenjav med državami članicami.	Predložitev predloga s strani Komisije.
	Primeri državne davčne pomoči	Komisija je poslala zahteve za informacije sedmim državam članicam in začela štiri preiskave.	Komisija bo preiskave zaključila leta 2015.
	Direktiva o medsebojni pomoči pri izterjavi davkov		Velja od leta 2010.
	Uredba o upravnem sodelovanju na področju DDV		Velja od leta 2012.
	Direktiva o obrtni davčni obveznosti DDV	Predlog Komisije iz leta 2009, delno sprejet leta 2010.	Velja od leta 2013.
	Mehanizem za hiter odziv za boj proti goljufigjam na področju DDV	Predlog Komisije iz julija 2012.	Velja od leta 2013.
Uredba o upravnem sodelovanju na področju trošarin	Predlog za razširitev avtomatične izmenjave informacij med državami članicami za podporo informatizaciji izmenjav in za zagotovitev porazdeljene zbirke podatkov o dovoljenjih za gospodarsko dejavnost.	Uredba Sveta velja od leta 2012. Izvedbena uredba o dovoljenjih gospodarskih subjektov velja od leta 2013. V pripravi dve dodatni izvedbeni uredbi.	
UKREPI NA SVETOVNI RAVNI	Avtomatična izmenjava informacij kot mednarodni standard	Sprejelo ga je 90 jurisdikcij, vključno z vsemi državami članicami.	
	Pomoč državam v razvoju	<ul style="list-style-type: none"> > EU bo še naprej pomagala državam v razvoju pri vzpostavitvi stabilne davčne uprave. > Sodelovanje z drugimi mednarodnimi in nacionalnimi organizacijami ter spodbujanje udeležbe partnerskih držav v mednarodnih razpravah o davkih in regionalni organizaciji davčnih uprav. > Največji prispevek za oba tematska skrbniška sklada MDS, in sicer sklad za davčno politiko in upravo ter sklad za upravljanje bogastva naravnih virov. > Sodelovanje v tristranski pobudi s Svetovno banko in OECD za povečanje zmogljivosti v zvezi s transfernimi cenami. 	
	Boj proti davčnim oazam in agresivnemu davčnemu načrtovanju	Dokončanje ukrepov EU, ki se lahko razširijo na uporabo v akcijskem načrtu OECD za preprečevanje erozije davčne osnove in preusmeritve dobička leta 2014/2015.	

Zmanjšanje birokracije za podjetja

Parlament je februarja z veliko večino podprl predlog Komisije za standardni obračun DDV ⁽³³⁾. Standardni obračun DDV je eden ključnih predlogov Komisije za zmanjšanje birokracije za podjetja in boljše izpolnjevanje davčnih obveznosti v EU.

Nov standardni obračun DDV, ki bi lahko znižal stroške podjetij v EU za do 15 milijard EUR na leto, določa enoten niz zahtev za podjetja v zvezi z vlaganjem obračunov DDV, ne glede na to, v kateri državi članici to naredijo. Standardni obračun DDV, ki bo nadomestil nacionalne obračune DDV, bo od podjetij zahteval iste osnovne podatke v istih rokih po vsej EU. Ker je preprostejše postopke lažje upoštevati in izvrševati, bi moral predlog tudi izboljšati izpolnjevanje obveznosti v zvezi z DDV in povečati javne prihodke.

Obdavčenje v digitalnem gospodarstvu

Komisija je maja prejela končno poročilo strokovne skupine na visoki ravni o obdavčenju v digitalnem gospodarstvu ⁽³⁴⁾. Nalogi te neodvisne skupine sta bili proučitev ključnih težav, povezanih z obdavčenjem v digitalnem gospodarstvu v EU, in predstavitev zamisli o najboljšem pristopu k različnim izzivom in priložnostim na tem področju.

Poročilo strokovne skupine obravnava težave pri obdavčevanju, povezane z digitalnim gospodarstvom v najširšem smislu, in sicer v okviru posrednega (DDV) in neposrednega (pravne osebe) obdavčenja, pa tudi bolj splošne težave v zvezi s tem, kako lahko davčna politika pomaga kar najbolj povečati število priložnosti, ki jih ponuja digitalno gospodarstvo.

Med glavnimi ugotovitvami poročila so:

- ▶ Digitalno gospodarstvo ne potrebuje ločene davčne ureditve. Trenutne predpise bo morda treba prilagoditi za uporabo v digitalnem gospodarstvu.
- ▶ Digitalizacija pomembno lajša čezmejno poslovanje. Odpravljanje ovir na enotnem trgu, vključno z davčnimi ovirami, in ustvarjanje ugodnejšega poslovnega okolja prek nevtralnih, poenostavljenih in usklajenih davčnih predpisov še nikoli ni bilo tako pomembno.
- ▶ Pozitivno je ocenjen načrtovan prehod na sistem DDV za digitalne storitve, ki temelji na namembnem kraju, skupaj s poenostavitvijo, ki jo bo podjetjem omogočil minimalni sistem „vse na enem mestu“. Poročilo tudi priporoča, da se ta ukrep v prihodnosti razširi na vse blago in storitve (pri poslovanju med podjetji in potrošniki).
- ▶ Za zagotovitev nevtralnosti in enakih konkurenčnih pogojev za podjetja EU skupina priporoča odpravo oprostitve DDV za majhne pošiljke iz držav, ki niso članice EU. To bi bilo podprto tudi s sistemom „vse na enem mestu“ in hitrim carinskim postopkom.
- ▶ Na področju obdavčevanja pravnih oseb bo projekt za preprečevanje erozije davčne osnove in preusmeritve dobička, ki poteka pod okriljem G-20/OECD ključnega pomena za spopadanje z davčnimi utajami in agresivnim davčnim načrtovanjem na globalni ravni. V poročilu se zelo priporoča, naj države članice zavzamejo enotno stališče, da zagotovijo ugoden izid za celotno EU.

OPOMBE

- (¹) Sporočilo Komisije – Letni pregled rasti za leto 2014 (COM(2013) 800).
- (²) Uredba (EU) št. 806/2014 o določitvi enotnih pravil in enotnega postopka za reševanje kreditnih institucij in določenih investicijskih podjetij v okviru enotnega mehanizma za reševanje in enotnega sklada za reševanje (UL L 225, 30.7.2014).
- (³) http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_sl.htm
- (⁴) Uredba (EU) št. 472/2013 o okrepitvi gospodarskega in proračunskega nadzora v državah članicah euroobmočja, ki so jih prizadele ali jim grozijo resne težave v zvezi z njihovo finančno stabilnostjo (UL L 140, 27.5.2013).
Uredba (EU) št. 473/2013 o skupnih določbah za spremljanje in ocenjevanje osnutkov proračunskih načrtov ter zagotavljanje zmanjšanja čezmernega primanjkljaja držav članic v euroobmočju (UL L 140, 27.5.2013).
- (⁵) Poročilo Komisije – Poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2014 (COM(2013) 790).
- (⁶) Sporočilo Komisije – Letni pregled rasti za leto 2015 (COM(2014) 902).
- (⁷) Sklep 2014/509/EU o uvedbi eura v Litvi 1. januarja 2015 (UL L 228, 31.7.2014).
- (⁸) Direktiva 2014/62/EU o kazenskopravni zaščiti eura in drugih valut pred ponarejanjem (UL L 151, 21.5.2014).
- (⁹) SDR (posebna pravica črpanja) pomeni mednarodno rezervno sredstvo, ki ga je ustvaril MDS leta 1969 za dopolnitev uradnih rezerv svojih držav članic. Njena vrednost temelji na košarici štirih glavnih mednarodnih valut, SDR pa je mogoče zamenjati za prosto zamenljive valute. V košarici valut SDR so evro, japonski jen, funt šterling in ameriški dolar. Vrednost SDR glede na ameriški dolar se dnevno določa in objavlja na spletni strani MDS. Izračuna se kot vsota specifičnih vrednosti štirih valut iz košarice, izraženih v ameriških dolarjih na podlagi menjalnih tečajev, objavljenih vsak dan opoldne na londonskem trgu.
Glej tudi: <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/sdr.htm>
- (¹⁰) Sporočilo Komisije – Časovni načrt za uvedbo bančne unije (COM(2012) 510).
- (¹¹) Direktiva 2014/59/EU o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij (UL L 173, 12.6.2014).
- (¹²) Direktiva 2014/49/EU o sistemih jamstva za vloge (UL L 173, 12.6.2014).
- (¹³) Zelena knjiga Komisije – Dolgoročno financiranje evropskega gospodarstva (COM(2013) 150).
- (¹⁴) Sporočilo Komisije o dolgoročnem financiranju evropskega gospodarstva (COM(2014) 168).
- (¹⁵) Predlog Direktive o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje (COM(2014) 167).
- (¹⁶) Sporočilo Komisije – Sprostitev potenciala množičnega financiranja v Evropski uniji (COM(2014) 172).
- (¹⁷) Direktiva 2014/56/EU o spremembi Direktive 2006/43/ES ob obveznih revizijah za letne in konsolidirane računovodske izkaze (UL L 158, 27.5.2014).
- (¹⁸) Uredba (EU) št. 537/2014 o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa (UL L 158, 27.5.2014).
- (¹⁹) Direktiva 2014/65/EU o trgih finančnih instrumentov (UL L 173, 12.6.2014).
- (²⁰) Uredba (EU) št. 600/2014 o trgih finančnih instrumentov (UL L 173, 12.6.2014).
- (²¹) Uredba (EU) št. 596/2014 o zlorabi trga (uredba o zlorabi trga) (UL L 173, 12.6.2014).
- (²²) Direktiva 2014/57/EU o kazenskih sankcijah za zlorabo trga (direktiva o zlorabi trga) (UL L 173, 12.6.2014).
- (²³) Direktiva 2013/34/EU o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij (UL L 182, 29.6.2013).
- (²⁴) Predlog uredbe o dokumentih s ključnimi informacijami za naložbene produkte (COM(2012) 352).
- (²⁵) Direktiva 2014/92/EU o primerljivosti provizij, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov (UL L 257, 28.8.2014).
- (²⁶) Direktiva 2014/17/EU o potrošniških kreditnih pogodbah za stanovanjske nepremičnine (UL L 60, 28.2.2014).
- (²⁷) Predlog direktive o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju davka na finančne transakcije (COM(2013) 71).
- (²⁸) http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_sl.pdf
- (²⁹) <http://www.oecd.org/tax/beps.htm>
- (³⁰) Direktiva 2014/107/EU o spremembi Direktive 2011/16/EU glede obvezne avtomatične izmenjave podatkov na področju obdavčenja (UL L 359, 16.12.2014).
- (³¹) Direktiva 2014/48/EU o spremembi Direktive 2003/48/ES o obdavčevanju dohodka od prihrankov v obliki plačil obresti (UL L 111, 15.4.2014).
- (³²) Direktiva 2014/86/EU o spremembi Direktive 2011/96/EU o skupnem sistemu obdavčitve matičnih družb in odvisnih družb iz različnih držav članic (UL L 219, 25.7.2014).
- (³³) Predlog direktive o spremembi Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost glede standardnega obračuna DDV (COM(2013) 721).
- (³⁴) http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/good_governance_matters/digital/report_digital_economy.pdf

FOTOGRAFIJE

Evropska centralna banka/Robert Metsch: stran 30
Evropska unija: strani 38, 39, 41, 56

Krepitev gospodarskega okrevanja, rasti in ustvarjanja novih delovnih mest

Leta 2014 so bili vzpostavljeni finančni temelji za trdnejše okrevanje. V tem letu se je začel izvajati večletni finančni okvir za obdobje 2014–2020, tj. večletni proračun Evropske unije, ki zajema novo vrsto programov za financiranje prednostnih nalog Evrope v naslednjih sedmih letih. Čeprav gre pri tem za bolj osredotočen proračun, pri katerem se pričakuje, da se bo na ravni EU učinek povečal, izdatki pa zmanjšali, so se finančna sredstva za vsa v prihodnost usmerjena področja, kot so raziskave (+ 30 %), izobraževanje (+ 40 %) in podnebne spremembe (+ 250 %), precej povečala v primerjavi z obdobjem 2007–2013.

Ena od glavnih inovacij večletnega finančnega okvira je instrument za povezovanje Evrope za vseevropska omrežja na področju prometa, energije in telekomunikacij s proračunom, ki presega 33 milijard EUR v obdobju do leta 2020. Ta instrument bi moral pomagati ustvariti medsebojno povezana, visokozmogljiva in okoljsko trajnostna omrežja v Evropi ter s tem prispevati h gospodarski rasti ter socialni in teritorialni koheziji v Uniji.

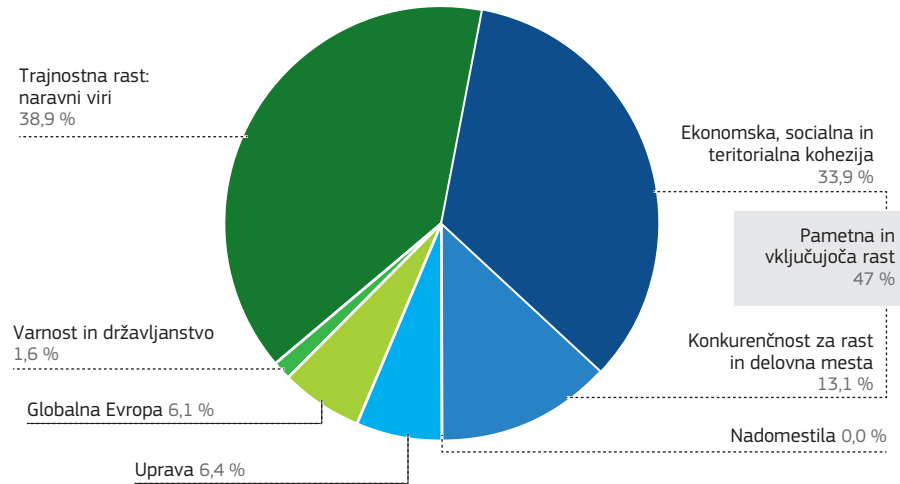
Poleg tega je nova Komisija novembra uvedla naložbeni načrt, vreden 315 milijard EUR, za dodatno spodbuditev rasti in večje zaposlovanje v Evropi. Predlagani ukrepi bi v naslednjih treh letih k bruto domačemu proizvodu (BDP) EU lahko prispevali med 330 in 410 milijard EUR ter ustvarili do 1,3 milijona novih delovnih mest kot del pomembne spodbude za gospodarstvo.

Predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz (v sredini), predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker (na levi) in predsednik Evropske investicijske banke Werner Hoyer (na desni) na skupni tiskovni konferenci po predstavitvi naložbenega načrta Komisije za rast in delovna mesta v Parlamentu. Strasbourg (Francija), 26. novembra.

Večletni finančni okvir za obdobje 2014–2020 določa najvišji znesek 960 milijard EUR za odobritve za prevzem obveznosti in 908 milijard EUR za odobritve plačil. Večletni finančni okvir je razdeljen na šest razdelkov, ki ustrezajo različnim področjem dejavnosti EU.

VEČLETNI FINANČNI OKVIR ZA OBDOBJE 2014–2020 – PREGLED

Večletni finančni okvir je pomembno orodje, s katerim bo Unija vlagala v področja, ki so za državljane najpomembnejša, in sicer zagotavljanje delovnih mest ter cvetoče, konkurenčno in trajnostno gospodarstvo. Okvir podpira zdravo okolje in pomaga krepiti varnost Evrope, omogoča finančno solidarnost tistim, ki jo najbolj potrebujejo, ter zagotavlja, da EU uveljavlja svoje vrednote in interese v globaliziranem svetu. Pri tem dopolnjuje prizadevanja držav, tako da se posveča zadevam, ki jih je najbolje rešiti skupaj na evropski ravni. To je proračun za prihodnost državljanov EU. Novi finančni okvir zagotavlja, da bo ambicija Evrope po ponovni oživitvi njenega gospodarstva podprta z dejanskim denarjem, ter se osredotoča na prave prednostne naloge in rezultate od začetka leta 2014 do konca leta 2020.

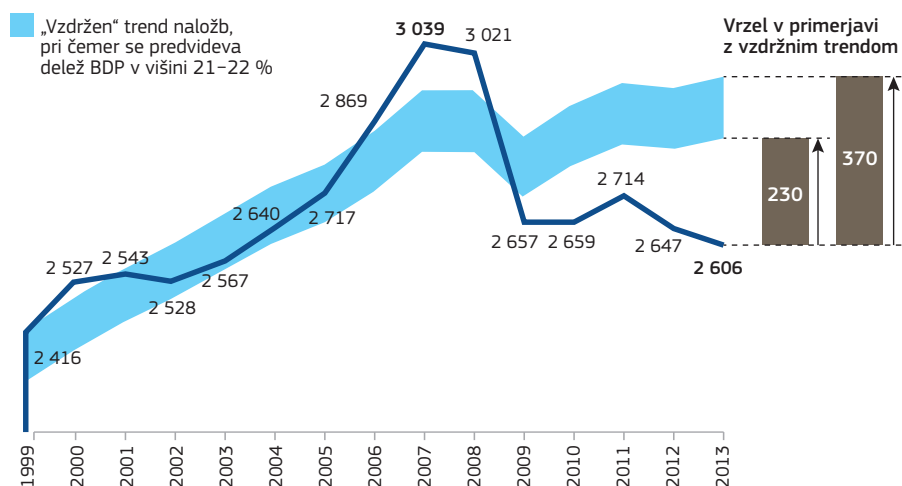
Naložbeni načrt za spodbuditev rasti in delovnih mest

Komisija je 26. novembra uvedla naložbeni načrt, vreden 315 milijard EUR, za ponovno spodbuditev rasti in večje zaposlovanje v Evropi.

Kot celota bi predlagani ukrepi v obdobju treh let od leta 2015 do leta 2017 BDP EU lahko dodali med 330 in 410 milijard EUR ter ustvarili do 1,3 milijona novih delovnih mest kot del pomembne spodbude za pospešitev rasti in ustvarjanje delovnih mest.

NALOŽBENA VRZEL V EVROPI

Realne bruto investicije v osnovna sredstva, EU-28, cene iz leta 2013, v milijardah EUR

V EU ni enotne opredelitve podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo. Medtem ko so mala in srednja podjetja opredeljena kot podjetja z manj kot 250 zaposlenimi, naj bi imela podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo na splošno od 250 do 3 000 zaposlenih.

Evropski svet je podprl načrt na svoji decembrski seji ⁽¹⁾, na kateri je vse akterje pozval, naj bo načrt operativen do sredine leta 2015. Sestavljen bo iz treh glavnih področij, ki so določena v nadaljevanju besedila.

Mobilizacija dodatnih finančnih sredstev za naložbe

Naložbeni načrt bo v naslednjih treh letih (2015–2017) sprostil javne in zasebne naložbe v realno gospodarstvo, vredne vsaj 315 milijard EUR. V času, ko primanjkuje javnih sredstev, medtem ko imajo finančne ustanove ter bančni računi posameznikov in korporacij finančno likvidnost, ki je pripravljena za uporabo, se pojavlja izziv, kako prekiniti ta začarani krog pomanjkanja zaupanja in pomanjkanja naložb. Naložbeni načrt zagotavlja pametno mobilizacijo javnih in zasebnih virov financiranja, kjer se vsak evro javnega denarja uporabi za ustvarjanje nadaljnjih zasebnih naložb, ne da bi pri tem ustvarjali nov dolg.

Novi Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI) bo vzpostavljen v partnerstvu z Evropsko investicijsko banko (EIB). Za ustanovitev sklada bo v proračunu EU oblikovano jamstvo v višini 16 milijard EUR skupaj s 5 milijardami EUR, ki jih bo prispevala EIB. Na podlagi previdnih ocen iz preteklih izkušenj bo multiplikacijski učinek Evropskega sklada za strateške naložbe 1 : 15. To pomeni, da vsak evro javnega denarja, mobiliziran iz Evropskega sklada za strateške naložbe, ustvari 15 EUR skupnih naložb, do katerih sicer ne bi prišlo.

Glavna naloga Evropskega sklada za strateške naložbe so naložbe v infrastrukturo, zlasti v širokopasovna in energetska omrežja, prometno infrastrukturo v industrijskih središčih, izobraževanje, raziskave in inovacije, energijo iz obnovljivih virov, mala in srednja podjetja (MSP) ter podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo.

EVROPSKI SKLAD ZA STRATEŠKE NALOŽBE V ŠTEVILKAH

EFSI	Sposobnost za prevzemanje tveganj	Multiplikator (povprečni)	Naložba v realno gospodarstvo
Dolgoročne naložbe	16 milijard EUR		240 milijard EUR
MSP in podjetja s srednjo tržno kapitalizacijo	5 milijard EUR	15	75 milijard EUR
Skupaj	21 milijard EUR		315 milijard EUR

Vzpostavitev sklada znotraj obstoječe strukture skupine EIB bo olajšala njegovo hitro uvedbo spomladi 2015. Sklad lahko v obdobju 2015–2017 mobilizira več kot 315 milijard EUR dodatnih finančnih sredstev. Cilj je, da Evropski sklad za strateške naložbe začne delovati do sredine leta 2015.

Poleg tega bo to naložbo dopolnilo povečanje vzvoda evropskih strukturnih in investicijskih skladov za obdobje 2014–2020 s posojili, kapitalom in jamstvi namesto običajnih nepovratnih sredstev. To bo stopnjo finančnega vzvoda dvignilo na 1 : 3 do 1 : 4. S podvojitvijo inovativnih finančnih instrumentov in uporabo tako ustvarjenega učinka finančnega vzvoda bi bilo v obdobju 2015–2017 mogoče mobilizirati od 20 do 35 milijard EUR za dodatne naložbe v realno gospodarstvo.

Verodostojen sistem obravnavanja projektov skupaj s tehnično pomočjo za usmerjanje denarja tja, kjer je potreben

Naložbeni načrt bo omogočil, da bodo finančna sredstva dosegla realno gospodarstvo z ustvarjanjem preglednega sistema obravnave, ki bo določil izvedljive projekte na ravni EU in zagotovil potrebno tehnično pomoč pri neodvisni izbiri in sestavljanju projektov ter uporabo inovativnejših finančnih instrumentov.

Države članice so skupni delovni skupini Komisije in EIB, ustanovljeni septembra, poslale sezname projektov, določenih glede na tri merila:

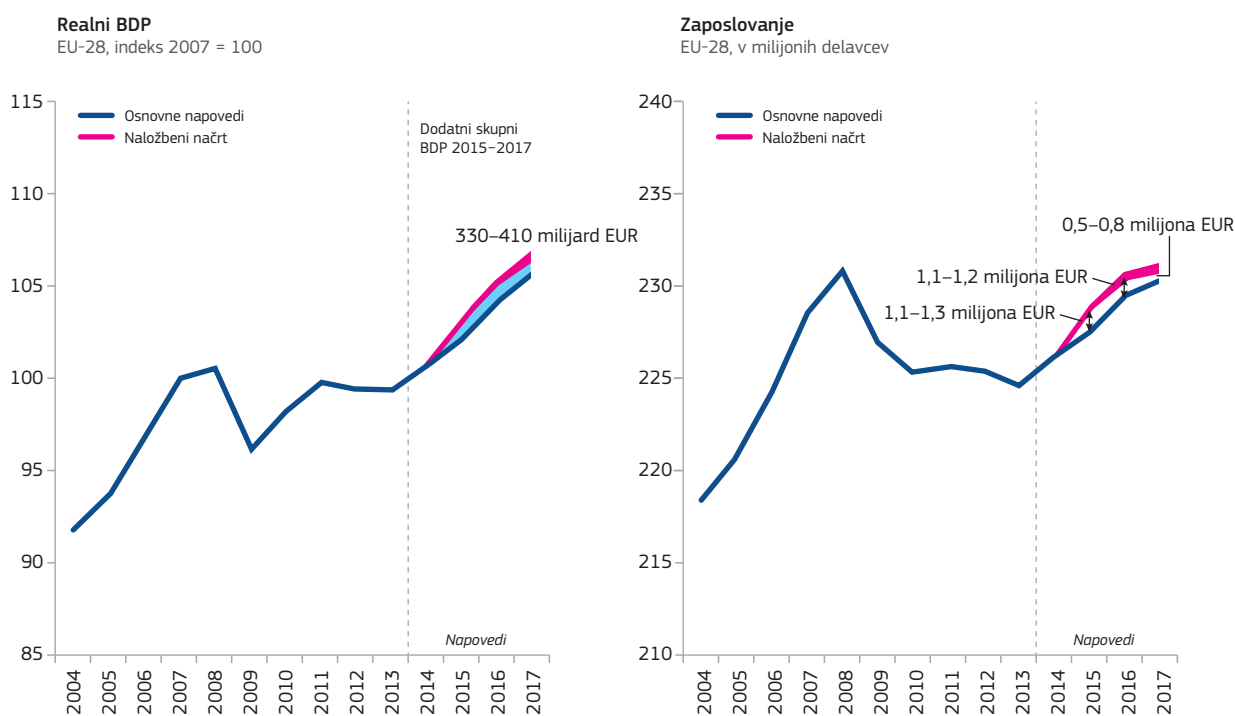
- ▶ projekti z dodano vrednostjo EU za podporo ciljev EU;
- ▶ ekonomska sposobnost in prednostni projekti glede na vrednost z velikimi družbenogospodarskimi koristmi;
- ▶ projekti, ki se lahko začnejo najpozneje v naslednjih treh letih, tj. z razumnim pričakovanjem naložb v dolgoročna sredstva v obdobju 2015–2017.

Poleg tega morajo imeti navedeni projekti možnost učinka finančnega vzvoda drugih virov financiranja. Projekti morajo biti tudi razumno veliki in obvladljivi (ter se razlikovati glede na sektor/podsektor).

Komisija in EIB bosta začeli izvajati pomemben program tehnične pomoči, s katerim bosta določali projekte in prispevali k temu, da bi bili ti privlačnejši za zasebne vlagatelje.

Delovna skupina Komisije in EIB je decembra objavila svoje poročilo, ki vključuje seznam določenih projektov.

POTENCIAL NALOŽBENEGA NAČRTA

Vir: GD za gospodarske in finančne zadeve, letna makroekonomska zbirka podatkov.

Časovni načrt za odpravljanje ovir za naložbe

Naložbeni načrt vsebuje časovni načrt za odpravljanje predpisov v posameznih sektorjih, ki ovirajo naložbe.

Da bi izboljšal poslovno okolje in pogoje financiranja, se bo načrt osredotočil na ukrepe v finančnem sektorju, npr. na razvoj unije kapitalskih trgov, da se poveča ponudba kapitala za mala in srednja podjetja ter dolgoročne projekte.

Prednostna naloga bo odprava pomembnih regulativnih in neregulativnih ovir v vseh pomembnih infrastrukturnih sektorjih, vključno z energetiko, telekomunikacijami, digitalno infrastrukturo in prometom, ter ovir na trgih proizvodov in storitev. Decembra je Evropska komisija v svojem delovnem programu za leto 2015 ⁽²⁾ predlagala prednostni seznam pobud, ki so posebej povezane z naložbenim načrtom.

Jyrki Katainen, podpredsednik Evropske komisije, pristojen za delovna mesta, rast, naložbe in konkurenčnost, in Jean-Claude Juncker, predsednik Evropske komisije (oba sta funkcijo prevzela 1. novembra), Martin Schulz, predsednik Evropskega parlamenta, Werner Hoyer, predsednik Evropske investicijske banke, in Margaritis Schinas, glavni uradni govorec Evropske komisije (od leve proti desni), ob predstavitvi naložbenega načrta v višini 315 milijard evrov na skupni tiskovni konferenci 26. novembra v Evropskem parlamentu v Strasbourgu (Francija).

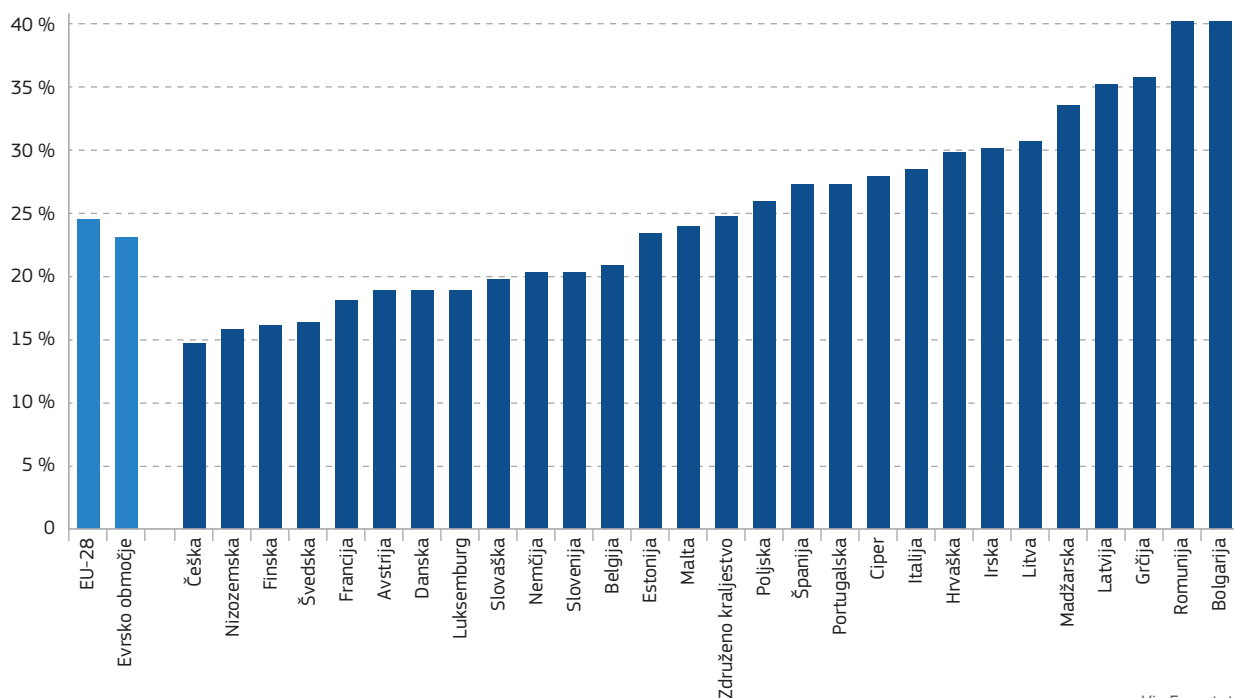
Evropske politike za rast in zaposlovanje

Zaposlovanje in socialna vključenost

EU je dosegla napredek pri izvajanju izredno potrebnih strukturnih reform trga dela in socialnih reform. Kar zadeva področje zaposlovanja in socialnih zadev, je Evropska komisija pozvala države članice, naj zagotovijo hitro izvedbo jamstva za mlade. Pozvala jih je tudi, naj ukrepajo v boju proti brezposelnosti mladih z aktivnimi politikami trga dela, krepijajo javnih zavodov za zaposlovanje in podporo za programe usposabljanja in pripravništva ter proti segmentaciji trgov dela, ki lahko negativno vpliva na zaposlitvene možnosti mladih delavcev in mladih osipnikov. Spodbudila jih je tudi, naj okrepijo usklajevanje evropskih politik za zaposlovanje in socialne zadeve, da bi bolje spremljale zaposlovanje in socialne razmere.

OSEBE, KI JIM GROZI REVŠČINA ALI SOCIALNA IZKLJUČENOST, 2013

EU-28 in evrsko območje – ocene; Irska – podatki za leto 2012.

Vir: Eurostat.

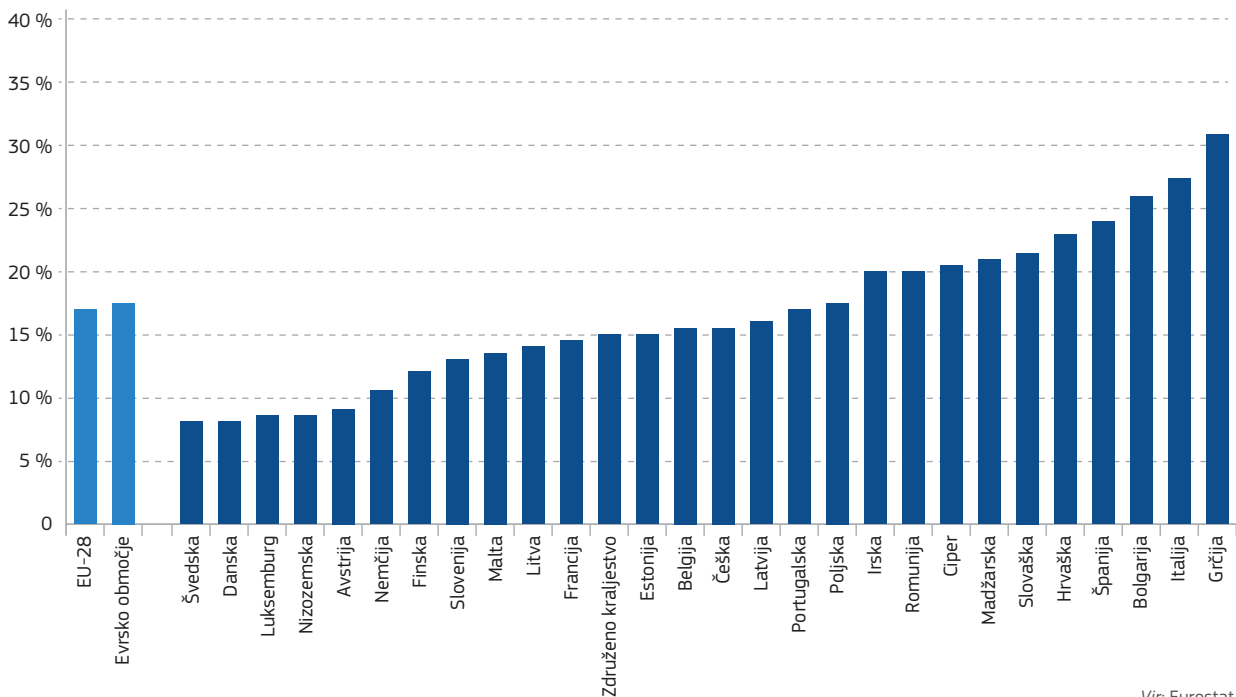
Za boljše zgodnje odkrivanje izzivov na ravni držav članic, ki bi lahko imeli učinek prelivanja na celotno EU, je bil leta 2014 sprejet nov pregled ključnih zaposlitvenih in socialnih kazalnikov, ki je bil vključen v skupno poročilo o zaposlovanju (3). Ta mehanizem bo pomagal zagotoviti pravočasen odziv politik in osredotočenost na strožji večstranski nadzor.

Jamstvo za mlade

Namen jamstva za mlade ⁽⁴⁾ je zagotoviti, da države članice vsem mladim, ki so stari do 25 let, ponudijo kakovostno zaposlitev, stalno izobraževanje in vajeništvo ali pripravništvo najpozneje v štirih mesecih po tem, ko končajo formalno izobraževanje ali postanejo brezposelni. Jamstvo za mlade je ena najpomembnejših in nujnih strukturnih reform, ki jih morajo uvesti države članice, da bi odpravile brezposelnost med mladimi in izboljšale prehod iz šole na delo. Izvajanje se je začelo v teku leta 2014.

Vse države članice EU so predstavile nacionalne načrte za izvajanje jamstva za mlade, ki se zdaj začenejo izvajati, pri čemer se upoštevajo splošne ocene posameznih načrtov, ki jih je pripravila Komisija. Za uresničevanje ciljev jamstva za mlade so potrebne strateške reforme v državah članicah, da bi se omogočil uspešnejši prehod z izobraževanja na trg dela. Med ključne izzive držav članic spadajo okrepitev zmogljivosti javnih zavodov za zaposlovanje, reforma sistemov izobraževanja in usposabljanja, okrepitev partnerstev za vključevanje neaktivnih mladih, ki niso prijavljeni na zavodu za zaposlovanje, in zagotavljanje kakovostnih ponudb. To se odraža v analizi vseh držav članic EU, ki jo je opravila Komisija, in v priporočilih za posamezne države, ki so bila naslovljena na 18 držav članic, od katerih jih mora osem pri izvajanju jamstva za mlade odločneje ukrepati.

MLADI (STARI OD 15 DO 34 LET), KI NISO NITI ZAPOSLENI NITI VKLJUČENI V IZOBRAŽEVANJE ALI USPOSABLJANJE, 2013

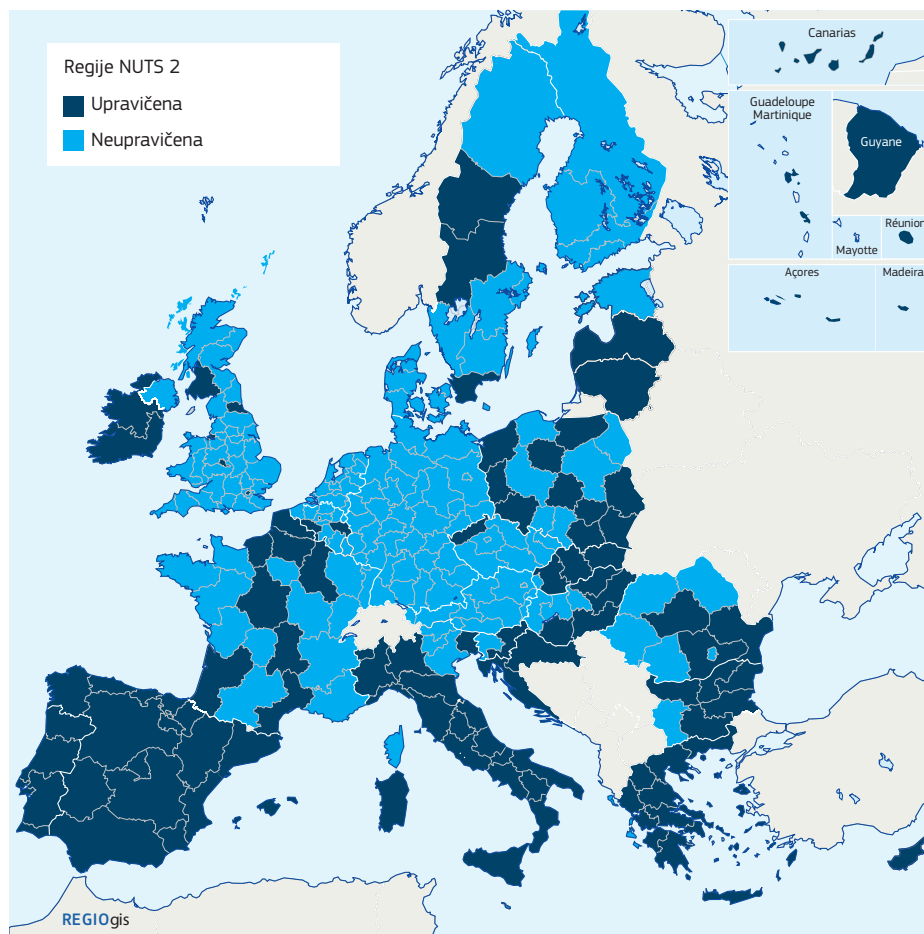
Vir: Eurostat.

Države članice za zmanjšanje stopnje brezposelnosti mladih prejema sredstva iz Evropskega socialnega sklada (ESS) (trenutno 12 milijard EUR letno) in iz pobude za zaposlovanje mladih (6,4 milijarde EUR za obdobje 2014–2020). ESS že od časov pred krizo zagotavlja usmerjeno podporo za zaposlovanje mladih in igra pomembno vlogo pri odpravljanju nedavnega povišanja stopnje brezposelnosti mladih, saj je 68 % njegovega proračuna namenjenega projektom, ki lahko koristijo mladim. Da bi se jamstvo za mlade uresničilo, pa morajo države članice dati prednost ukrepom za mlade tudi v svojih nacionalnih proračunih.

Pobuda za zaposlovanje mladih

Pobuda za zaposlovanje mladih ⁽⁵⁾ podpira mlade, ki niso niti zaposleni niti vključeni v izobraževanje ali usposabljanje, v regijah Unije z več kot 25-odstotno stopnjo brezposelnosti mladih leta 2012 tako, da jih vključuje na trg dela. Okrepila bo podporo, ki jo zagotavlja ESS za izvajanje jamstva za mlade, tako da bo financirala dejavnosti, ki neposredno pomagajo mladim, ki niso niti zaposleni niti vključeni v izobraževanje ali usposabljanje, kot so zagotavljanje delovnih mest, pripravništva in vajeništva ter podpora za zagon podjetij.

POBUDA ZA ZAPOSLOVANJE MLADIH – USMERJENA PODPORA ZA REGIJE, KI JIH JE BREZPOSELNOST MLADIH NAJBOLJ PRIZADELA

Zemljevid upravičenih in neupravičenih regij za pobudo za zaposlovanje mladih. Pobuda bo omogočala financiranje konkretnih projektov in ukrepov ter mladim zagotavljala zadostno raven podpore za dejanske izboljšave v delih Evrope, kjer so izzivi največji.

Vir: Eurostat, GD za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje.

Okvir za kakovost pripravništev

Komisija vzporedno razvija več orodij na ravni EU, ki bodo državam članicam pomagala odpraviti brezposelnost med mladimi. Na podlagi predloga Komisije je Svet Evropske unije marca sprejel okvir za kakovost pripravništev ⁽⁶⁾, s katerim bi se pripravnikom omogočilo, da pridobijo visokokakovostne delovne izkušnje v varnih in pravičnih pogojih ter povečajo svoje možnosti za kakovostno zaposlitev. Okvir za kakovost poziva vse države članice, naj poskrbijo, da nacionalna zakonodaja ali praksa spoštuje načela, opredeljena v teh smernicah, in po potrebi prilagodijo svoje zakonodaje.

Evropski socialni sklad

Evropski socialni sklad ⁽⁷⁾ igra temeljno vlogo pri podpiranju naložb držav članic v človeški kapital, pri čemer se krepi konkurenčnost evropskega gospodarstva v času, ko izhaja iz krize. ESS vsako leto pomaga več kot 15 milijonom ljudem, tako da jim pomaga nadgraditi znanja, olajša njihovo vključitev na trg dela, se bori proti socialni izključenosti in revščini ter krepi učinkovitost javnih uprav. V obdobju 2014–2020 bo dal državam članicam na voljo več kot 80 milijard EUR za izboljšanje kakovosti življenja milijonov Evropejcev, s tem ko bodo pridobili nova znanja in poiskali boljša delovna mesta.

Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji

Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG) zagotavlja podporo ljudem, ki izgubijo službo zaradi velikih strukturnih sprememb v svetovnih trgovinskih tokovih, ki so posledica globalizacije, kot je zapiranje velikega podjetja ali selitev proizvodnje zunaj EU, ali zaradi svetovne gospodarske in finančne krize. Za obdobje 2014–2020 je bila sprejeta nova uredba ⁽⁸⁾, ki razširja kategorije delavcev, upravičenih do pomoči iz ESPG. Tako sta poleg globalizacije, povezane s trgovino, kot merili za pomoč zdaj vključeni tudi svetovna finančna in gospodarska kriza. Kadar so prizadete regije z visoko brezposelnostjo mladih, lahko države članice pod določenimi pogoji med upravičence do ukrepov ESPG vključijo tudi mlade, ki niso niti zaposleni niti vključeni v izobraževanje ali usposabljanje.

EVROPSKI SKLAD ZA PRILAGODITEV GLOBALIZACIJI

Pregled vlog, prejetih v letu 2014

Št.	Država članica	Zadeva	Vsebina	Datum vloge	Znesek države članice (v milijonih EUR)	Znesek ESPG (v milijonih EUR)	Upravičenci (število oseb)
EGF/2014/001	Grčija	Nutriart	Živila	5.2.2014	4,1	6,1	1 013
EGF/2014/002	Nizozemska	Gelderland in Overijssel	Gradnja stavb	20.2.2014	1,1	1,6	475
EGF/2014/003	Španija	Aragon	Dejavnost strežbe jedi in pijač	21.2.2014	0,6	1,0	280
EGF/2014/004	Španija	Comunidad Valenciana metal	Kovinskopredelovalna industrija	25.3.2014	0,7	1,0	300
EGF/2014/005	Francija	GAD	Klavnica	6.6.2014	0,6	0,9	760
EGF/2014/006	Francija	PSA	Avtomobilska industrija	25.4.2014	8,5	12,7	2 357
EGF/2014/007	Irski	Andersen Ireland	Nakit	16.5.2014	1,0	1,5	276
EGF/2014/008	Finska	STX Rauma	Ladjedelništvo	27.5.2014	1,0	1,4	565
EGF/2014/009	Grčija	Sprider Stores	Maloprodaja	6.6.2014	4,9	7,3	1 311
EGF/2014/010	Italija	Whirlpool	Gospodinjinski stroji in naprave	18.6.2014	1,3	1,9	608
EGF/2014/011	Belgija	Caterpillar	Stroji in oprema	22.7.2014	0,8	1,2	630
EGF/2014/012	Belgija	ArcelorMittal	Kovine	22.7.2014	1,1	1,6	910
EGF/2014/013	Grčija	Odyssefs Fokas	Maloprodaja	29.7.2014	4,3	6,4	1 100
EGF/2014/014	Nemčija	Aleo Solar	Proizvodnja računalnikov ter elektronskih in optičnih izdelkov	29.7.2014	0,7	1,1	476
EGF/2014/015	Grčija	Attica Publishing Services	Informiranje in sporočanje	4.9.2014	2,5	3,7	705
EGF/2014/016	Irski	Lufthansa Technik	Popravila in montaža strojev in naprav	19.9.2014	1,7	2,5	450
EGF/2014/017	Francija	Mory -Ducros	Prevoz in skladiščenje	6.10.2014	4,4	6,6	2 721
EGF/2014/018	Grčija	Attica Broadcasting	Radjska in televizijska dejavnost	4.9.2014	3,4	5,0	928
Skupaj 2014					42,4	63,7	15 865

Okvir kakovosti EU za predvidevanje sprememb in prestrukturiranje ⁽⁹⁾ nudi podjetjem, delavcem, socialnim partnerjem in javnim upravam poleg finančne pomoči tudi smernice za družbeno odgovorne prakse upravljanja sprememb. Okvir naj bi služil kot referenčno orodje za podjetja, sindikate in vlade kot pomoč za boljše načrtovanje in naložbe v človeški kapital, obenem pa za zmanjševanje socialnih učinkov sprememb.

Sveženj o socialnih naložbah

V svežnju o socialnih naložbah ⁽¹⁰⁾ so določene smernice za države članice za posodobitev njihovih sistemov socialnega varstva, da bi uresničile cilj strategije Evropa 2020 glede odprave tveganja revščine in socialne izključenosti za 20 milijonov ljudi. Sveženj o socialnih naložbah kaže pot naprej pri soočanju s strukturnimi izzivi evropskih sistemov socialnega varstva EU zaradi starajočih se družb, krčenja delovno aktivnega prebivalstva in potrebe po večji konkurenčnosti v globaliziranem svetu. Reforme politik so potrebne zaradi zgodnjih naložb za preprečevanje naraščanja tveganj, krepitev veščin in sposobnosti ljudi za sodelovanje v družbi in gospodarstvu ter za doseganje boljših socialnih učinkov prek bolj usmerjene porabe v socialni politiki. Nekatere države članice so dosegle napredek pri izvajanju svežnja o socialnih naložbah.

Program za zaposlovanje in socialne inovacije

Program za zaposlovanje in socialne inovacije (EaSI) ⁽¹¹⁾ je finančni instrument na ravni EU za spodbujanje visoke ravni kakovosti in trajnostnega razvoja, ki zagotavlja ustrezno in dostojno socialno zaščito, se bori proti socialni izključenosti in revščini ter izboljšuje delovne pogoje. Prav tako je gonilo za spodbujanje inovativnih in pilotnih projektov na ravni držav članic, ki jih je mogoče prilagoditi dejanskemu stanju posamezne države članice.

EaSI povezuje in širi pokritost treh obstoječih programov: Progress (program za zaposlovanje in socialno solidarnost), EURES (Evropske službe za zaposlovanje) in Evropski mikrofinančni instrument Progress. Komisiji bo omogočil, da izboljša skladnost politik in učinek njenih instrumentov, ki imajo skupne cilje, ter s tem prispeva k strategiji Evropa 2020 za delovna mesta in rast.

Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim

Uredba o novem Skladu za evropsko pomoč najbolj ogroženim ⁽¹²⁾ je bila sprejeta marca. Sklad državam članicam nudi dragoceno podporo pri njihovih prizadevanjih, da pomagajo najbolj ogroženim ljudem v Evropi, ki jih je trajajoča gospodarska in socialna kriza najbolj prizadela. Dejansko so v obdobju 2014–2020 skladu namenjena sredstva v višini več kot 3,8 milijarde EUR. Države članice so dolžne pokriti 15 % stroškov svojih nacionalnih programov, medtem ko bo preostalih 85 % kril sklad.

Reforma EURES

Evropska služba za zaposlovanje (EURES), ustanovljena leta 1993, je mreža za sodelovanje med Evropsko komisijo in javnimi zavodi za zaposlovanje držav članic EU, Islandije, Lihtenštajna in Norveške ter drugimi partnerskimi organizacijami. Ima več kot 850 svetovalcev, ki so vsakodnevno v stiku z iskalci zaposlitve in delodajalci po vsej Evropi.

Za izboljšanje delovanja mreže je bila leta 2014 predlagana prenova zakonodaje ⁽¹³⁾. Namen je obravnavati neravnotežja na trgih dela z okrepljeno izmenjavo informacij o prostih delovnih mestih in življenjepisov, ki so na voljo po vsej EU, natančnejšim usklajevanjem prostih delovnih mest in iskalcev zaposlitve, omogočanjem udeležbe v dejavnostih EURES širši skupini akterjev na trgu dela (zlasti zasebnim zaposlitvenim agencijam) ter zagotavljanjem podpornih storitev delodajalcem in iskalcem zaposlitve za boljše usmerjeno mobilnost.

Marianne Thyssen, od 1. novembra komisarka za zaposlovanje, socialne zadeve, strokovno usposobljenost in mobilnost delovne sile, na četrti letni konvenciji Evropske platforme za boj proti revščini in socialni izključenosti.

Bruselj (Belgija), 20. novembra.

Sklep o javnih zavodih za zaposlovanje

Nacionalni javni zavodi za zaposlovanje morajo igrati ključno vlogo pri iskanju zaposlitve za brezposelne v Evropi. Sklep ⁽¹⁴⁾ o načinih za izboljšanje sodelovanja med evropskimi javnimi zavodi za zaposlovanje je začel veljati junija in je s septembrom vzpostavil novo strukturo delovanja in upravljanja mreže evropskih javnih zavodov za zaposlovanje.

Direktiva o pravicah iz dodatnega pokojninskega zavarovanja

Nova direktiva ⁽¹⁵⁾, sprejeta leta 2014, je izboljšala zaščito pravic iz dodatnega pokojninskega zavarovanja mobilnih delavcev, saj je odpravila nekatere ovire pri prostem gibanju, kot je zahteva po zelo dolgih obdobjih zaposlitve za pridobitev pravic do pokojnine ali nevarnost nezadostne zaščite pravic po izstopu iz sistema pokojninskega zavarovanja.

Direktiva za lažje uresničevanje pravic delavcev

Parlament in Svet sta sprejela novo direktivo ⁽¹⁶⁾, da bi na nacionalni ravni zagotovila boljše uveljavljanje pravice državljanov EU do dela v drugi državi članici. Namen novih pravil, ki jih je Komisija predlagala aprila 2013, je, da se premosti vrzel med pravicami in dejanskim stanjem ter ljudem, ki so zaposleni ali iščejo zaposlitev v drugi državi, olajša uveljavljanje njihovih pravic v praksi. Države članice imajo na voljo dve leti, da to direktivo prenesejo v nacionalno zakonodajo. Direktiva med drugim določa, da bo eno ali več teles na nacionalni ravni dolžno zagotavljati nasvete in podporo ter pomoč evropskim delavcem in iskalcem zaposlitve.

Direktiva o napotitvi delavcev

Svet je sprejel nove ukrepe za boljše izvrševanje pravil EU, ki trenutno veljajo za napotitev delavcev. Direktiva o napotitvi delavcev ⁽¹⁷⁾ določa zaščitne ukrepe za pravice napotenih delavcev v praksi in krepi pravni okvir za ponudnike storitev. Direktiva zagotavlja, da bodo ta pravila bolje uporabljena v praksi, zlasti v nekaterih sektorjih, kot sta gradbeništvo in cestni tovorni promet, kjer denimo tako imenovane družbe „poštni nabiralniki“ (brez vsakršne resnične gospodarske dejavnosti v svoji domači državi) uporabljajo lažne napotitve, da bi se izognile nacionalnim predpisom glede socialne varnosti in delovnih pogojev. Krepi tudi zaščito napotenih delavcev, saj preprečuje goljufije, zlasti v podizvajalskih verigah, kjer se pravice napotenih delavcev včasih ne spoštujejo.

Praktični vodnik o „merilih običajnega prebivališča“

Komisija in države članice so sodelovale, da bi pojasnile „merila običajnega prebivališča“ ⁽¹⁸⁾, ki bi nacionalnim upravam pomagala pri uporabi predpisov EU o usklajevanju socialne varnosti za državljane EU in njihove družinske člane.

Izobraževanje in usposabljanje

Erasmus+

Eden izmed vrhuncev leta je bil začetek izvajanja programa Erasmus+ ⁽¹⁹⁾, novega programa EU za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport.

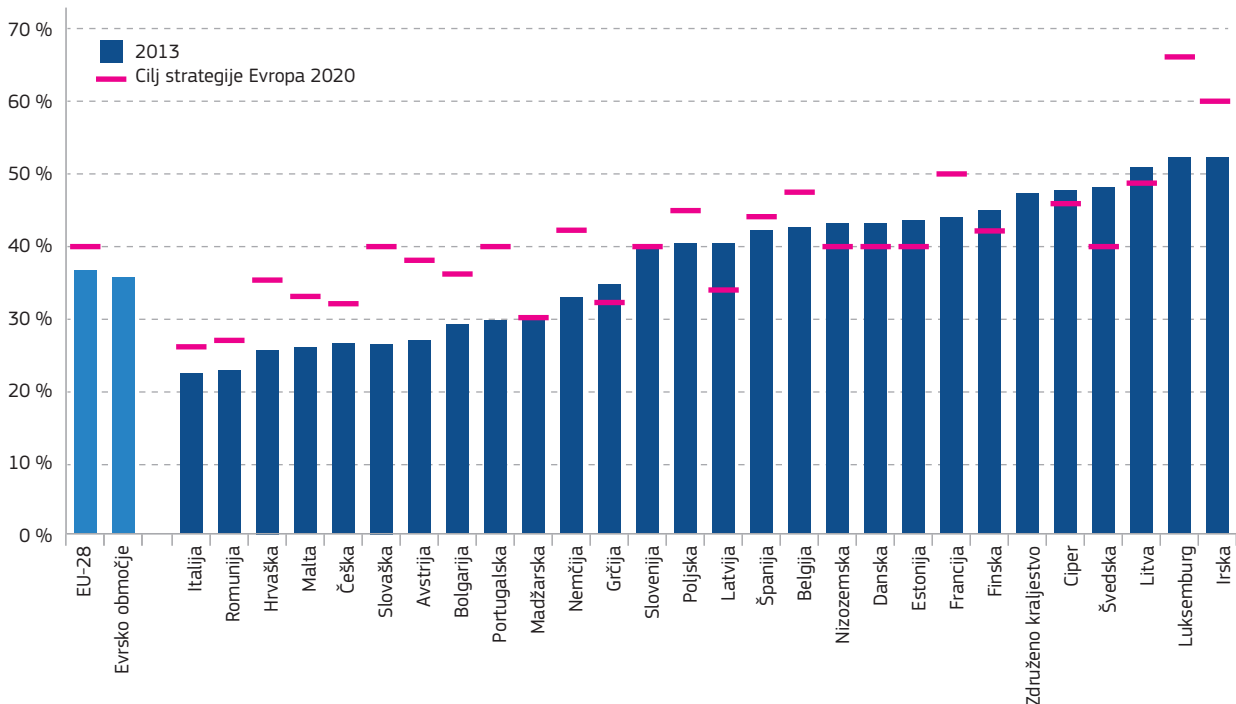
Program povezuje in širi prejšnje tokove financiranja izobraževanja, usposabljanja, mladih, dejavnosti Jean Monnet in športa ter vključuje nov instrument jamstva za posojila podiplomskim študentom in mednarodno razsežnost visokega izobraževanja in sodelovanja mladih. V obdobju 2014–2020 bo proračun programa za 40 % večji v primerjavi s prejšnjim proračunskim obdobjem in bo znašal več kot 16 milijard EUR.

Novi program zmanjšuje upravna bremena ter uvaja poenostavljene postopke.

Uspešnost izobraževanja

Dosežki Evropske unije v zvezi z uspešnostjo izobraževanja se še naprej izboljšujejo, kakor je razvidno iz podatkov, objavljenih leta 2014. Pridobivanje terciarne izobrazbe se je močno razširilo, in sicer s 23,6 % leta 2002 na 36,9 % leta 2013 (cilj za leto 2020: vsaj 40 %). Opaziti je tudi počasen, a vztrajen upad mladih osipnikov, in sicer s 17 % leta 2002 na 12 % leta 2013 (cilj za leto 2020: pod 10 %). Petnajst držav članic je že izpolnilo ali preseгло svoje nacionalne cilje za leto 2020 vsaj pri enem od teh dveh kazalnikov uspešnosti izobraževanja. Šest od teh držav članic – Ciper, Danska, Latvija, Litva, Slovenija in Švedska – je že doseglo ali preseгло oba cilja.

DELEŽ PREBIVALCEV, STARIH OD 30 DO 34 LET, KI SO DOKONČALI VIŠJO IZOBRAZBO, 2013

Za Združeno kraljestvo nacionalni cilj ni določen. Nacionalni cilj za Nemčijo vključuje postsekundarno neterciarno izobraževanje (mednarodna standardna klasifikacija izobraževanja iz leta 1997 (ISCED97 4)), za Avstrijo pa postsekundarno neterciarno izobraževanje s programi, namenjenimi zagotavljanju neposrednega dostopa do prve stopnje terciarnega izobraževanja (ISCED97 4A).

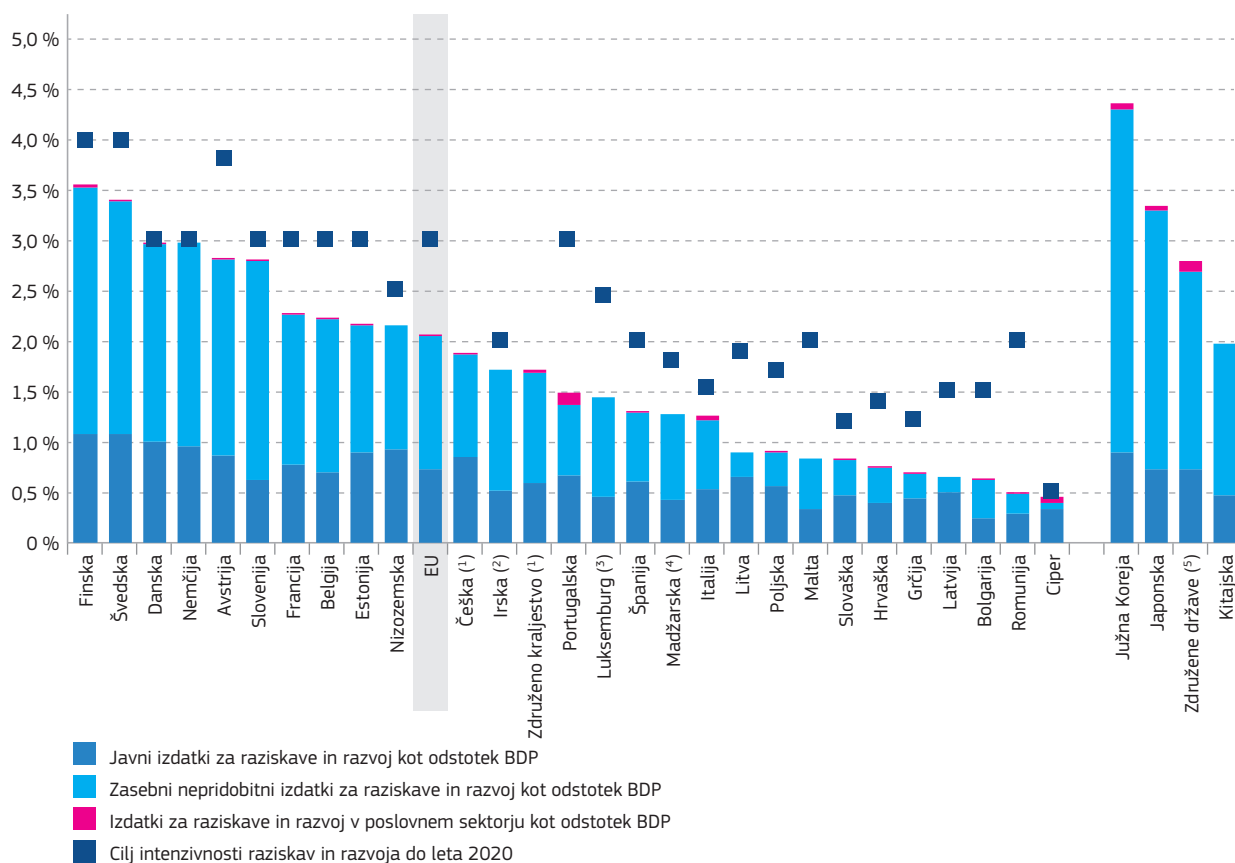
Vir: Eurostat.

Raziskave, inovacije in znanost

Obzorje 2020: okvirni program EU za raziskave in inovacije

Obzorje 2020 ⁽²⁰⁾ je največji program EU za raziskave in inovacije do zdaj. Privedel bo do več dosežkov in odkritij, saj bo raziskave povezal z inovacijami in tako odlične zamisli prenesel iz laboratorija na trg. Program združuje znanstvenike in industrijo z namenom, da se spodbudijo rast in delovna mesta ter poiščejo rešitve za velike izzive, vključno s podnebnimi spremembami, energetska varnostjo in zdravjem. Raziskave in inovacije, ki bodo sledile, bodo prispevale k izboljšanju življenja, zaščiti okolja ter privedle do bolj trajnostne in konkurenčne evropske industrije. Program je namenjen raziskovalcem z vsega sveta. Spodbuja njihovo poklicno pot v Evropi, organizira raziskovalno usposabljanje ter spodbuja mednarodno in medsektorsko mobilnost, zlasti prek ukrepov Marie Skłodowska-Curie. V obdobju 2014–2020 bo na voljo skoraj 80 milijard EUR finančnih sredstev, večina teh pa bo porazdeljena po treh prednostnih nalogah, ki so: odlična znanost, vodilni položaj v industriji in reševanje družbenih izzivov. Pravila in postopki so zelo poenostavljeni.

INTENZIVNOST RAZISKAV IN RAZVOJA PO SEKTORJIH IN DRŽAVAH, 2012, TER CILJI INTENZIVNOSTI RAZISKAV IN RAZVOJA ZA LETO 2020

⁽¹⁾ Češka, Združeno kraljestvo: ni določenih ciljev intenzivnosti raziskav in razvoja; za Češko je cilj v višini 1 % na voljo samo za javni sektor.

⁽²⁾ Irsko: cilj intenzivnosti raziskav in razvoja je 2,5 % BNP, kar je po ocenah enakovredno 2,0 % BDP.

⁽³⁾ Luksemburg: cilj intenzivnosti raziskav in razvoja je med 2,30 % in 2,60 % BDP (predpostavlja se, da znaša 2,45 %).

⁽⁴⁾ Madžarska: razčlenitev cilja intenzivnosti raziskav in razvoja ni prišteta k skupni intenzivnosti raziskav in razvoja.

⁽⁵⁾ Združene države: (i) vključena ni večina naložb ali nobena naložba v osnovna sredstva; (ii) izdatki države za raziskave in razvoj se nanašajo samo na zvezno ali centralno vlado.

Podatki: Eurostat, OECD, države članice.

Vir: GD za raziskave in inovacije – Enota za analizo in spremljanje nacionalnih raziskovalnih politik.

Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) je od leta 2014 sestavni del Obzorca 2020 s skupnim proračunom v višini 2,7 milijarde EUR. Prek skupnosti znanja in inovacij (SZI) združuje več kot 500 vodilnih partnerjev iz podjetij, visokošolskega izobraževanja in sektorja raziskav, da bi se spodbudili inovacije in podjetništvo po vsej Evropi. V letu 2014 je EIT svoja prizadevanja usmeril na utrditev in spodbujanje gospodarske rasti ter na učinke prvih treh skupnosti znanja in inovacij, ki so obravnavale podnebne spremembe, informacijsko in komunikacijsko tehnologijo (IKT) ter izzive trajnostne energije.

Partnerstva za inovacije med EU in industrijo

V okviru programa Obzorje 2020 bo vzpostavljenih enajst partnerstev z industrijo in državami članicami v vrednosti več kot 23 milijard EUR kot del svežnja EU za naložbe v inovacije. Prispevek EU v višini 9 milijard EUR bo sprostil 10 milijard EUR naložb iz zasebnega sektorja in 4 milijarde EUR iz držav članic. Večina sredstev bo namenjena skupnim tehnološkim pobudam.

Podjetja EU morajo spodbujati naložbe v raziskave in razvoj, če želijo ostati konkurenčna na svetovni ravni

Podjetja, ki imajo sedež v EU, so leta 2013 kljub neugodnim gospodarskim razmeram povečala naložbe v raziskave in razvoj za 2,6 %. Toda ta rast se je upočasnila v primerjavi z letom prej, ko je znašala 6,8 %. Prav tako je manjša od svetovnega povprečja v letu 2013 (4,9 %) ter zaostaja za rastjo podjetij, ki imajo sedež na Japonskem (5,5 %) in v Združenih državah (5 %).

Carlos Moedas, od 1. novembra komisar za raziskave, znanost in inovacije, med predstavitvijo pregleda stanja na področju naložb v industrijske raziskave in razvoj v EU za leto 2014. Stavba Berlaymont v Bruslju (Belgija), 4. decembra.

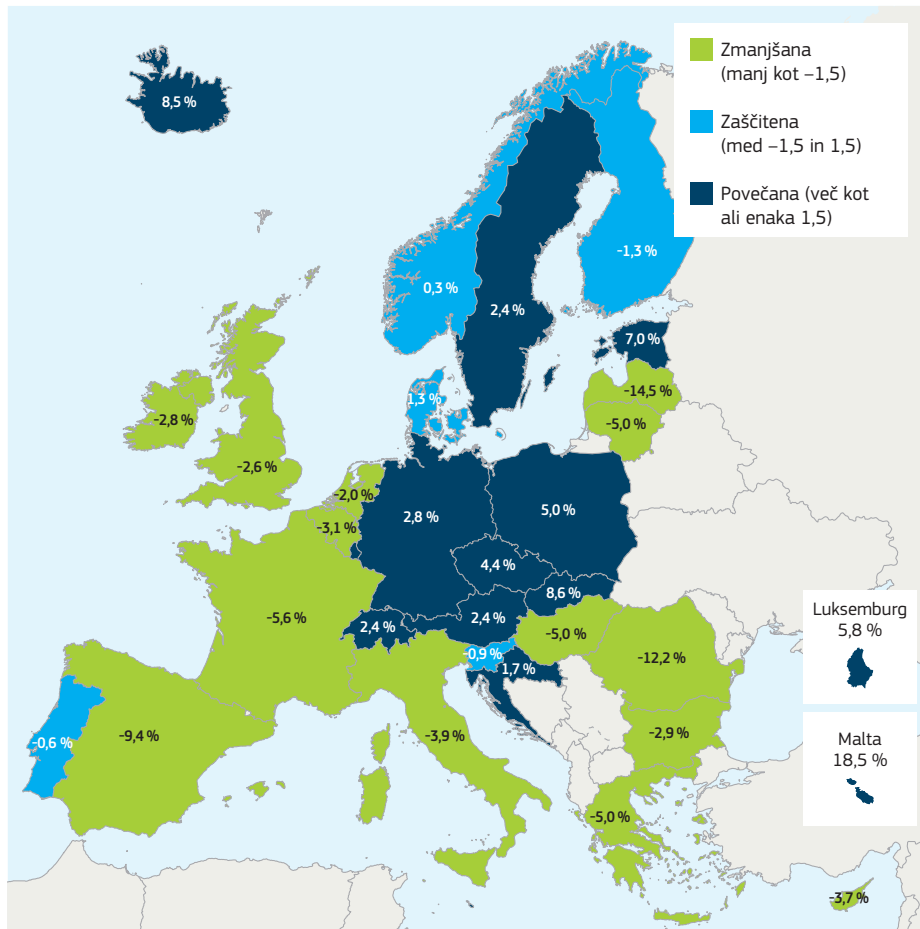
Ti rezultati so bili objavljeni v Pregledu stanja na področju naložb v industrijske raziskave in razvoj v EU za leto 2014, ki ga je objavila Komisija ⁽²¹⁾ in v katerem je analiziranih 2 500 najuspešnejših podjetij s celega sveta, ki predstavljajo približno 90 % vseh izdatkov za raziskave in razvoj s strani podjetij. Iz podatkov je razvidno, da je 633 podjetij s sedežem v EU leta 2013 vložila 162,4 milijarde EUR, medtem ko so 804 podjetja s sedežem v ZDA vložila 193,7 milijarde EUR, 387 podjetij s sedežem na Japonskem pa je vložila 85,6 milijarde EUR.

Novi finančni instrumenti za raziskave in inovacije

Komisija in skupina EIB sta junija uvedli novo generacijo finančnih instrumentov EU in svetovalnih storitev ⁽²²⁾, da bi inovativnim podjetjem olajšali dostop do virov financiranja. V naslednjih sedmih letih bo v okviru pobude „InnovFin – financiranje EU za inovatorje“ ⁽²³⁾ predvidoma na voljo več kot 24 milijard EUR sredstev za financiranje raziskav in inovacij malih, srednjih in velikih podjetij ter raziskovalne infrastrukture.

SKUPNA ODOBRENA DRŽAVNA PRORAČUNSKA SREDSTVA ALI STROŠKI ZA RAZISKAVE IN RAZVOJ KOT ODSOTOTEK SKUPNIH IZDATKOV DRŽAVE

Letna povprečna stopnja rasti, 2008–2012 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Hrvaška 2009–2012, Švica 2008–2010.

Podatki: Eurostat, GD za gospodarske in finančne zadeve.

Vir: GD za raziskave in inovacije – Enota za analizo in spremljanje nacionalnih raziskovalnih politik.

Komisija poudarja vpliv raziskav in inovacij na rast

Komisija je junija objavila sporočilo ⁽²⁴⁾, v katerem je poudarila pomembnost naložb v raziskave in inovacije ter reform za oživitev gospodarstva v Evropski uniji. V sporočilu je državam članicam predlagala, naj v času, ko se mnoge države soočajo s proračunskimi omejitvami, povečajo učinek svoje porabe. Sporočilo izpostavlja tri ključna področja reform:

- ▶ izboljšanje kakovosti razvoja strategij in procesa oblikovanja politik, ki povezujejo dejavnosti za raziskave in inovacije ter ki jih podpira stabilen večletni proračun, ki strateško usmerja vire;
- ▶ izboljšanje kakovosti programov za raziskave in inovacije, vključno z zmanjšanjem birokracije in konkurenčnejšim dodeljevanjem sredstev;
- ▶ izboljšanje kakovosti javnih institucij, ki se ukvarjajo z raziskavami in inovacijami, tudi z novimi partnerstvi z industrijo.

Skupna podjetja na področju elektronike in robotike

Komisija je vzpostavila več milijard evrov vredna partnerstva za preoblikovanje, ki bodo Evropo postavila v sam vrh na naslednjih področjih:

- ▶ elektronika – ECSEL (Elektronske komponente in sistemi za evropski vodilni položaj) ⁽²⁵⁾ je zasnovan z namenom dviga zmogljivosti za oblikovanje in izdelavo elektronske opreme v Evropi. Ta pobuda je v središču strategije glede elektronske opreme za Evropo ⁽²⁶⁾, katere namen je mobilizirati zasebne naložbe v vrednosti 100 milijard EUR in ustvariti 250 000 delovnih mest v Evropi do leta 2020;
- ▶ robotika – SPARC (partnerstvo za robotiko v Evropi) ⁽²⁷⁾ predstavlja prizadevanja industrijske politike EU za krepitev položaja Evrope na globalnem trgu robotike, katerega vrednost znaša 22 milijard EUR in naj bi se do leta 2020 povečal za več kot 60 milijard EUR. V okviru te pobude naj bi bilo ustvarjenih več kot 240 000 delovnih mest v Evropi, medtem ko naj bi se delež Evrope na globalnem trgu povečal na 42 % (dvig v višini 4 milijarde EUR letno). Komisija bo vložila 700 milijonov EUR, euRobotics ⁽²⁸⁾ pa 2,1 milijarde EUR.

Masovni podatki

Evropska komisija in evropska podatkovna industrija sta podpisali memorandum o soglasju, ki ju zavezuje k naložbam v javno-zasebna partnerstva, da bi okrepili podatkovni sektor in zagotovili svetovno vodilno vlogo Evrope na področju podatkov. EU je za naložbe v naslednjih petih letih (2016–2020) iz programa Obzorje 2020 namenila več kot 500 milijonov EUR, ki naj bi jih zasebni partnerji dopolnili kar štirikratno. Javno-zasebno partnerstvo, ki naj bi se začelo 1. januarja 2015, je eden prvih rezultatov nedavne politike in akcijskega načrta Komisije za pospešitev razvoja evropskega podatkovno vodenega gospodarstva ⁽²⁹⁾. Obvladovanje masovnih podatkov bi lahko za evropske dobavitelje pomenilo do 30 % globalnega trga podatkov, 100 000 novih delovnih mest, povezanih s podatki, v Evropi do leta 2020, 10 % boljše rezultate v zdravstvu in produktivnejše industrijske stroje.

Evropski raziskovalni prostor

Poročilo o napredku evropskega raziskovalnega prostora (ERP) ⁽³⁰⁾, ki ga je Komisija objavila septembra, ocenjuje napredek, ki so ga države članice in nekatere pridružene države dosegle v zvezi s prednostnimi nalogami ERP. Poročilo za leto 2014 vsebuje novo razsežnost, saj predstavlja nove politike v zvezi z ERP, ki so jih uvedle države članice, in ocenjuje stopnjo njihovega izvajanja.

Za vzpostavitev ERP obstaja več načinov, vendar so ti najbolj učinkoviti, kadar je vzpostavljen nacionalni okvir. Zato Komisija še naprej podpira in spodbuja države članice in deležnike s področja raziskav pri uvedbi reform v zvezi z ERP in ključnih ukrepov v sklopu procesa evropskega semestra.

Številne Nobelove nagrade za raziskovalce, ki so bili financirani iz sredstev EU

Leta 2014 je bil v kar štirih od šestih kategorij Nobelovih nagrad nagrajen eden ali več znanstvenikov, ki so bili financirani iz sredstev EU.

Eden od dobitnikov Nobelove nagrade za kemijo je bil profesor Stefan W. Hell, kemik, ki je bil financiran iz sredstev EU, saj je leta 1996 prejel postdoktorsko individualno štipendijo za projekt pod okriljem četrtega okvirnega programa (1994–1998).

Nagrado za ekonomijo v Nobelov spomin je prejel profesor Jean Tirole za svoje delo pri proučevanju konkurence in analiziranju regulacije velikih podjetij, da bi se preprečilo monopolno ravnanje in zaščitili potrošniki. Profesor Tirole je leta 2009 prejel petletno subvencijo Evropskega raziskovalnega sveta (ERC) za priznane raziskovalce.

Nobelov nagrajenec za fiziko dr. Hiroshi Amano je leta 2011 sodeloval pri projektu v okviru mreže Marie Curie za začetno usposabljanje „Hibridna fotonika, kjer se v nanostrukturah združujejo različni razredi odsevnih materialov za proizvodnjo energetske učinkovitih svetlobnih naprav“.

Nobelovo nagrado za fiziologijo ali medicino so si razdelili John O’Keefe ter May-Britt Moser in Edvard I. Moser za odkritje celic, ki sestavljajo sistem pozicioniranja v možganih. May-Britt Moser in Edvard Moser sta prejemnika subvencij ERC, vsi trije znanstveniki pa so sodelovali pri raziskovalnih projektih, financiranih iz sredstev EU.

Natečaj Evropske unije za mlade znanstvenike

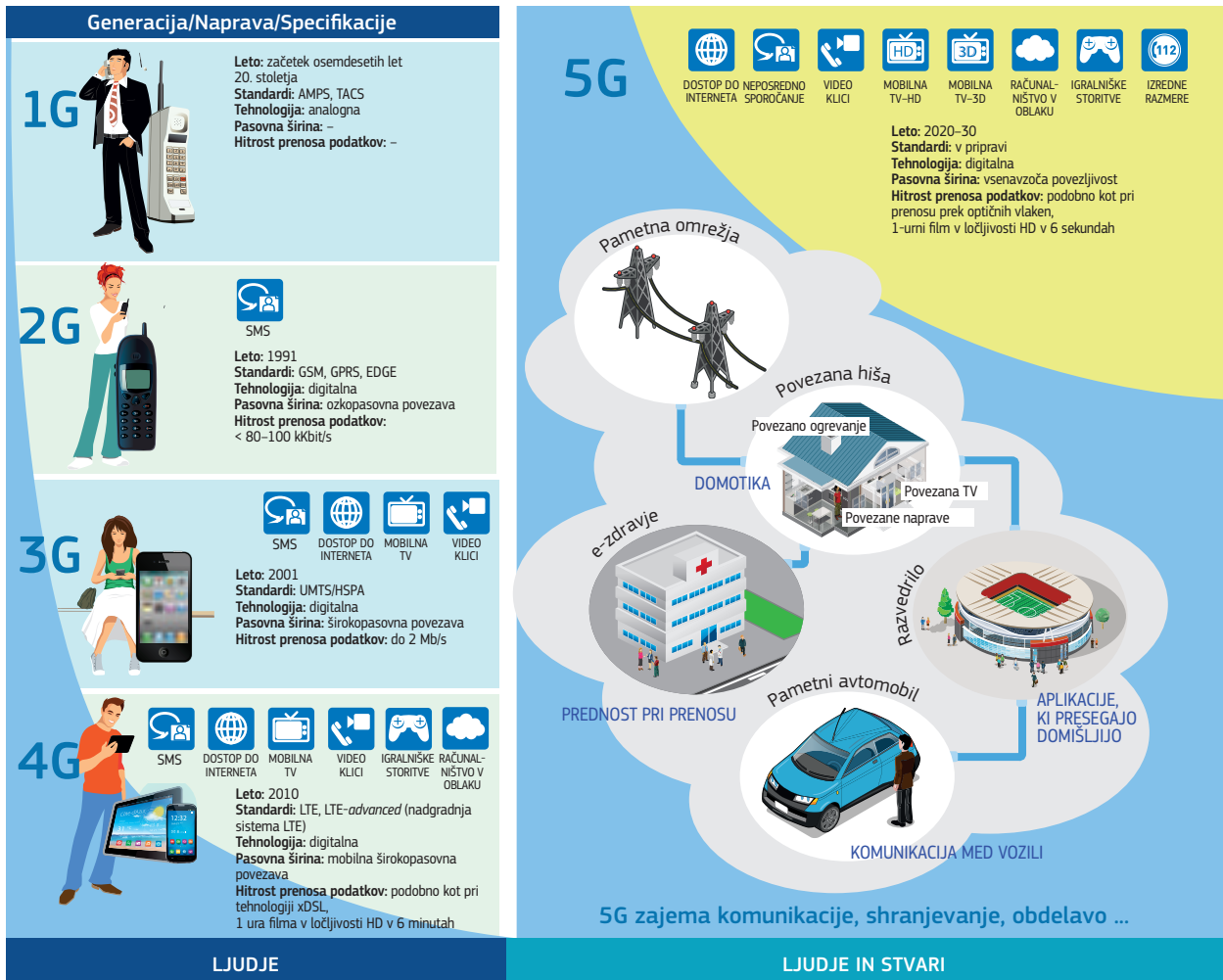
Natečaj Evropske unije za mlade znanstvenike v letu 2014 je potekal septembra v Varšavi na Poljskem.

To leto je natečaj vključeval 77 projektov z mnogih znanstvenih področij (biologija, kemija, računalništvo, inženirstvo, okolje, materiali, matematika, medicina, fizika in družboslovje). Na že 26. natečaju je sodelovalo 110 mladih znanstvenikov (41 deklet in 69 fantov) iz 36 držav. Nagrade so vključevale enotedensko udeležbo v interni znanstveni službi Komisije, tj. Skupnem raziskovalnem središču (JRC), ter obiske laboratorijev in delo z znanstveniki.

Peta generacija (5G)

Junija 2014 sta Evropska komisija in Južna Koreja podpisali prelomni sporazum o mobilni tehnologiji pete generacije (5G). To je nova omrežna tehnologija in infrastruktura, ki bo prinesla potrebne zmogljivosti za obvladovanje strme rasti uporabe komunikacijskih in brezžičnih tehnologij tako s strani ljudi kot tudi strojev. 5G ne bo le hitrejša, ampak bo prinesla tudi nove funkcionalnosti in aplikacije z večjo socialno in ekonomsko vrednostjo. Pogodbenici sta se dogovorili, da si bosta prizadevali za globalno opredelitev 5G in sodelovali v raziskavah v zvezi s 5G. Prav tako sta se strinjali glede potrebe po usklajenem radijskem spektru za zagotavljanje globalne interoperabilnosti in glede priprave globalnih standardov za 5G.

MOBILNE KOMUNIKACIJE: OD PRVE DO PETE GENERACIJE

Vir: Evropska komisija.

Evropske poslovne nagrade za okolje

DONIA, drugouvrščeni projekt v kategoriji poslovanja in biotske raznovrstnosti Evropskih poslovnih nagrad za okolje, kapitanom jaht prek aplikacije za pametne telefone omogoča, da svoja plovila usmerijo tako, da ob zasidranju ne poškodujejo morskega rastlinja. To pomaga ohranjati morsko travo *Posidonia oceanica*, ki je ključni del ekosistema v Sredozemskem morju.

Vse večje število podjetij se zaveda, da je varovanje okolja bistvenega pomena za konkurenčnost Evrope. Evropske poslovne nagrade za okolje, ki se podelijo vsaki dve leti, priznavajo te pionirje ter izpostavljajo poslovneže in podjetja, ki so v vrhu ekoloških inovacij v petih kategorijah.

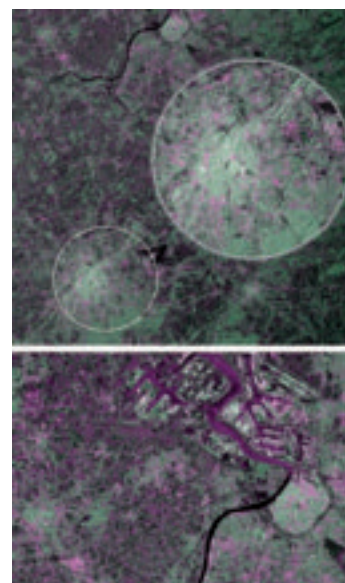
Vesoljski programi

Aprilska izstrelitev satelita je bila pomemben mejnik za program EU za opazovanje Zemlje (Copernicus) ⁽³¹⁾. Sentinel 1A, prvi iz konstelacije satelitov, bo zagotavljal podatke, ki bodo omogočili znaten napredek pri krepitvi pomorske varnosti, spremljanju podnebnih sprememb ter zagotavljanju podpore v izrednih in kritičnih razmerah. Služba za ukrepanje v sili Copernicus je na primer zagotovila karte za pomoč pri odpravi posledic poplav v Bolgariji in gozdnih požarov na Švedskem ter informacije za zmanjšanje tveganja za razlitje nafte med odstranjevanjem nasedle ladje *Costa Concordia* v Italiji.

Industrijska politika ter mala in srednja podjetja

Načrt za industrijsko politiko

Ključna ideja sporočila o industrijski politiki ⁽³²⁾ je bila poziv državam članicam, naj priznajo osrednji pomen industrije pri ustvarjanju delovnih mest in rasti ter vključijo interese industrije v zvezi s konkurenčnostjo v vsa področja politik. Komisija je pozvala tudi Evropski parlament in Svet, naj sprejmeta predloge o energetskih, prometnih, vesoljskih in digitalnih komunikacijskih omrežjih ter uvedeta in izvršita zakonodajo za dokončno oblikovanje notranjega trga. Modernizacijo industrije je treba izvajati z naložbami v inovacije, učinkovito rabo virov, nove tehnologije, spretnosti in dostop do finančnih sredstev, ki jih je treba pospešiti z uporabo namenskih sredstev EU. Sporočilo spodbuja poslovanju prijaznejšo Evropo z ukrepi za poenostavitev zakonodajnega okvira in izboljšanje učinkovitosti javne uprave na nacionalni in regionalni ravni ter ravni EU. Ključna vprašanja so tudi lažji dostop do trgov zunaj Evropske unije z uskladitvijo mednarodnih standardov, odprtim javnim naročanjem, zaščito patentov in gospodarsko diplomacijo. V odgovor je Evropski svet ⁽³³⁾ na marčevskem zasedanju priznal potrebo po vključitvi interesov industrije v zvezi s konkurenčnostjo.

Prvi posnetki z novega satelita za opazovanje Zemlje (Copernicus). Na zgornjem posnetku je približan Bruselj (Belgija). Na spodnjem posnetku pa je mesto Antwerpen, pri čemer različne barve sporočajo informacije o toku reke Šelde: plima v rečnem ustju je prikazana vijoličasto, običajen tok reke pa temno modro.

Zeleni akcijski načrt za mala in srednja podjetja

Komisija je sprejela zeleni akcijski načrt za mala in srednja podjetja ⁽³⁴⁾, v katerem je priznala pomemben potencial za dodatna delovna mesta, ki jih ponujajo MSP, osredotočena na dejavnosti, ki podpirajo boljše okolje, obenem pa ustvarjajo večjo rast. Akcijski načrt predstavlja niz ukrepov, usmerjenih v MSP, na evropski ravni za boljše izkoriščanje poslovnih in zaposlitvenih priložnosti, ki jih ponuja prehod na zeleno gospodarstvo, zlasti z izboljšanjem učinkovite rabe virov evropskih MSP, podporo okolju prijaznega podjetništva, izkoriščanjem priložnosti, ki jih ponujajo okolju prijaznejše vrednostne verige, in olajšanem dostopa do trga za okolju prijazna MSP.

Predstavniki MSP na prireditvi za navezovanje stikov med podjetji v mestu La Louvière v belgijski Valoniji 18. februarja.

Časovni načrt za obrambno industrijo

Komisija je sprejela podroben časovni načrt ⁽³⁵⁾ s konkretnimi ukrepi in roki za področja, navedena v predlogih o obrambnem in varnostnem sektorju, podanih julija 2013. Ta načrt vključuje veliko različnih ukrepov na področju različnih politik, vključno z notranjim trgom, izkoriščanjem možnosti dvojne rabe pri raziskavah in spodbujanjem inovacij, razvojem zmogljivosti, vesoljsko in obrambno industrijo, izvajanjem energetskih politik in podpornih instrumentov EU v obrambnem sektorju ter povečanjem dostopa do trgov zunaj Evropske unije.

Odpravljanje birokracije na notranjem trgu

Evropski parlament je glasoval za predlog Komisije ⁽³⁶⁾ za izboljšanje učinkovitosti notranjega trga za osem industrijskih sektorjev, tj. za dvigala, električno in elektronsko opremo, enostavne tlačne posode, neavtomatske tehtnice, merilne instrumente, eksplozive za civilno uporabo, opremo, ki se uporablja v eksplozivnih atmosferah, in proizvode, ki lahko povzročijo elektromagnetne motnje. Pobuda je del splošnih prizadevanj po uskladitvi pravil o industrijskih proizvodih s skupnimi načeli ter s tem preprečevanju razdrobljenosti sektorja in nasprotujočih si ali prekrivajočih se zahtev za proizvode, ki jih ureja več delov zakonodaje. Skladnejša pravila v vseh sektorjih proizvodov bodo znižala stroške doseganja skladnosti za podjetja, zlasti MSP.

Strategija za farmacevtski sektor

Farmaceutska industrija EU je strateškega pomena za evropsko gospodarstvo, saj ima status trga z dolgoročno rastjo po vsem svetu, njena letna proizvodnja znaša 220 milijard EUR, zaposluje okoli 800 000 delavcev, EU pa je pomemben svetovni trgovec z zdravili. Komisija je začela javno izmenjavo mnenj, ki bodo pomagala oblikovati politiko za okrepitev konkurenčnosti te industrije. Glavna področja politik za prihodnost vsebujejo določitev prednostnih nalog za nove terapije, spodbujanje javno-zasebnega sodelovanja, izboljšanje dostopnosti posebnih zdravil (kot so zdravila sirote ali podobna biološka zdravila), spodbujanje etike, izboljšanje dostopa do zdravil po vsem svetu in okrepitev prisotnosti evropske farmacevtske industrije na globalnem trgu.

Krožno gospodarstvo – zelena rast

Komisija je julija podala predloge ⁽³⁷⁾, ki bodo Evropo usmerili na pot k bolj krožnemu gospodarstvu in spodbudili recikliranje v državah članicah. Nova vizija je usmerjena v krožno gospodarstvo, v katerem ponovna uporaba, popravilo in recikliranje, ki povečajo vrednost, postanejo norma, tako da odpadki iz enega procesa postanejo vir v drugem.

Nova Komisija načrtuje umik svežnja, da bi ga v letu 2015 nadomestila z bolj ambicioznim predlogom za spodbujanje krožnega gospodarstva.

Več finančnih sredstev za mala in srednja podjetja

Zaradi sporazuma med Komisijo in Evropskim investicijskim skladom imajo zdaj MSP v Evropi dostop do 25 milijard EUR dodatnih finančnih sredstev. Sporazum utira pot Evropskemu investicijskemu skladu pri zagotavljanju financiranja z lastniškim in dolžniškim kapitalom za MSP v okviru programa COSME. Zahvaljujoč 1,3 milijarde EUR, namenjene v proračunu COSME za financiranje MSP, bodo lahko MSP mobilizirala do 25 milijard EUR od finančnih posrednikov prek učinkov finančnega vzvoda. To je pomemben del odziva EU na premostitev dobro poznanih težav, s katerimi se soočajo MSP pri pridobivanju dostopa do kreditiranja.

Regionalna in kohezijska politika

Regionalno politiko Unije podpirata dva glavna sklada.

- ▶ Evropski sklad za regionalni razvoj (ERDF) sofinancira naložbe in deluje v vseh državah članicah; ta sklad je zelo osredotočen na regije z najnižjim BDP na prebivalca.
- ▶ Kohezijski sklad sofinancira prometne in okoljske projekte v državah članicah z bruto nacionalnim proizvodom, manjšim od 90 % povprečja EU.

Ti skladi (vključno z Evropskim socialnim skladom), ki vključujejo kohezijsko politiko EU, so v obdobju 2014–2020 skupaj vredni 351,8 milijona EUR (v trenutnih cenah). Predstavljajo glavno naložbo iz proračuna Unije pri razvijanju infrastrukture, ustvarjanju rasti in podpiranju zaposlovanja.

Corina Crețu, komisarka za regionalno politiko od 1. novembra, na 104. plenarnem zasedanju Odbora regij 4. decembra v Bruslju (Belgija). Komisarka je potrdila, da bo novi evropski sklad za strateške naložbe dopolnil financiranje iz Kohezijskega sklada.

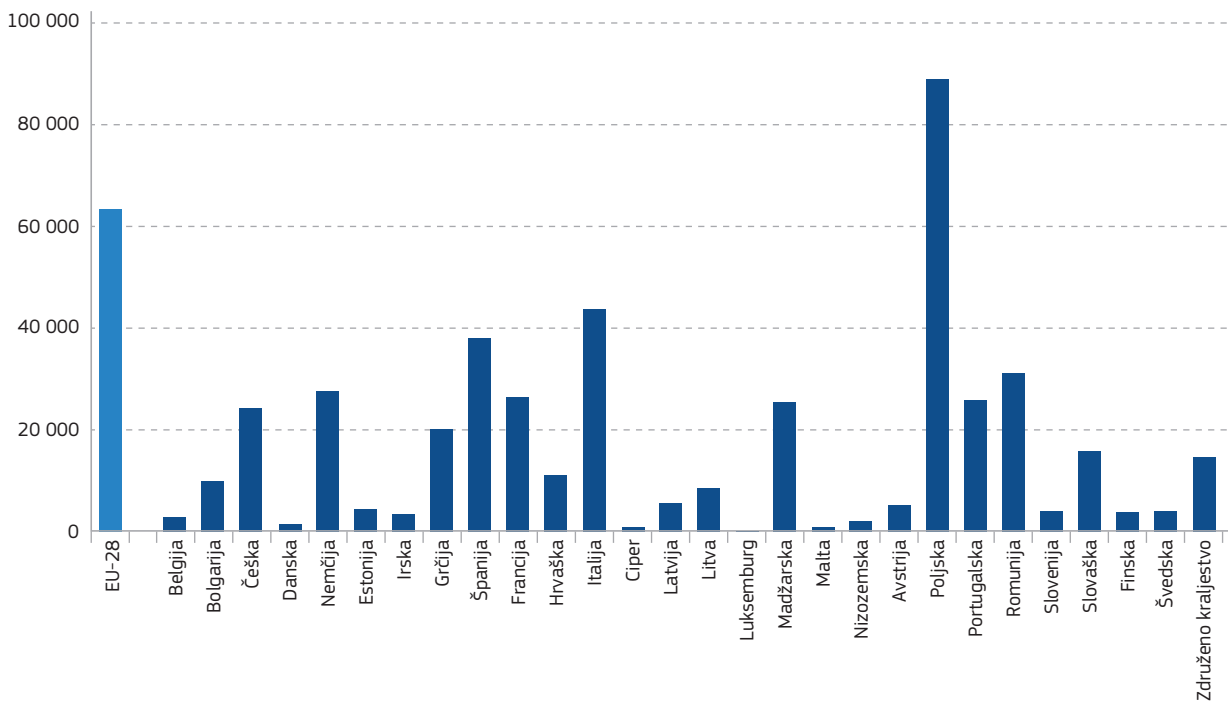
Partnerski sporazumi

Partnerski sporazumi ⁽³⁸⁾, ki so jih predložile posamezne države EU in jih je potrdila Komisija, določajo načrte nacionalnih organov o načinu uporabe sredstev iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov v obdobju 2014–2020. Navajajo strateške cilje in naložbene prednostne naloge vsake države ter jih povezujejo s splošnimi cilji strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast ⁽³⁹⁾. Partnerski sporazumi zahtevajo sodelovanje in usklajevanje držav članic in Evropske komisije, da bi kar najbolj povečali učinek naložb EU. Vseh 28 partnerskih sporazumov je bilo sprejetih do začetka novembra. Države članice bodo skupno vložile več kot 453 milijard EUR.

PARTNERSKI SPORAZUMI – SKUPNA RAZČLENITEV EVROPSKIH STRUKTURNIH IN INVESTICIJSKIH SKLADOV PO DRŽAVAH ČLANICAH

Razčlenitev po kategoriji sredstev, ob upoštevanju prenosov med kategorijami na zahtevo držav članic

V milijonih EUR – veljavne cene

Opomba: Skupaj brez prenosov na instrument za povezovanje Evrope in Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim.

Sprejetih je bilo skoraj 200 od 310 pričakovanih naložb v programe za rast in delovna mesta (v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj, Evropskega socialnega sklada in Kohezijskega sklada). Operativne programe pripravijo države članice in regionalni organi, ki se o njih posvetujejo s Komisijo in ta jih tudi odobri.

Solidarnostni sklad

Junija je začela veljati prenovljena uredba o Solidarnostnem skladu EU ⁽⁴⁰⁾. Njen glavni cilj je omogočiti hitrejšo in enostavnejšo uporabo sklada. Posledica nove zakonodaje bo hitrejša izplačevanje pomoči, zlasti zaradi uvedbe predplačil na zahtevo. To bo omogočilo hitrejši odziv in hitrejšo prisotnost na območjih, ki so jih prizadele nesreče.

Pobuda EU in EIB za projektne obveznice

Pobuda za projektne obveznice je skupna pobuda Komisije in EIB. Njen namen je spodbuditi financiranje kapitalskega trga za obsežne infrastrukturne projekte v sektorjih prometa (vseevropsko prometno omrežje – TEN-T), energije (vseevropsko energetska omrežje – TEN-E) ter informacijskih in komunikacijskih tehnologij. Ocenjuje se, da bi za uresničevanje ciljev strategije Evropa 2020 potrebe Evropske unije po naložbah v infrastrukturo v teh sektorjih lahko znašale kar 2 bilijona EUR.

Pobuda za projektne obveznice je zasnovana tako, da predlagateljem upravičenih infrastrukturnih projektov, običajno javno-zasebnim partnerstvom, omogoča pridobivanje dodatnih zasebnih finančnih sredstev od institucionalnih vlagateljev, kot so zavarovalnice in pokojninski skladi.

Tretja projektna obveznica – prvi posel za novogradnjo, podprt s projektno obveznico

Financiranje avtocestnega projekta A11 v Belgiji se je uspešno zaključilo marca. To je prvi projekt javno-zasebnega partnerstva in prvi prometni posel, podprt v okviru pobude za projektne obveznice. Vključuje izgradnjo 13 km dvopasovne avtoceste, ki bo povezala N31 v Bruggeu z N49 v naselju Knokke in okoli 90 javnih objektov, vključno s tremi predori, 1 km dolgim viaduktom in dvema dvojnima dvižnima mostovoma. Gradnja se je začela marca in bo predvidoma trajala tri leta. Financira se s projektno obveznico v višini 578 milijonov EUR in lastniško udeležbo v višini 80 milijonov EUR.

Četrta projektna obveznica – prvi posel v telekomunikacijah

Prvi posel v širokopasovnem sektorju, financiran s projektno obveznico, je bil podpisan julija 2014. Predlagatelj projekta je francosko infrastrukturno podjetje Axione Infrastructures, ki ima 12 dolgoročnih koncesijskih pogodb z lokalnimi organi za projektiranje, uvedbo, financiranje, upravljanje, vzdrževanje in zagotavljanje veleprodajnih storitev, povezanih s širokopasovnimi omrežji, ponudnikom internetnih storitev na francoskem podeželju v okviru javne pobude za omrežja.

Peta projektna obveznica – prvi posel v Nemčiji

Avgusta je podpora iz pobude za projektne obveznice prejelo financiranje razširitve avtoceste A7 v Nemčiji. Petinšestdeset kilometrov dolg odsek avtoceste med Bordesholmom in Hamburgom se bo iz štiripasovnice razširil na šestpasovnico. S tem se bodo zmanjšali prometni zastoji v ozkih grlih na glavni cesti, ki povezuje Dansko in Nemčijo. Dela naj bi po pričakovanjih trajala štiri leta, do leta 2018, in bodo opravljena brez prekinitve prometa. Za projekt so bila zbrana sredstva v višini 429 milijonov EUR v obliki obveznic, s podporo izboljšanja kreditne kvalitete projektne obveznice v višini 89 milijonov EUR, ki jo krijeta Komisija in EIB.

Pravosodje za rast

Učinkovitost nacionalnih pravosodnih sistemov je bistvena za vzpostavitev privlačnega poslovnega okolja in doseganje trajnostne rasti. Zato je izboljšanje kakovosti, neodvisnosti in učinkovitosti pravosodnega sistema prednostna naloga evropskega semestra, tj. letnega usklajevanja gospodarske politike. Svet je leta 2014 na predlog Komisije ⁽⁴¹⁾ v okviru evropskega semestra na 12 držav članic naslovil priporočila za posamezne države na področju pravosodja ⁽⁴²⁾. Izvedba in izkoriščanje prednosti strukturnih reform pravosodja zahtevata čas in pomembno je, da se ta prizadevanja odločno izvajajo.

Reforma insolvenčnega prava

Ob koncu leta 2014 je Evropska unija potrdila posodobljena pravila za čezmejne primere insolventnosti, ki bodo pomagala spodbuditi kulturo reševanja in okrevanja v Evropi ter prispevati k podjetništvu, rasti in ustvarjanju delovnih mest v EU v težkih gospodarskih razmerah. Posodobljena uredba o insolventnosti ⁽⁴³⁾ bo izboljšala učinkovitost in uspešnost čezmejnih postopkov v primeru insolventnosti. Poleg tega je Komisija marca 2014 sprejela priporočilo o novem pristopu k poslovnemu neuspehu in insolventnosti ⁽⁴⁴⁾. V tem priporočilu poziva države članice, naj omogočijo podjetjem, da začnejo svoje finančne težave reševati v zgodnji fazi, in jim pomagajo prestrukturirati podjetje ter odvrnejo poudarek od stečaja, obenem pa zavarujejo pravice upnikov do povrnitve denarja. Vsako leto čezmejni postopki v primerih insolventnosti v EU prizadenejo okoli 50 000 podjetij, kar lahko ogrozi 1,7 milijona delovnih mest. Okoli eden od štirih stečajev v EU ima čezmejni element.

Medsebojno povezovanje registrov insolventnosti

Posodobljeno evropsko insolventno pravo (glej zgoraj) bi države članice obvezalo, da (48 mesecev po sprejetju) objavijo ključne informacije o postopkih v primerih insolventnosti v elektronskih registrih insolventnosti. Komisija je julija začela izvajati pilotni projekt za vseevropsko medsebojno povezavo nacionalnih registrov insolventnosti s sedmimi državami članicami, medtem ko se bodo ostale države članice projektu pridružile pozneje.

Evropski nalog za zamrznitev bančnih računov

Svet je maja sprejel nova pravila ⁽⁴⁵⁾, ki bodo upnikom olajšala izterjavo zahtevkov v čezmejnih primerih. Cilj je pomagati MSP izterjati čezmejne dolgove (približno en milijon MSP v Evropi se sooča s težavo čezmejnih dolgov).

Skupno evropsko prodajno pravo

Namen predlaganega skupnega evropskega prodajnega prava ⁽⁴⁶⁾ je prispevati h gospodarski rasti z odpravljanjem ovir v pogodbenem pravu med državami članicami in povečanjem zaupanja potrošnikov v čezmejno trgovino, zlasti na področju enotnega digitalnega trga. Konec leta 2014 je Komisija napovedala, da namerava leta 2015 predložiti spremenjen predlog, da bi se v celoti izkoristil potencial e-trgovine na enotnem digitalnem trgu.

Pregled stanja na področju pravosodja EU

Pregled stanja na področju pravosodja EU ⁽⁴⁷⁾, tj. informacijsko orodje, ki prikazuje objektivne, zanesljive in primerljive podatke o pravosodnih sistemih v državah članicah, se je leta 2014 izvajal že drugo leto. Cilj pregleda je spodbuditi kakovost, neodvisnost in učinkovitost pravosodnih sistemov v Evropski uniji. Izboljšanje učinkovitosti nacionalnih pravosodnih sistemov prispeva k obnovitvi gospodarske rasti v Uniji in je bistveno za izvajanje evropske zakonodaje ter krepitev medsebojnega zaupanja.

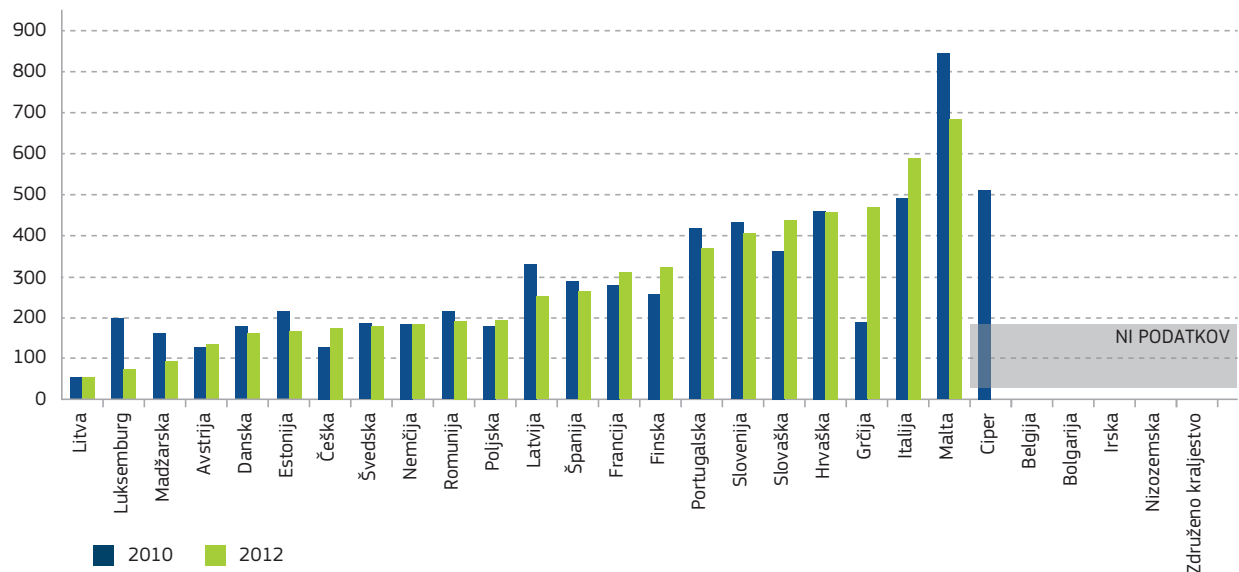
Pregled stanja za leto 2014 obravnava enake kazalnike kot v letu 2013, obenem pa se navezuje tudi na nekatere dodatne vire informacij, navedene spodaj.

- Učinkovitost pravosodnih sistemov: kazalniki vključujejo trajanje postopkov, stopnjo rešenih zadev in število nerešenih zadev.

ČAS, POTREBEN ZA REŠEVANJE CIVILNIH IN GOSPODARSKIH SODNIH ZADEV

Sodni postopki v civilnih (in gospodarskih) zadevah se nanašajo na spore med stranmi, na primer na spore v zvezi s pogodbami, v skladu z metodologijo Evropske komisije za učinkovitost pravosodja. Trajanje postopka izraža čas (v dneh), potreben za rešitev zadeve na sodišču, torej čas, ki ga sodišče potrebuje za izdajo odločbe na prvi stopnji. Kazalnik „časa, potrebnega za izdajo sodne odločbe“ je število nerešenih zadev, deljeno s številom rešenih zadev ob koncu leta, pomnoženo s 365 dnevi.

Prva stopnja, v dneh

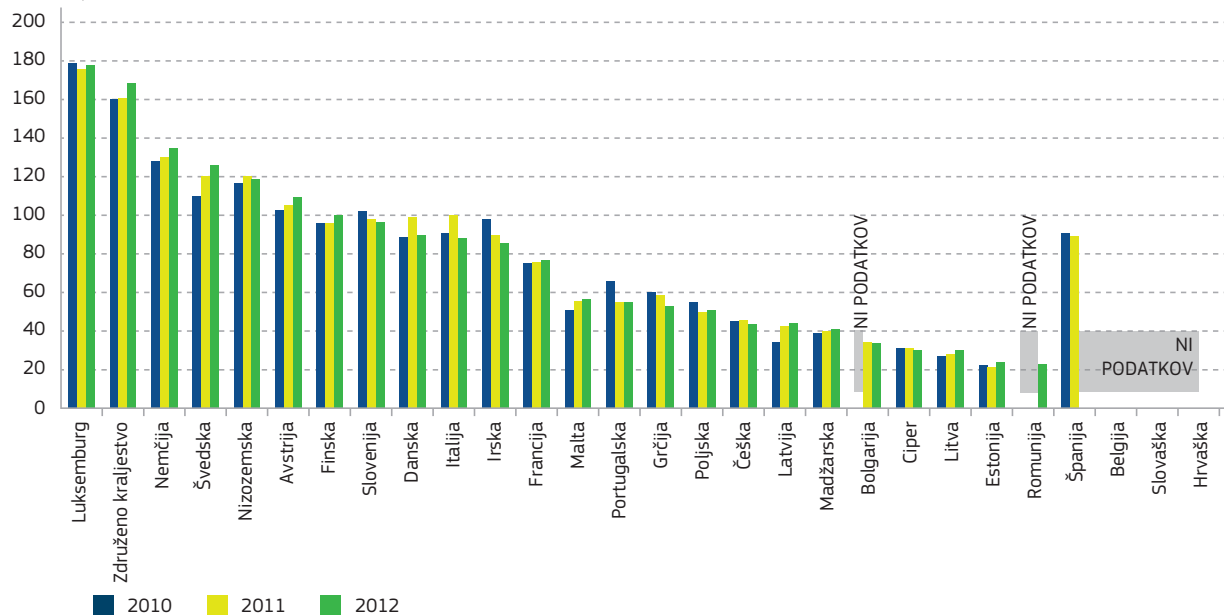

Vir: Študija Evropske komisije za učinkovitost pravosodja.

- Kakovost: kazalniki vključujejo obvezno usposabljanje sodnikov, spremljanje in ocenjevanje dejavnosti sodišč, proračunske in človeške vire, dodeljene sodiščem, ter razpoložljivost sistemov IKT in alternativnih načinov reševanja sporov.

SPLOŠNI SKUPNI DRŽAVNI IZDATKI ZA SODIŠČA

V EUR na prebivalca ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Ta številka predstavlja splošne skupne (dejanske) izdatke države za sodišča.

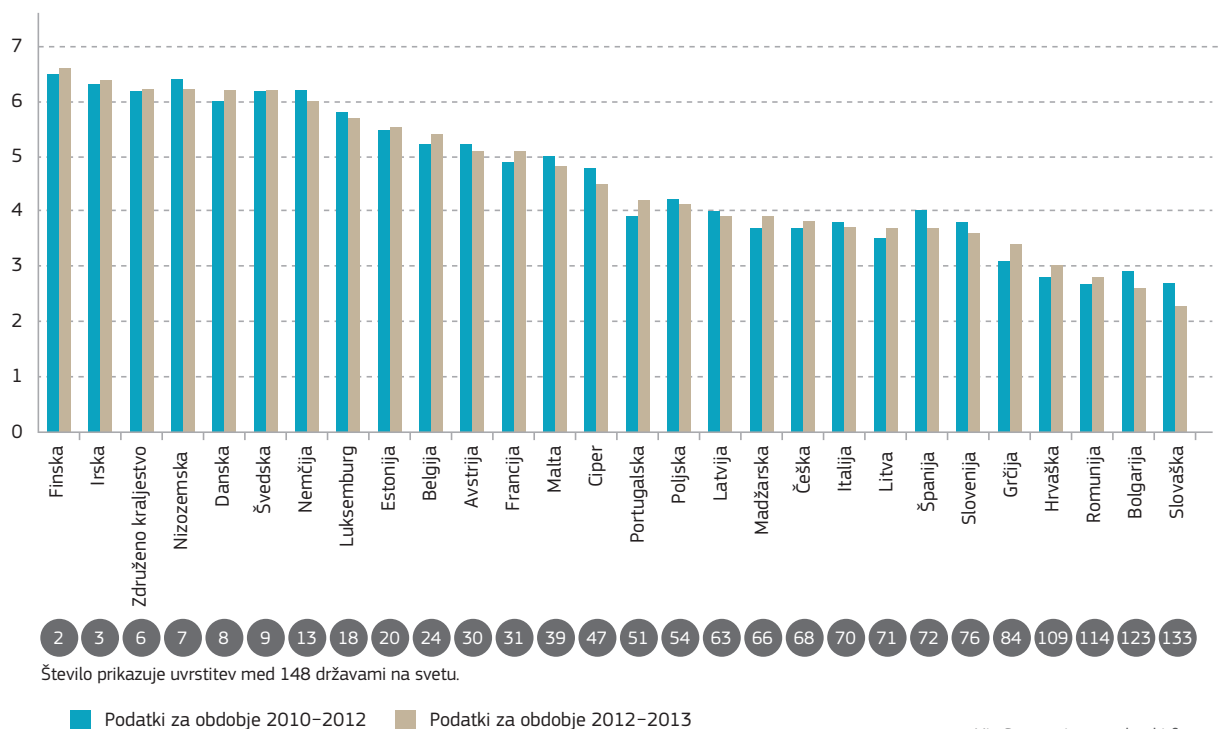
Vir: Eurostat.

- Neodvisnost: pregled stanja prikazuje podatke o videzu neodvisnosti pravosodja. Poleg tega pregled stanja za leto 2014 podaja prvi splošni primerjalni pregled načinov organiziranosti nacionalnih pravosodnih sistemov za zaščito neodvisnosti sodstva v določenih razmerah, v katerih je slednje lahko ogroženo. Obravnava na primer pravna jamstva pred premeščanjem ali razrešitvijo sodnikov.

VIDEZ NEODVISNOSTI PRAVOSODJA

Kazalnik Svetovnega gospodarskega foruma temelji na odgovorih iz raziskave na vprašanje „V kolikšni meri je sodstvo v vaši državi neodvisno od vplivov članov vlade, državljanov ali podjetij?“. Odgovori so bili pridobljeni pri reprezentativnem vzorcu podjetij iz vseh držav iz glavnih sektorjev gospodarstva (kmetijstva, predelovalne industrije, nepredelovalne industrije in storitev).

Višja vrednost pomeni boljše mnenje

Vir: Svetovni gospodarski forum.

Varstvo potrošnikov

Začetek veljavnosti direktive o pravicah potrošnikov

Nova direktiva EU o pravicah potrošnikov ⁽⁴⁸⁾, ki od junija velja v vseh državah članicah, zagotavlja, da imajo potrošniki po vsej EU enake pravice, in s tem krepi pravice potrošnikov, hkrati pa vzpostavlja ustrezno ravnovesje med varstvom potrošnikov in konkurenčnostjo podjetij. Direktiva določa celovit sklop pravil za pogodbe, sklenjene na daljavo (tudi prek spleta), in pogodbe, sklenjene zunaj poslovnih prostorov (kot so pogodbe, sklenjene na domu potrošnika). Za take pogodbe določa podrobnejša pravila o informacijah in pravici do odstopa od pogodbe. Poleg tega direktiva določa posebna pravila, ki potrošnike ščitijo pred stroškovnimi pastmi in vnaprej označenimi polji na internetu, ter prepoveduje zaračunavanje stroškov za klice na telefonske številke za pomoč in prevelika doplačila za uporabo kreditnih kartic. Komisija je na datum začetka veljavnosti direktive izdala dokument s smernicami, ki bo izvršilnim organom in podjetjem v pomoč pri njenem izvajanju. Temu dokumentu je priložen model za zagotavljanje informacij o digitalnih izdelkih s smernicami za industrijo, kako naj prikaže informacije (zlasti v zvezi z interoperabilnostjo in funkcionalnostjo digitalnih vsebin).

Kampanja za osveščanje
o pravicah potrošnikov
v letu 2014.

Nakupi znotraj aplikacij

Velike platforme, ki prodajajo spletne igre in igre za mobilne telefone, so spremenile svoje poslovne prakse zaradi skupnih izvršilnih ukrepov, sprejetih v skladu z uredbo o sodelovanju na področju varstva potrošnikov ⁽⁴⁹⁾. Ti ukrepi so povečali preglednost informacij, ki se potrošnikom zagotovijo pred prodajo, zlasti v zvezi z razpoložljivostjo nakupov prek aplikacij v igrah za mobilne telefone in spletnih igrah, uvedli ukrepe zoper neposredno spodbujanje otrok k nakupu v takih igrah, pojasnili plačilne pogoje in nastavitve za zmanjšanje tveganja nezavednih nakupov ter izboljšali možnosti potrošnikov, da stopijo v stik s trgovci. Povečali so ozaveščenost potrošnikov o nevarnostih nakupov v okviru „brezplačnih“ aplikacij.

Deseta obletnica sistema RAPEX

Sistem hitrega obveščanja o nevarnih neživilskih izdelkih v EU (RAPEX) že deset let ščiti potrošnike pred nevarnimi neživilskimi izdelki. Povezuje države članice, države Evropskega gospodarskega prostora in Komisijo, njegova naloga pa je hitro širiti informacije o nevarnih izdelkih in izvršilnih ukrepih, sprejetih na nacionalni ravni. To omogoča zgodnejše prepoznavanje in odstranitev izdelkov, ki so nevarni za potrošnike, s trgov EU. Sistem RAPEX se od vzpostavitve stalno in vztrajno širi v smislu števila prejetih obvestil in ukrepov, sprejetih kot odgovor na ta obvestila. Pred desetimi leti je bilo zabeleženih približno 200 obvestil na leto, zdaj pa jih sistem RAPEX vsako leto prejme in pošlje več kot 2 000.

Pravice potnikov

Evropske uredbe o pravicah potnikov ⁽⁵⁰⁾ so med najbolj prepoznavnimi in znanimi pravili o varstvu potrošnikov v Evropi. Cilji sedanje revizije pravic letalskih potnikov so podrobneje opredeliti in pojasniti te pravice ter zagotoviti njihovo boljšo uporabo in uveljavljanje. Parlament je februarja v svojem mnenju iz prve obravnave podprl te glavne cilje ⁽⁵¹⁾. Podprl je zlasti predloge ⁽⁵²⁾ za okrepitev nadzora nad letalskimi prevozniki in zagotovitev, da imajo potniki na voljo več izvensodnih sredstev za uveljavljanje svojih pravic, kadar so njihovi potovalni načrti prekinjeni. Svet še naprej razpravlja o predlogu.

Kampanja „EU proti ponaredkom“

Komisija je leta 2014 okrepila svojo kampanjo „EU proti ponaredkom“ ⁽⁵³⁾, da bi državljanom zagotovila informacije o nevarnostih kupovanja ponaredkov za zdravje in gospodarstvo. Dosegla je velik napredek pri pridobivanju pozornosti strokovnjakov na visoki ravni, oblikovalcev politik in širše javnosti.

Varnost otroških igrač

Komisija je spremenila mejne vrednosti kemičnih snovi v otroških igračah. To je bil del njenih prizadevanj za izboljšanje varnosti igrač, hkrati pa je želela zmanjšati birokracijo za sektor igrač, kjer je bilo to mogoče. S spremembami je uvedla mejne vrednosti za bisfenol A in tris ⁽⁵⁴⁾ ter podaljšala obstoječe izvetje za nikelj.

Varnost proizvodov in nadzor trga

Parlament je leta 2014 odobril predlog Komisije ⁽⁵⁵⁾ o novih pravilih za izboljšanje varnosti potrošniških proizvodov na notranjem trgu EU, vključno s proizvodi, ki se uvažajo iz tretjih držav, ter za okrepitev nadzora trga v zvezi z vsemi neživilskimi izdelki.

Odprt in pravičen notranji trg

Krepitev notranjega trga

Notranji trg za industrijske proizvode

Komisija je Parlament, Svet in države članice pozvala, naj sprejmejo in/ali izvršijo tiste pobude v zvezi s povezovanjem in dokončnim oblikovanjem notranjega trga, s katerimi trenutno zamujajo ⁽⁵⁶⁾. Te pobude se nanašajo predvsem na povezovanje omrežij, kot so prometna in energetska omrežja ter omrežja IKT. Komisija je proučila nedavne dogodke na področju zakonodaje, ki ureja industrijske proizvode, in opredelila splošnejšo vizijo za naslednje desetletje. Pomembno vprašanje je, kako se lotiti tehnoloških in družbenih izzivov 21. stoletja, pri tem pa upoštevati zahteve evropske industrije za obdobja stabilnosti zakonodaje brez obsežnejše prenove pravil. Komisija se je na kratki rok odločila, da se osredotoči na krepitev mehanizmov izvrševanja.

Javno naročanje

Veljati začnejo nova izboljšana pravila

Revidirani direktivi o javnem naročanju ⁽⁵⁷⁾ in nova direktiva o podeljevanju koncesij ⁽⁵⁸⁾ so začele veljati aprila. Te direktive so ena od 12 prednostnih nalog Akta za enotni trg I.

Nova pravila imajo tri glavne cilje: poenostavitev, prožnost in pravno varnost. S to reformo lahko javni organi optimizirajo svojo uporabo javnih naročil, ki so s skoraj 19 % evropskega BDP ključna gonilna sila gospodarstva. Poenostavitev in večja prožnost postopkov ter njihova prilagoditev, da bi bolje služili drugim politikam javnega sektorja, skupaj z možnostjo najboljšega razmerja med kakovostjo in ceno (najugodnejša ponudba) bodo tako privedle do učinkovitejšega in bolj strateškega javnega naročanja ob upoštevanju načel preglednosti in konkurenčnosti v korist javnih kupcev in gospodarskih subjektov. Pravila o koncesijah bodo oblikovala skupni okvir za pomembno orodje javnega upravljanja v Evropi in s tem prispevala k pogojem za spodbuditev naložb v pomembne javne storitve prihodnosti.

Izdajanje elektronskih računov

Predlog Komisije za posodobitev zakonodaje EU glede izdajanja elektronskih računov pri javnem naročanju je Svet sprejel aprila, nova direktiva ⁽⁵⁹⁾ pa je začela veljati maja.

Direktiva ima številne prednosti, in sicer bo prispevala k odpravljanju ovir za čezmejno javno naročanje z zagotavljanjem interoperabilnosti med nacionalnimi sistemi za izdajanje elektronskih računov, kar bo na koncu privedlo do boljše delujočega enotnega trga, zaradi česar bodo plačila hitrejša in dobavitelji bodo imeli nove poslovne priložnosti, poleg tega pa bo še naprej zniževala stroške in poenostavljala zapletenost javnega naročanja v Evropi.

Direktiva v praksi zahteva oblikovanje novega evropskega standarda za izdajanje elektronskih računov. Če so elektronski računi, ki jih pošlje neko podjetje, skladni s prihodnjim evropskim standardom glede izdajanja elektronskih računov pri javnem naročanju, jih bodo sprejeli vsi javni organi v Evropi.

Izdajanje elektronskih računov je pomemben korak k brezpapirni javni upravi (e-upravi) v Evropi – eni od prednostnih nalog digitalne agende – in pomeni priložnost za pomembne gospodarske in okoljske prednosti. Sprejetje izdajanja elektronskih računov bi lahko samo pri javnem naročanju vsako leto v celotni EU ustvarilo prihranke v višini do 2,3 milijarde EUR.

Michel Barnier, komisar za notranji trg in storitve do 31. oktobra, predstavlja sveženj ukrepov Komisije za boljše upravljanje okoli 10 000 podjetij, ki kotirajo na borzah držav članic. Bruselj (Belgija), 9. aprila.

Revizija direktive o pravicah delničarjev

Upravljanje podjetij in pravo gospodarskih družb sta bistvena za zagotavljanje dobrega upravljanja in dolgoročne vzdržnosti podjetij, zaradi česar bosta igrala pomembno vlogo v dolgoročnem financiranju evropskega gospodarstva.

Komisija je aprila sprejela ukrepe za izboljšanje upravljanja podjetij za okoli 10 000 podjetij, ki kotirajo na evropskih borzah. Prispevali bodo h konkurenčnosti in dolgoročni vzdržnosti teh podjetij. Drugi predlogi bodo zagotovili tudi stroškovno učinkovite rešitve prava gospodarskih družb za MSP, ki delujejo čezmejno.

Predlog ⁽⁶⁰⁾ za revizijo obstoječe direktive o pravicah delničarjev ⁽⁶¹⁾ obravnava pomanjkljivosti pri upravljanju podjetij, ki kotirajo na borzi, in njihovih uprav, delničarje (institucionalne vlagatelje in upravljavce premoženja), posrednike in svetovalce zastopniških podjetij (tj. podjetja, ki delničarjem zagotavljajo storitve, zlasti nasvete glede glasovanja). Kakor je razkrila finančna kriza, so delničarji prepogosto podpirali pretirano kratkoročno tveganje vodilnih delavcev in niso pozorno spremljali podjetij, v katera so vlagali.

Predlog bi delničarjem olajšal uveljavljanje obstoječih pravic v podjetjih in po potrebi njihovo okrepitev. To bi pomagalo zagotoviti boljšo vključenost delničarjev, višjo stopnjo odgovornosti uprave podjetja in delovanje v dolgoročnem interesu podjetja. Perspektiva na daljši rok ustvarja boljše pogoje delovanja za podjetja, ki kotirajo na borzi, in izboljšuje njihovo konkurenčnost.

Priporočilo Komisije o kakovosti poročanja o upravljanju podjetja (načelo „upoštevaj ali pojasni“)

Cilj priporočila ⁽⁶²⁾ je na splošno izboljšati poročanje o upravljanju podjetij, ki kotirajo na borzi. Upravljanje podjetij je večinoma mehko pravo. Zato je bistvenega pomena, da pristop „upoštevaj ali pojasni“, pri katerem mora podjetje, ki se odloči odstopiti od uveljavljenega kodeksa upravljanja podjetja, podati razloge za takšno odstopanje, deluje dobro. Ta pristop podjetjem ponuja pomembno stopnjo prožnosti, saj priznava, da lahko v določenih okoliščinah neupoštevanje nekaterih priporočil bolj ustreza interesom podjetja kot pa 100-odstotna skladnost s kodeksom. Vendar pa podjetja, ki odstopajo od veljavnih kodeksov upravljanja podjetij, pogosto ne navedejo ustreznih pojasnil za to odstopanje, zaradi česar vlagatelji težje sprejemajo odločitve o naložbah na podlagi prejetih informacij.

Elżbieta Bieńkowska, komisarka za notranji trg, industrijo, podjetništvo ter mala in srednja podjetja, v pogovoru s Tiborjem Navracsicsem, komisarjem za izobraževanje, kulturo, mlade in šport (oba sta funkciji prevzela 1. novembra), na tedenski seji kolegija 12. novembra v stavbi Berlaymont v Bruslju (Belgija).

Direktiva o podjetjih z enim družbenikom

Danes se MSP soočajo z mnogimi ovirami, ki ovirajo njihove gospodarske dejavnosti znotraj enotnega trga. Z vidika prava gospodarskih družb je čezmejno poslovanje za MSP pogosto drago in težko. Le majhno število MSP (2 %) vlaga v podružnice v tujini in jih ustanavlja.

Predlagana direktiva o družbah z omejeno odgovornostjo z enim družbenikom ⁽⁶³⁾ se loteva teh ovir tako, da bi poenotila zahteve za ustanavljanje podjetij z enim družbenikom. Odpravila bi obremenjujoč proces registriranja podružnic in MSP olajšala delovanje v celotni EU.

Notranji prometni trg

Instrument za povezovanje Evrope

Ena od glavnih inovacij proračunskega obdobja 2014–2020 je oblikovanje instrumenta za povezovanje Evrope za vseevropska omrežja na področju prometa, energije in telekomunikacij s proračunom, ki presega 33 milijard EUR v sedmih letih.

Od dodeljenih sredstev v višini 33,2 milijarde EUR je okoli 26,2 milijarde EUR (vključno z 11,3 milijarde EUR, ki bo nakazana iz Kohezijskega sklada) dodeljene prometnemu sektorju, 5,8 milijarde EUR energetskega sektorju in 1,1 milijarde EUR sektorju za telekomunikacije. Po učinku finančnega vzvoda je mogoče pridobiti dodatne naložbe iz zasebnih in javnih virov z inovativnimi finančnimi instrumenti, kot so projektne obveznice.

Na področju prometa je bil prvi razpis za projekte (v vrednosti 11,9 milijarde EUR) objavljen septembra ⁽⁶⁴⁾. Cilj nove politike za prometno infrastrukturo (TEN-T) je zapolniti vrzel med prometnimi omrežji držav članic, odpraviti ozka grla, ki še vedno ovirajo nemoteno delovanje notranjega trga, in premostiti tehnične ovire, kot so nezdržljivi standardi za železniški promet. Politika spodbuja in krepi neovirane prometne verige za potnike in tovor, hkrati pa sledi prihodnjim tehnološkim trendom.

Napredek pri četrtem železniškem paketu

Polletno poročilo Komisije o evropskem trgu v železniškem prometu ⁽⁶⁵⁾, sprejeto v sredini junija, je pokazalo, da sektor železniškega prometa raste. V poročilu je poudarjeno tudi, da odprta konkurenca in večje število javnih razpisov zagotavljata boljše storitve za potnike in večjo vrednost za davkoplačevalce. Da bi Komisija obravnavala naraščajoče potrebe po prevozu, zastoje, varnost goriv in dekarbonizacijo, si prizadeva za izboljšanje tehnične združljivosti različne evropske železniške infrastrukture, vključno z različnimi širinami profilov, standardi za elektrifikacijo in sistemi signalizacije. Do sedaj so različne tehnične specifikacije na teh področjih oteževale in dražile prevoze vlakov iz ene države v drugo.

Svet za promet je leta 2014 dosegel politični dogovor glede tehničnega stebra četrtega železniškega paketa ⁽⁶⁶⁾, tj. celovitega paketa ukrepov za doseganje boljše kakovosti in večje izbire železniških storitev v Evropi, vključno z direktivami o interoperabilnosti in varnosti ter novim svežnjem pravil za Evropsko železniško agencijo. Parlament je v prvi obravnavi sprejel celoten paket in agencijo pooblastil za izvajanje novih nalog, kot so izdaja varnostnih certifikatov in dovoljenj za vozila, ki veljajo v celotni EU ⁽⁶⁷⁾.

To bo prispevalo k povečanju ekonomij obsega in znižanju upravnih stroškov ter postopkov za železniška podjetja. V Svetu se je začela razprava o političnem stebru paketa, katerega cilj je dokončno oblikovanje evropskega notranjega trga z železniškim prometom.

Vlak, ki vozi pod Rokavskim prelivom, zapušča postajo Folkestone v Združenem kraljestvu v smeri Calaisa v Franciji.

Zračni promet: enotno evropsko nebo in SESAR

Enotno evropsko nebo je vodilna evropska pobuda za potrojitev zmogljivosti zračnega prostora, pri čemer se stroški upravljanja zračnega prometa prepolovijo in vplivi poletov na okolje zmanjšajo. Parlament je leta 2014 glasoval za podporo, okrepitev in uveljavitev pobude za enotno evropsko nebo 2+ ⁽⁶⁸⁾ kot ključnega koraka za pospešitev izvajanja enotnega evropskega neba ⁽⁶⁹⁾.

Komisija je v tem letu sprejela tudi prvi sveženj bistvenih sprememb za posodobitev evropskega upravljanja zračnega prometa, poznan kot skupni pilotni projekt. To je prvi od projektov SESAR (raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba) za izboljšanje zračnega prometa do letališč in z njih, povečanje prožnosti zrakov, da bi lahko leteli na učinkovitejših linijah, boljše izmenjavo natančnejših informacij med vsemi akterji in boljše usklajevanje z vojsko. Decembra je Komisija podpisala tudi nov partnerski sporazum, ki vključuje glavne deležnike na področju upravljanja zračnega prometa ⁽⁷⁰⁾. Letalski prevozniki, upravljalci letališč in izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa bodo prejeli sredstva EU v višini do 3 milijarde EUR za izvedbo skupnih projektov in posodobitev evropskega sistema upravljanja zračnega prometa. Cilj sporazuma s konzorcijem zavezništva za uvedbo programa SESAR je izboljšati uspešnost evropskih sistemov upravljanja zračnega prometa, da bi bilo mogoče upravljati več poletov na varnejši in cenejši način ter da bi se zmanjšali vplivi posameznih poletov na okolje.

Letala British Airways na izhodih novega terminala 5 na letališču Heathrow v Združenem kraljestvu.

Države članice bodo morale zdaj to pomembno vprašanje nadalje obravnavati in v Evropi vzpostaviti resnično učinkovit sistem zračnega prometa. V okviru zakonodaje o enotnem evropskem nebu bi morale nacionalne organizacije za kontrolo zračnega prometa sodelovati pri devetih regionalnih blokih zračnega prostora (funkcionalni bloki zračnega prostora) z namenom izboljšanja učinkovitosti, znižanja stroškov in zmanjšanja emisij. Vzpostavitev teh skupnih blokov zračnega prostora je urejena okoli prometnih tokov namesto državnih meja, kar bo privedlo do večje uspešnosti. Komisija je aprila uradno zahtevala, da Belgija, Nemčija, Francija, Luksemburg in Nizozemska izboljšajo svoj blok zračnega prostora. Ti bloki so ključni korak do učinkovitejšega in cenejšega letalskega sistema v Evropi, ki manj onesnažuje okolje.

Obenem je cilj programa SESAR 2020 nadaljevanje razvoja in preverjanje novih tehnologij in postopkov delovanja za uspešnejše upravljanje zračnega prometa v Evropi.

Komisija je aprila zahtevala stroge standarde za ureditev civilnih zrakoplovov brez posadke ⁽⁷¹⁾. Civilni zrakoplovi brez posadke se v Evropi čedalje več uporabljajo, in sicer v državah, kot so Francija, Švedska in Združeno kraljestvo, v različnih sektorjih in v okviru razdrobljenega regulativnega okvira. Veljajo osnovna nacionalna varnostna pravila, vendar se ta razlikujejo po celotni EU in številne ključne varovalke niso obravnavane na skladen način. Komisija je najavila vzpostavitev novih strogih standardov za ureditev delovanja civilnih zrakoplovov brez posadke (ali daljinsko vodenih zračnih sistemov), da bi zagotovila varnost, zaščito, zasebnost, varstvo podatkov, zavarovanje in odgovornost.

Cestni promet

Poročilo o kabotaži v cestnem prometu

Komisija je aprila sprejela poročilo o stanju na trgu cestnega prevoza blaga v EU ⁽⁷²⁾. V poročilu je bilo ugotovljeno, da bi ob že doseženem napredku odprava preostalih omejitev dostopa do nacionalnih trgov cestnega prometa pomagala evropskemu gospodarstvu in izboljšala okolje. Poleg tega je treba pravila EU v zvezi s cestnim prevozom blaga pojasniti in poenostaviti. Socialna pravila je treba v cestnem prometu izvajati bolje, če želimo, da ta sektor pritegne nove voznike in uspe obvladati predvideno prihodnje povpraševanje za prevoz blaga.

Teže in dimenzije tovornih vozil

Parlament je aprila v prvi obravnavi sprejel stališče v zvezi z novimi pravili EU za varnejša in okolju prijaznejša tovorna vozila ⁽⁷³⁾. Dva meseca pozneje so ministri za promet glede te zadeve dosegli politični dogovor. Nova pravila bodo proizvajalcem omogočila razvoj bolj aerodinamičnih tovornjakov, ki bodo zmanjšali porabo goriva za 7 do 10 % in emisije toplogrednih plinov ter povečali varnost občutljivih udeležencev v cestnem prometu, kot so kolesarji.

Potrditev zelene energije za promet

Parlament je aprila podal svoje dokončno soglasje glede novih pravil EU za zagotavljanje izgradnje polnilnih postaj z alternativnimi gorivi po vsej Evropi ⁽⁷⁴⁾ ter skupnih standardov za njihovo zasnovu in uporabo, vključno z enotno vtičnico za polnjenje električnih vozil. Pravila določajo pravni okvir za usklajeno masovno uveljavitev alternativnih goriv in s tem premostitev razdrobljenega pristopa, ki je zaznamoval pretekle poskuse pospeševanja prodaje teh goriv.

Pomorski promet

Sistem Unije za obveščanje in izmenjavo informacij

Sistem Unije za obveščanje in izmenjavo informacij, imenovan SafeSeaNet ⁽⁷⁵⁾, povezuje pomorske in druge povezane organe iz celotne Evrope prek centralizirane evropske platforme za izmenjavo pomorskih podatkov (ki jo gosti Evropska agencija za pomorsko varnost). Sistem SafeSeaNet zagotavlja pregled pomorskega nadzora in poznavanja ter sledenje in spremljanje plovil. Zajema vse evropske obalne vode in spremlja 12 000 ladij na dan, kar omogoča zgodnje odkrivanje visokotveganih plovil, zgodnejše previdnostne ukrepe in zmanjševanje tveganj ter boljše odzivanje na izredne razmere v primeru nesreč ali onesnaženja, vključno z iskalnimi in reševalnimi akcijami ter odločanjem v zvezi z zatočišči za ladje.

Sistem SafeSeaNet se nadalje izboljšuje v smeri zagotavljanja povezanih pomorskih storitev, ki podpirajo delovanje mejne kontrole, boj proti piratstvu in kazenski pregon, pa tudi kot orodje za izboljšanje konkurenčnosti ladijskega prometa (prevoz in spodbujanje trgovine) ter varnosti in učinkovitosti intermodalnih povezav, kar omogoča povezano prometno verigo, ki bo olajšala pretok ljudi in blaga znotraj in zunaj Unije.

„Modri pas“ in upravna poenostavitev

Pobuda „modri pas“ ⁽⁷⁶⁾, ključni ukrep Akta za enotni trg II, zahteva vzpostavitev resničnega enotnega trga za pomorski prevoz, s čimer bi se za blago EU, ki se prevaža med morskimi pristanišči EU, odpravile upravne in carinske formalnosti, ki se uporabljajo za blago, ki prihaja iz čezmorskih pristanišč. To bi zmanjšalo upravna bremena za ladijski prevoz, spodbudilo njegovo konkurenčnost in ustvarilo enake pogoje kot pri drugih načinih prevoza. Poenostavitev obstoječe sheme za storitve rednega ladijskega prevoza je začela veljati marca. Komisija trenutno razvija usklajen elektronski manifest o tovoru (eManifest) za hitrejšo obdelavo blaga EU v pristaniščih EU.

Prvi pregled stanja na področju prometa v EU

Komisija je za poslovni vrh za promet v marcu prvič objavila pregled stanja na področju prometa v EU ⁽⁷⁷⁾. Ta primerja uspešnost držav članic v 22 razredih, povezanih s prometom, ter izpostavlja najboljših pet in najslabših pet izvajalcev v večini razredov. Namen prvega pregleda stanja na področju prometa v EU je podati pregled različne uspešnosti držav članic v prometnih zadevah in jim pomagati odkriti pomanjkljivosti ter opredeliti prednostne naloge za naložbe in politike.

PREGLED STANJA NA PODROČJU PROMETA V EU

Uspešnost držav članic pri izbranih kazalnikih

	CESTNI ENOTNI TRG	ŽELEZNIŠKI — ENOTNI TRG TOVORNI	ŽELEZNIŠKI — ENOTNI TRG POTNIŠKI	POMORSKI ENOTNI TRG	ZRAČNI ENOTNI TRG	CESTNI INFRASTRUKTURA	ŽELEZNIŠKI INFRASTRUKTURA	POMORSKI INFRASTRUKTURA	ZRAČNI INFRASTRUKTURA	CESTNI VPLIV NA OKOLJE	ŽELEZNIŠKI VPLIV NA OKOLJE	CESTNI VARNOST	ŽELEZNIŠKI VARNOST	CESTNI KRŠITVE	ŽELEZNIŠKI KRŠITVE	POMORSKI KRŠITVE	ZRAČNI KRŠITVE	DRUGO NEREŠENE KRŠITVE
BELGIJA	2,25	13,39	0,6	3,70	0,12	158,9	4,96	6,28	5,97	127,9	85,5	65	0,34	2	3	0	5	2
BOLGARIJA	3	36,50	0	0,06	—	62,5	3,05	3,92	4,19	149,2	70,3	82	2,33	1	2	0	2	0
ČEŠKA	2,25	13,66	2,94	—	2,87	70,9	4,59	4,42	5,76	140,8	34,0	63	0,57	1	2	0	4	2
DANSKA	1,5	27	10	15,56	0,43	204,8	4,47	5,68	5,64	117	23,6	32	0,29	1	1	1	2	1
NEMČIJA	1,5	28,60	10	3,33	0,00	159,9	5,72	5,85	6,08	141,5	59,2	41	0,29	0	1	1	4	1
ESTONIJA	2,25	30	56	0,27	2,92	86,2	3,56	5,60	4,14	150,1	16,7	61	2,00	0	1	1	1	1
IRSKA	1,5	0	0	2,10	0,75	196,4	4,05	5,19	5,55	124,8	2,7	42	0	2	0	0	3	0
GRČIJA	3,25	0	0	25,62	0,00	107,1	2,73	4,49	5,26	121,1	17,1	81	1,44	1	2	2	6	1
ŠPANIJA	2,25	16,75	0	36,04	1,00	310,9	5,88	5,78	6,04	128,6	60,6	37	0,29	1	4	2	7	1
FRANCIJA	3	32	0	17,28	0,48	180,0	6,29	5,41	6,06	124,4	54,2	50	0,23	1	3	1	3	4
HRVAŠKA	n/a	—	—	1,12	n/a	293,3	3,10	4,30	4,37	n/a	36,1	86	2,11	—	—	—	—	—
ITALIJA	4,25	24,10	8,30	83,23	0,00	112,3	4,24	4,28	4,35	126,2	71,1	58	0,34	1	2	3	4	4
CIPER	n/a	n/a	n/a	0	n/a	298,1	n/a	4,84	5,28	144,5	n/a	53	n/a	1	n/a	0	2	2
LATVIJA	n/a	22,60	11,70	0,23	n/a	n/a	4,18	5,10	5,39	151,9	13,4	86	1,38	0	2	1	0	1
LITVA	n/a	0	0	—	n/a	102,9	4,67	5,13	4,32	144,2	6,9	85	1,90	2	2	1	1	0
LUKSEMBURG	—	—	—	—	—	289,6	5,03	5,40	5,59	137	95,3	87	0	2	1	0	2	1
MADŽARSKA	2	31,80	2,90	—	0,00	152,6	3,56	3,92	3,94	146,9	38,3	59	1,42	0	2	0	4	1
MALTA	n/a	n/a	n/a	—	n/a	n/a	n/a	5,77	5,75	121,5	n/a	54	n/a	0	n/a	0	2	1
NIZOZEMSKA	2,25	36	5	1,78	0,18	158,9	5,48	6,79	6,46	118,5	75,2	—	0,41	0	0	0	2	1
AVSTRILIJA	1,5	17,60	5,70	—	0,00	204,4	5,22	4,72	5,40	135,6	70,9	54	0,68	2	2	1	2	2
POLJSKA	—	32,93	51,40	0,83	—	27,8	2,56	3,68	3,91	141,9	60,5	87	2,24	1	4	0	4	1
PORTUGALSKA	2,25	—	—	5,83	3,00	259,6	4,44	5,18	5,62	117,6	64,1	62	1,07	4	3	0	5	4
ROMUNIJA	n/a	53,68	20,61	0,06	n/a	17,4	2,33	3,00	3,36	139	37,4	92	2,86	1	2	0	1	1
SLOVENIJA	2,25	—	—	—	3,55	373,6	3,24	5,09	4,33	133,4	41,4	61	0,59	2	3	0	1	1
SLOVAŠKA	1,5	11,76	0	—	0,00	77,6	4,35	3,69	3,23	140,9	43,9	42	2,48	1	1	0	2	1
FINSKA	1,5	0	0	5,92	1,68	146,3	5,87	6,38	6,22	139,1	53,4	48	0,29	0	2	0	2	2
ŠVEDSKA	1,5	—	—	16,84	0,64	202,5	4,57	5,82	5,73	135,4	73,6	28	0,23	1	0	0	2	0
ZDRUŽENO KRALJESTVO	1,5	53,60	90,20	65,26	0,00	58,0	5,01	5,68	5,61	132,9	34,1	29	0,10	1	1	1	2	2
EU	n/a	28	21	n/a	n/a	141,5	4,35	5,05	5,13	132,2	53,5	52	1,00	29	46	15	75	38

■ Visoka zmogljivost ■ Nizka zmogljivost ■ EU

Notranji trg z energijo

Dosežen napredek

Povezan trg je osnova za stroškovno učinkovito dekarbonizacijo evropskih energetskih sistemov. Konkurenčen in povezan notranji trg je ključna oblika zavarovanja za visoko raven zanesljivosti oskrbe s plinom.

Evropski svet je na svoji oktobrski seji ⁽⁷⁸⁾ poudaril temeljni pomen popolnoma delujočega in povezanega notranjega trga z energijo ter potrebo po mobilizaciji vseh prizadevanj, da se nujno doseže njegovo dokončno izoblikovanje.

Glede na sporočilo Komisije ⁽⁷⁹⁾ v zvezi s tem, ki je bilo sprejeto oktobra, je bil pri dokončanju notranjega trga z energijo dosežen precejšen napredek. Povezovanje energetskih trgov v EU je že prineslo številne pozitivne rezultate: potrošniki imajo več možnosti pri izbiri dobavitelja energije, v obdobju 2008–2012 so se veleprodajne cene električne energije znižale za eno tretjino in veleprodajne cene plina so ostale nespremenjene, čezmejno trgovanje s plinom in električno energijo med državami EU pa se je povečalo.

Günther Oettinger, komisar za energetiko do 31. oktobra, ob predstavitvi evropske strategije za energetske varnost, katere namen je zanesljivejša oskrba z energijo. Bruselj (Belgija), 28. maja.

Da bi izkoristili vse prednosti, je potrebnih več naložb v strateško čezmejno infrastrukturo in razvoj pametnih omrežij za električno energijo. Uvesti je treba enotna in pregledna pravila glede načinov uporabe energetskih omrežij, ki bodo omogočala pravilno delovanje notranjega trga z energijo.

Energetski trgi lahko delujejo le, če so dobro povezani. Delo Komisije v letu 2014 je bilo osredotočeno na izvajanje projektov skupnega interesa in opredelitev ključnih infrastrukturnih projektov, ki zagotavljajo zanesljivost oskrbe.

V okviru instrumenta za povezovanje Evrope so bila sredstva v skupni višini 5,85 milijona EUR namenjena podpori vseevropske energetske infrastrukture za obdobje 2014–2020. Novembra je Komisija ključni energetske infrastrukture namenila 647 milijonov EUR. Denar bo namenjen 34 ukrepom, izbranim na podlagi razpisa za zbiranje predlogov v okviru instrumenta. Zaradi oznake „projekti skupnega interesa“ so lahko ti ukrepi deležni hitrejših in bolj učinkovitih postopkov izdaje dovoljenj ter izboljšane regulativne obravnave.

Od 34 dodeljenih nepovratnih sredstev jih je 16 namenjenih sektorju zemeljskega plina in 18 sektorju električne energije. Številni projekti, ki prejemajo podporo, so bili opredeljeni tudi kot ključni projekti, ki zagotavljajo zanesljivost oskrbe, v Evropski strategiji za energetska varnost z dne 28. maja ⁽⁸⁰⁾.

Maroš Šefčovič, podpredsednik Komisije, pristojen za energetska unijo od 1. novembra, ob sprejemu izvršne direktorice Mednarodne agencije za energijo (IEA) Marie van der Hoeven, ki mu predaja poročilo o energetskih politikah držav IEA za leto 2014. Stavba Berlaymont v Bruslju (Belgija), 1. decembra.

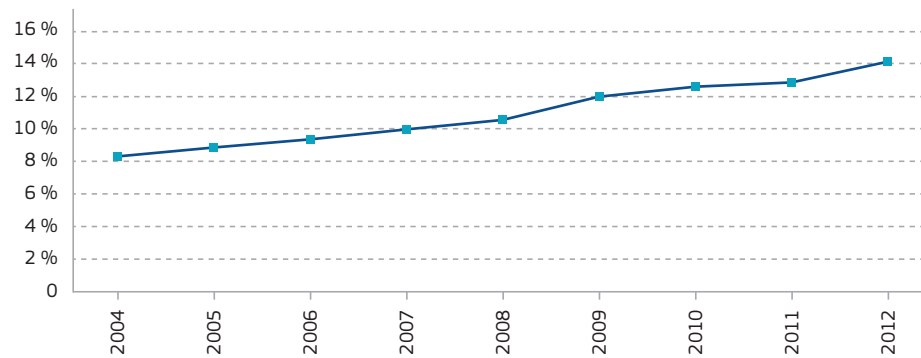
Popolnoma delujoč in povezan notranji trg z energijo je prav tako bistven za doseganje energetske varnosti in dolgoročnih ciljev politik EU na stroškovno učinkovit način. To je ena od ključnih ugotovitev tega sporočila, ki ga je Komisija sprejela maja na zahtevo Evropskega sveta.

Poleg tega je Evropski svet na oktobrskem zasedanju zaprosil Komisijo, naj s pomočjo držav članic sprejme nujne ukrepe za zagotovitev uresničitve minimalnega cilja 10-odstotne elektroenergetske povezanosti do leta 2020. Evropski svet je prav tako postavil ambiciozen cilj uresničitve 15-odstotne elektroenergetske povezanosti do leta 2030 in Komisijo zadolžil, da mora redno poročati o napredku pri uresničevanju tega cilja. Glede na sklepe bosta cilja dosežena z izvedbo projektov skupnega interesa ⁽⁸¹⁾.

Okvir podnebne in energetske politike 2030

Komisija je januarja predstavila nov evropski okvir podnebne in energetske politike za leto 2030 ⁽⁸²⁾. Predlog določa 40-odstotno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov glede na raven iz leta 1990, zavezujoč cilj glede deleža energije iz obnovljivih virov na ravni celotne EU (vsaj 27 %), obnovljene cilje na področju energijske učinkovitosti, nov sistem za upravljanje in nov sveženj kazalnikov za zagotavljanje konkurenčne, cenovno dostopne in varne energije.

DELEŽ ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV V KONČNI BRUTO PORABI ENERGIJE, EU-28, 2004–2012

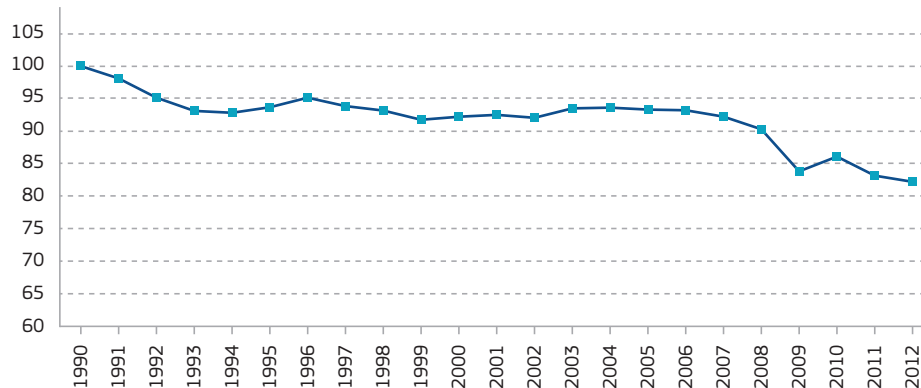

Vir: Eurostat.

Na podlagi teh predlogov politik je Evropski svet oktobra dosegel dogovor o krovnih ciljih in strukturi okvira podnebne in energetske politike za leto 2030 ⁽⁸³⁾. Sprejel je zavezujoč cilj EU glede vsaj 40-odstotnega domačega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030 v primerjavi z ravno iz leta 1990, zavezujoč cilj EU glede vsaj 27-odstotnega deleža energije iz obnovljivih virov na ravni EU in vsaj 27-odstotno okvirno povečanje energetske učinkovitosti, ki bo pregledano do leta 2020 ob upoštevanju cilja 30-odstotne ravni za leto 2030 v EU.

EMISIJE TOPLOGREDNIH PLINOV, EU-28, 1990–2012

Indeks 1990 = 100

Skupne emisije, vključno z mednarodnim letalstvom, vendar brez emisij zaradi rabe zemljišč, emisij zaradi spremembe rabe zemljišč in emisij iz gozdarstva.

Vir: Eurostat.

Ti cilji bodo povečali zanesljivost oskrbe EU z energijo, pomagali zmanjšati njeno odvisnost od uvoženih fosilnih goriv in na splošno izboljšali njeno konkurenčnost. Odločitev potrjuje položaj Evropske unije kot vodilne v svetu pri boju proti podnebnim spremembam. Dogovorjeni cilj glede emisij toplogrednih plinov bo prispevek EU h globalnemu sporazumu o podnebnih spremembah, ki naj bi bil sklenjen leta 2015 v Parizu v Franciji ⁽⁸⁴⁾.

Energetska unija

Evropski svet se je na junijskem vrhu dogovoril o strateški agendi Evropske unije za naslednjih pet let ⁽⁸⁵⁾. Strateška agenda temelji na petih pglavitnih prednostnih nalogah, med katerimi je tudi „energetska unija s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost“. Te strateške usmeritve je potrdil tudi novoizvoljeni predsednik Komisije Jean-Claude Juncker v svojih političnih usmeritvah nove Komisije ⁽⁸⁶⁾, Evropski svet pa je na svojem decembrskem zasedanju Komisijo pozval, naj svojo strategijo predstavi pravočasno pred zasedanjem vrha marca 2015 ⁽⁸⁷⁾. Nova Komisija je že začela razvijati predloge za evropsko energetska unijo.

Telekomunikacije in enotni digitalni trg

EU je cene gostovanja znižala za do 50 %

Evropska unija je 1. julija za več kot polovico znižala zgornje meje cen za prenos podatkov, in sicer s 45 centov za en megabajt na 20 centov za en prenesen megabajt podatkov (brez DDV). Uporabljanje zemljevidov, gledanje videoposnetkov, preverjanje elektronske pošte in posodabljanje družbenih omrežij med potovanjem po Evropski uniji je tako postalo še cenejše. Odkar so bile uvedene zgornje meje cen za podatkovno gostovanje, se je poraba podatkovnih storitev znatno povečala. Cene gostovanja so bile najvišje leta 2007, ko je EU začela sprejemati ukrepe. Rezultati kažejo 80- do 90-odstotno znižanje cen za storitve gostovanja v letu 2014 v primerjavi z letom 2007.

PODATKOVNO GOSTOVANJE

Od 1. julija 2014 lahko po ceni 20 centov na megabajt (brez DDV) za 1 EUR:

Günther Oettinger, od 1. novembra komisar za digitalno gospodarstvo in družbo, na tiskovni konferenci 2. decembra v stavbi Berlaymont v Bruslju (Belgija).

Novi predpisi EU naj bi znižali stroške interneta

Nova direktiva, katere namen je znižati stroške vzpostavitve internetnih povezav visokih hitrosti za 30 % ⁽⁸⁸⁾, je začela veljati junija.

Ta nova zakonodaja bo pomagala uresničiti cilje digitalne agende. Do leta 2020 bi morali imeti vsi evropski državljani dostop do interneta pri hitrosti vsaj 30 megabitov na sekundo.

Komisija zmanjšuje število reguliranih telekomunikacijskih trgov v Evropi

V skladu s predpisi EU o telekomunikacijah Komisija sprejema in redno pregleduje priporočilo glede ustreznih trgov proizvodov in storitev ⁽⁸⁹⁾. Komisija je oktobra v dogovoru z državami članicami sklenila, da dva telekomunikacijska trga ne bi smela biti več predmet ureditve v Evropi ter da je treba na novo opredeliti dva druga trga, da se upošteva razvoj trga in tehnologije.

Liberalizirana trga sta maloprodajni trg za dostop do fiksne telefonije in veleprodajni trg za posredovanje klicev fiksne telefonije. Komisija bo tudi ponovno opredelila dva širokopasovna trga, da bi omejila regulativna bremena na najnujnejše, kar še omogoča konkurenčni širokopasovni dostop in naložbe.

Andrus Ansip, podpredsednik Evropske komisije, pristojen za enotni digitalni trg, v pogovoru z Věro Jourovo, komisarko za pravosodje, potrošnike in enakost spolov (oba sta funkcijo prevzela 1. novembra), na tedenski seji kolegija 10. decembra v stavbi Berlaymont v Bruslju (Belgija).

Veljati so začela pravila EU o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja

Uredba o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja ⁽⁹⁰⁾ omogoča, da državljani, podjetja in javne uprave uporabljajo sredstva elektronske identifikacije in storitve zaupanja (tj. elektronske podpise, elektronske žige, časovne žige, priporočeno elektronsko dostavo in avtentikacijo spletišč) za dostop do spletnih storitev ali vodenje elektronskih transakcij. Državljeni bodo lahko opravljali čezmejne elektronske transakcije in v celoti izkoristili svoje pravice v EU, od vpisa na tujo univerzo do dostopa do elektronskih zdravstvenih kartotek. To bo zmanjšalo birokracijo za podjetja, saj jim na primer omogoča udeležbo v javnih razpisih po vsej EU po elektronski poti.

Uredba je začela veljati septembra. Po sprejetju ustreznih izvedbenih aktov (predvidoma do sredine leta 2015) lahko države članice prostovoljno priznajo priglašeno elektronsko identifikacijo od drugih držav članic. Pravila za storitve zaupanja bodo veljala od 1. julija 2016. Obvezno vzajemno priznavanje elektronske identifikacije bo veljalo od sredine leta 2018.

TEDEN PROGRAMIRANJA EU
Okoli 100 000 otrok, staršev in učiteljev iz 38 držav se je med 11. in 17. oktobrom udeležilo evropskega tedna programiranja. Cilj dogodka je bil izboljšati prepoznavnost kodiranja in računalniškega programiranja ter te veščine približati ljudem.

Pravice intelektualne in industrijske lastnine

Varstvo pravic intelektualne lastnine

Današnje globalizirano gospodarstvo čedalje bolj temelji na industrijah, ki temeljijo na znanju in ki so se dobro uprle krizi ter močno rastejo. Število novih registracij evropskih patentov ter registriranih blagovnih znamk in modelov Skupnosti se je med letoma 2003 in 2012 več kot podvojilo. Temu pozitivnemu trendu pa lahko škoduje visoko število kršitev pravic intelektualne lastnine. Samo v letu 2012 so evropske agencije za nadzor meja zabeležile 90 000 primerov blaga, za katero obstaja sum na kršitev pravic intelektualne lastnine (v primerjavi z manj kot 27 000 primeri v letu 2005). Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj ocenjuje, da svetovno gospodarstvo letno izgubi okoli 200 milijard EUR zaradi kršenja pravic intelektualne lastnine.

Zato od začetka leta 2014 carinsko uveljavljanje pravic intelektualne lastnine za blago, ki prečka meje EU, ureja nova uredba ⁽⁹¹⁾. Ta med drugim določa takojšnje uničenje sumljivega blaga in poenostavljene postopke za majhne pošiljke, da bi carinskim organom in imetnikom pravic olajšala breme, zlasti v okviru razcveta prodaje prek spleta. Komisija je julija sprejela dve sporočili, in sicer akcijski načrt za obravnavo kršitev pravic intelektualne lastnine v EU ⁽⁹²⁾ ter strategijo za zaščito in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v državah zunaj EU ⁽⁹³⁾. Akcijski načrt določa številne ukrepe, s katerimi se bo evropska politika uveljavljanja pravic intelektualne lastnine osredotočila na kršitve v komercialnem obsegu (t. i. načelo „sledenje denarja“). Strategija, ki določa mednarodno načelo, zajema pregled nedavnih sprememb in predstavlja možnosti za izboljšanje trenutnih načinov ukrepanja Komisije, ki bi spodbudili izboljšane standarde pravic intelektualne lastnine v državah zunaj EU ter zajezili trgovino z blagom, ki krši pravice intelektualne lastnine.

Kolektivno upravljanje pravic

Evropska unija je februarja sprejela novo direktivo o kolektivnem upravljanju pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo ⁽⁹⁴⁾.

Namen direktive je izboljšati delovanje organizacij za kolektivno upravljanje pravic, ki delujejo kot posredniki med imetniki avtorske in sorodnih pravic v različnih industrijah, kot so glasba, knjige in filmi, ter ponudniki storitev, ki nameravajo uporabiti njihova dela.

Določa pravila upravljanja in preglednosti organizacij za kolektivno upravljanje pravic in zagotavlja pravice imetnikom pravic pri njihovem upravljanju. Vsebuje tudi predpise za spodbuditev izdajanja več ozemeljskih licenc s strani organizacij za kolektivno upravljanje pravic avtorjev za glasbena dela za spletno uporabo. Ponudnikom spletnih storitev bo omogočala ponujanje velike količine glasbenih del na več ozemljih z eno samo licenco. Sprejetje te direktive je torej ključen dogodek za doseganje enotnega digitalnega trga.

Komisija trenutno tesno sodeluje z državami članicami, da bi do 10. aprila 2016 zagotovila prenos določb te direktive v nacionalne zakonodaje.

Igre na srečo

Komisija je julija sprejela priporočilo o spletnih storitvah iger na srečo ⁽⁹⁵⁾. Države članice spodbujajo, naj izvajajo visoko raven zaščite potrošnikov, igralcev in mladoletnikov s sprejetjem načel za spletne storitve iger na srečo ter za odgovorno oglaševanje in sponzorstvo teh storitev.

Protimonopolna politika

Komisija je leta 2014 na podlagi Uredbe (ES) št. 1/2003 ⁽⁹⁶⁾ sprejela šest protimonopolnih sklepov.

Sklepi glede prepovedi po členu 7 Uredbe

- ▶ OPCOM ⁽⁹⁷⁾ – Komisija je družbi S.C. OPCOM S.A. naložila plačilo globe v znesku malo več kot 1 milijon EUR zaradi zlorabe prevladujočega položaja na romunskem trgu za spodbujanje promptnega trgovanja z električno energijo. OPCOM upravlja edino borzo električne energije v Romuniji. Komisija je ugotovila, da je družba OPCOM več kot pet let diskriminirala trgovce z električno energijo iz drugih držav članic EU.
- ▶ Motorola ⁽⁹⁸⁾ – Komisija je sprejela sklep, v katerem ugotavlja, da zahtevanje in uveljavljanje sodne odredbe s strani družbe Motorola Mobility proti družbi Apple pred nemškimi sodiščem na podlagi patenta, bistvenega za standard pametnih telefonov, pomeni zlorabo prevladujočega položaja ob upoštevanju posebnih okoliščin, v katerih je bila sodna odredba uporabljena. Komisija je od družbe Motorola zahtevala, da odpravi vse negativne učinke, ki so zaradi tega nastali.
- ▶ Servier ⁽⁹⁹⁾ – Komisija je oglobila francosko farmacevtsko družbo Servier in pet proizvajalcev generičnih zdravil, tj. Niche/Unichem, Matrix (zdaj del družbe Mylan), Teva, Krka in Lupin, zaradi sklenitve več poslov, katerih cilj je bil cenovno zaščititi najboljše prodajano zdravilo družbe Servier za uravnavanje krvnega pritiska, imenovano perindopril, pred konkurenčnimi generiki v EU. Globe so skupaj znašale 427,7 milijona EUR. Družba Servier je s pridobitvijo tehnologije in vrsto patentnih poravnav s konkurenčnimi proizvajalci generikov izvedla strategijo, s katero je izločila konkurente in zadržala vstop cenejših generičnih zdravil v škodo javnih proračunov in bolnikov.
- ▶ Slovak Telekom ⁽¹⁰⁰⁾ – Komisija je slovaški družbi Slovak Telekom a.s. in njeni matični družbi Deutsche Telekom AG naložila plačilo globe v višini 38,8 milijona EUR, ker sta več kot pet let izvajali zlonamerno strategijo za preprečitev vstopa konkurentov na slovaški trg širokopasovnih storitev. Družba Deutsche Telekom je prejela tudi dodatno globo v višini 31 milijonov EUR, da bi se zagotovil dovolj odvračilen učinek in sankcionirala ponovitev zlonamernega ravnanja, saj je bila družba oglobljena že leta 2003 zaradi omejevanja marž na širokopasovnem trgu v Nemčiji.

Sklepi glede zavez po členu 9 Uredbe

- ▶ Visa ⁽¹⁰¹⁾ – Komisija je sprejela in uzakonila zaveze, ponujene s strani družbe Visa Europe, za precejšnje znižanje večstranske medbančne pristojbine za plačila s kreditno kartico na 0,3 % vrednosti transakcije (približno 40- do 60-odstotno znižanje) in prenovitev njenih pravil, da bi se olajšala čezmejna konkurenca.

- ▶ Samsung ⁽¹⁰²⁾ – Glede na zaveze družbe Samsung, ki jih je uzakonila Komisija, ta družba ne bo zahtevala sodnih odredb v Evropi na podlagi patentov, bistvenih za standard pametnih telefonov in tabličnih računalnikov, zoper pridobitelje licenc, ki se prijavijo v določen okvir podeljevanja licenc. V tem okviru bo o vseh sporih o tem, kaj so pravični, razumni in nediskriminatorni pogoji za ustrezne patente, bistvene za standarde, odločalo sodišče ali, če se strinjata obe stranki, arbiter. Zaveze tako zagotavljajo „varno zatočišče“ za vse potencialne pridobitelje licenc za ustrezne patente družbe Samsung, bistvene za standarde. Morebitni pridobitelji licenc, ki se prijavijo v okvir podeljevanja licenc, bodo zaščiteni pred sodnimi odredbami družbe Samsung na podlagi patentov, bistvenih za standarde.
- ▶ Komisija je ugovor poslala tudi družbi Bulgarian Energy Holding zaradi domnevne zlorabe prevladujočega položaja na bolgarskem veleprodajnem trgu z električno energijo ⁽¹⁰³⁾.

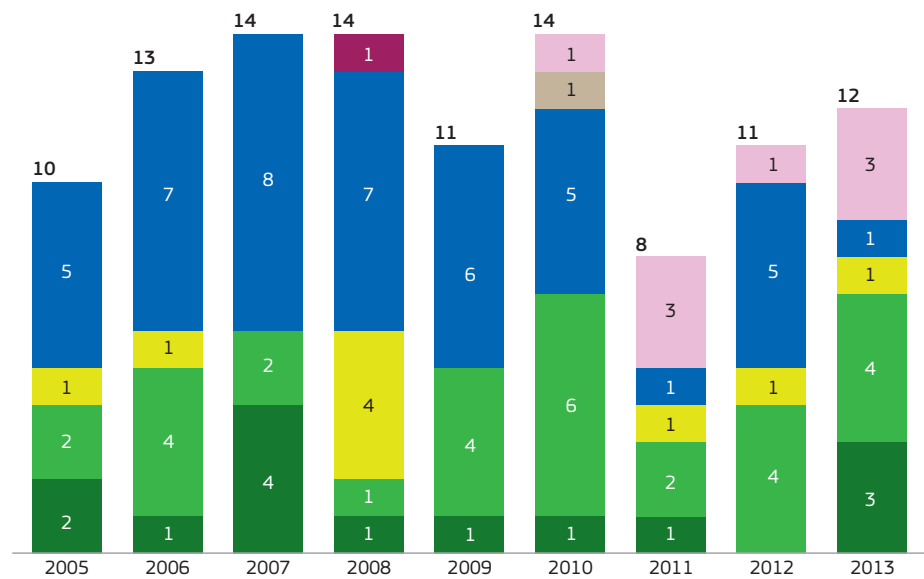
Direktiva o odškodninah

Protimonopolnih pravil EU ne uveljavljajo le Komisija in nacionalni organi, pristojni za konkurenco (javno izvrševanje), ampak tudi nacionalna sodišča, ko ščitijo subjektivne pravice iz členov 101 in 102 Pogodbe o delovanju Evropske unije, npr. z dodeljevanjem odškodnin potrošnikom in podjetjem, ki utrpijo škodo zaradi kršitev teh pravil (zasebno izvrševanje). Sodišče Evropske unije navaja, da bo polni učinek protimonopolnih pravil EU ogrožen, če posamezniki ne bodo mogli zahtevati odškodnine za škodo, nastalo zaradi kršitev teh pravil. Vendar zaradi postopkovnih ovir in pravne negotovosti trenutno v praksi le nekaj oškodovancev prejme odškodnino. Poleg tega se nacionalna pravila precej razlikujejo in zaradi tega so možnosti oškodovancev, da prejmejo odškodnino, močno odvisne od države članice, v kateri živijo. Le okoli 25 % sklepov o kršitvah, ki jih je Komisija sprejela med letoma 2006 in 2012, so sledile zasebne odškodninske tožbe. Večina teh ukrepov je prenesenih le v peščico držav članic.

Parlament in Svet sta 26. novembra sprejela direktivo o protimonopolnih odškodninskih tožbah ⁽¹⁰⁴⁾. Direktiva je bila sprejeta na predlog Komisije iz junija 2013 ⁽¹⁰⁵⁾.

Direktiva uvaja pravila za pomoč žrtvam kršitev pravil EU o konkurenci, da učinkovito uveljavijo svojo pravico do polne odškodnine. Ta pravila npr. omogočajo žrtvam lažji dostop do dokazov, določajo dovolj dolga obdobja zastaranja in sodnikom podeljujejo pristojnost, da ocenijo nastalo škodo. Poleg tega direktiva ureja tudi medsebojno delovanje javnega in zasebnega izvrševanja zakonodaje o konkurenci ter s tem zagotavlja celostno učinkovito izvrševanje pravil EU o konkurenci. V zvezi s tem zagotavlja, da lahko žrtve, ki zahtevajo odškodnino, izkoristijo javno izvrševanje zakonodaje o konkurenci npr. tako, da se zanesejo na sklep nacionalnega organa za varstvo konkurence kot neizpodbitni dokaz o kršitvi pred sodiščem v isti državi članici. Prav tako zagotavlja, da učinkovitosti javnega izvrševanja ne ovira zasebno izvrševanje, zlasti v zvezi s programi prizanesljivosti, ki so bistveno orodje pri odkrivanju in kaznovanju kartelov. Izjave zaradi prizanesljivosti zato v odškodninskih tožbah ni mogoče nikoli razkriti, prav tako pa obstajajo nekatere (pogojne) omejitve skupne in solidarne odgovornosti, ki pripadajo osebam z imuniteto.

ŠTEVILO POSREDOVANJ V PROTIMONOPOLNIH IN KARTELNIH ZADEVAH, 2005–2013

- Kartel – drugo ⁽¹⁾
- Kartel – poravnava
- Kartel – hibrid
- Kartel – prepoved
- Protimonopolna politika – drugo ⁽²⁾
- Protimonopolna politika – zaveza
- Protimonopolna politika – prepoved

⁽¹⁾ Zavrnitev pritožbe.

⁽²⁾ Zavrnitev pritožbe, postopkovna kršitev, denarna kazen.

Vir: GD za konkurenco.

Karteli

Komisija je izdala deset sklepov v zvezi s karteli in naložila globe v višini skoraj 1,7 milijarde EUR.

- ▶ Komisija je ugotovila, da so štirje glavni proizvajalci prožne poliuretanske pene – Vita, Carpenter, Recticel in Eurofoam – sodelovali v kartelu, in jim naložila globe v skupni višini 114 milijonov EUR. Prožna poliuretanska pena se uporablja predvsem v stanovanjskem pohištvu, kot so posteljni vložki ali zofe, in v avtomobilskem sektorju ⁽¹⁰⁶⁾.
- ▶ V poravnalni kartelski zadevi je Komisija dvema vodilnima evropskima promptnima borzama z električno energijo EPEX Spot (EPEX) in Nord Pool Spot (NPS) naložila globi v skupni višini 5,97 milijona EUR, ker sta se dogovorili, da ne bosta tekmovali med seboj na področju storitev promptnega trgovanja z električno energijo v Evropskem gospodarskem prostoru (EGP). Borze z električno energijo so organizirani trgi za trgovanje z električno energijo. Promptno trgovanje je trgovanje na kratki rok, npr. še isti ali naslednji dan. Globi NPS in EPEX sta bili znižani za 10 %, ker sta borzi privolili v poravnavo zadeve s Komisijo ⁽¹⁰⁷⁾.

- ▶ V drugi zadevi o poravnavi je Komisija ugotovila, da so družbe Lutèce, Prochamp in Bonduelle sodelovale v kartelu, kjer so usklajevale cene ter si razdeljevale kupce konzerviranih gob v Evropi več kot leto dni, ter jim naložila globe v skupni višini 32,2 milijona EUR. Družba Lutèce ni bila oglobljena, saj je imela imuniteto v skladu z obvestilom Komisije o prizanesljivosti iz leta 2006 zaradi razkritja kartela Komisiji. Družbi Prochamp pa je bila globa znižana. Ker so vse tri družbe privolile v poravnavo zadeve s Komisijo, so bile njihove globe nadalje znižane za 10 % ⁽¹⁰⁸⁾.
- ▶ Druga zadeva o kartelni poravnavi je vključevala proizvajalce ležajev za avtomobile in tovorna vozila. Dvema evropskima družbama – SKF in Schaeffler – ter štirim japonskim družbam – JTEKT, NSK, NFC in NTN s francosko podružnico NTN-SNR – je bila naložena globa v višini 953 milijonov EUR zaradi upravljanja kartela na trgu avtomobilskih ležajev. Avtomobilске ležaje uporabljajo proizvajalci avtomobilov, tovornih vozil in avtomobilskih delov za zmanjšanje trenja med gibljivimi deli v vozilu ⁽¹⁰⁹⁾.
- ▶ Komisija je oglobila družbe Ervin, Winoa, Metalltechnik Schmidt in Eisenwerk Würth v skupni višini 30,7 milijona EUR zaradi sodelovanja v kartelu, ki je več kot šest let usklajeval cene jeklenih abrazivov v Evropi. Jekleni abrazivi so sipki jekleni delci, ki se uporabljajo za čiščenje ali izboljšanje kovinskih površin v jeklarski, avtomobilski, metalurški in petrokemični industriji. Uporabljajo se tudi za rezanje trdega kamna, kot je granit ali marmor. Družba Ervin ni bila oglobljena, saj je imela imuniteto zaradi razkritja obstoja kartela Komisiji. Ker so vse štiri družbe privolile v poravnavo zadeve, so bile njihove globe znižane za 10 % ⁽¹¹⁰⁾.
- ▶ Komisija je ugotovila, da je 11 proizvajalcev podzemnih in podmorskih visokonapetostnih kablov – ABB, Nexans, Prysmian (prej Pirelli), J-Power Systems (prej Sumitomo Electric in Hitachi Metals), Viscas (prej Furukawa Electric in Fujikura), EXSYM (prej SWCC Showa in Mitsubishi Cable), Brugg, NKT, Silec (prej Safran), LS Cable in Taihan – upravljalo kartel, in jim naložila globe v skupni višini 301,6 milijona EUR. Takšni kabli se običajno uporabljajo za priključitev proizvodnih zmogljivosti na elektroenergetsko omrežje ali povezavo elektroenergetskih omrežij v različnih državah ⁽¹¹¹⁾.

- ▶ Komisija je oglobila proizvajalce čipov za pametne kartice v višini 138 milijonov EUR zaradi kartela s čipi za pametne kartice. Družbe Infineon, Philips, Samsung in Renesas (v tem času skupno podjetje družb Hitachi in Mitsubishi) so usklajevale svoje dejavnosti na trgu s čipi za pametne kartice v EGP. Družba Renesas je imela polno imuniteto v skladu z obvestilom Komisije o prizanesljivosti iz leta 2006 zaradi razkritja obstoja kartela ⁽¹¹²⁾.
- ▶ V drugi zadevi o poravnavi je Komisija ugotovila, da sta dve mednarodni banki – Royal Bank of Scotland (RBS) in JP Morgan – sodelovali pri nezakonitem dvostranskem kartelu, katerega cilj je bil vplivati na referenčno obrestno mero švicarskega franka LIBOR med marcem 2008 in julijem 2009. Banka RBS je prejela imuniteto pred globami zaradi razkritja obstoja kartela, medtem ko je bila banki JP Morgan naložena globa v višini 61,6 milijona EUR po tem, ko je bila znižana zaradi sodelovanja v preiskavi v skladu z obvestilom Komisije o prizanesljivosti ter ko je bila znižana za 10 % zaradi privolitve v poravnavo zadeve s Komisijo ⁽¹¹³⁾.
- ▶ Ugotovljeno je bilo tudi, da so štiri mednarodne banke – RBS, UBS, JP Morgan in Crédit Suisse – upravljale kartel o cenovnem razponu med povpraševanjem in ponudbo izpeljanih instrumentov obrestne mere švicarskega franka v EGP. Komisija jim je naložila globe v skupni višini 32,3 milijona EUR. Banka RBS je prejela imuniteto pred globami zaradi razkritja kartela Komisiji. Bankama UBS in JP Morgan sta bili znižani globi zaradi sodelovanja v preiskavi v skladu z obvestilom o prizanesljivosti. Vsem štirim bankam se je globa znižala za 10 %, ker so privolile v poravnavo ⁽¹¹⁴⁾.
- ▶ Zadnja zadeva o poravnavi v letu je vključevala pet proizvajalcev kuvert – Bong (Švedska), GPV in Hamelin (Francija), Mayer-Kuvert (Nemčija) in Tompla (Španija) –, ki jim je bila naložena globa v višini več kot 19,4 milijona EUR, ker so prilagajali cene in si razdeljevali kupce določenih vrst kuvert ⁽¹¹⁵⁾.

Komisija je poslala ugovore podjetjem, za katera obstaja sum sodelovanja v kartelu za izpeljane instrumente obrestne mere evra ⁽¹¹⁶⁾ in kartelu za izpeljane instrumente obrestne mere jena ⁽¹¹⁷⁾. Trije drugi ugovori so se nanašali na sodelovanje pri novem hladilnem sredstvu, ki se uporablja v avtomobilskih klimatskih sistemih ⁽¹¹⁸⁾, dogovarjanje o cenah jeklenih abrazivov ⁽¹¹⁹⁾ ter dogovarjanje o cenah med proizvajalci težkih in srednje težkih tovornjakov ⁽¹²⁰⁾.

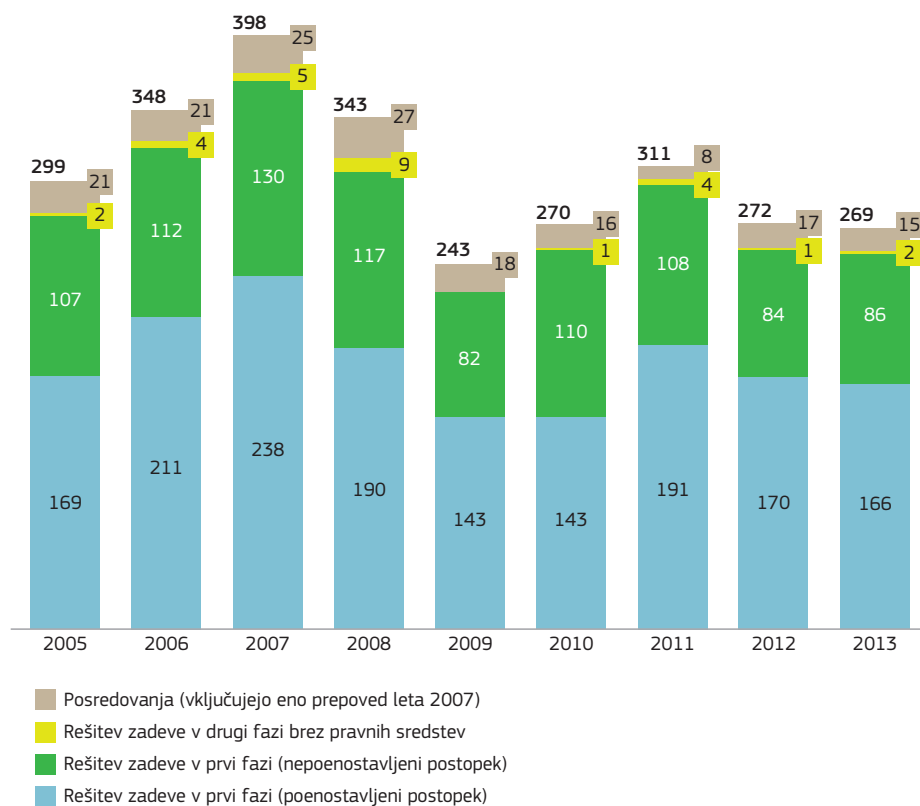
Nenapovedani pregledi so bili izvedeni v sektorjih avtomobilskih izpušnih sistemov ⁽¹²¹⁾ in biogoriva ⁽¹²²⁾.

Združitev

Po uspešni izvedbi paketa poenostavitev ⁽¹²³⁾ od januarja 2014, ki je učinkovito povečal število poenostavljenih primerov na skoraj 70 % in podjetjem olajšal priglasitve združitve, je Komisija julija izdala belo knjigo o morebitni reformi uredbe EU o združitvah ⁽¹²⁴⁾. Namen predlogov je vzpostaviti celovitejši nadzor EU nad združitvami tako, da se Komisiji omogoči boljše obravnavanje neobvladujočih manjšinskih deležev, ki lahko vplivajo na konkurenco, pri čemer se ohrani sistem, ki je preprost in manj obremenjujoč za podjetja. Bela knjiga obenem tudi predlaga poenostavljene in hitrejše napotitve zadev med državami članicami in Komisijo ter manj birokracije in s tem večjo racionalizacijo postopkov.

Komisiji je bilo leta 2014 priglašeni 145 združitve in 123 zadev je bilo brezpogojno odobrenih. Tri združitve so bile odobrene z zavezami v prvi fazi, nadaljnji dve pa z zavezami v drugi fazi ⁽¹²⁵⁾.

ŠTEVILO SKLEPOV O ZDRUŽITVAH, 2005–2013

Vir: GD za konkurenco.

Združitve, ki so bile brezpogojno odobrene v prvi fazi preiskave, so med drugim zajemale pridobitev dejavnosti družbe Dalkia v Franciji s strani družbe EDF ter združitve dveh mednarodnih oglaševalskih in komunikacijskih skupin Publicis in Omnicom. Ena zadeva je bila odobrena brez pogojev po drugi fazi preiskave, in sicer pridobitev regionalnih dejavnosti družbe Cemex na področju gradbenih materialov zlasti v zahodni Nemčiji s strani družbe Holcim.

Primeri združitve, ki so bili odobreni s korektivnimi ukrepi, zajemajo dve združitvi v kemijskem sektorju: ustanovitev skupnega podjetja družb Solvay in INEOS v sektorju polivinil klorida (PVC) ⁽¹²⁶⁾, ki je bila predmet odprodaje več obratov, in pridobitev sredstev titanovega dioksida družbe Rockwood s strani družbe Huntsman ⁽¹²⁷⁾, ki je bila prav tako predmet odprodaje. Dva primera sta bila v sektorju mobilne telefonije: pridobitev nemške družbe E-Plus, ki se ukvarja z mobilnimi telekomunikacijami, s strani družbe Telefónica Deutschland ⁽¹²⁸⁾ in pridobitev družbe za mobilne telekomunikacije Telefónica Ireland (O₂ Ireland) s strani družbe Hutchison 3G ⁽¹²⁹⁾, za oba pa je veljal sveženj zavez za zagotavljanje konkurenčnosti na zadevnih trgih. Druge združitve, odobrene s korektivnimi ukrepi, so bile pridobitev Glass Laminating Solutions/Vinyls, dela kemične družbe DuPont, s strani konkurenčne družbe Kuraray ⁽¹³⁰⁾, pridobitev španskega proizvajalca pločevink za hrano Mivisa s strani konkurenta Crown ⁽¹³¹⁾, pridobitev nizozemskega ponudnika kableske televizije Ziggo s strani družbe Liberty Global ⁽¹³²⁾, pridobitev finskega proizvajalca ogljikovega jekla Rautaruukki s strani švedskega konkurenta SSAB ⁽¹³³⁾, združitev dobaviteljev banan Chiquita Brands International in Fyffes ⁽¹³⁴⁾, združitev ladjarskih družb Hapag Lloyd in Compañía Sudamericana de Vapores ⁽¹³⁵⁾, pridobitev proizvajalca medicinskih pripomočkov s sedežem na Irskem Covidien s strani ameriške družbe Medtronic ⁽¹³⁶⁾, pridobitev skupnega nadzora nad družbo Alitalia s strani družbe Etihad ⁽¹³⁷⁾, pridobitev dela družbe Honeywell, ki se ukvarja s tornimi materiali, s strani konkurenčne družbe Federal-Mogul ⁽¹³⁸⁾ ter ustanovitev skupnega podjetja v vesoljskem in obrambnem sektorju med družbama Airbus in Safran ⁽¹³⁹⁾, pri čemer so bili vsi primeri predmet odprodaje.

Komisija je poleg tega izdala sklep o postopkovni kršitvi in naložila plačilo globe v višini 20 milijonov EUR zaradi kršenja obveznosti mirovanja s strani družbe Marine Harvest, ki je prehitro izvedla prevzem družbe Morpol ⁽¹⁴⁰⁾.

Državna pomoč

Komisija je leta 2014 dokončala ambiciozno reformo pravil za nadzor državnih pomoči, ki se je začela po sporočilu Komisije o posodobitvi državnih pomoči ⁽¹⁴¹⁾ leta 2012. Leta 2014 je Komisija sprejela naslednje smernice in uredbe:

- ▶ smernice na področju tveganega financiranja ⁽¹⁴²⁾;
- ▶ smernice na področju letalstva ⁽¹⁴³⁾;
- ▶ okvir za raziskave, razvoj in inovacije ⁽¹⁴⁴⁾;
- ▶ smernice na področju energije in varstva okolja ⁽¹⁴⁵⁾;
- ▶ uredbo o splošnih skupinskih izjemah ⁽¹⁴⁶⁾;
- ▶ pomembne projekte skupnega evropskega interesa ⁽¹⁴⁷⁾;
- ▶ smernice za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij ⁽¹⁴⁸⁾.

Margrethe Vestager, komisarka za konkurenco od 1. novembra, pojasnjuje ukrepe proti kartelu proizvajalcev tovornjakov, osumljenih kršitve protimonopolnih pravil EU. Stavba Berlaymont v Bruslju (Belgija), 20. novembra.

Prenovljen in poenostavljen sveženj pravil spodbuja rast in konkurenčnost tako, da zmanjšuje birokracijo in državam članicam omogoča hitro izvedbo ukrepov „dobre pomoči“ za podporo gospodarskemu okrevanju in ciljem strategije Evropa 2020. Prenovljena in razširjena uredba o splošnih skupinskih izjemah je temelj reforme. Predstavlja glavni pravni okvir, ki državam članicam omogoča podeljevanje pomoči brez predhodne priglasitve Komisiji. Področje njene uporabe se je povečalo vertikalno, in sicer s povečanjem pragov za priglasitev in največje intenzivnosti pomoči, ter horizontalno z vključitvijo novih vrst pomoči. Kadar značilnosti „dobre pomoči“ ni mogoče jasno opredeliti vnaprej, bo Komisija še naprej ocenjevala predlagane ukrepe za pomoč v okviru revidiranih in konsolidiranih tematskih smernic.

Komisija je leta 2014 začela tudi podrobne preiskave morebitnih državnih pomoči, podeljenih z davčnimi odločbami družbam Apple na Irskem, Starbucks na Nizozemskem ter Fiat & Finance Trade in Amazon v Luksemburgu. Davčne odločbe obravnavajo transferne cene med subjekti iste skupine. Transferne cene, tj. cene, zaračunane pri transakcijah med subjekti iste skupine, določajo podlago za obdavčitev družbe v zadevni jurisdikciji. Zaradi previsokih ali prenizkih cen določenega blaga ali storitev, zaračunanih članom skupine, lahko družbe prenesejo svoj dobiček iz jurisdikcije z visokimi davki v jurisdikcijo z nizkimi davki. To zmanjšuje globalno davčno breme podjetij in ogroža davčne osnove v državah članicah EU. V vseh zadevah je Komisija podvomila o tem, ali so se davčni organi strinjali z dogovori o transfernih cenah, ki morda niso skladni s tržnimi načeli (tj. z dogovori, ki odražajo tržne cene). Če bi določene družbe imele dovoljenje za uporabo transfernih cen, ki niso v skladu s tržnimi pogoji, bi jim zadevni davčni organi podelili selektivno prednost.

Izboljšana upravna učinkovitost

Program ustreznosti in uspešnosti predpisov

Da bi Komisija zagotovila doseganje ciljev politike EU s čim nižjimi stroški, je leta 2014 nadaljevala z izvajanjem svojega programa ustreznosti in učinkovitosti predpisov (REFIT), pri čemer je pregledala celotno zakonodajo EU, da bi odkrila bremena, nedoslednosti in neučinkovite ukrepe. Posledično je Komisija določila skoraj 200 ukrepov za poenostavitev in zmanjšanje upravnih bremen, umik ali razveljavitev zakonodaje, ki ni več potrebna, in za ocenjevanje področij politik, da bi zagotovila, da te ustrezajo svojemu namenu. Te ukrepe je sprejela skupaj s celovitim pregledom stanja ⁽¹⁴⁹⁾, ki omogoča pregleden dialog o napredku, doseženem pri izpolnjevanju, ter komentarje in predloge, ki so jih podali deležniki.

S programom REFIT Komisija svojo pozornost usmerja tudi na vprašanja, ki jih je bolje obravnavati na evropski ravni. Izvajanje programa REFIT je leta 2014 prineslo pomembne rezultate. Pravila javnega naročanja so bila npr. poenostavljena, tako da podjetjem omogočajo do 20-odstotne prihranke pri stroških javnega naročanja z elektronskim javnim naročanjem. Uvedba obveznega izdajanja elektronskih računov za DDV in novega evropskega patenta z notnim učinkom sta pomembno znižala stroške podjetij. Mala podjetja imajo npr. koristi od poenostavljenega sistema za finančno poročanje in precejšnjega zmanjšanja pristojbin za registracijo kemičnih sredstev.

Nadaljnji predlogi čakajo na sklepe zakonodajalca, npr. standardna evropska napoved DDV ⁽¹⁵⁰⁾, medtem ko Komisija druge, kot je vključitev statistike poslovanja, še pripravlja. Komisija je leta 2014 umaknila 53 nezaključenih predlogov v zakonodajnem postopku brez pozitivnih obetov, da bi omogočila nov začetek politične razprave o zadevnih vprašanjih.

Leta 2007 je bila ustanovljena skupina na visoki ravni za upravno breme, ki naj bi Komisiji svetovala glede izvajanja akcijskega programa za zmanjšanje upravnega bremena v Evropski uniji. Predsedoval ji je nekdanji bavarski premier Edmund Stoiber in sestavljena je bila iz 15 članov, ki so bili izbrani na podlagi izkušenj na področju boljše pravne ureditve. Mandat skupine je bil podaljšan leta 2010 in 2012, 31. oktobra 2014 pa je prenehala delovati in je takrat izdala svoje končno poročilo. Skupno je sprejela več kot 45 mnenj in poročil, Komisiji je predložila na stotine predlogov, kako zmanjšati upravno breme, poleg tega je opisala tudi najboljše prakse držav članic pri izvajanju zakonodaje EU na najmanj obremenjujoč način. Skupni potencial vseh priporočil skupine za zmanjšanje upravnega bremena je ocenjen na več kot 41 milijard EUR letno.

Posvetovanje o smernicah

Za oblikovanje preprostejšega zakonodajnega okolja za podjetja in državljane v Evropi je potrebno sodelovanje institucij EU, držav članic in deležnikov v podjetjih in civilni družbi ter izpolnjevanje obveznosti pri izvrševanju deljene odgovornosti za boljše pravno ureditev. V ta namen Komisija nenehno izboljšuje svoja orodja za pametno pravno ureditev. Leta 2014 so potekala javna posvetovanja o pregledu smernic za oceno učinka ⁽¹⁵¹⁾, smernic za posvetovanje z deležniki ⁽¹⁵²⁾ in smernic politike za ocenjevanje ⁽¹⁵³⁾. Rezultati teh posvetovanj bodo pomagali oblikovati politiko pametne pravne ureditve v zakonodajnem mandatu naslednje Komisije.

Prispevek trgovine h gospodarski rasti

Trgovina je postala pomembno sredstvo evropskega gospodarstva za doseganje rasti in ustvarjanje delovnih mest. Med krizo je pozitiven prispevek k rasti neto izvoza precej omilil recesijo, medtem ko je povpraševanje na domačem trgu, tako v javnem kot zasebnem sektorju, ostalo šibko. Izvoz blaga in storitev na trge zunaj EU ostaja močan – s 1 738 milijardami EUR oziroma 678 milijardami EUR v letu 2013 –, s skupno pozitivno trgovinsko bilanco v višini 226,8 milijarde EUR. Evropska unija ima precejšnje koristi od globalizacije in ima dobre možnosti, da poveča prednosti, ki jih prinaša rast trgovine. Poleg tega se bo prispevek trgovine k rasti v prihodnosti verjetno le še povečal, saj bo predvidoma 90 % globalne gospodarske rasti v naslednjih 10 do 15 letih ustvarjene zunaj Evrope, Evropska unija pa mora utrditi svoje trgovinske in naložbene povezave z novimi centri svetovne rasti. Dolgoročno bo odprtje gospodarstva trgovini in naložbam tudi glavni vir razvoja produktivnosti in zasebnih naložb, tj. dveh stvari, ki ju EU nujno potrebuje.

Osrednji cilj skupne trgovinske politike EU je ohraniti in, kjer je potrebno, na novo opredeliti položaj Evrope v globalnih dobavnih verigah. Medtem ko proizvodnja v EU ostaja ključnega pomena, je treba priznati, da so v številnih sektorjih države manj sposobne same izdelovati proizvode. Trgovina čedalje bolj vključuje dodajanje plasti vrednosti, od raziskav in razvoja ter oblikovanja do izdelave delov, sestavljanja in logistike.

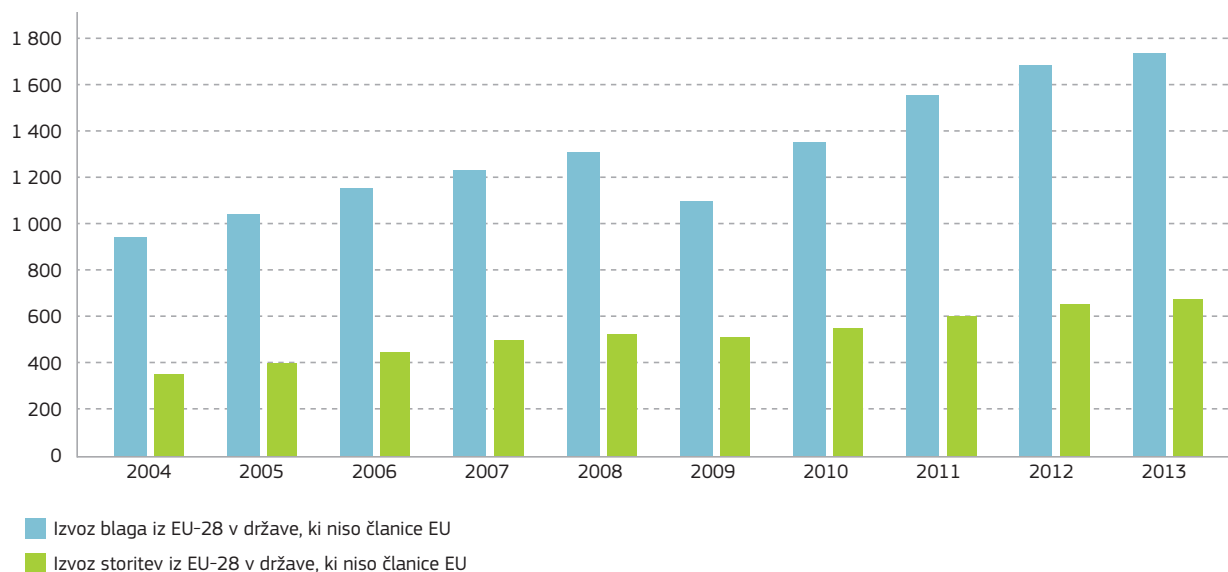
Agenda EU za trgovinsko politiko lahko te sile okrepi. Ocenjuje se, da bi lahko trenutna agenda o dvostranski trgovini dvignila BDP držav članic za več kot 2 % ali 250 milijard EUR in v celotni EU pomagala ustvariti več kot 2 milijona delovnih mest, povezanih s trgovino, poleg več kot 30 milijonov, ki so že nastala v povezavi z izvozom.

EU je leta 2014 izvajala svojo ambiciozno agendo za dvostranska trgovinska pogajanja v skladu s politiko „Globalna Evropa“. Korak naprej je naredila pri sporazumih o poglobljeni in celoviti prosti trgovini s ključnimi trgovinskimi partnerji, kot so Japonska in Združene države. Septembra sta predsednik Komisije in kanadski premier Stephen Harper razglasila konec pogajanj o celovitem gospodarskem in trgovinskem sporazumu med EU in Kanado. Ta prostotrgovinski sporazum bo odpravil več kot 99 % tarif med obema gospodarstvoma ter ustvaril precejšnje možnosti za dostop do novega trga storitev in naložb. Ekonomska študija, ki sta jo pred pogajanjem skupaj objavili EU in Kanada, je pokazala, da bi lahko celovit trgovinski sporazum povečal njuno dvostransko trgovino za več kot 25 milijard EUR letno.

Dokončana so bila tudi pogajanja z Ekvadorjem ter tremi regionalnimi skupinami držav v zahodni, vzhodni in južni Afriki. Pogajanja glede prostotrgovinskega sporazuma s Singapurjem so bila dokončana, pogajanja glede sporazuma z Vietnamom pa bi se lahko zaključila v začetku leta 2015.

IZVOZ BLAGA IN STORITEV V DRŽAVE ZUNAJ EU

V milijardah EUR

Čezatlantsko partnerstvo za trgovino in naložbe

Trgovinski odnosi med EU in Združenimi državami so že zdaj največji na svetu. Vsak dan se med obema kupi in proda za 2 milijona EUR blaga in storitev, tako da bi vsaka odpravljena trgovinska ovira lahko prinesla precejšnje gospodarske koristi. Namen čezatlantskega partnerstva za trgovino in naložbe, o katerem trenutno potekajo pogajanja med EU in Združenimi državami, je odpraviti trgovinske ovire v vrsti gospodarskih sektorjev ter tako olajšati nakup in prodajo blaga in storitev. Poleg znižanja tarif v vseh sektorjih želijo EU in Združene države odpraviti ovire za carinsko mejo, kot so razlike v tehničnih predpisih, standardih in postopkih za odobritev. Podjetja, ki želijo prodajati proizvode na obeh trgih, običajno za slednje porabijo nepotreben čas in denar. Z zmanjšanjem učinka teh razlik na trgovino bi lahko močno spodbudili trgovino med EU in Združenimi državami, ne da bi pri tem vplivali na visoke evropske standarde varstva potrošnikov, zdravja, okolja in dela.

Cecilia Malmström, komisarka za trgovino od 1. novembra, z Michaelom Fromanom, ameriškim predstavnikom za trgovino, 8. decembra v Washingtonu. Komisarka je na obisku v Združenih državah ocenila napredek še potekajočih pogajanj o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe.

Večstranska trgovina

Evropska unija je nadaljevala svoje delo v večstranskih trgovinskih forumih, kot je Svetovna trgovinska organizacija (STO) v Ženevi v Švici, po uspehu devetega sestanka ministrov STO, ki je potekal decembra 2013 na Baliju v Indoneziji. Dogovor med člani STO proti koncu leta 2014 je pomenil, da se je izvajanje sporazuma o pospeševanju trgovine končno začelo, kar je omogočilo nadaljevanje dela v okviru delovnega programa za dokončanje kroga pogajanj v Dohi.

Poleg tega je EU nadalje spodbujala liberalizacijo trgovine z večstranskimi sektorskimi pobudami, zlasti pregledom sporazuma o trgovini z izdelki informacijske tehnologije in pogajanj o sporazumu o trgovini s storitvami.

Evropska unija že dlje časa zagovarja odpravo tarifnih in netarifnih ovir v trgovini z okoljskim blagom in storitvami pri STO ter v svojih pogajanjih za dvostranske in regionalne prostotrgovinske sporazume. EU je julija skupaj s 13 drugimi članicam STO uradno začela večstranska pogajanja v STO o liberalizaciji trgovine z „zelenim blagom“.

EU in Kitajska sta podpisali prelomni sporazum o vzajemnem priznavanju in okrepi carinsko sodelovanje

S sporazumom o vzajemnem priznavanju, podpisanim maja, bodo imeli evropski in kitajski preverjeni trgovci koristi zaradi nižjih stroškov, poenostavljenih postopkov in večje predvidljivosti v svojih dejavnostih. EU in Kitajska sta se v okviru tega sporazuma zavezali, da bosta vzajemno priznali potrjeno varne trgovce in tako tem podjetjem omogočili prednosti zaradi hitrejšega nadzora in zmanjšane administracije pri carinjenju. Vzajemno priznavanje preverjenih trgovcev carinskim organom tudi omogoča, da svojo pozornost usmerijo na resnično tvegana področja in s tem izboljšajo varnost dobavne verige na obeh straneh. EU je prva trgovinska partnerica, ki je sklenila takšen sporazum s Kitajsko, pred tem je podobna sporazuma podpisala tudi z Japonsko (2011) in Združenimi državami (2012).

Ker je Kitajska glavni vir uvoza v EU, ki krši pravice intelektualne lastnine (dve tretjini vseh zadržanih proizvodov v letu 2012), je bil maja vzporedno podpisan tudi nov akcijski načrt za carinsko sodelovanje na področju pravic intelektualne lastnine med EU in Kitajsko (2014–2017), katerega namen je boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine pri viru in v celotni dobavni verigi.

Kmetijska, ribiška in pomorska politika

Kmetijstvo

Nova skupna kmetijska politika

Nov okvir politike za kmetijstvo na ravni EU: skupna kmetijska politika za obdobje 2014–2020
Skupna kmetijska politika (SKP) je odgovor Evrope na potrebo po dostojnem življenjskem standardu za 12 milijonov kmetov ter stabilni, pestri in varni preskrbi s hrano za 500 milijonov državljanov. Politika ima tri glavne cilje: uspešna pridelava hrane, trajnostno upravljanje naravnih virov in podnebni sprememb ter uravnotežen prostorski razvoj.

PROCES REFORME SKUPNE KMETIJSKE POLITIKE

April–junij 2010	Javna razprava (državljeni in organizacije EU)
November 2010	Sporočilo Komisije „Skupna kmetijska politika proti letu 2020“
Oktober 2011	Zakonodajni predlogi Komisije o SKP
2011–2013	Razprave v Parlamentu in Svetu
Junij 2013	Politični dogovor o reformi SKP med Parlamentom, Svetom in Komisijo
2013	Zaključek zakonodajne faze
2014	Odobritev delegiranih in izvedbenih aktov
1. januar 2015	Začetek polne veljavnosti nove SKP

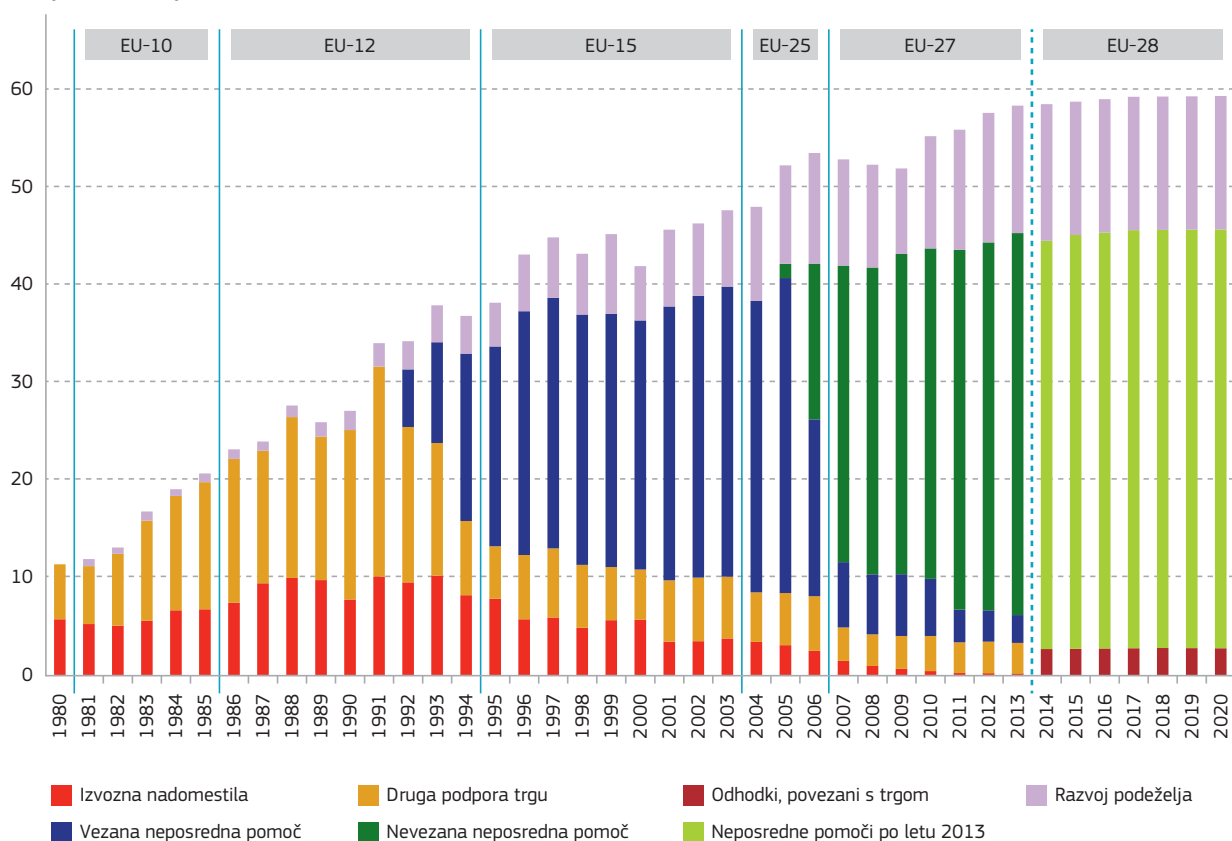
2014: ključno leto za učinkovito in uspešno izvajanje

Med letoma 2011 in 2013 so bile pregledane pravna struktura in usmeritve SKP ⁽¹⁵⁴⁾. Nekatero od teh revizij so začele veljati 1. januarja, medtem ko bodo ostale začele veljati 1. januarja 2015. Zaradi tega leto 2014 ni le prehodno leto, temveč tudi ključno leto v smislu učinkovitega in uspešnega izvajanja. Leta 2014 so bili izvedeni trije pomembni procesi za zagotavljanje učinkovitega in uspešnega izvajanja, ki so določeni spodaj.

- ▶ Prvič, dokončno so bila oblikovana dodatna podrobna pravila v zvezi z izvajanjem reforme SKP, ki bodo zaokrožila nov okvir politike na ravni EU.
- ▶ Drugič, države članice so lahko izkoristile možnosti, ki jih prinaša nova SKP, ter prilagodile instrumente neposrednih plačil svojim posebnim kmetijskim, družbenogospodarskim in podnebnim razmeram ob upoštevanju skupnih ciljev EU. V ta namen so bile okrepljene nekatere obveznosti obveščanja v zvezi z odločitvami držav članic glede politike in Komisija je dodelila posebne vire, namenjene podpori pri izvajanju reformiranega sistema neposrednih plačil.
- ▶ Tretjič, pripravljeno je bilo programsko in projektno obdobje nove politike za razvoj podeželja. Komisija je sprejela partnerske sporazume ter analizirala nacionalne in/ali regionalne programe za razvoj podeželja z namenom njihovega dokončnega sprejetja.

POT ODHODKOV SKUPNE KMETIJSKE POLITIKE PO KOLEDARSKIH LETIH

V milijardah EUR – veljavne cene

Vir: GD za kmetijstvo in razvoj podeželja.

Krizno upravljanje

Avgusta se je Rusija odločila, da bo prepovedala uvoz nekaterih kmetijskih proizvodov iz EU (ter Avstralije, Kanade, Norveške in Združenih držav). Da bi se trgi stabilizirali, se je Komisija odzvala ⁽¹⁵⁵⁾ s posebnimi ukrepi za podporo trga pokvarljivega sadja in zelenjave ter sektorja mlečnih izdelkov, pa tudi z dodatno podporo programom za promocijo. V tesnem sodelovanju z državami članicami in ustreznimi deležniki je še naprej spremljala razvoj dogodkov na trgu.

Nov zagon za poenostavitev

Zmanjšanje upravnega bremena in birokracije za kmete in gospodarske subjekte je najpomembnejša prednostna naloga nove Komisije, ki naj bi izboljšala njihovo konkurenčnost. V tem okviru se je konec leta 2014 začel pregled subsidiarnosti in poenostavitve celotnega pravnega reda na področju kmetijstva. Cilj tega pregleda bi morala biti opredelitev področij in elementov, ki jih je mogoče poenostaviti oziroma za katere bi bilo bolje, da v skladu z načelom subsidiarnosti ostanejo v pristojnosti držav članic. Delo se bo nadaljevalo v letu 2015. Zaradi zagotovitve pravne varnosti in predvidljivosti bodo poenostavitveni ukrepi osredotočeni na elemente, ki jih je mogoče spremeniti znotraj obstoječega okvira politike, ki je posledica reforme iz leta 2013.

Posebne prednostne naloge za leto 2014

Politika promocije

Parlament in Svet sta sprejela reformo promocije kmetijskih proizvodov ⁽¹⁵⁶⁾. Nova uredba bo začela veljati 1. decembra 2015.

Nova politika promocije, ki bo imela po novem večji proračun in se bo izvajala s podporo izvajalske agencije, naj bi delovala kot ključ za odpiranje novih trgov in povečanje prepoznavnosti kmetijskih proizvodov Unije tako na domači ravni kot tudi v tretjih državah. S sloganom „Naj vam tekme, evropsko je“ namerava politika pomagati poklicnim strokovnjakom v tem sektorju, da prodrejo na mednarodne trge in potrošnike seznanijo s prizadevanji kmetov za zagotavljanje kakovostnih proizvodov na podlagi izvirne strategije, vzpostavljene na ravni EU.

Politika kakovosti

Cilj politike EU na področju kakovosti kmetijskih proizvodov in živil je obveščanje potrošnikov o značilnostih proizvodov in načinih kmetovanja. Zagotovitev dobrega slovesa kmetijstva EU pomaga ohraniti konkurenčnost in dobičkonosnost kmetov ter živilskopredelovalne industrije.

Potem ko je leta 2013 začela veljati revidirana zakonodaja ⁽¹⁵⁷⁾, je Komisija leta 2014 predstavila pravila ⁽¹⁵⁸⁾ za uporabo izraza „gorski proizvod“ za živila, ki prihajajo z gorskih območij. To je neobvezna navedba kakovosti, ki naj bi potrošnike opozarjala na pomembno dodano vrednost gorskih proizvodov.

Da bi gospodarske subjekte spodbudila k zaščiti proizvodov, katerih kakovost, značilnosti ali ugled so posledica njihovega geografskega porekla, je Komisija pojasnila in poenostavila vloge za zaščito imen živil kot označb porekla (ZOP) ali geografskih označb (ZGO) ⁽¹⁵⁹⁾. JRC trenutno razvija znanstvene metode za ohranjanje pristnosti evropskih proizvodov in boj proti goljufijam s hrano.

Mlečna industrija

V prihajajočih letih bo kmetijstvo EU naredilo pomemben korak k večji tržni usmerjenosti, in sicer bo odpravilo preostale proizvodne omejitve, vključno z odpravo sistema mlečnih kvot leta 2015.

Junija 2014 je bilo objavljeno poročilo o razvoju razmer na trgu mleka in mlečnih proizvodov ter učinku določb svežnja ukrepov za mleko iz leta 2012 ⁽¹⁶⁰⁾. Ta opisuje razmeroma pozitivne obete za trg mleka in mlečnih izdelkov, popisuje izvajanje določb in možnosti svežnja ukrepov za mleko ter navaja nadaljnje razmisleke v zvezi z odpravo sistema kvot v letu 2015. Oblikovan je bil tudi observatorij za trg mleka, ki združuje glavne strokovnjake v mlečni dobavni verigi z namenom izboljšanja preglednosti v razvoju trga.

Raziskave, razvoj in inovacije v kmetijstvu

Kmetijstvo se spreminja, s tem pa tudi strokovno znanje in izkušnje, ki vplivajo na celotno primarno proizvodno in predelovalno verigo. Zaradi tega so inovativne prakse kmetovanja ključni dejavnik za konkurenčnost in vzdržnost evropskega kmetijskega in gozdarskega sektorja.

Da bi EU spodbudila napredek pri takšnih praksah v celotni Uniji, bo podprla večnacionalne projekte za raziskave in inovacije v kmetijstvu ⁽¹⁶¹⁾ v okviru svojega programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020 ⁽¹⁶²⁾. Precejšen znesek v višini skoraj 4 milijarde EUR je namenjen za raziskave o prehranski varnosti, trajnostnem kmetijstvu in gozdarstvu, morskem svetu, pomorskih zadevah in celinskih plovnih poteh ter raziskave o biogospodarstvu.

Phil Hogan, komisar za kmetijstvo in razvoj podeželja od 1. novembra, na tiskovni konferenci o sprejetju prvih treh od skupno 118 programov za razvoj podeželja, namenjenih povečanju konkurenčnosti kmetijstva EU. Stavba Berlaymont v Bruslju (Belgija), 12. decembra.

Novi instrumenti državne pomoči za kmetijstvo

Komisija je 25. junija sprejela nov okvir pravil o državni pomoči za kmetijski in gozdarski sektor za obdobje 2014–2020 ⁽¹⁶³⁾. Revidirana merila o državni pomoči so del pobude Komisije za posodobitev državne pomoči, katere cilj je spodbuditi rast in konkurenčnost v EU. Poleg tega so združljiva z reformirano SKP in zlasti z novo politiko za razvoj podeželja.

Pomorske zadeve in ribištvo

Pomorsko prostorsko načrtovanje

Na obalnih in pomorskih območjih veliko dejavnosti tekmuje za prostor in vire: ribolovna območja, ribogojnice in zaščitena morska območja si prostor delijo s pomorskimi infrastrukturami, kot so kabli, cevovodi, pomorske poti ter naftni, plinovodni in vetrni obrati. Ti pomorski sektorji skupaj s tistimi, ki so bližje obali, kot je obalni turizem, nudijo priložnosti za inovacije, trajnostno rast in zaposlovanje, ki vsi prispevajo k ciljem strategije Evropa 2020.

Nova direktiva o pomorskem prostorskem načrtovanju ⁽¹⁶⁴⁾, sprejeta leta 2014, želi preprečiti morebitna nesoglasja med temi različnimi pomorskimi dejavnostmi in ustvariti stabilno okolje za naložbe ter s tem prispevati k trajnostni rasti. Direktiva določa minimalne zahteve za pripravo nacionalnih pomorskih prostorskih načrtov. Ti načrti bodo opredelili vse obstoječe človekove dejavnosti, ob upoštevanju medsebojnega vplivanja kopnega in morja ter stroškovno najučinkovitejšega načina za njihovo upravljanje.

Pomorska varnost

Morja in oceani povezujejo Evropo z njenimi partnerji po vsem svetu in tako kot v ostalih delih sveta so tudi v EU prosta trgovina, promet, turizem, ekološka raznovrstnost in gospodarski razvoj odvisni od morij in oceanov. Tega pa ni mogoče doseči, če morja niso varna pred nevarnostmi, ki so neizogibne na takšnem prostranem in odprtem prostoru.

Zaradi tega je Komisija uvedla strategijo o pomorski varnosti ⁽¹⁶⁵⁾, ki jo je Svet sprejel junija ⁽¹⁶⁶⁾ in ki vsebuje več kot 20 posebnih ukrepov za spodbujanje tesnejšega sodelovanja med državami članicami in agencijami EU v primerih, ko je treba zagotoviti zaščito državljanom pred nevarnostmi na morju. Svet je decembra sprejel akcijski načrt za izvajanje te strategije ⁽¹⁶⁷⁾.

Karmenu Vella, komisar za okolje, pomorske zadeve in ribištvo od 1. novembra, na otvoritveni konferenci „strategije EU za jadransko-jonsko regijo“, ki je bila 18. novembra v Bruslju (Belgija).

Ključna elementa te strategije sta razpoložljivost in izmenjava informacij med vsemi različnimi akterji, vključenimi v spremljanje morij in odzivanje na morebitne grožnje ali incidente. Leta 2014 je Komisija utrla pot za skupno okolje za izmenjavo informacij na področju pomorstva (CISE) ⁽¹⁶⁸⁾, ki izboljšuje in spodbuja izmenjavo informacij med organi, ki opravljajo pomorski nadzor, od obalnih straž in mornarice do pristaniških organov, služb za nadzor ribištva, carinskih organov ter organov za spremljanje in nadzor okolja. Z uporabo najsodobnejše tehnologije bo skupno okolje za izmenjavo informacij povezal obstoječe nadzorne sisteme in omrežja ter zagotovilo njihovo interoperabilnost.

Energija oceanov

Ob zavedanju, da bi z izkoriščanjem energije oceanov EU storila še korak naprej na poti k nizkoogljičnemu gospodarstvu, je Komisija sprejela akcijski načrt za spodbujitev sektorja energije oceanov ⁽¹⁶⁹⁾. Strategija odraža dejstvo, da bi energija oceanov lahko pomagala uravnotežiti proizvodnjo drugih obnovljivih virov energije, kot sta vetrna in sončna energija, ter s tem zagotoviti enakomerno skupno oskrbo omrežja z energijo iz obnovljivih virov. Poleg tega ima možnosti za ustvarjanje novih visokokakovostnih delovnih mest, zlasti na obalnih območjih Evrope, ki jih pogosto pesti visoka brezposelnost. Zato je bila energija oceanov izpostavljena kot eden ključnih sektorjev v strategiji Komisije za modro rast ⁽¹⁷⁰⁾.

Morska elektrarna na bibavico v Strangford Loughu ob obali Severne Irske (Združeno kraljestvo), ki proizvede 1,2 megavata energije.

Ribištvo

Leta 2014 je bila posebna pozornost namenjena nadgraditvi reforme skupne ribiške politike (SRP) in njenega načela trajnosti doma in v tujini ter zagotovitvi potrebnih naložb za doseganje teh ciljev. Mejniki izvajanja SRP je obveza po iztovarjanju celotnega ulova, ki bo veljala od 1. januarja 2015. Komisija je oktobra sprejela vrsto načrtov za završke ⁽¹⁷¹⁾, ki pokrivajo ves pelagični ribolov v vodah EU in ribolov v Baltskem morju.

Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo – naložba v trajnostno prihodnost

Leta 2014 je bil uradno ustanovljen Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo ⁽¹⁷²⁾, veja financiranja reformirane SRP in celostne pomorske politike. Sklad je del večletnega finančnega okvira za programsko obdobje 2014–2020. S proračunom 6,4 milijarde EUR bo prispeval k trajnostnemu in konkurenčnemu ribištvu in akvakulturi, doslednemu okviru za politiko ter uravnoveženemu in vključujočemu teritorialnemu razvoju sektorjev ribištva in akvakulture.

Krepitev boja proti nezakonitemu ribolovu

Nezakonit, neprijavljen in zakonsko neurejen ribolov siromaši staleže rib, uničuje morske habitate, izkrivlja konkurenco, postavlja poštene ribiče v nepravičen in neugoden položaj ter slabi obalne skupnosti, zlasti v državah v razvoju.

EU je leta 2014 pokazala, da ne bo dovolila nezakonitega ribolova, in je bila na tem področju še naprej zelo dejavna na mednarodni ravni. Svet je marca sprejel predlog Komisije za uvrstitev Belizeja, Kambodže in Gvineje med nesodelujoče države v boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in zakonsko neurejenemu ribolovu. V praksi to pomeni, da ribiških proizvodov, ki jih ujamejo ribiška plovila pod zastavo teh držav, ni mogoče uvoziti v EU, dokler so države uvrščene na ta seznam. Sklep vključuje tudi prepoved ribolova za plovila EU v vodah teh držav, prepovedane pa so tudi skupne ribolovne dejavnosti in ribiški sporazumi s temi državami.

Komisija je junija opozorila tudi Papuo Novo Gvinejo in Filipine, da se lahko uvrstijo med nesodelujoče države. Ta sklep še ne pomeni nobenih ukrepov, ki bi vplivali na trgovino, Komisija pa je pripravila akcijski načrt za vsako državo, v katerem obravnava njihove pomanjkljivosti. Oktobra je Komisija predlagala prepoved uvoza ribiških proizvodov s Šrilanke, da bi odpravila poslovne koristi, ki izhajajo iz nezakonitega ribolova. Temu nasprotno pa je Komisija potrdila, da so Belize, Fidži, Panama, Togo in Vanuatu, ki so prejeli opozorila istočasno kot Šrilanka, uspešno izvedli ukrepe za odpravo nezakonitega ribolova in so bili črtani s seznama nesodelujočih držav. Decembra je Komisija opozorila Saint Kitts in Nevis, Saint Vincent in Grenadine, Salomonove otoke in Tuvalu glede tveganja, da bodo opredeljeni kot nesodelujoče države.

Plakat kampanje Evropske komisije „Neločljiva vez“ za trajnostni ribolov.

Proračun EU

Proračun EU za leto 2014

Prvi proračun v skladu z večletnim finančnim okvirom za obdobje 2014–2020

S 1. januarjem 2014 je začel veljati večletni finančni okvir za obdobje 2014–2020 in s tem nova generacija programov za financiranje ⁽¹⁷³⁾. V skladu z bolj restriktivno proračunsko naravnostjo na nacionalni ravni so v tem novem večletnem okviru določene nižje zgornje meje za obveznosti in plačila z letnim profilom, ki uvaja močno zmanjšanje zlasti v prvih letih novega finančnega obdobja.

Zato je bila v proračunu za leto 2014 raven odobritev in plačil precej nižja kot v končnem proračunu za leto 2013, s 6-odstotnim zmanjšanjem na obeh področjih. V okviru te bolj restriktivne proračunske naravnosti je dodelitev sredstev toliko bolj pomembna, da bi se čim bolj povečal učinek proračuna EU v smislu rasti in delovnih mest. Ob upoštevanju tega je Komisija v letu 2014 podporo dejavnostim, ki ustrezajo prednostnim nalogam strategije Evropa 2020, še naprej štela za svojo najpomembnejšo prednostno nalogo. Primeri za to so programi, kot je pobuda za zaposlovanje mladih, ali različni instrumenti za pomoč MSP in podporo evropskim raziskovalcem.

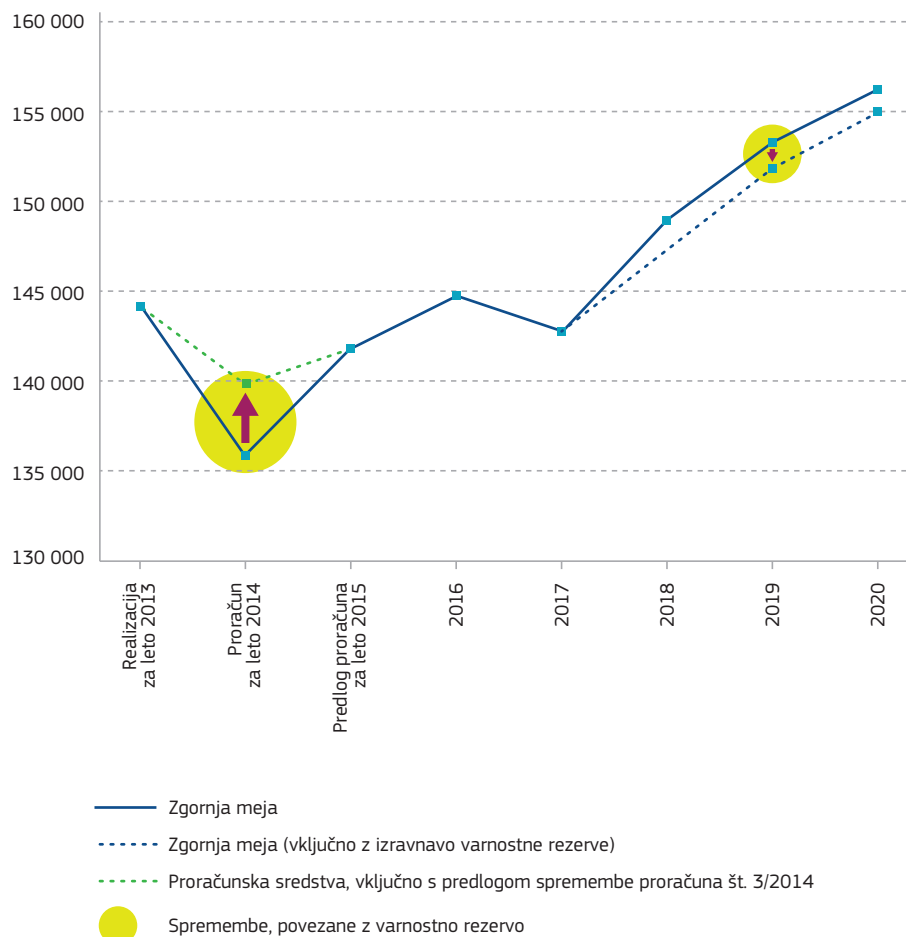
V proračunu za leto 2014 so se upoštevali tudi dogodki, pri katerih se je izkazala potreba po močnejših evropskih ukrepih na svetovnem prizorišču. Proračun EU je zagotovil sredstva, potrebna za odziv na humanitarne in varnostne izzive v državah v sosedstvu EU, na primer z okrepitevijo proračunskih vrstic za migracije in nadzor meja v odziv na krizo, povezano z nezakonitim priseljevanjem prek Sredozemskega morja, mobilizacijo dodatnih virov za zaščito civilnega prebivalstva v Iraku in Siriji, zaustavitve širjenja ebole v zahodni Afriki in dostavo pomoči v hrani, da bi se spopadli z lakoto v Južnem Sudanu. Poleg tega se je proračun EU s kombinacijo nepovratnih sredstev, makrofinančnih posojil in tehnične pomoči odzval tudi na izzive, ki so nastali zaradi političnih razmer v Ukrajini.

Da bi lahko izpolnila svoje pretekle in sedanje obveznosti, je Komisija v letu 2014 predlagala spremembo proračuna za dodatne 4,7 milijarde EUR v obliki odobritve plačil, zlasti vključno s sprostitev varnostne rezerve, da bi se uporabil eden od najpomembnejših elementov prožnosti v novem večletnem finančnem okviru, tj. dodelitev odobritev plačil, kakor je potrebno v sedemletnem obdobju, ne da bi se pri tem prekoračile dogovorjene najvišje zgornje meje. Spremenjeni proračun – skupaj z drugimi spremembami proračuna na strani prihodkov – sta Parlament in Svet sprejela 17. decembra, in sicer na ravni 3,5 milijarde EUR; od tega 2,8 milijarde EUR plus 350 milijonov EUR iz drugih posebnih instrumentov zadeva sprostitev varnostne rezerve.

Spodnja slika prikazuje izplačila sredstev iz proračuna EU za leto 2014 na začetku izvajanja z uporabo varnostne rezerve in splošni učinek prestrukturiranja zgornje meje za plačila v obdobju 2014–2020. Poleg tega ponazarja tudi izjemno nizke zgornje meje za plačila leta 2014, ki niso mogle povsem izpolniti dejanskih dodatnih potreb, nastalih od februarja 2013, ko je bila prvič določena sestava večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020.

RAZVOJ PLAČIL

V milijonih EUR

Prihodkovna stran proračuna za leto 2014

Svet je nov zakonodajni sveženj o virih lastnih sredstev ⁽¹⁷⁴⁾ uradno sprejel maja. Preden začne veljati, morajo države članice ratificirati nov sklep o virih lastnih sredstev ⁽¹⁷⁵⁾. Ta postopek predvidoma ne bo končan pred začetkom leta 2016, ko bo sklep začel veljati z retroaktivnim učinkom od januarja 2014. To pomeni, da bo za leto 2014 prihodkovna stran proračuna EU še vedno urejal sklep o virih lastnih sredstev iz leta 2007 ⁽¹⁷⁶⁾. Trenutna izvedbena zakonodaja bo ostala veljavna, dokler ne začne veljati nov sklep o virih lastnih sredstev.

Za proračun za leto 2014 je bila značilna razmeroma visoka stopnja dodatnih „drugih prihodkov“ (tj. prihodkov, ki niso lastna sredstva), ki je dosegla 5,5 milijarde EUR. Velik del tega zneska je izhajal iz plačil glob in kazni s področja politike konkurence. Odobritve, ki se krijejo iz lastnih sredstev, so se v letu 2014 zmanjšale za 8,5 % v primerjavi s proračunom iz leta 2013, „preostanek, ki se financira iz dodatnih sredstev (lastna sredstva iz naslova BND)“ pa se je zmanjšal s 110,8 milijarde EUR na 94,6 milijarde EUR, kar pomeni, da so se prispevki držav članic zmanjšali za 14,6 % v primerjavi s proračunom iz leta 2013.

Zaradi letnih popravkov saldov DDV in bruto nacionalnega dohodka (BND) za leto 2014 morajo nekatere države članice plačati izjemno visoke dodatne zneske v proračun EU. Države članice so popravile svoje podatke o BND, tako da so vključile ponovne izračune od leta 2002 in v primeru ene države članice celo od leta 1995. To je povzročilo spremembe zneskov prispevkov na podlagi BND v proračun EU. Zaradi teh posodobitev se proračun EU na splošno ni povečal, čeprav so bili za nekatere države članice zneski izjemno visoki. V odziv na te posebne okoliščine je Komisija predlagala spremembo obstoječe zakonodaje ⁽¹⁷⁷⁾, ki bi omogočila odlog plačila v takšnih izjemnih okoliščinah. Spremenjena uredba bo, potem ko jo sprejme Svet, veljala za nazaj.

Ocena proračunov EU za leti 2012 in 2013

Parlament je aprila z veliko večino Komisiji podelil razrešnico za izvrševanje proračuna za leto 2012. Ta sklep je končal večmesečno obdobje, v katerem so obe veji proračunskega organa (Parlament in Svet) in Računsko sodišče temeljito preiskovali, kako so bila uporabljena sredstva iz proračuna za leto 2012. Komisija se je strinjala z oceno Parlamenta, da imajo v okviru deljenega upravljanja države članice pomembno odgovornost za vzpostavitev in vzdrževanje zanesljivih upravljavskih in kontrolnih sistemov. Komisija je napovedala izvedbo vrste dejavnosti in ukrepov v zvezi z vprašanji, ki jih je izpostavil proračunski organ zlasti glede boljše uporabe predpisov in pravil s strani organov držav članic, razvoja in izvajanja strategij za strožje kontrole in revizije za obdobje 2014–2020 ter glede zaščite proračuna EU pred odhodki, nastalimi zaradi kršitev zakona.

Računsko sodišče je novembra objavilo svoje poročilo o izvrševanju proračuna za proračunsko leto 2013 ⁽¹⁷⁸⁾. Sodišče v tem poročilu navaja, da je splošna količinsko opredeljena stopnja napake za porabo EU znašala 4,7 %. Ta je bila v letu, ko je bilo opravljeno rekordno število plačil, nekoliko nižja od stopnje napake v letu 2012 (4,8 %).

Po mnenju Komisije je to stopnjo napake treba razumeti ob upoštevanju večletnih popravkov. Leta 2013 je Komisija popravila ali izterjala 3,4 milijarde EUR, kar predstavlja 2,3 % vseh plačil v navedenem letu. Iz teh števil je razvidno, da bo precejšen delež odhodkov, ki so nastali zaradi kršitve zakonodaje, verjetno treba popraviti ali izterjati v prihodnjih letih in najpozneje do zaključka zadevnih ukrepov.

Komisija je septembra 2014 objavila sporočilo ⁽¹⁷⁹⁾, ki podrobno določa vse ukrepe, sprejete za zaščito proračuna EU, in njihov učinek do konca leta 2013. Sporočilo razkriva dejavno vlogo Komisije in njeno trdno zavezo k zagotavljanju zaščite proračuna EU. V zadnjih petih letih (2009–2013) so finančni popravki in izterjave povprečno znašali 2,9 milijarde EUR letno (povprečno 2,2 % vseh plačil).

Sprejete so bile nove določbe za nadaljnje zmanjšanje tveganja napake v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020. Popravni ukrepi so postali strožji, kazalniki uspešnosti so izboljšani in pravila za upravičence so preprostejša. Posledica tega naj bi bilo boljše izvajanje proračuna EU za njene državljane.

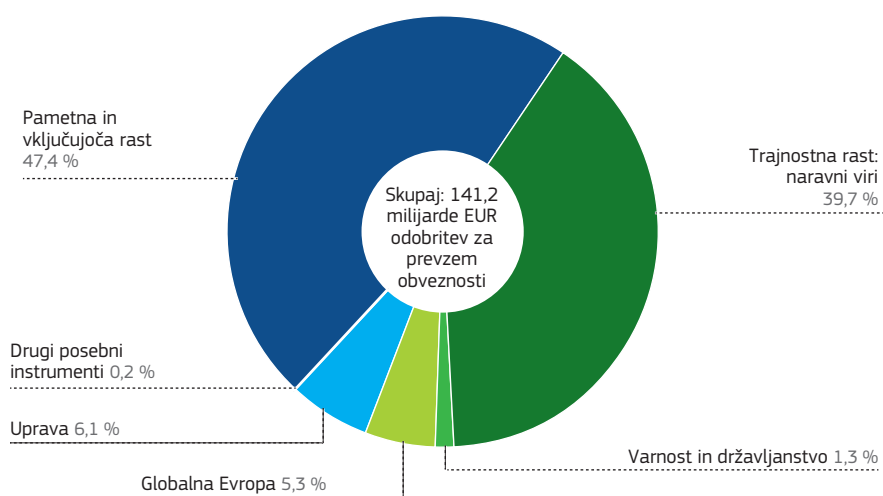

Kristalina Georgieva, podpredsednica Evropske komisije, pristojna za proračun in človeške vire od 1. novembra, med predstavitvijo predloga proračuna EU za leto 2015 na tiskovni konferenci 2. decembra v stavbi Berlaymont v Bruslju (Belgija).

Proračun EU za leto 2015

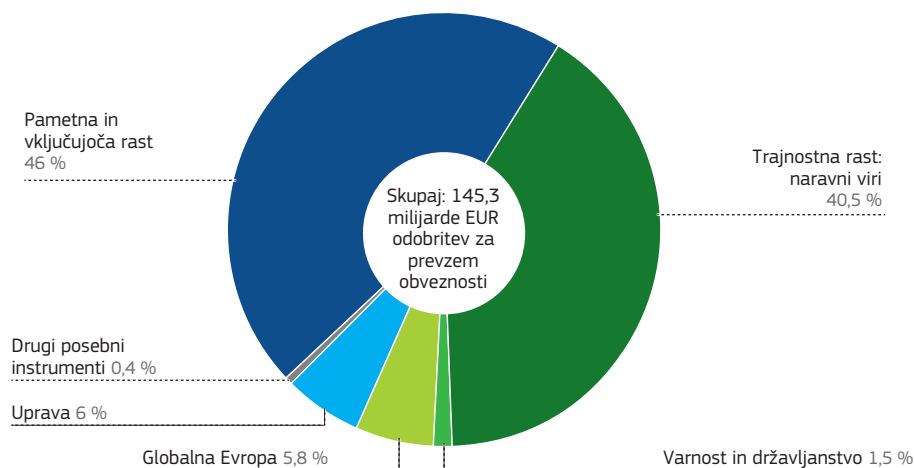
Proračun EU za leto 2015 je bil sprejet decembra. Znaša 145 321,5 milijonov EUR v obliki odobritev za prevzem obveznosti in 141 214 milijonov EUR v obliki odobritev plačil. Čeprav je to v skladu s fiskalno disciplino, določeno v večletnem finančnem okviru, nekoliko povečuje skupne odobritve in plačila za 1,84 % oziroma 1,57 % v primerjavi z letom 2014. Izvrševanje je zlasti osredotočeno na politike, ki ugodno vplivajo na konkurenčnost in ekonomsko konvergenco ter s tem prispevajo k rasti in delovnim mestom, ter na proračunske postavke, ki EU omogočajo odpravljanje kriz, zlasti v njenem sosedstvu. Odraža tudi strategijo Evropa 2020 in deset prednostnih področij politike, opredeljenih v političnih usmeritvah nove Komisije, kot so spodbujanje novih delovnih mest, rasti in naložb, povezovanje enotnega digitalnega trga, povečanje prožnosti oskrbe z energijo, obenem pa tudi boj proti globalnemu segrevanju, zavarovanje evropskih meja in močnejša Evropa na področju zunanje politike.

PRORAČUN EU ZA LETO 2015 – PLAČILA

Vir: Evropska komisija.

PRORAČUN EU ZA LETO 2015 – OBVEZNOSTI

Nekatere številke so bile zaokrožene in zato skupni zneski v grafu morda niso enaki natančni vsoti.

Vir: Evropska komisija.

Proračun za leto 2015 znaša približno 1 % skupnega BND vseh držav članic. Odraža potrebo po plačilu računov, ki so posledica izvajanja preteklega programskega obdobja, ter začetku novih programov. V njem se upoštevajo tudi glavna trenutna in prihodnja mednarodna vprašanja, kot je ukrajinska kriza ali potreba po okrepitvi energetske varnosti EU s prerazporeditvijo njenih omejenih virov.

Poleg tega proračun za leto 2015 odraža tudi proces zmanjševanja stroškov poslovanja institucij EU. Skupni stroški ostajajo nespremenjeni – znašajo približno 4,8 % skupnega proračuna – in Komisija bo že tretje leto zapored izvedla 1-odstotno zmanjšanje števila zaposlenih, da bi v petih letih izvedla 5-odstotno zmanjšanje števila zaposlenih, kot je bilo dogovorjeno v okviru večletnega finančnega okvira ter velja za vse institucije in organe EU.

OPOMBE

- (¹) Sklepi Evropskega sveta z dne 18. decembra 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/146411.pdf).
- (²) Sporočilo Komisije – Delovni program Komisije za leto 2015: Nov začetek (COM(2014) 910).
- (³) Poročilo Komisije – Osnutek skupnega poročila Komisije in Sveta o zaposlovanju k sporočilu Komisije o letnem pregledu rasti za leto 2015 (COM(2014) 906).
- (⁴) Predlog priporočila o vzpostavitvi jamstva za mlade (COM(2012) 729). Glej tudi: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079&langId=sl>
- (⁵) Sporočilo Komisije – Pobuda za zaposlovanje mladih (COM(2013) 144).
- (⁶) Predlog priporočila Sveta o okviru za kakovost pripravništev (COM(2013) 857).
- (⁷) Uredba (EU) št. 1304/2013 o Evropskem socialnem skladu (UL L 347, 20.12.2013).
- (⁸) Uredba (EU) št. 1309/2013 o Evropskem skladu za prilagoditev globalizaciji (2014–2020) (UL L 347, 20.12.2013).
- (⁹) Sporočilo Komisije – Okvir kakovosti EU za predvidevanje sprememb in prestrukturiranje (COM(2013) 882).
- (¹⁰) Sporočilo Komisije – Socialne naložbe za rast in kohezijo – vključno z izvajanjem Evropskega socialnega sklada 2014–2020 (COM(2013) 83). Priporočilo Komisije – Vlaganje v otroke: prekinimo krog prikrajšanosti (C(2013) 778).
- (¹¹) Uredba (EU) št. 1296/2013 o Programu Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije („EaSI“) (UL L 347, 20.12.2013).
- (¹²) Uredba (EU) št. 223/2014 o Skladu za evropsko pomoč najbolj ogroženim (UL L 72, 12.3.2014).
- (¹³) Predlog uredbe o evropski mreži služb za zaposlovanje, dostopu delavcev do storitev na področju mobilnosti in nadaljnjem povezovanju trgov dela (COM(2014) 6).
- (¹⁴) Sklep št. 573/2014 o boljšem sodelovanju med javnimi zavodi za zaposlovanje (JZZ) (UL L 159, 28.5.2014).
- (¹⁵) Direktiva 2014/50/EU o minimalnih zahtevah za povečanje mobilnosti delavcev med državami članicami z izboljšanjem pridobivanja in ohranjanja pravic iz dodatnega pokojninskega zavarovanja (UL L 128, 30.4.2014).
- (¹⁶) Direktiva 2014/54/EU o ukrepih za lažje uresničevanje pravic, podeljenih delavcem v okviru prostega gibanja delavcev (UL L 128, 30.4.2014).
- (¹⁷) Direktiva 2014/67/EU o izvrševanju Direktive 96/71/ES o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev (UL L 159, 28.5.2014).

- (18) Za več informacij glej razdelek „Prosto gibanje“ v poglavju 4.
- (19) http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_sl.htm
- (20) Sklep 2013/743/EU o vzpostavitvi posebnega programa za izvajanje okvirnega programa za raziskave in inovacije (2014–2020) – Obzorje 2020 (UL L 347, 20.12.2013).
Glej tudi: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020>
- (21) <http://iri.jrc.ec.europa.eu/scoreboard14.html>
- (22) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-670_sl.htm
- (23) <http://www.eib.org/products/blending/innovfin/index.htm>
- (24) Sporočilo Komisije – Raziskave in inovacije kot vir ponovne rasti (COM(2014) 339).
- (25) <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/time-ecsel>
- (26) <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/electronics-strategy-europe>
- (27) <http://sparc-robotics.eu>
- (28) <http://www.eu-robotics.net>
- (29) Sporočilo Komisije – Uspešnemu podatkovno vodenemu gospodarstvu naproti (COM(2014) 442).
- (30) Sporočilo Komisije – Evropski raziskovalni prostor: Poročilo o napredku za leto 2014 (COM(2014) 575).
- (31) Copernicus je evropski program za vzpostavitev evropskih zmogljivosti za opazovanje Zemlje.
- (32) Sporočilo Komisije – Za oživitve evropske industrije (COM(2014) 14).
- (33) Sklepi Evropskega sveta z dne 20. in 21. marca 2014 (<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&t=PDF&gc=true&sc=false&f=5T%207%202014%20INIT>).
- (34) Sporočilo Komisije – Zeleni akcijski načrt za MSP: omogočiti MSP, da spremenijo okoljske izzive v poslovne priložnosti (COM(2014) 440).
- (35) Poročilo Komisije – Nov dogovor za evropsko obrambo: časovni načrt za izvajanje Sporočila COM(2013) 542 – za konkurenčnejši in učinkovitejši obrambni in varnostni sektor (COM(2014) 387).
- (36) http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/internal-market-for-products/new-legislative-framework/index_en.htm
- (37) Seznam predlogov je na voljo na: <http://ec.europa.eu/environment/circular-economy>
- (38) http://ec.europa.eu/contracts_grants/agreements/index_sl.htm
- (39) Sporočilo Komisije – Evropa 2020: strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast (COM(2010) 2020).
Glej tudi: http://ec.europa.eu/europe2020/index_sl.htm
- (40) Uredba (EU) št. 661/2014 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 2012/2002 o ustanovitvi Solidarnostnega sklada Evropske unije (UL L 189, 27.6.2014).
Glej tudi: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/solidarity/index_sl.cfm
- (41) Priporočilo za priporočilo o izvajanju širših smernic ekonomskih politik držav članic, katerih valuta je euro (COM(2014) 401).
Dokument Komisije – Ocena nacionalnih reformnih programov in programov stabilnosti za leto 2014 za Euroobmočje (SWD(2014) 401).
- (42) http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_sl.htm
Sklepi Evropskega sveta z dne 26. in 27. junija 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (43) Predlog uredbe o spremembi Uredbe (ES) št. 1346/2000 o postopkih v primeru insolventnosti (COM(2012) 744).
- (44) Priporočilo Komisije o novem pristopu k poslovnemu neuspehu in insolventnosti (C(2014) 1500).
- (45) Uredba (EU) št. 655/2014 o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov za namen olajšanja čezmejnje izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 189, 27.6.2014).
- (46) Sporočilo Komisije – Skupno evropsko prodajno pravo za lažje čezmejno poslovanje na enotnem trgu (COM(2011) 636).
- (47) Sporočilo Komisije – Pregled stanja na področju pravosodja EU za leto 2014 (COM(2014) 155).
- (48) Direktiva 2011/83/EU o pravicah potrošnikov (UL L 304, 22.11.2011).
- (49) Uredba (ES) št. 2006/2004 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (UL L 364, 9.12.2004).
- (50) <http://ec.europa.eu/transport/passenger-rights>
- (51) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-119_sl.htm
- (52) Sporočilo Komisije – Varstvo potnikov v primeru insolventnosti letalskega prevoznika (COM(2013) 129).
Predlog uredbe o spremembi Uredbe (ES) št. 261/2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter Uredbe (ES) št. 2027/97 o odgovornosti letalskih prevoznikov v zvezi z letalskim prevozom potnikov in njihove prtljage (COM(2013) 130).
- (53) http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/tajani/stop-fakes/index_sl.htm
- (54) Zaviralec gorenja tris (2-kloroetil) fosfat (TCEP) ter njegova halogenirana nadomestka tris (2-kloro-1-metiletil) fosfat (TCPP) in tris [2-kloro-1-(klorometil)etil] fosfat (TDCEP).
- (55) Sporočilo Komisije – Več varnosti proizvodov in boljši nadzor trga na enotnem trgu za proizvode (COM(2013) 74).
- (56) Sporočilo Komisije – Vizija za notranji trg z industrijskimi proizvodi (COM(2014) 25).
- (57) Direktiva 2014/24/EU o javnem naročanju (UL L 94, 28.3.2014).
Direktiva 2014/25/EU o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev (UL L 94, 28.3.2014).
- (58) Direktiva 2014/23/EU o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L 94, 28.3.2014).
- (59) Direktiva 2014/55/EU o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju (UL L 133, 6.5.2014).
- (60) Predlog direktive o spremembi Direktive 2007/36/ES glede spodbujanja dolgoročnega sodelovanja delničarjev in Direktive 2013/34/EU glede določenih elementov izjave o upravljanju podjetij (COM(2014) 213).
- (61) Direktiva 2007/36/ES o uveljavljanju določenih pravic delničarjev družb, ki kotirajo na borzi (UL L 184, 14.7.2007).
- (62) Priporočilo 2014/208/EU o kakovosti poročanja o upravljanju podjetja („upoštevaj ali pojasni“) (UL L 109, 12.4.2014).

- ⁽⁶³⁾ Predlog direktive o družbah z omejeno odgovornostjo z enim družbenikom (COM(2014) 212).
- ⁽⁶⁴⁾ http://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/news/corridors_en.htm
- ⁽⁶⁵⁾ Poročilo Komisije – Četrto poročilo o spremljanju razvoja trga v železniškem prometu (COM(2014) 353).
- ⁽⁶⁶⁾ Sporočilo Komisije o četrtem železniškem paketu – Dokončno oblikovanje enotnega evropskega železniškega območja za spodbujanje evropske konkurenčnosti in rasti (COM(2013) 25).
Glej tudi: http://ec.europa.eu/transport/modes/rail/packages/2013_en.htm
- ⁽⁶⁷⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-643_en.htm
- ⁽⁶⁸⁾ Sporočilo Komisije – Pospešitev izvajanja enotnega evropskega neba (COM(2013) 408).
Glej tudi: http://ec.europa.eu/transport/modes/air/single_european_sky/ses2plus_en.htm
- ⁽⁶⁹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-258_en.htm
- ⁽⁷⁰⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2400_en.htm
- ⁽⁷¹⁾ Sporočilo Komisije – Nova doba letalstva: odprtje letalskega trga za varno in trajnostno civilno uporabo daljinsko vodenih zračnih sistemov (COM(2014) 207).
- ⁽⁷²⁾ Poročilo Komisije o stanju na trgu cestnega prevoza v Uniji (COM(2014) 222).
Glej tudi: <http://ec.europa.eu/transport/modes/road/studies/doc/2014-02-03-state-of-the-eu-road-haulage-market-task-a-report.pdf>
- ⁽⁷³⁾ Predlog direktive o spremembi Direktive 96/53/ES o določitvi največjih dovoljenih mer določenih cestnih vozil v Skupnosti v notranjem in mednarodnem prometu in največjih dovoljenih tež v mednarodnem prometu (COM(2013) 195).
Glej tudi: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-443_en.htm
- ⁽⁷⁴⁾ Direktiva 2014/94/EU o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva (UL L 307, 28.10.2014).
Glej tudi: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-440_en.htm
- ⁽⁷⁵⁾ Direktiva 2014/100/EU o spremembi Direktive 2002/59/ES Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi sistema spremljanja in obveščanja za ladijski promet (UL L 308, 29.10.2014).
Glej tudi: http://ec.europa.eu/transport/modes/maritime/digital-services/safeseanet_en.htm
- ⁽⁷⁶⁾ Sporočilo Komisije – Modri pas, enotni prometni prostor za ladijski prevoz (COM(2013) 510).
- ⁽⁷⁷⁾ http://ec.europa.eu/transport/media/news/2014-04-10-eu-transport-scoreboard_en.htm
- ⁽⁷⁸⁾ Sklepi Evropskega sveta z dne 23. in 24. oktobra 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/145397.pdf).
- ⁽⁷⁹⁾ Sporočilo Komisije – Napredek pri dokončanju notranjega trga z energijo (COM(2014) 634).
Glej tudi: http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/internal_market_en.htm
- ⁽⁸⁰⁾ Sporočilo Komisije – Evropska strategija za energetska varnost (COM(2014) 330).
Glej tudi: http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/pci/pci_en.htm
- ⁽⁸¹⁾ Sporočilo Komisije – Dolgoročna vizija za evropsko infrastrukturo in naprej (COM(2013) 711).
- ⁽⁸²⁾ Sporočilo Komisije – Okvir podnebne in energetske politike za obdobje 2020–2030 (COM(2014) 15).
- ⁽⁸³⁾ Glej tudi izjavo predsednika Barrosa po prvemu dnevu Evropskega sveta dne 23. in 24. oktobra 2014: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-14-719_en.htm
- ⁽⁸⁴⁾ Več informacij je na voljo: http://ec.europa.eu/clima/news/articles/news_2014102401_en.htm; http://ec.europa.eu/clima/policies/2030/index_en.htm
- ⁽⁸⁵⁾ Sklepi Evropskega sveta z dne 26. in 27. junija 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- ⁽⁸⁶⁾ „Nov začetek za Evropo: moj načrt za delovna mesta, rast, pravičnost in demokratične spremembe – Politične usmeritve naslednje Evropske komisije“, uvodna izjava Jeana-Clauda Junckerja, kandidata za položaj predsednika Evropske komisije, na plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta v Strasbourgu 15. julija 2014 (http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_sl.pdf).
- ⁽⁸⁷⁾ Sklepi Evropskega sveta z dne 18. decembra 2014 (https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/146411.pdf).
- ⁽⁸⁸⁾ Direktiva 2014/61/EU o ukrepih za znižanje stroškov za postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti (UL L 155, 23.5.2014).
- ⁽⁸⁹⁾ Priporočilo Komisije o upoštevnih trgih proizvodov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodnega urejanja (C(2014) 7174).
- ⁽⁹⁰⁾ Uredba (EU) št. 910/2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu (UL L 257, 28.8.2014).
- ⁽⁹¹⁾ Uredba (EU) št. 608/2013 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L 181, 29.6.2013).
- ⁽⁹²⁾ Sporočilo Komisije – Napredek v smeri prenovljenega soglasja glede uveljavljanja pravic intelektualne lastnine: akcijski načrt EU (COM(2014) 392).
- ⁽⁹³⁾ Sporočilo Komisije – Trgovina, rast in intelektualna lastnina – strategija za varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v tretjih državah (COM(2014) 389).
- ⁽⁹⁴⁾ Direktiva 2014/26/EU o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (UL L 84, 20.3.2014).
- ⁽⁹⁵⁾ Priporočilo 2014/478/EU o načelih za varstvo potrošnikov in igralcev spletnih storitev iger na srečo ter onemogočanje dostopa do spletnih iger na srečo za mladoletnike (UL L 214, 19.7.2014).
- ⁽⁹⁶⁾ Uredba (ES) št. 1/2003 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe (UL L 1, 4.1.2003).
- ⁽⁹⁷⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-214_en.htm
- ⁽⁹⁸⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-489_en.htm
- ⁽⁹⁹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-799_sl.htm
- ⁽¹⁰⁰⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1140_en.htm
- ⁽¹⁰¹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-197_en.htm
- ⁽¹⁰²⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-490_en.htm
- ⁽¹⁰³⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-922_en.htm
- ⁽¹⁰⁴⁾ Direktiva 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije (UL L 349, 5.12.2014).

- (105) Predlog direktive o nekaterih pravilih, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami v nacionalni zakonodaji zaradi kršitev določb zakonodaje o konkurenci držav članic in Evropske unije (COM(2013) 404).
- (106) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-88_en.htm
- (107) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-215_en.htm
- (108) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-727_en.htm
- (109) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-280_en.htm
- (110) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-359_en.htm
- (111) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-358_en.htm
- (112) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-960_en.htm
- (113) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1189_en.htm
- (114) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1190_en.htm
- (115) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2583_en.htm
- (116) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-572_en.htm
- (117) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-656_en.htm
- (118) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1186_en.htm
- (119) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2361_en.htm
- (120) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2002_en.htm
- (121) http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-218_en.htm
- (122) http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-581_en.htm
- (123) <http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/legislation.html>
- (124) Bela knjiga Komisije – Za učinkovitejši nadzor EU nad združitvami (COM(2014) 449).
- (125) Številke do konca novembra 2014.
- (126) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-539_en.htm
- (127) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-991_en.htm
- (128) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-771_en.htm
- (129) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-607_en.htm
- (130) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-498_en.htm
- (131) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-270_en.htm
- (132) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1123_en.htm
- (133) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-833_en.htm
- (134) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1090_en.htm
- (135) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-998_en.htm
- (136) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2246_en.htm
- (137) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1766_en.htm
- (138) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-684_en.htm
- (139) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2164_en.htm
- (140) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-862_en.htm
- (141) Sporočilo Komisije – Posodobitev področja državnih pomoči EU (COM(2012) 209).
- (142) Sporočilo Komisije – Smernice o državnih pomoči za spodbujanje naložb tveganega financiranja (C(2014) 34).
- (143) Sporočilo Komisije – Smernice o državnih pomoči letališčem in letalskim prevoznikom (UL C 99, 4.4.2014).
- (144) Sporočilo Komisije – Okvir za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije (C(2014) 3282).
- (145) Sporočilo Komisije – Smernice o državnih pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 (UL C 200, 28.6.2014).
- (146) Uredba (EU) št. 651/2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgov pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L 187, 26.6.2014).
- (147) Sporočilo Komisije – Merila za analizo združljivosti državne pomoči za spodbujanje izvajanja pomembnih projektov skupnega evropskega interesa z notranjim trgov (UL C 188, 20.6.2014).
- (148) Sporočilo Komisije – Smernice o državnih pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah (UL C 249, 31.7.2014).
- (149) Sporočilo Komisije – Program ustreznosti in uspešnosti predpisov (REFIT): Stanje in obeti (COM(2014) 368). Delovni dokument služb Komisije – Program ustreznosti in uspešnosti predpisov (REFIT): Stanje in obeti (SWD(2014) 192).
- (150) Predlog direktive o spremembi Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost glede standardnega obračuna DDV (COM(2013) 721).
- (151) http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/commission_guidelines/commission_guidelines_en.htm
- (152) http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/planned_ia/consultation_2014/index_sl.htm
- (153) http://ec.europa.eu/smart-regulation/evaluation/index_sl.htm
- (154) Uredba (EU) št. 1305/2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) (UL L 347, 20.12.2013).
Uredba (EU) št. 1306/2013 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike (UL L 347, 20.12.2013).
Uredba (EU) št. 1307/2013 o pravilih za neposredna plačila kmetom na podlagi shem podpore v okviru skupne kmetijske politike (UL L 347, 20.12.2013).
Uredba (EU) št. 1308/2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov (UL L 347, 20.12.2013).
Uredba (EU) št. 1310/2013 o določitvi nekaterih prehodnih določb glede podpore za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) (UL L 347, 20.12.2013).
- (155) http://ec.europa.eu/agriculture/russian-import-ban/index_en.htm
- (156) Uredba (EU) št. 1144/2014 o ukrepih za informiranje o kmetijskih proizvodih in njihovo promocijo, ki se izvajajo na notranjem trgu in v tretjih državah (UL L 317, 4.11.2014).

- (¹⁵⁷) Uredba (EU) št. 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil (UL L 343, 14.12.2012).
- (¹⁵⁸) Delegirana uredba (EU) št. 665/2014 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s pogoji uporabe neobvezne navedbe kakovosti „gorski proizvod“ (UL L 179, 19.6.2014).
- (¹⁵⁹) Delegirana uredba (EU) št. 664/2014 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z določitvijo simbolov Unije za zaščitene označbe porekla, zaščitene geografske označbe in zajamčene tradicionalne posebnosti ter v zvezi z nekaterimi pravili o izvoru, nekaterimi postopkovnimi pravili in nekaterimi dodatnimi prehodnimi pravili (UL L 179, 19.6.2014).
Izvedbena uredba (EU) št. 668/2014 o pravilih za uporabo Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil (UL L 179, 19.6.2014).
- (¹⁶⁰) Poročilo Komisije o razvoju razmer na trgu mleka in mlečnih proizvodov ter učinku določb svežnja ukrepov za mleko (COM(2014) 354).
- (¹⁶¹) http://ec.europa.eu/agriculture/research-innovation/index_en.htm
- (¹⁶²) <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/food-security-sustainable-agriculture-and-forestry-marine-maritime-and-inland-water>
- (¹⁶³) Uredba (EU) št. 702/2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podežlju za združljive z notranjim trgovom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 193, 1.7.2014).
Dokument Komisije – Smernice Evropske unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podežlju za obdobje od 2014 do 2020 (UL C 204, 1.7.2014).
- (¹⁶⁴) Direktiva 2014/89/EU o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje (UL L 257, 28.8.2014).
- (¹⁶⁵) Skupno sporočilo – Za odprto in varno svetovno področje pomorstva: elementi strategije Evropske unije za pomorsko varnost (JOIN(2014) 9).
- (¹⁶⁶) <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?!=SL&f=ST%2011205%202014%20INIT>
- (¹⁶⁷) http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime-security/doc/20141216-action-plan_en.pdf
- (¹⁶⁸) Sporočilo Komisije – Boljše spremljanje razmer s tesnejšim sodelovanjem med organi za pomorski nadzor: nadaljnji koraki v okviru Skupnega okolja za izmenjavo informacij na področju pomorstva EU (COM(2014) 451).
- (¹⁶⁹) Sporočilo Komisije – Modra energija: ukrepi, potrebni za izkoriščanje potenciala energije oceanov v evropskih morjih in oceanih do leta 2020 in po njem (COM(2014) 8).
- (¹⁷⁰) Sporočilo Komisije – Modra rast: možnosti za trajnostno rast v morskem in pomorskem sektorju (COM(2012) 494).
Sporočilo Komisije – Inovacije v modrem gospodarstvu: izkoriščanje potenciala naših morij in oceanov za delovna mesta in rast (COM(2014) 254).
- (¹⁷¹) http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/fishing_rules/discards/index_sl.htm
- (¹⁷²) Uredba (EU) št. 508/2014 o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo (UL L 149, 20.5.2014).
- (¹⁷³) Skupaj je bilo v letih 2013 in 2014 sprejetih več kot 45 pravnih instrumentov za večletne operativne programe.
- (¹⁷⁴) http://ec.europa.eu/budget/mff/figures/index_en.cfm#ownresources
- (¹⁷⁵) Sklep 2014/335/EU, Euratom o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije (UL L 168, 7.6.2014).
- (¹⁷⁶) Sklep 2007/436/ES, Euratom o sistemu virov lastnih sredstev Evropskih skupnosti (UL L 163, 23.6.2007).
Sklepa o virih lastnih sredstev sta načeloma zasnovana tako, da pokrivata enako obdobje, kot ustrezni večletni finančni okvir in ga morata dopolnjevati. Zakonodajna predloga sta zasnovana in dogovorjena kot sveženj. Vendar pa sklep o virih lastnih sredstev nima datuma poteka in bo še naprej veljal, dokler ne začne veljati nov sklep.
- (¹⁷⁷) Predlog uredbe o spremembi Uredbe (ES, Euratom) št. 1150/2000 o izvajanju Sklepa 2007/436/ES, Euratom o sistemu virov lastnih sredstev Evropskih skupnosti (COM(2014) 704).
- (¹⁷⁸) Poročilo Računskega sodišča – Letno poročilo o izvrševanju proračuna (UL C 398, 12.11.2014).
- (¹⁷⁹) Sporočilo Komisije – Zaščita proračuna EU do konca leta 2013 (COM(2014) 618).

FOTOGRAFIJE

Evropska unija: strani 66, 72, 78, 82, 88, 89, 99, 100, 106, 107, 109, 110, 118, 122, 126, 127, 133
 Andromede Océanologie: stran 87
 Evropska vesoljska agencija: stran 87
 Stockphoto.com/clubfoto: stran 101
 Stockphoto.com/stockcam: stran 102
 Marine Current Turbines (MCT): stran 128

Za Evropo državljanov, pravic, pravičnosti in varnosti

Maja so državljani EU uresničili svojo pravico voliti na evropskih volitvah. To so bile prve volitve v skladu z določbami Lizbonske pogodbe, ki je okrepila vlogo državljanov kot političnih akterjev v EU.

Komisija je med letom določila okvir EU za krepitev načela pravne države in predstavila svojo vizijo o prihodnosti politike EU na področju pravosodja in notranjih zadev.

V obravnavanem letu je bil narejen tudi pomemben korak v smeri krepitev temeljnih pravic državljanov glede varstva osebnih podatkov, vključno s pomembnim napredkom pri reformi varstva podatkov in prelomno sodbo Sodišča Evropske unije o „pravici do pozabe“.

Poleg tega je leto 2014 zaznamovala vključitev nekdanjega „tretjega stebra pravnega reda EU“ na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah v običajne postopke EU.

15. maja je bila prvič v zgodovini v živo predvajana 90-minutna evrovizijska debata med kandidati za predsednika Evropske komisije iz petih največjih političnih skupin.

Temeljne pravice

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah

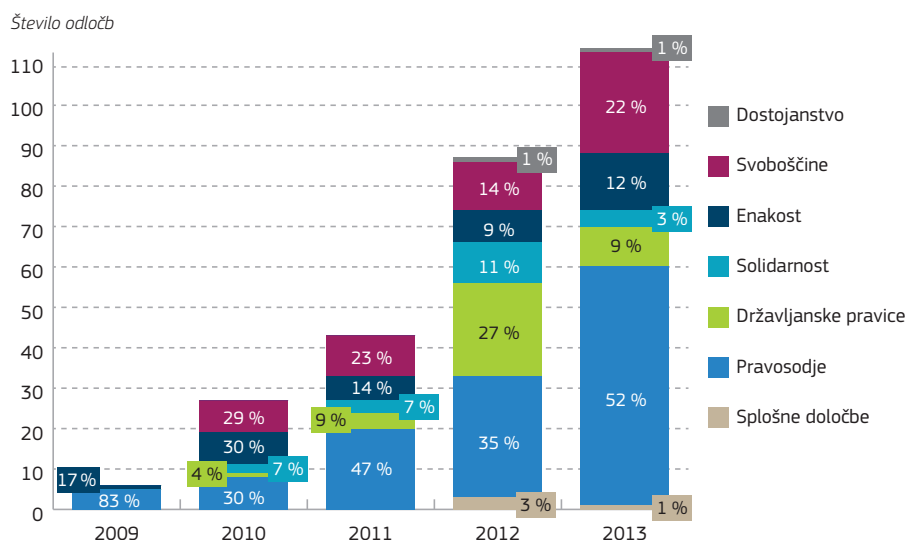
Poročilo Evropske komisije za leto 2013 o uporabi Listine o temeljnih pravicah Evropske unije ⁽¹⁾ je izpostavilo vlogo Sodišča pri izvajanju listine, zlasti kar zadeva najnovejši razvoj njegove sodne prakse o uporabi Listine v državah članicah. Iz poročila je prav tako razvidno, kako so institucije EU, pod nadzorom Sodišča, spoštovale in spodbujale temeljne pravice v vseh svojih pobudah, vključno s pripravo nove zakonodaje in politik, ter izvršilnih ukrepov.

Poročilo obravnava vse določbe Listine na letni ravni in s tem spremlja, kje je bil dosežen napredek, kje so potrebna nadaljnja prizadevanja in kje se pojavljajo nove težave.

V poročilu za leto 2013 je bilo ugotovljeno, da se pomen in ugled Listine še naprej povečujeta, kot je prikazano v nadaljevanju.

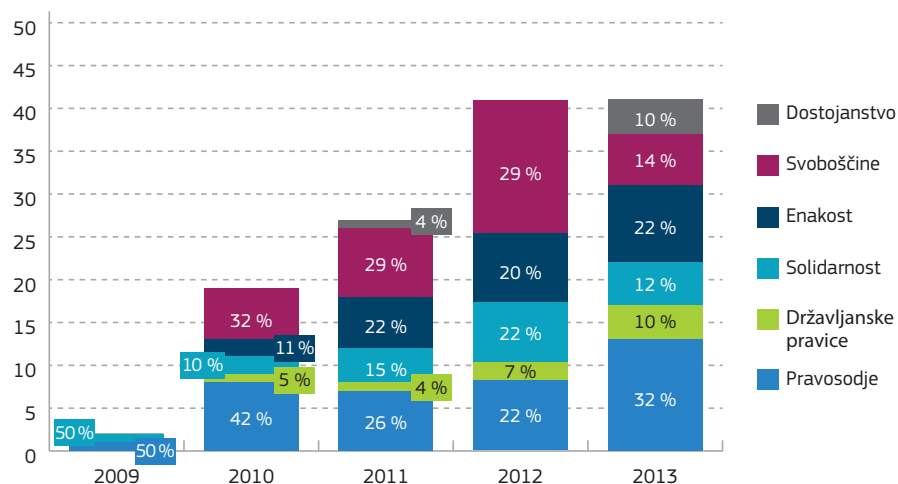
- ▶ Sodišče v svojih odločitvah vse pogosteje uporablja Listino. Leta 2013 se je na Listino sklicevalo v 114 odločitvah, kar je skoraj trikrat več kot leta 2011.
- ▶ Nacionalna sodišča so se prav tako vse pogosteje sklicevala na Listino v svojih vprašanih Sodišču (predhodne odločbe). Leta 2012 se je število takih sklicevanj v primerjavi z letom 2011 povečalo za 65 %, in sicer s 27 na 41. Leta 2013 se to število ni spremenilo, tj. ostalo je na 41.
- ▶ Nacionalni sodniki se vse bolj zavedajo vpliva Listine in se obračajo na Sodišče za navodila.
- ▶ Bistveno se je povečalo tudi število pritožb državljanov, v katerih so se ti sklicevali na Listino. Komisija je leta 2013 prejela skoraj 4 000 pisem državljanov v zvezi z vprašanji na področju temeljnih pravic. Na primere, v katerih bi se lahko uporabila Listina, se je nanašalo 69 % teh pisem.

PREGLED SODNE PRAKSE SODIŠČA, KI SE NEPOSREDNO SKLICUJE NA LISTINO EVROPSKE UNIJE O TEMELJNIH PRAVICAH ALI JO OMENJA V OBRAZLOŽITVI

PREDLOGI ZA SPREJETJE PREDHODNE ODLOČBE, V KATERIH JE BILA OMENJENA LISTINA

Število predhodnih odločb

Pristop EU k Evropski konvenciji o človekovih pravicah

Lizbonska pogodba Evropsko unijo zavezuje, da pristopi k Evropski konvenciji o človekovih pravicah (EKČP). Aprila 2013 je bil sprejet osnutek sporazuma o pristopu EU k EKČP. Komisija je nato Sodišče prosila, naj izrazi svoje mnenje o osnutku sporazuma. Sodišče je svoje mnenje podalo decembra 2014, v njem pa ugotavlja, da osnutek v določenem številu točk ni skladen s pogodbami EU. Komisija to mnenje proučuje, da bo lahko ustrezno ukrepala.

Frans Timmermans, prvi podpredsednik Evropske komisije, pristojen za boljše pravno urejanje, medinstitucionalne odnose, pravno državo in Listino o temeljnih pravicah (na desni), v pogovoru s komisarjem za energetske unijo Marošem Šefčovičem (na levi) na seji kolegija 3. decembra v stavbi Berlaymont v Bruslju (Belgija). Oba komisarja sta funkcijo prevzela 1. novembra.

Novi okvir EU za krepitev načela pravne države

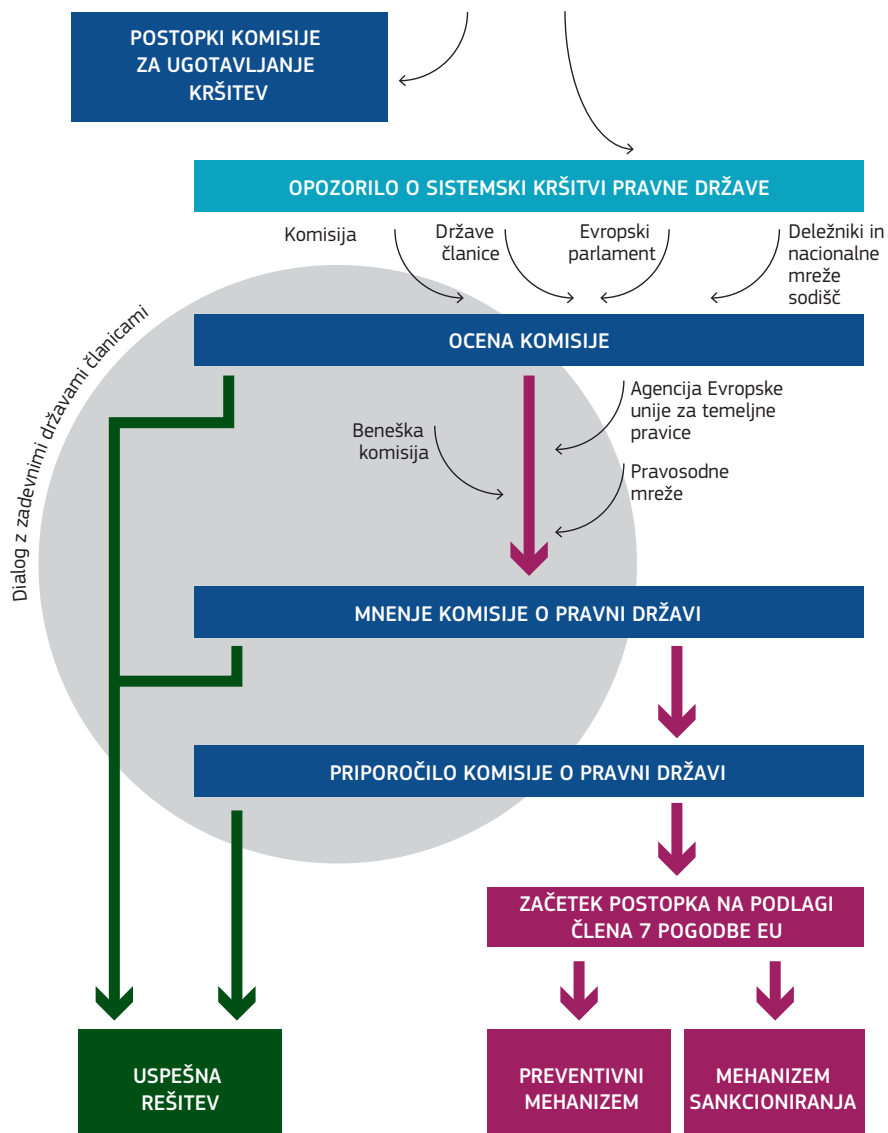
Komisija je sprejela nov okvir za obravnavo sistemskih tveganj za načelo pravne države ⁽²⁾ v kateri koli izmed 28 držav članic EU. Novi okvir za načelo pravne države dopolnjuje postopke za ugotavljanje kršitev prava EU in postopek iz člena 7 Lizbonske pogodbe, ki v najhujših primerih omogoča začasen odvzem glasovalnih pravic, če država članica „huje in vztrajno krši“ vrednote EU.

Viviane Reding, podpredsednica Evropske komisije, pristojna za pravosodje, temeljne pravice in državljanstvo do 1. julija, med predstavitev novega okvira za obravnavanje sistemskih tveganj za pravno državo v državah članicah EU. Bruselj (Belgija), 11. marca.

Novi okvir vzpostavlja orodje za zgodnje opozarjanje, ki Komisiji omogoča, da z zavedno državo članico lažje začne politični dialog, s katerim naj bi se preprečilo, da bi se morebitno naraščajoče sistemsko tveganje za načelo pravne države stopnjevalo do te mere, da bi prišlo do stanja, ki bi sodilo na področje člena 7. Če v novem okviru za načelo pravne države ni mogoče najti rešitve, navedeni člen ostaja skrajna možnost za rešitev krize in zagotovitev skladnosti z vrednotami EU. Novi okvir ne uvaja ali določa novih pristojnosti Komisije, ampak povečuje preglednost izvrševanja njenih nalog v skladu s pogodbami.

OKVIR EVROPSKE UNIJE ZA NAČELO PRAVNE DRŽAVE

Agenda EU za otrokove pravice

Izvajanje agende EU za otrokove pravice ⁽³⁾ se je leta 2014 uspešno končalo. Cilj agende je okrepiti celotno zavezo EU k spodbujanju, varstvu in uveljavljanju otrokovih pravic, kot je določena v Lizbonski pogodbi in Listini o temeljnih pravicah, v vseh ustreznih politikah in pobudah EU. Agenda vključuje 11 konkretnih ukrepov. Na podlagi predhodne ocene agende EU so bili decembra 2014 ob 25. obletnici Konvencije ZN o otrokovih pravicah sprejeti sklepi Sveta ⁽⁴⁾.

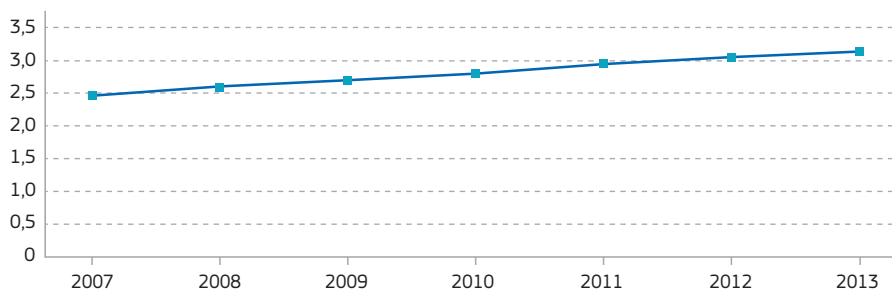
Prosto gibanje

Študija o učinkih prostega gibanja

V neodvisni študiji o učinkih pravice do prostega gibanja v EU ⁽⁵⁾ je bilo ugotovljeno, da se državljani preselijo v druge države EU predvsem zaradi možnosti za zaposlitev. Študija je bila osredotočena na šest evropskih mest, ki so bila izbrana zaradi večnacionalne sestave prebivalstva: Barcelono (Španija), Dublin (Irska), Hamburg (Nemčija), Lille (Francija), Prago (Češka) in Torino (Italija).

DRŽAVLJANI EU, STARI OD 15 DO 64 LET, KI ŽIVIJO IN DELAJO V DRŽAVI ČLANICI EU, KI NI NJIHOVA MATIČNA DRŽAVA, EU-28, 2007–2013

Odstotek vseh zaposlenih oseb

Vir: Eurostat.

Glavne ugotovitve študije so:

- ▶ državljani EU se večinoma preselijo zaradi možnosti za zaposlitev, v povprečju pa so mlajši in ekonomsko aktivnejši od lokalnega prebivalstva v mestih, kjer je bila opravljena študija;
- ▶ pritok mlajših, delovno sposobnih državljanov EU v izbranih mestih prispeva k reševanju demografskih izzivov staranja prebivalstva in zmanjševanja delovne sile;
- ▶ mobilni državljani poleg tega pomagajo zapolniti vrzeli na trgu dela, saj sprejemajo nizko kvalificirana dela (v Hamburgu in Torinu), prispevajo k rasti novih sektorjev (kot so informacijske in komunikacijske tehnologije v Dublinu) ali pripomorejo k ustanavljanju novih podjetij (v Hamburgu in Torinu).

Izvajanje akcijskega načrta za prosto gibanje s petimi ukrepi

Komisija je konec leta 2013 predstavila pet pobud za spremembe v zvezi s prostim gibanjem oseb, ki naj bi koristile državljanom, rasti in zaposlovanju v EU ter so določene v sporočilu Komisije o prostem gibanju državljanov EU in njihovih družinskih članov ⁽⁶⁾. Leta 2014 je bilo sprejetih več pobud za njihovo izvajanje.

Priročnik o domnevnih navideznih sklenitvah zakonske zveze med državljani EU in državljani tretjih držav v okviru prava EU o prostem gibanju državljanov EU

Ta priročnik ⁽⁷⁾ je bil sprejet septembra za podporo državam članicam pri obravnavi tega pojava, katerega obseg se med državami članicami močno razlikuje. Smernice v priročniku bi morale nacionalnim organom omogočiti, da se učinkovito spopadejo z navideznimi sklenitvami zakonske zveze ter se pri tem oprejo na ista dejanska in pravna merila po vsej Uniji in hkrati varujejo pravice državljanov EU do prostega gibanja.

Praktični vodnik o „merilih običajnega prebivališča“

Komisija in države članice so sodelovale, da bi pojasnile „merila običajnega prebivališča“, ki bi nacionalnim upravam pomagala pri uporabi predpisov EU o usklajevanju socialne varnosti za državljane EU in njihove družinske člane. Ta vodnik ⁽⁸⁾ naj bi nacionalnim in lokalnim organom pomagal pri učinkoviti uporabi predpisov EU o prostem gibanju, preprečevanju zlorab in uporabi razpoložljivih sredstev za spodbujanje socialnega vključevanja.

Pomoč organom pri premagovanju izzivov socialnega vključevanja

Vsaka država članica bo morala od leta 2014 do leta 2020 najmanj 20 % sredstev iz svojega proračuna Evropskega socialnega sklada nameniti socialnemu vključevanju. Poleg tega je Komisija med letom tesno sodelovala z državami članicami na področju partnerskih sporazumov in operativnih programov, da bi se zagotovilo, da sredstva koncentrirajo tam, kjer so potrebna in kjer se učinkovito porabijo.

Konferenca županov

Februarja se je v Bruslju sestalo več kot 100 županov in predstavnikov lokalnih upravnih organov iz vse Evrope, da bi razpravljali o izzivih in možnostih v zvezi s prostim gibanjem državljanov v Evropski uniji. Cilj konference je bil omogočiti lokalnim upravnim organom, da združijo zamisli in si izmenjajo dobre prakse pri izvajanju predpisov o prostem gibanju. Župani so razpravljali tudi o izzivih socialnega vključevanja, ki se pojavljajo na lokalni ravni zaradi prostega gibanja državljanov. Oktobra je bilo v okviru dni odprtih vrat 2014 ⁽⁹⁾ organizirano nadaljevanje v obliki praktične delavnice o porabi sredstev EU in dobrih praksah za vključevanje državljanov EU.

Pomoč lokalnim organom pri uporabi predpisov EU o prostem gibanju v praksi

Komisija v sodelovanju z državami članicami razvija spletno orodje za usposabljanje, ki bi zaposlene v lokalnih upravnih organih bolje seznanilo s pravicami državljanov EU glede prostega gibanja in jim pomagalo uveljavljati te pravice.

Boj proti diskriminaciji**Odprava razlike v plačilu med spoloma (priporočilo o preglednosti plačil)**

Komisija spodbuja in lajša učinkovito uporabo načela enakega plačila ter državam članicam in drugim zainteresiranim stranem pomaga pri iskanju ustreznih pristopov k odpravljanju nenehnih razlik v plačilu med spoloma.

Leta 2014 je sprejela priporočilo ⁽¹⁰⁾, v katerem je države članice pozvala, naj povečajo preglednost plačil za ženske in moške v okviru prizadevanj za odpravo diskriminacije in razlik med spoloma.

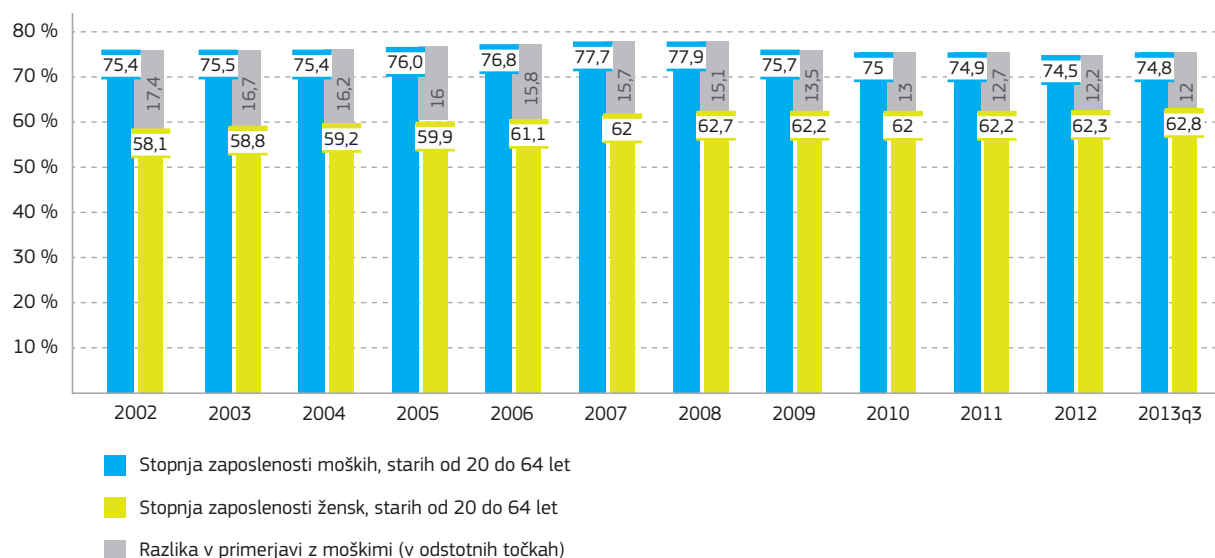
Razlika v plačilu med spoloma, tj. povprečna razlika med urnim zaslužkom žensk in moških v celotnem gospodarstvu, se je v zadnjih letih le malo spremenila in po vsej Evropski uniji ostaja 16,4 %.

Z večjo preglednostjo plačil bi lahko bistveno prispevali k odpravljanju razlike v plačilu. Komisija priporoča, da države članice povečajo preglednost plač z „zbirko“ ukrepov, vključno z upravičenostjo zaposlenih, da zahtevajo informacije o plačilih, poročanjem s strani podjetij, pregledi plačil v velikih podjetjih in pogajanji za sklenitev kolektivnih pogodb o enakem plačilu. Države članice bodo morale do konca leta 2015 Komisiji poročati o ukrepih, ki so jih sprejele za izvedbo priporočil.

Enakost spolov

Letno poročilo o enakosti spolov ⁽¹¹⁾ kaže, kako so ukrepi EU prispevali k pospeševanju napredka v smeri resnične enakosti spolov. Razkriva, da so se razlike med spoloma v zadnjih letih močno zmanjšale, vendar je napredek v državah članicah neenakomeren, na različnih področjih pa še vedno obstajajo razlike in izzivi. Še vedno je pogosto nasilje na podlagi spola, ki je brutalna oblika diskriminacije in kršitev temeljnih pravic žrtve. V Evropi vsaka tretja ženska vsaj enkrat v življenju utрпи fizično in/ali spolno nasilje.

STOPNJE ZAPOSLENOSTI MOŠKIH IN ŽENSK (V ODSOTOKIH) TER RAZLIKE V ZAPOSLENOSTI MED SPOLOMA PRI LJUDEH, STARIH OD 20 DO 64 LET, V DRŽAVAH EU-28 V OBDOBJU OD LETA 2002 DO TRETJEGA ČETRTLETJA 2014

Opomba: 2013 Q3 pomeni podatke iz tretjega četrletja leta 2013. Nekatero številke so bile zaokrožene in zato skupni deleži morda niso enaki natančni vsoti.

Vir: Eurostat, anketa o delovni sili.

Boj proti diskriminaciji na podlagi narodnosti, starosti, spolne usmerjenosti, spolne identitete in vere ali prepričanja

Direktiva o rasni enakosti ⁽¹²⁾ in direktiva o enakosti pri zaposlovanju ⁽¹³⁾ sta namenjeni boju proti diskriminaciji in sta bili preneseni v nacionalno zakonodajo v vseh 28 državah članicah. Kljub temu poročilo o njunem izvajanju za leto 2014 ⁽¹⁴⁾ poudarja, da morajo nacionalni organi žrtvam diskriminacije še vedno zagotavljati učinkovito zaščito v praksi. Ključni izzivi vključujejo premajhno ozaveščenost javnosti o pravicah in pomanjkanje poročanja o primerih diskriminacije. Ena od prednostnih nalog nove Komisije po prevzemu funkcije 1. novembra je bila nadaljevanje pogajanj o horizontalni direktivi proti diskriminaciji, ki bi prepovedala diskriminacijo na vseh področjih, na katerih ima pristojnost EU.

Okvirni sklep o rasizmu in ksenofobiji

Leta 2008 so države članice soglasno sprejele okvirni sklep o boju proti rasizmu in ksenofobiji s kazensko-pravnimi sredstvi ⁽¹⁵⁾, vendar je nacionalna zakonodaja v številnih državah članicah še vedno neustrezna. Okvirni sklep je namenjen boju proti rasističnemu in ksenofobičnemu sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem iz sovraštva ter od držav članic zahteva, da javno spodbujanje k nasilju ali sovraštvu, ki temelji na rasi, barvi kože, veri, poreklu ali nacionalni ali etnični pripadnosti, opredelijo kot kazniva dejanja. Komisija v Poročilu ⁽¹⁶⁾, objavljenem leta 2014, ugotavlja, da večina držav članic EU ni pravilno prenesla predpisov EU, namenjenih boju proti rasističnim in ksenofobičnim kaznivim dejanjem iz sovraštva.

Komisija je leta 2014 še naprej sodelovala v dialogih z državami članicami, da bi zagotovila popoln in pravičen prenos okvirnega sklepa v nacionalno zakonodajo, pri čemer se je ustrezno upoštevala Listina o temeljnih pravicah ter zlasti svoboda izražanja in združevanja.

Izvajanje nacionalnih strategij vključevanja Romov

V letnem poročilu za leto 2014 ⁽¹⁷⁾ je ocenjen napredek držav članic na vseh ključnih področjih vključevanja Romov na podlagi informacij, ki so jih zagotovile posamezne države, nevladne organizacije (NVO), mednarodne organizacije in Agencija Evropske unije za temeljne pravice.

Evropski vrh o Romih

Na tem vrhu, ki je bil aprila v Bruslju, se je pregledal napredek na področju vključevanja Romov v Evropski uniji, dosežen od prejšnjega vrha o Romih leta 2010. Povabljenih je bilo približno 500 predstavnikov institucij EU, nacionalnih organov, mednarodnih organizacij, organizacij civilne družbe, vključno z Romi, in lokalnih organov, da bi izrazili svoja mnenja o tem, kako doseči nadaljnji napredek pri izvajanju okvira EU za nacionalne strategije vključevanja Romov. Osrednja točka vrha je bila lokalno ukrepanje za vključevanje Romov v EU in državah širitve.

Spodbujanje pravic invalidov

Prvo poročilo EU o izvajanju Konvencije ZN o pravicah invalidov

Komisija je junija objavila svoje prvo poročilo ⁽¹⁸⁾ o uveljavljanju Konvencije ZN o pravicah invalidov ⁽¹⁹⁾ v EU. Ta konvencija je prvi mednarodni pravno zavezujoči instrument, ki določa minimalne standarde za različne civilne, politične, socialne, gospodarske in kulturne pravice invalidov po vsem svetu.

Poročilo kaže, da ima ratifikacija konvencije občutne učinke v praksi v EU. Novi direktivi o javnem naročanju ⁽²⁰⁾, ki sta bili sprejeti leta 2014, zagotavljata, da se dostopnost za invalide upošteva v večini postopkov javnega naročanja.

Konvencija, ki jo je EU ratificirala leta 2011, je tudi prvi celovit sporazum o človekovih pravicah, katerega pogodbenica je postala EU. Konvencijo je podpisalo vseh 28 držav članic, od katerih jo je 25 ratificiralo, preostale tri (Irska, Nizozemska in Finska) pa napredujejo v smeri ratifikacije.

Nagrada za invalidom prijazno mesto „Access City Award“ za leto 2015

Nagrado za invalidom prijazno mesto „Access City Award“ za leto 2015, ki je bila ob mednarodnem dnevu invalidov decembra 2014 podeljena v Bruslju, je prejelo švedsko mesto Borås. Helsinki (Finska) so prejeli drugo nagrado, Ljubljana (Slovenija) pa tretjo.

Nagrada za invalidom prijazno mesto je bila prvič podeljena leta 2010, njen namen pa je ozaveščati o invalidnosti in spodbujati pobude za dostopnost v evropskih mestih z več kot 50 000 prebivalci. Natečaj skupaj organizirata Komisija in Evropski invalidski forum. Ta nagrada pomeni priznanje prizadevanjem mest, da bi invalidom in starejšim olajšala dostop do javnih površin, javnega prevoza in komunikacijske tehnologije.

Regulativni okvir za evropske strukturne in investicijske sklade za obdobje 2014–2020 ⁽²¹⁾ vsebuje nove, okrepljene določbe in merila za zagotovitev, da se naložbe učinkovito uporabijo za spodbujanje enakosti, nediskriminacije, socialnega vključevanja in dostopnosti za invalide.

Slovesnost ob podelitvi nagrade za invalidom in starejšim prijazna mesta (nagrada Access City Award) za leto 2015. Nagrada je šla v roke predstavniku švedskega mesta Borås. Bruselj (Belgija), 3. decembra.

Varstvo podatkov

Leto 2014 je bilo pomembno za krepitev temeljne pravice državljanov do varstva osebnih podatkov. Velik napredek je bil dosežen na področju reforme varstva podatkov, Sodišče je izdalo prelomno sodbo o „pravici do pozabe“, EU in Združene države pa so dosegle napredek pri pogajanjih o krovnem sporazumu o varstvu podatkov za namene kazenskega pregona.

Reforma varstva podatkov

Komisija je januarja 2012 predlagala reformo predpisov EU o varstvu podatkov ⁽²²⁾ za krepitev pravic do spletne zasebnosti in spodbuditev evropskega digitalnega gospodarstva. Po dobrem napredku leta 2014 je posodobitev predpisov EU o varstvu podatkov precej napredovala.

Evropski parlament je sprejel svoje stališče na prvi obravnavi 12. marca. Pri treh poglavjih uredbe se je Svet odločil za „delni splošni pristop“, in sicer v zvezi z ozemeljsko uporabo uredbe in njenim poglavjem V o mednarodnih prenosih (Svet z dne 5. in 6. junija); v zvezi s poglavjem IV o obveznostih upravljavcev in obdelovalcev (Svet z dne 9. in 10. oktobra) ter o prožnosti za javni sektor in posebne postopke obdelave podatkov (Svet z dne 4. in 5. decembra). Reformni sveženj naj bi bil dokončno sprejet v letu 2015.

Sodba Sodišča o „pravici do pozabe“

Zadeva Google Spain in Google, C-131/12 ⁽²³⁾ – Direktiva 95/46/ES o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ⁽²⁴⁾ določa, da mora družba, ki upravlja iskalnik, pod določenimi pogoji s seznama zadetkov, ki se prikaže po iskanju, opravljenem na podlagi imena osebe, odstraniti povezave na spletne strani, ki jih objavijo tretje osebe in ki vsebujejo podatke, ki se nanašajo na to osebo. Ker pa bi lahko izbris povezav s seznama zadetkov, odvisno od zadevne informacije, vplival na legitimni interes potencialno zainteresiranih internetnih uporabnikov, da lahko dostopijo do nje, je treba najti pravično ravnotežje, zlasti med tem interesom in temeljnimi pravicami te osebe, predvsem pravico do zasebnosti in pravico do varstva osebnih podatkov. Sodišče je v odgovor na vprašanje, ali direktiva posameznikom, na katere se osebni podatki nanašajo, omogoča zahtevati, da se povezave na spletne strani odstranijo s takega seznama zadetkov, ker želijo, da se informacije, ki se pojavljajo na navedenih straneh in se nanašajo nanje osebno, po določenem času „pozabijo“, navedlo, da je treba povezave in informacije s seznama zadetkov izbrisati, če se po tem, ko je zadevna oseba vložila zahtevo, ugotovi, da je vključitev teh povezav na seznam zadetkov v tistem trenutku nezdržljiva z direktivo.

Sodišče je pojasnilo, da so družbe, ki upravljajo iskalnike, upravljavci osebnih podatkov, zato se družbe, kakršna je Google, pri obdelavi osebnih podatkov ne morejo izogniti odgovornosti v skladu z evropsko zakonodajo. Komisija je v svojih predlogih reform predpisov EU o varstvu podatkov iz leta 2012 ⁽²⁵⁾ uvedla izrecno pravico do pozabe.

Krovni sporazum med EU in Združenimi državami

Komisija se od marca 2011 pogaja o mednarodnem okvirnem sporazumu z vlado Združenih držav (krovni sporazum o varstvu podatkov), da bi zavarovala osebne podatke, prenesene med EU in Združenimi državami za namene kazenskega pregona.

Cilj EU v okviru pogajanj o krovnem sporazumu je zagotoviti, da se temeljna pravica državljanov do varstva njihovih osebnih podatkov spoštuje pri prenosu teh podatkov v Združene države in tamkajšnji obdelavi v okviru policijskega in pravosodnega sodelovanja.

Komisija se je junija v Atenah v Grčiji sestala s sogovorniki iz ZDA; tedaj je bilo napovedano, da bo administracija ZDA sodelovala s Kongresom pri sprejetju zakonodaje, ki bi državljanom držav članic EU zagotavljala enako pravico do sodnega varstva, kot jo v zadevah, povezanih z varstvom zasebnosti, uživajo državljani ZDA.

Državljanstvo

Volilne pravice državljanov Unije

Volitve v Evropski parlament leta 2014

Volitve v Evropski parlament maja 2014 so bile prve volitve v skladu z določbami Lizbonske pogodbe, ki je okrepila vlogo državljanov kot političnih akterjev v EU. Pogodba poleg tega krepi pooblastila Parlamenta, saj utrjuje njegovo vlogo sozakonodajalca in mu nalaga dodatne odgovornosti, vključno s pravico do izvolitve predsednika Komisije na podlagi predloga Evropskega sveta, ob upoštevanju rezultatov evropskih volitev.

Glavna stavba Evropskega parlamenta v Strasbourgu (Francija). Pogled z reke Ill.

Da bi zagotovila večjo preglednost evropskega demokratičnega procesa in večjo izbiro pomembnih političnih možnosti za volivce ter spodbudila večjo udeležbo volivcev EU, je Komisija objavila sporočilo ⁽²⁶⁾ in priporočilo ⁽²⁷⁾, ki ju je naslovila na države članice in politične stranke na nacionalni in evropski ravni, ter pozvala k okrepitvi povezav med državljani in EU. Komisija je 27. marca pred majskimi volitvami pripravila poročilo o izvajanju tega priporočila ⁽²⁸⁾, ki je vsebovalo naslednje točke:

- ▶ nacionalne politične stranke morajo pred in med volitvami pojasniti, s katero evropsko politično stranko so povezane;
- ▶ politične stranke morajo oznaniti, katere kandidate podpirajo za predsednika Komisije;
- ▶ med kampanjo morajo volivce obvestiti o svojem kandidatu za predsednika Komisije in njegovem programu;
- ▶ države članice se morajo dogovoriti o enotnem datumu evropskih volitev.

Komisija v poročilu ugotavlja, da so sodelujoči akterji na splošno dobro sprejeli priporočila. Poudarja tudi vlogo civilne družbe kot dragocenega oblikovalca javnega mnenja, ki je državljane obveščal o novem demokratičnem zagonu za volitve, ter prispevek civilne družbe k začetku evropske razprave pred volitvami in umestitvi Evrope v središče nacionalnih razprav po vsej EU.

Pobude državljanov

Prva evropska državljanska pobuda, imenovana „Right2water“⁽²⁹⁾, ki je pridobila potrebno podporo (skupno vsaj milijon podpisnikov in najmanjše potrebno število podpisov v vsaj sedmih državah članicah), si prizadeva, da bi imeli vsi državljani EU pravico dostopa do vode in komunalne ureditve, da bi bila oskrba z vodo in upravljanje vodnih virov izključena iz pravil notranjega trga in liberalizacije ter da bi se okrepila prizadevanja Komisije za zagotovitev univerzalnega dostopa do vode in komunalne ureditve po vsem svetu. Komisija je marca v sporočilu, s katerim se je odzvala na pobudo⁽³⁰⁾, določila konkretne korake in nove ukrepe na področjih, ki so neposredno relevantna za pobudo in njene cilje. Komisija postopoma izvaja nadaljnje ukrepe⁽³¹⁾; tako je na primer med junijem in septembrom izvedla javno posvetovanje⁽³²⁾ o direktivi o pitni vodi⁽³³⁾.

Komisija je maja odgovorila na drugo evropsko državljansko pobudo „Eden izmed nas“⁽³⁴⁾. Po skrbni proučitvi zahteve te pobude se je Komisija odločila, da ne bo predložila zakonodajnega predloga, saj so države članice in Parlament nedavno razpravljali in odločali o politiki EU v zvezi s tem. Organizatorji pobude „Eden izmed nas“ so od EU zahtevali, naj preneha financirati dejavnosti, ki predvidevajo uničenje človeških zarodkov, zlasti na področju raziskav, razvojne pomoči in javnega zdravja. Komisija je sklenila, da je obstoječi okvir za financiranje primeren.

Med postopkom proučitve so imeli organizatorji obeh pobud priložnost predstaviti svoje predloge na sestanku s predstavniki Komisije in na javni obravnavi v Parlamentu.

Dialog s cerkvami, verskimi skupnostmi ter svetovnonazorskimi in nekonfesionalnimi organizacijami

Komisija je okrepila dialog s cerkvami, verskimi skupnostmi ter svetovnonazorskimi in nekonfesionalnimi organizacijami na podlagi člena 17 Pogodbe o delovanju Evropske unije, ki ga vzdržuje že več let.

Junija je bila obeležena 10. obletnica srečanja na visoki ravni med predsedniki Parlamenta, Sveta in Komisije ter verskimi voditelji.

László Surján, podpredsednik Evropskega parlamenta (na desni), Herman Van Rompuy, predsednik Evropskega sveta (na levi), in José Manuel Barroso, predsednik Evropske komisije do 31. oktobra (v sredini), ob sprejemu okoli 20 visokih predstavnikov krščanske, muslimanske, židovske, hindujske in sikhovske skupnosti 10. junija v Bruslju (Belgija).

Etika in znanost

Komisija je v letu 2014 usklajevala dejavnosti za okrepitev etične razsežnosti oblikovanja politik EU na področju znanosti in novih tehnologij. Evropska skupina za etiko, ki je neodvisno večdisciplinarno telo, ki svetuje Komisiji o etičnih vidikih v znanosti in novih tehnologijah, je še naprej zagotavljala kakovostne in pravočasne nasvete glede politik. Maja 2014 je sprejela mnenje o etiki na področju varnostnih in nadzornih tehnologij ⁽³⁵⁾.

Komisija je utrdila in razširila svoje dejavnosti za vzpostavitev mednarodnega sodelovanja na področju etike v znanosti in tehnologijah. Vsakoletni Mednarodni dialog Evropske komisije o bioetiki (IDB) je zagotovil platformo za vzajemno učenje predsednikov nacionalnih odborov za etiko iz držav članic in partnerjev iz držav, ki niso članice EU, z vseh celin. Poleg mednarodnega dialoga IDB 2014 o etiki vključenosti in zdravja državljanov je Komisija postavila temelje za nove in razvijajoče se dvoregionalne dialoge, vključno z dialogom med Latinsko Ameriko in EU, ki je potekal junija, ter dialogom med EU in Afriško unijo, ki je potekal oktobra.

Stalna prizadevanja za krepitev sodelovanja na svetovni ravni na področju etike so bistvenega pomena za umestitev Evrope na vodilni položaj na področju razvoja norm in načel, ki so podlaga za razvoj v znanosti in tehnologijah. Postavitev tehnoloških in znanstvenih inovacij na močne etične temelje bo vse pomembnejša za vzpostavitev in spodbujanje zaupanja javnosti v okviru hitrih tehnoloških sprememb.

Pravosodje in notranje zadeve – konec prehodnega obdobja in nova pooblastila za institucije EU

Leto je zaznamoval zaključek 5-letnega prehodnega obdobja za prejšnji „tretji steber“ pravnega reda na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah.

Z Lizbonsko pogodbo so prejšnji ukrepi na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah preneseni v pristojnost EU. 5-letno prehodno obdobje je bilo določeno v Protokolu št. 36 Pogodbe, ob njegovem izteku – 1. decembra 2014 – pa so vsi instrumenti na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, ki niso bili spremenjeni z novimi akti, sprejetimi na podlagi Lizbonske pogodbe, prešli v pristojnost Sodišča in postali predmet polnih izvršilnih pooblastil Komisije.

Tako lahko sodišče države članice, ki sodeluje pri ukrepu, povezanem s policijskim in pravosodnim sodelovanjem v kazenskih zadevah, od 1. decembra Sodišče zaprosi (sodišče zadnje stopnje pa ga mora zaprositi) za predhodno odločanje, če dvomi glede pravilne razlage ali uporabe takih pravnih instrumentov. Poleg tega lahko Komisija začne postopke za ugotavljanje kršitev proti državam članicam, ki zakonodaje EU o policijskem in pravosodnem sodelovanju v kazenskih zadevah ne izvajajo ali je ne izvajajo pravilno, Sodišče pa je nad temi področji prevzelo popolno pristojnost.

V skladu s posebnimi določbami Protokola 36 se je Združeno kraljestvo s 1. decembrom izključilo iz sodelovanja v prejšnjih ukrepih policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah. Vendar se je nato ponovno vključilo in še naprej sodeluje v 35 ukrepih na tem področju (29 pravnih aktov, ki niso s področja schengenskega pravnega reda, in šest aktov schengenskega pravnega reda), vključno z evropskim nalogom za prijetje ⁽³⁶⁾.

Pravosodje

Za pravo evropsko območje pravice: krepitev zaupanja, mobilnosti in rasti

Komisija je marca 2014 predstavila svoj pogled na prihodnost pravosodne politike EU ⁽³⁷⁾. Komisija želi v prihodnosti doseči nadaljnji napredek pri oblikovanju popolnoma delujočega skupnega evropskega območja pravice, ki bo temeljilo na zaupanju, mobilnosti in rasti, in sicer do leta 2020.

Strateške smernice Evropskega sveta za območje svobode, varnosti in pravice

Pri nadaljnjem razvoju območja svobode, varnosti in pravice bo v prihodnjih letih bistveno zagotoviti zaščito in podpiranje temeljnih pravic, vključno z varstvom osebnih podatkov, in pri tem obravnavati vprašanja varnosti, tudi v odnosih z državami, ki niso članice EU, ter sprejeti trden splošni okvir EU za varstvo podatkov do leta 2015.

Kazensko pravosodje

Pravice do poštenega sojenja

Rok za prenos direktive o pravici do obveščeniosti v kazenskem postopku ⁽³⁸⁾ je potekel v juniju. Direktiva v bistvu določa pravice, o katerih je v kazenskem postopku treba obvestiti obdolženo osebo.

Osumljene ali obdolžene osebe je treba ustno ali pisno obvestiti o naslednjih minimalnih procesnih pravicah, da jih lahko učinkovito uveljavljajo:

- ▶ pravici dostopa do odvetnika;
- ▶ upravičenju do brezplačnega pravnega nasveta;
- ▶ pravici do obveščeniosti o obdolžitvah;
- ▶ pravici do tolmačenja in prevajanja za osebe, ki ne razumejo jezika, v katerem poteka postopek;
- ▶ pravici do molka.

Informacije je treba zagotoviti v preprostem in razumljivem jeziku, ob upoštevanju posebnih potreb ranljivih osumljenih ali ranljivih obdolženih oseb.

Tudi prijete ali pridržane osebe je treba pisno obvestiti o njihovih procesnih pravicah, in sicer v listini, napisani v lahko razumljivem jeziku, ne glede na to, ali to zahtevajo ali ne. Ta listina je tako imenovano obvestilo o pravicah, ki mora poleg zgoraj navedenih pravic vsebovati informacije o:

- ▶ pravici dostopa do gradiva zadeve;
- ▶ pravici do obvestila konzularnim organom in tretjim osebam (kot je družinski član ali delodajalec);
- ▶ pravici dostopa do nujne zdravniške pomoči;
- ▶ največjem možnem številu ur ali dni odvzema prostosti osumljenim ali obdolženim osebam pred privedbo pred pravosodni organ in
- ▶ možnostih za izpodbijanje zakonitosti prijete.

Osebe, ki so prijete zaradi izvršitve evropskega naloga za prijete, imajo prav tako pravico do obvestila o pravicah. Ta listina vsebuje pojasnila glede pravice do obveščeneosti o vsebini evropskega naloga za prijete, pravice do pomoči odvetnika, pravice do tolmačenja in prevajanja, če oseba ne govori ali razume jezika, možnosti soglašanja s predajo ter pravice do zaslišanja pred pravosodnim organom v primeru nesoglašanja.

Pridržanje

Komisija je februarja izdala poročilo ⁽³⁹⁾ o izvajanju okvirnih sklepov s strani držav članic, in sicer sklepov o vzajemnem priznavanju sodnih odločb, s katerimi so izrečene zaporne kazni ali ukrepi, ki vključujejo odvzem prostosti, o pogojnih odločbah in alternativnih sankcijah ter o nadzornih ukrepih kot alternativni začasemu priporu ⁽⁴⁰⁾. V poročilu je zaključila, da je raven izvajanja nezadovoljiva. Delni in nepopolni prenos okvirnih sklepov ovira uporabo načela vzajemnega priznavanja na kazenskopravnem področju.

Pravice žrtev

Pravilno nacionalno izvajanje in uporaba direktive o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ⁽⁴¹⁾ bo okrepilo pravice žrtev v kazenskih postopkih v EU. Zato je Komisija izdala smernice ⁽⁴²⁾, katerih namen je omogočiti učinkovit in pravočasen prenos direktive v državah članicah in pomoč državam članicam pri enotnem razumevanju določb direktive.

Zaščita evra pred ponarejanjem

Nova direktiva o kazenskopravni zaščiti evra in drugih valut pred ponarejanjem ⁽⁴³⁾ je začela veljati maja. Države članice, razen Danske in Združenega kraljestva, ki nista sodelovala pri sprejetju te direktive, jo morajo do maja 2016 prenesti v nacionalno zakonodajo.

Novi ukrep zagotavlja dodano vrednost v primerjavi s sedanjim okvirom v zvezi z naslednjimi vprašanji.

- ▶ Določa stopnje kazni v državah članicah, in sicer zaporna kazen za proizvodnjo znaša najmanj osem let, zaporna kazen za distribucijo ponarejenih bankovcev in kovancev pa najmanj pet let.
- ▶ Zagotavlja, da so na voljo učinkovita preiskovalna orodja za lajšanje čezmejnih preiskav, kot so orodja, ki se uporabljajo za organizirani kriminal.
- ▶ Zagotavlja, da lahko nacionalni analitski centri analizirajo zasežene ponaredke zgodaj v sodnem postopku, kar bo izboljšalo odkrivanje ponarejenih evrov in preprečilo njihov obtok.
- ▶ Izboljšuje poznavanje kaznivih dejanj ponarejanja, saj od držav članic zahteva, da zbirajo določene podatke o sodnih postopkih in jih posredujejo Komisiji.

Evropsko javno tožilstvo

Komisija je sredi leta 2013 predložila predlog uredbe o ustanovitvi Evropskega javnega tožilstva ⁽⁴⁴⁾. Evropsko javno tožilstvo je zasnovano kot organ, ki bo opravljal preiskave kaznivih dejanj in pregon na ravni Unije na podlagi prijav goljufij, ki škodijo finančnim interesom EU. Šteje se za temeljno orodje za izboljšanje pregona zločincev, ki goljufajo davkopačevalce EU.

V okviru razprav o tej temi je bil leta 2014 dosežen velik napredek. Parlament je marca sprejel vmesno poročilo. Mnenja držav članic o strukturi in pooblastilih Evropskega javnega tožilstva se še vedno razhajajo. Razprave se bodo nadaljevale v letu 2015.

Politika na področju drog

Sveženj o drogah, ki je bil predlagan septembra 2013, je sestavljen iz uredbe o hitrejšem mehanizmu za izmenjavo informacij, oceno tveganj in uvedbo omejitev na trgu za nove psihoaktivne snovi ⁽⁴⁵⁾ ter direktive o minimalnih kazenskih sankcijah za nedovoljeni promet z najškodljivejšimi novimi psihoaktivnimi snovmi ⁽⁴⁶⁾. Ta sveženj naj bi zagotovil, da bodo ukrepi EU na področju novih psihoaktivnih snovi hitrejši, učinkovitejši in bolj sorazmerni, omejevalni ukrepi pa usklajeni z ravno tveganja, ki jih predstavljajo posamezne nove psihoaktivne snovi.

Parlament je aprila 2014 končal prvo obravnavo zakonodajnih predlogov. V celoti je podprl glavne značilnosti predlogov Komisije ter s tem potrdil in nadalje okrepil njen pristop k hitrejšem in bolj preudarnem ukrepanju za reševanje problematike novih drog. V Svetu trenutno potekajo pogajanja.

Leta 2014 je bila po vsej EU uvedena prepoved štirih novih psihoaktivnih snovi (25I-NBOMe, AH-7921, MDPV in metoksetamin) ⁽⁴⁷⁾ v okviru izvajanja sklepa o izmenjavi podatkov, oceni tveganja in nadzoru nad novimi psihoaktivnimi snovmi ⁽⁴⁸⁾.

Program za pravosodje in program za pravice, enakost in državljanstvo

Letos sta se začela program za pravosodje in program za pravice, enakost in državljanstvo.

Nova programa sta namenjena podpori za prihodnje prednostne naloge na področjih pravosodja, temeljnih pravic in enakosti. Zlasti bi morala zadovoljiti potrebe po financiranju zaradi strateških smernic za politiko EU na področju pravosodja, ki jo je Evropski svet sprejel junija 2014 ⁽⁴⁹⁾. Nova programa naj bi prispevala k premagovanju treh ključnih izzivov, ki jih je Komisija opredelila v svojem sporočilu o prihodnji pravosodni politiki EU ⁽⁵⁰⁾: krepitev medsebojnega zaupanja, lajšanje mobilnosti in prispevek h gospodarski rasti. Podpirala bosta tudi izvajanje sedanjih in prihodnjih pobud v zvezi z enakostjo spolov, invalidi, bojem proti diskriminaciji in Romi.

Finančna programa bosta poleg tega financirala izobraževanje v pravosodju, informacijske in komunikacijske tehnološke rešitve za sodišča ter portal e-pravosodje, omogočala lažje izvajanje prava EU in prihodnje zakonodaje, kot je sveženj o varstvu podatkov, podpirala pravice otrok ter ozaveščala o pravicah državljanov EU.

Pri izvajanju novih programov želi Komisija poenostaviti postopke za vložnike in upravičence ter bolj temeljito poročati javnosti in drugim institucijam EU o doseženih rezultatih.

Mednarodni vidiki politike na področju pravosodja

Komisija je še naprej podpirala reformo pravosodja v sosednjih državah (zlasti v državah kandidatkah za članstvo v EU) in vzdrževala odnose s Haaško konferenco o mednarodnem zasebnem pravu, ki je glavna mednarodna organizacija na področju pravosodja, in sprejemala odločitve glede ustreznosti varstva podatkov. Ključni cilj na drugih področjih je vključiti prednostne naloge na področju pravosodja v širšo zunanjo politiko EU, na primer v trgovinskih pogajanjih ali razvojnih projektih.

EU je leta 2014 odobrila haaško Konvencijo o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin iz leta 2007, ki je 1. avgusta začela veljati v vseh državah članicah, s čimer je bil vzpostavljen sistem za lajšanje izterjave zahtevkov za preživnino po vsem svetu.

Komisija je še naprej sodelovala v različnih dvostranskih pogajanjih o trgovinskih sporazumih in sporazumih o političnem sodelovanju. V teh pogajanjih se obravnavajo ključni vidiki, kot so standardi za varstvo podatkov, konzularna zaščita v tujini za državljane, katerih države v tretji državi nimajo predstavništva, dostopnost za invalide, načelo pravne države in pravosodno sodelovanje. EU je na področju boja proti hudim oblikam kriminala sklenila sporazume z Islandijo, Japonsko, Norveško in Združenimi državami v zvezi z izmenjavo dokazov in/ali izročitvijo zločincev.

Notranje zadeve

Odperta in varna Evropa: Doseganje rezultatov

Politična usmeritev Komisije ⁽⁵¹⁾ je zagotovila strateški pogled na prihodnje prednostne naloge na področju notranjih zadev po stockholmskem programu za obdobje 2010–2014, ki se je osredotočal na popolno izvajanje zakonodaje ter sposobnost odzivanja na prihodnje priložnosti in izzive. Na podlagi te usmeritve je Evropski svet junija 2014 določil svoje strateške smernice za prihodnost politike na področju notranjih zadev ⁽⁵²⁾.

Migracije in azil

Objavljenih je bilo veliko političnih smernic na različnih pomembnih področjih migracijskih in azilnih politik. Te so vključevale sporočilo o politiki vračanja EU ⁽⁵³⁾. V tem sporočilu je ponovno poudarjeno mnenje, da je učinkovita in humana politika vračanja, ki spoštuje temeljne pravice, bistvenega pomena za celovito migracijsko politiko in da so potrebna nadaljnja prizadevanja za usklajeno izvajanje zakonodaje EU na tem področju po vsej Uniji.

Sporočilo o smernicah za uporabo direktive o pravici do združitve družine ⁽⁵⁴⁾ vsebuje nadaljnje politične smernice. Te smernice državam članicam EU pomagajo pri pravilni in smiselni uporabi direktive o pravici do združitve družine ⁽⁵⁵⁾, da bi se po vsej EU vzpostavila učinkovita ureditev na tem področju in preprečile morebitne zlorabe.

Sprejeti sta bili prvi poročili o izvajanju direktive o modri karti EU ⁽⁵⁶⁾ in direktive o sankcijah zoper delodajalce ⁽⁵⁷⁾. Prvo poročilo se osredotoča na način, kako države članice uporabljajo predpise EU pri izdajanju dovoljenj visokokvalificiranim državljanom držav, ki niso članice EU, za delo v EU z uporabo modre karte, drugo poročilo pa na sankcije zoper delodajalce, ki nezakonito zaposlujejo državljane držav, ki niso članice EU.

To leto je bilo osredotočeno predvsem na izvajanje, saj je bil leta 2013 sprejet nov sveženj instrumentov, ki sestavljajo drugo generacijo skupnega evropskega azilnega sistema ⁽⁵⁸⁾, rok za začetek delovanja večine teh instrumentov pa je julij 2015. Komisija in Evropski azilni podporni urad (EASO) sta se večkrat srečala z državami članicami EU, da bi jim pomagala pri pravilnem izvajanju nove zakonodaje.

Čoln, poln migrantov, ki jih je sredi Sredozemskega morja rešila italijanska obalna straža.

Komisija je junija 2014 predlagala ⁽⁵⁹⁾, da se dublinska uredba III spremeni zaradi pojasnitve pravil za določitev države članice EU, pristojne za obravnavo prošnje za azil, ki jo vloži mladoletnik brez spremstva, ki na ozemlju držav članic nima družinskih članov. Sodišče je bilo v preteklosti pozvano ⁽⁶⁰⁾, naj razloži določbo dublinske uredbe II o tej temi, saj ni bilo jasno, ali bi morala biti pristojna država članica EU, v kateri je mladoletnik vložil svojo prvo prošnjo, ali država članica EU, v kateri je mladoletnik vložil svojo zadnjo prošnjo in v kateri je prisoten. Sodišče je odločilo, da bi morala biti praviloma pristojna država članica EU, v kateri je mladoletnik vložil svojo zadnjo prošnjo in v kateri je prisoten. Komisija je v svojem predlogu uzakonila to odločitev in zagotovila, da pri določitvi pristojnosti za prošnje, ki jih vložijo mladoletniki brez spremstva, ni nobenih vrzeli, pri čemer je ustrezno upoštevala največjo korist otroka. V Parlamentu in Svetu trenutno potekajo pogajanja o tem predlogu Komisije.

Komisija in Evropski azilni podporni urad sta državam članicam, predvsem Bolgariji, Grčiji, Italiji in Cipru, še naprej zagotavljala podporo na področju azila prek posebnih podpornih načrtov za povečanje sprejemnih zmogljivosti ter izboljšanje kakovosti in hitrosti sprejemanja odločitev o azilu.

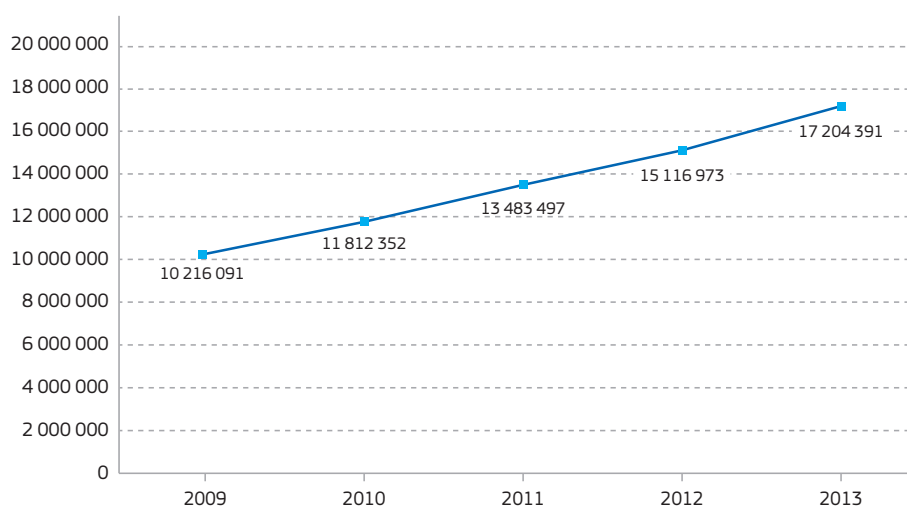
Odziv na migracijski in azilni pritisk

Komisija je sredozemske države, ki se soočajo z vse večjimi migracijskimi in azilnimi tokovi, učinkovito podpirala v okviru dela, ki ga je opravila projektna skupina za Sredozemlje, bolj splošno pa prek obstoječih finančnih instrumentov in instrumentov za logistično podporo. Med konkretnimi ukrepi je učinkovitejše in prožnejše financiranje za migracije, azil in meje, kar naj bi državam članicam EU pomagalo pri obvladovanju povečanega pritiska. Zagotovljena je bila tudi operativna podpora, ki naj bi pomagala preprečevati smrtne žrtve med migranti v Sredozemlju, na primer prek operacije Triton za pomoč Italiji, ki jo je usklajevala Evropska agencija za upravljanje operativnega sodelovanja na zunanjih mejah držav članic Evropske unije (Frontex). Operacija Triton je z mesečnim proračunom v višini 2,9 milijona EUR največja pomorska operacija, kar jih je ta agencija usklajevala. Operativna podpora se zagotavlja tudi z izvajanjem Evropskega sistema nadzorovanja meja (Eurosur), ki omogoča učinkovitejše iskalne in reševalne akcije. Evropski azilni podporni urad na področju azila izvaja programe v podporo državam članicam EU, sredstva EU pa so namenjena spodbujanju in podpiranju dodatnih prizadevanj in zavez na področju preselitve beguncev (tj. neposrednega premeščanja beguncev iz begunskih taborišč zunaj Evrope na varno v EU), za kar bo za vsakega preseljenega begunca na voljo pavšalni znesek v višini 10 000 EUR. Konkreten napredek je bil dosežen tudi na področju sodelovanja in dialoga z državami izvora priseljencev in s tranzitnimi državami. Tako so bila na primer sklenjena partnerstva za mobilnost z Jordanijo, Marokom in Tunizijo, pred kratkim pa je začel veljati sporazum o ponovnem sprejemu s Turčijo. Poleg tega je bila sprožena pobuda za migracijsko pot EU–Afriški rog, ki daje podlago za praktično sodelovanje z zadevnimi organi, zadolženimi za boj proti tihotapljenju ljudi in trgovini z njimi na Afriškem rogu in v sredozemskih državah izvora in tranzita.

Meje in vizumi

Med številnimi pobudami v zvezi z vizumsko politiko sta bila predlog za prenovitev vizumskega zakonika Unije ⁽⁶¹⁾ in predlog za novo vrsto schengenskega vizuma – popotniškega vizuma ⁽⁶²⁾ – za potovanje po schengenskem območju, ki bi veljal največ eno leto. Cilj obeh predlogov je olajšati zakonito potovanje ob upoštevanju gospodarskih učinkov vizumske politike in njenega prispevka h gospodarski rasti ter hkrati ohraniti visoko raven varnosti. Cilj prenovitve vizumskega zakonika je zlasti olajšati potovanje za znane, redne potnike na podlagi objektivnih meril in s tem zmanjšati diskrecijske pravice konzulatov držav članic EU. Poleg tega so se novembra začela pogajanja o sporazumih o odpravi vizumov s 16 majhnimi karibskimi in pacifiškimi otoškimi državami ter z Združenimi arabskimi emirati. Komisija je sprejela tudi poročili, v katerih ocenjuje, ali Kolumbija in Peru izpolnjujeta ustrezna merila, da bi opravila pogajanja o sporazumih o odpravi vizumov s tema državama.

VLOGE ZA IZDAJO VIZUMOV NA KONZULATIH SCHENGENSKEGA OBMOČJA V OBDOBJU 2009–2013

Vir: GD za migracije in notranje zadeve.

Nova uredba o določitvi pravil za varovanje zunanjih morskih meja v okviru operacij, ki jih usklajuje agencija Frontex ⁽⁶³⁾, je bila sprejeta maja. Ureja pomorske operacije varovanja, ki jih usklajuje agencija Frontex, in izboljšuje ukrepe za usklajevanje iskanja in reševanja med temi operacijami, da se zagotovi zaščita in varnost migrantov ter njihovih življenj. Določa jasna pravila o odkrivanju, prestrezanju, iskanju, reševanju in izkrcanju ter krepi varstvo temeljnih pravic, zlasti načela *nevračanja* ⁽⁶⁴⁾.

Bližnji posnetek helikopterja ciprske policije na letališču v Larnaki (Ciper), opremljenega s sistemom „Flir“ za nočno vidljivost. To opremo financira Evropska komisija iz Sklada za zunanje meje v okviru programa SOLID.

Organizirani kriminal, policijsko sodelovanje in terorizem

Komisija je januarja sprejela sporočilo ⁽⁶⁵⁾, v katerem je opredelila 10 področij, na katerih bi EU in njene države članice lahko okrepile svoje ukrepe za preprečevanje vseh vrst ekstremizma, ki vodi v nasilje, ne glede na to, kdo ga navdihuje. Med predlaganimi ukrepi so vzpostavitev centra odličnosti pri Mreži za ozaveščanje o radikalizaciji, razvoj usposabljanja delavcev na terenu za preprečevanje radikalizacije, finančna podpora za projekte, ki uporabljajo sodobna komunikacijska orodja, tudi družbene medije, za boj proti teroristični propagandi ter programi, ki spodbujajo opustitev nasilja za doseganje političnih ciljev in z njim povezanih ideologij.

Boj proti korupciji

Komisija je februarja objavila prvo poročilo o boju proti korupciji za celotno EU ⁽⁶⁶⁾. To poročilo analizira razmere v vsaki državi članici EU – kakšni protikorupcijski ukrepi se izvajajo, kateri dobro delujejo, kaj bi bilo mogoče izboljšati in kako. Poleg tega poročilo opisuje trende v zvezi s korupcijo po vsej EU in se osredotoča na vprašanje, kako se države članice spopadajo s korupcijo v javnih naročilih. Prikaže, kako se narava in raven korupcije ter učinkovitost ukrepov za boj proti korupciji razlikujejo med državami članicami. Kaže tudi, da je treba korupciji posvetiti več pozornosti v vseh državah članicah, ki so v zadnjih letih sicer sprejele veliko pobud, vendar so rezultati neenakomerni in treba bi bilo narediti več za preprečevanje in kaznovanje korupcije. Ocenjuje se, da korupcija evropsko gospodarstvo vsako leto stane približno 120 milijard EUR.

Sodba Sodišča o direktivi o hrambi podatkov

Sodišče je v svoji sodbi iz aprila 2014 ⁽⁶⁷⁾ razglasilo, da je direktiva o hrambi podatkov iz leta 2006 ⁽⁶⁸⁾ neveljavna. Menilo je, da direktiva ni skladna z načelom sorazmernosti in da ne zagotavlja zadostnih jamstev za varstvo temeljnih pravic do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov. Sodišče je menilo tudi, da hramba podatkov pod jasnimi in natančnimi pogoji ustreza cilju v legitimnem in splošnem interesu, ki je boj proti hudim kaznivim dejanjem in zaščita javne varnosti. Komisija se je zavezala, da bo skrbno proučila sodbo in njene učinke. Poleg tega je napovedala, da bo nadaljevala svoje delo v luči napredka v zvezi z revizijo direktive o zasebnosti in elektronskih komunikacijah ⁽⁶⁹⁾ ter pri tem upoštevala pogajanja o reformi regulativnega okvira EU na področju varstva podatkov.

Sodba je pomembna tudi, ker prvič po tem, ko je Listina o temeljnih pravicah postala zavezujoča, priznava, da člen 6 Listine določa pravico vsakogar ne le do svobode, ampak tudi do varnosti. Ta premislek je imel pomembno vlogo pri proučitvi direktive in hrambe podatkov kot instrumenta za varnost s strani Sodišča.

Direktiva o začasnem zavarovanju in odvzemu sredstev, pridobljenih s kaznivim dejanjem, v Evropski uniji ⁽⁷⁰⁾ je bila sprejeta aprila. Njen namen je izboljšati kazenski pregon in sredstva, ki so pravosodnim organom na voljo za izterjavo nezakonito pridobljenih dobičkov. Organom zagotavlja še več možnosti za ukrepanje, na primer možnost za odvzem sredstev, ki so bila prenesena na tretje osebe, ali sredstev, ki niso povezana z določenim kaznivim dejanjem, vendar očitno izhajajo iz kriminalnih dejavnosti obsojenca.

Komisija je maja sprejela sporočilo o novem pristopu EU k odkrivanju in zmanjševanju tveganja kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih nesreč ter nesreč z eksplozivi (KBRJ-E) ⁽⁷¹⁾. V njem predlaga spodbujanje praktičnega sodelovanja pri odkrivanju in zmanjševanju takih tveganj na ravni EU, tudi v sodelovanju z industrijo, upravljavci obratov, ki ravnajo s snovmi KBRJ-E, in drugimi zainteresiranimi stranmi. Dokument vsebuje niz 30 ukrepov, ki naj bi jih razne službe Komisije začele čim prej izvajati v sodelovanju z državami članicami EU.

Svet je junija sprejel sklep o pravilih in postopkih za izvajanje solidarnostne klavzule (člen 222 Pogodbe o delovanju Evropske unije) ⁽⁷²⁾. Solidarnostna klavzula določa, da Unija in njene države članice delujejo skupaj pri pomoči drugi državi članici, ki je žrtev terorističnega napada, naravne nesreče ali nesreče, ki jo je povzročil človek. Sklicevanje na solidarnostno klavzulo je pravica prizadete države članice EU. Sklep se opira na obstoječe instrumente in strukture ter omogoča podlago za tesno sodelovanje vseh zadevnih akterjev na ravni držav članic in EU, ki si bodo s skupnimi močmi prizadevali za hiter, učinkovit in usklajen odziv.

Septembra je Komisija objavila poročilo o izvajanju okvirnega sklepa o boju proti terorizmu (73). Revizija okvirnega sklepa leta 2008 je uvedla tri nova kazniva dejanja (javno spodbujanje, novačenje in usposabljanje za teroristične dejavnosti). Vse države članice EU, razen Irske in Grčije, so Komisijo uradno obvestile o svojih ukrepih za prenos.

ARETE 2014 – obsežna terenska vaja za odzivanje na krizne razmere

Komisija je 20. novembra organizirala terensko vajo blizu Antwerpna v Belgiji, v kateri se je simulirala kompleksna situacija kemijske nevarnosti in terorizma z zajetjem talcev. Aktivirani so bili posebne policijske enote za posredovanje in moduli civilne zaščite, katerih naloga je bila odkriti, določiti in odstraniti kemikalije, zagotoviti medicinsko triažo in evakuacijo ter obvladati in stabilizirati grožnjo.

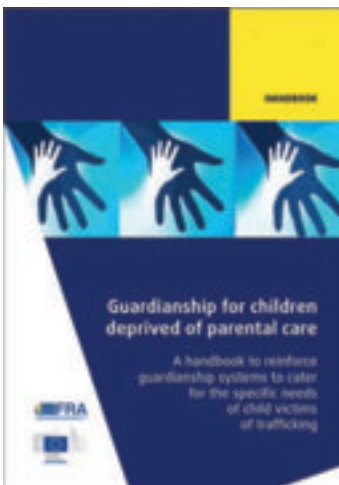
Pri vaji je sodelovalo približno 200 strokovnjakov s področja civilne zaščite, 150 posebnih enot za posredovanje iz več držav članic EU ter približno 400 igralcev in članov vodstva vaje.

Namen vaje je bil izboljšati sposobnosti držav članic za obvladovanje večjih kriz in prispevati k boljšemu medsebojnemu usklajevanju. Hkrati je vaja tudi preizkusila usklajenost raznih instrumentov Komisije za odzivanje na krizne razmere, da bi se lahko hitreje in učinkoviteje odzvali na nesreče.

Trgovina z ljudmi

Skrbnništvo za otroke brez starševske oskrbe

Priročnik *Guardianship for children deprived of parental care – A handbook to reinforce guardianship systems to cater for the specific needs of child victims of trafficking* (Skrbnništvo za otroke brez starševske oskrbe – priročnik za okrepitev sistemov skrbništva ob upoštevanju posebnih potreb otrok, ki so žrtve trgovine z ljudmi) (74) sta skupaj pripravili Komisija in Agencija Evropske unije za temeljne pravice. Zagotavlja smernice za uradnike in skrbnike o tem, kako bolje zadovoljiti potrebe žrtev trgovine z ljudmi in zaščititi njihove pravice.

Priročnik o skrbništvu nad otroki, žrtvami trgovine z ljudmi, objavljen 30. junija.

Izkoreninjenje trgovine z ljudmi

Vmesno poročilo o strategiji EU za odpravo trgovine z ljudmi za obdobje 2012–2016 ⁽⁷⁵⁾ je bilo objavljeno oktobra, tj. pred osmim dnevom boja proti trgovini z ljudmi v EU. To poročilo je spremljal drugi statistični delovni dokument o trgovini z ljudmi ⁽⁷⁶⁾, ki zajema obdobje 2010–2012. Nekatere glavne ugotovitve kažejo, da:

- ▶ je bilo v 28 državah članicah EU v treh letih od leta 2010 do leta 2012 registriranih 30 146 žrtev;
- ▶ je bilo 80 % registriranih žrtev ženskega spola;
- ▶ je bilo 16 % registriranih žrtev otrok.

Žrtve trgovine z ljudmi, ki nimajo državljanstva EU

Oktobra 2014 je bilo objavljeno tudi drugo sporočilo ⁽⁷⁷⁾ o uporabi direktive o začasnih dovoljenjih za prebivanje, izdanih žrtvam trgovine z ljudmi, ki niso državljani EU in ki sodelujejo s pristojnimi organi. V sporočilu so pregledani ukrepi, ki so bili sprejeti na ravni EU in nacionalni ravni za zagotovitev popolnega izvajanja direktive, in predstavljeni srednjeročni ukrepi za še boljše izvajanje.

Mednarodni vidiki politike na področju notranjih zadev

28. aprila je začel veljati režim potovanja brez vizumov za državljane Moldavije ⁽⁷⁸⁾. Ta država je bila po uspešnem dialogu o liberalizaciji vizumskega režima prenesena na seznam tretjih držav, katerih državljani so izvzeti iz vizumske obveznosti, kar pomeni, da njeni državljani, ki imajo biometrični potni list, za potovanje v schengensko območje ne potrebujejo več vizumov.

V letu 2014 so začeli veljati sporazumi o ponovnem sprejemu in poenostavitvi vizumskih postopkov z Armenijo ⁽⁷⁹⁾ (1. januarja), Azerbajdžanom ⁽⁸⁰⁾ (1. septembra) in Zelenortskimi otoki ⁽⁸¹⁾ (1. decembra), poleg teh pa tudi sporazum o ponovnem sprejemu s Turčijo ⁽⁸²⁾ (1. oktobra). Sporazumi o ponovnem sprejemu določajo obveznosti in postopke, ki jih je treba upoštevati za ponovni sprejem nezakonitih priseljencev. Sporazumi o poenostavitvi vizumskih postopkov državljanom zagotavljajo lažji in cenejši dostop do vizumov za kratkoročno prebivanje, tako da lahko prosto potujejo v večino držav članic EU in med njimi.

Partnerstvi za mobilnost sta bili vzpostavljeni s Tunizijo ⁽⁸³⁾ in Jordanijo ⁽⁸⁴⁾. Zagotavlja ta okvir za okrepljen in posamezni državi prilagojen politični dialog ter operativno sodelovanje s partnerskimi državami na številnih področjih, povezanih z migracijami in mobilnostjo.

Novembra se je začel proces regionalnega dialoga z državami vzdolž vzhodnoafriške migracijske poti. Ta proces bo podprt s konkretnimi projekti in zadostnimi finančnimi sredstvi. Sprva se bo osredotočil na boj proti trgovini z ljudmi in tihotapljenju migrantov.

Komisar za migracije, notranje zadeve in državljanstvo Dimitris Avramopoulos je 12. in 13. novembra v Washingtonu DC v ZDA sodeloval na srečanju ministrov za pravosodje in notranje zadeve EU in ZDA.

Dimitris Avramopoulos, omisar za migracije, notranje zadeve in državljanstvo od 1. novembra (na levi), z ameriškim generalnim državnim pravobranilcem Ericom Holderjem (na desni) na dvostranskem srečanju ministrov za pravosodje in notranje zadeve EU in ZDA 13. novembra v Washingtonu DC (Združene države).

Olajšanje vsakdanjih skrbi državljanov

Zdravje državljanov

Tretji zdravstveni program

Tretji zdravstveni program za obdobje 2014–2020, ki je bil sprejet marca, naj bi dosegel štiri glavne cilje: (i) spodbujati zdravje, preprečevati bolezni in spodbujati podporna okolja za zdrav način življenja ob upoštevanju načela „zdravje v vseh politikah“; (ii) zaščititi prebivalce EU pred resnimi čezmejnimi nevarnostmi za zdravje; (iii) prispevati k inovativnim, učinkovitim in trajnostnim sistemom zdravstvenega varstva ter (iv) olajšati dostop do boljšega in varnejšega zdravstvenega varstva za državljane Unije. Program se izvaja s pomočjo letnih delovnih načrtov, ki določajo prednostna področja in merila za financiranje ukrepov. Prvi delovni načrt je bil sprejet maja, osredotoča pa se na ukrepe za zdravje in preprečevanje bolezni. Skupni proračun programa znaša 449,4 milijona EUR.

Epidemija ebola

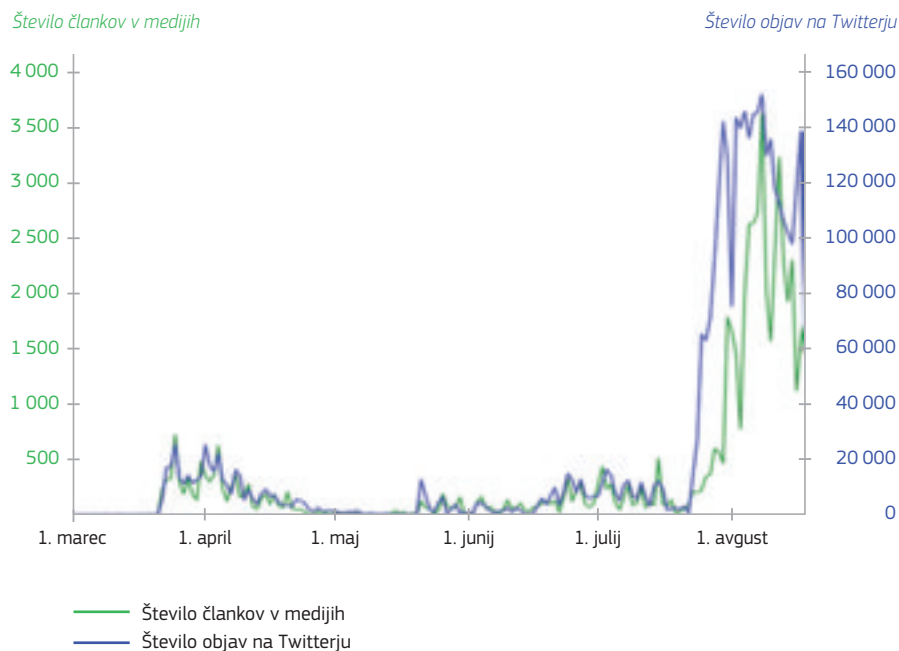
Ko je bila marca potrjena epidemija ebola v zahodni Afriki, je Komisija – prek Odbora EU za varovanje zdravja ter ob podpori Evropskega centra za preprečevanje in obvladovanje bolezni in Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) – z državami članicami takoj začela usklajevati izmenjavo informacij, pripravljenost in upravljanje tveganj. Odbor za varovanje zdravja je aktiviral mreže za varne bolnišnice in laboratorije visoke varnosti, da bi omogočil sodelovanje pri diagnostičnih in zdravstvenih zmogljivostih, prizadeval pa si je tudi zagotoviti postopke za obravnavo bolnikov, pri katerih je ebola ugotovljena med letalskim prevozom, ter pripravljenost zdravstvenih sistemov na zdravljenje bolnikov z ebolo. Komisija je spodbudila posvetovanja o nacionalnih ukrepih na vstopnih točkah v EU, zlasti glede neposrednih povezav na letališčih in v pristaniščih, vzpostavila mrežo za hitro izmenjavo informacij o zdravljenju ebola in preprečevanju okužbe z njo, pripravila skupno javno naročilo za osebno zaščitno opremo ter ocenila izstopne preglede na letališčih prizadetih držav.

Nova Komisija sprejme dodatne zaveze v boju proti eboli

Evropski svet je na oktobrskem zasedanju na predlog novoizvoljenega predsednika Komisije Jeana-Clauda Junckerja za koordinatorja EU za odziv na ebolo imenoval novega komisarja za humanitarno pomoč in krizno upravljanje Christosa Stylianidesa. Komisar Stylianides je po novembrskem obisku prizadetih območij v zahodni Afriki s komisarjem za zdravje in varnost hrane Vytenisom Andriukaitisom decembra Evropskemu svetu predložil svoje prvo poročilo ⁽⁸⁵⁾, ki vsebuje pregled razmer v prizadetih državah ter opozarja na ugotovljene pomanjkljivosti in potrebe. Poleg tega poudarja naslednje korake v boju proti eboli: zagotavljanje boljšega regionalnega sodelovanja in prožnega odziva, prilagojenega potrebam na terenu, vzpostavljanje močnih povezav med humanitarno in razvojno pomočjo, predvsem pa angažiranje več zdravniških ekip.

VRHUNCI POROČANJA O EBOLI V LETU 2014

Posnetek zaslona iz sistema MediSys, ki kaže število poročil o eboli od marca do avgusta. V sistemu je jasno razvidna najvišja raven sredi marca, kar se ujema s prvimi poročili iz Gvineje, in nenadno povečanje konec julija, ko se je v medijih veliko razpravljalo o poslabšanju razmer v Gvineji, Liberiji in Sierr Leone.

Skupno raziskovalno središče (JRC), ki je znanstvena služba Komisije, je prek svojega sistema zdravstveni informacijski sistem (*Medical Information System – MediSys*) pomagalo izboljšati obveščanje o epidemiji med izbruhom ebrole. Marca je prvo opozorilo na poročila o neznani bolezni v Gvineji in nadaljnja poročila o smrtnih primerih zaradi „virusne hemoragične mrzlice“ štiri dni pozneje v isti državi. Od takrat se sistem uporablja za spremljanje novic o eboli po vsem svetu. Podatki sistema se vnašajo v sistem za odkrivanje nevarnosti in analizo tveganj (*Hazard Detection and Risk Assessment System*) Svetovne zdravstvene organizacije, ki ga je prav tako razvilo središče JRC. Sistem prispeva k zgodnjemu prepoznavanju bolezni, ki se razširjajo med državami, in se je pri odzivu SZO na izbruh ebrole izkazal za zelo uporabnega.

Klinična preskušanja

Uredba o kliničnem preskušanju⁽⁸⁶⁾ je bila sprejeta aprila in bo začela veljati leta 2016. To bo zagotovilo, da bodo po vsej EU veljala enaka pravila o izvajanju kliničnih preskušanj. Cilj uredbe je ustvariti okolje, ki je ugodno za izvajanje kliničnih preskušanj z najvišjimi standardi varnosti bolnikov, v vseh državah članicah EU. Glavne značilnosti nove uredbe so poenostavljen postopek za vložitev vloge prek enotne vstopne točke, tj. portala EU, enoten sklop dokumentov, ki jih je treba pripraviti in predložiti, usklajen postopek za ocenjevanje vlog za klinična preskušanja ter natančno določeni roki za oceno vlog za klinična preskušanja.

Cepiva

Poleg tega je Komisija aprila sprejela sklep o skupnem javnem naročanju, ki zagotavlja, da lahko države EU kupujejo pandemična cepiva in druge zdravstvene protiukrepe kot skupina v skladu s sklepom o resnih čezmejnih nevarnostih za zdravje ⁽⁸⁷⁾. Doslej je sporazum podpisalo 20 držav članic. Skupno javno naročanje naj bi v primeru čezmejnne nevarnosti za zdravje zagotovilo razpoložljivost zadostnih količin pandemičnih cepiv in zdravil po razumni ceni. Ta mehanizem bo koristil vsem državam članicam, ki se bodo odločile za sodelovanje v določenem postopku javnega naročanja.

Nova lekarniška aplikacija

Komisija je junija uvedla logotip, ki bo bolnikom omogočil, da prepoznajo pooblašene spletne lekarne, ki prodajajo pristna zdravila. Logotip bo prikazan na spletiščih zakonito delujočih spletnih lekarn v EU in povezavah do spletišč nacionalnih pristojnih organov, kjer bodo navedene vse zakonito delujoče spletne lekarne v posamezni državi.

Tobak

Parlament in Svet sta aprila sprejela revidirano direktivo o tobačnih izdelkih ⁽⁸⁸⁾, ki je začela veljati maja, večino njenih določb pa je treba prenesti do maja 2016. Ta novi predpis krepi pravila o načinu proizvodnje in predstavitve tobačnih izdelkov na notranjem trgu ter uvaja pravila za nekatere izdelke, povezane s tobakom. Določa na primer, da morajo biti na obeh straneh zavojčkov cigaret slikovna in besedilna opozorila, ter prepoveduje značilne arome. Taka pravila naj bi pomagala odvrčati mlade od eksperimentiranja in zasvojenosti s tobakom. Pričakuje se, da bo revidirana direktiva privedla do 2-odstotnega zmanjšanja porabe tobaka v petih letih. To pomeni približno 2,4 milijona manj kadičev v EU.

Zdravstveni sistemi

Komisija je aprila sprejela sporočilo o učinkovitih, dostopnih in prožnih zdravstvenih sistemih ⁽⁸⁹⁾, ki določa načrt, po katerem bi se zdravstveni sistemi EU prilagodili današnjim izzivom in pritiskom. V njem so izpostavljene številne pobude, ki bi jih EU lahko razvijala in nadgradila, da bi državam članicam pomagala izpolniti pričakovanja državljanov glede visoko kakovostnega zdravstvenega varstva. Osrednja pozornost bo namenjena metodam in orodjem, s pomočjo katerih bodo države članice lahko izboljšale učinkovitost, dostopnost in prožnost zdravstvenih sistemov, kar je v skladu s priporočili za reforme, ki so bila na države članice naslovljena v okviru evropskega semestra.

Evropa in Afrika podvajata raziskave za boj proti nalezljivim boleznim

EU in Afrika sta podvojili raziskovalna prizadevanja za razvoj novih in boljših zdravil za bolezni, povezane z revščino v podsaharski Afriki, kot so aids, tuberkuloza, malarija, trakulja in ebola.

Drugi program Partnerstvo evropskih držav in držav v razvoju na področju kliničnega preskušanja (EDCTP 2) izhaja iz uspeha prvega tovrstnega programa in bo v naslednjih 10 letih za boj proti nalezljivim boleznim v državah v razvoju razpolagal s proračunom v vrednosti 2 milijard EUR. V ta namen bo EU prispevala 683 milijonov EUR iz programa Obzorje 2020 za raziskave in inovacije, približno 1,5 milijarde EUR pa bodo prispevale države članice. EDCTP 2 napoveduje novo obdobje sodelovanja med Evropo in Afriko na področju medicinskih raziskav, v katerem bodo države obeh celin nastopale kot enakovredni partnerji.

Enotni logotip za spletne lekarne, ki se bo začel uporabljati 1. julija 2015.

Napredek, dosežen pri obravnavi raka, redkih bolezni, demence in varnosti bolnikov

Komisija je objavila več poročil o napredku pri obravnavi nekaterih resnih bolezni in pogojev, glede katerih se predvidevajo ukrepi v zadevnih priporočilih Sveta in sporočilih Komisije. Posebno mesto med temi poročili zavzemajo poročila o boju proti raku⁽⁹⁰⁾, redkim boleznim⁽⁹¹⁾ ter Alzheimerjevi bolezni in drugim oblikam demence⁽⁹²⁾. Komisija je junija objavila sveženj⁽⁹³⁾, v katerem je izpostavila, kako Komisija in države članice obravnavajo izziv varnosti bolnikov in kakšen napredek je bil v zvezi s tem dosežen od leta 2012. Ugotovitve iz svežnja kažejo, da so potrebna dodatna prizadevanja za uresničitev politik v praksi v zdravstvenih ustanovah, čeprav imajo vse države članice EU uveljavljene politike o varnosti bolnikov.

Varnost hrane in krme

Maja je bila sprejeta nova pravna podlaga, ki vzpostavlja posodobljen in poenostavljen finančni okvir za celotno prehransko verigo⁽⁹⁴⁾. Ta zakonodaja, ki za obdobje 2014–2020 predvideva proračun v višini približno 1,9 milijona EUR, zajema izvajanje veterinarskih in fitosanitarnih programov ter nujnih ukrepov.

Komisija je septembra sprejela predloga o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini⁽⁹⁵⁾ in medicirani krmii⁽⁹⁶⁾, njun namen pa je izboljšati zdravje živali, spodbuditi inovacije in obravnavati protimikrobno odpornost v EU. Cilj predloga o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini je predvsem povečati količino zdravil, ki so na voljo za zdravljenje in preprečevanje bolezni živali v EU. Predloga naj bi zagotovila ustrezno raven Unije na področju kakovosti in varnosti teh proizvodov ter hkrati utrla pot za boljše zdravljenje bolnih živali. Predlagana pravila bodo koristila živalim (tudi vodnim vrstam) in njihovim imetnikom, lastnikom hišnih živali, veterinarjem ter podjetjem v EU, vključno s farmacevtsko industrijo in industrijo krme.

Septembra so se začele tudi razprave v Parlamentu o stališču, ki ga je sprejel Svet v zvezi s predlogom, ki naj bi državam članicam omogočil, da na svojem ozemlju omejijo ali prepovejo gojenje gensko spremenjenih organizmov (GSO), odobrenih na ravni EU, zaradi razlogov, ki se ne nanašajo na nevarnost za zdravje ali okolje⁽⁹⁷⁾. Sozakonodajalca sta decembra sprejela ta predlog. Dogovor pomeni, da so pozivi, s katerimi države članice že dolgo zahtevajo pravico do končne odločitve o tem, ali se na njihovem ozemlju smejo gojiti GSO, doživeli odziv. Po potrditvi v Parlamentu in Svetu bo dogovor državam članicam omogočil, da bodo od pomladi 2015 lahko same odločale o gojenju GSO.

Uredba (EU) št. 1169/2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom⁽⁹⁸⁾ se je začela uporabljati decembra 2014, z izjemo zahtev v zvezi z označevanjem hranilne vrednosti živil, ki bodo začele veljati decembra 2016. Uredba vzpostavlja splošni okvir za zagotavljanje informacij o živilih, ki potrošnike postavlja na prvo mesto. Nadgrajuje in krepi obstoječe določbe o označevanju živil v EU, da bi potrošnikom omogočila ozaveščeno izbiro in varno uporabo živil ter hkrati zagotovila nemoteno delovanje notranjega trga.

Po škandalu v zvezi s konjskim mesom leta 2013 se je EU dogovorila o poostrojitvi pravil glede potnih listov za konje. Ta revidirana uredba, ki naj bi bila uradno sprejeta v začetku leta 2015, zagotavlja zanesljivejši in varnejši sistem za registracijo in identifikacijo konjev v EU.

Podnebni ukrepi in energija

Okvir podnebne in energetske politike do leta 2030

Na podlagi predlogov, ki jih je Komisija predložila januarja ⁽⁹⁹⁾, so se voditelji držav ali vlad EU oktobra dogovorili o krovnih ciljih in strukturi okvira EU za podnebje in energijo do leta 2030. Namen okvira za obdobje do leta 2030 je vzpostaviti konkurenčen in varen energetski sistem, da se poveča zanesljivost oskrbe z energijo v EU, zmanjša njena odvisnost od uvoza energije, ustvarijo nove možnosti za rast in delovna mesta ter zagotovi, da bo energetski sistem postal bolj trajnosten.

Osrednji del okvira je zavezujoč cilj, tj. do leta 2030 zmanjšati domače emisije toplogrednih plinov v EU za najmanj 40 % glede na raven iz leta 1990. Ta cilj bo zagotovil, da je EU na stroškovno učinkoviti poti k uresnitvi cilja glede zmanjšanja emisij za 80–95 % do leta 2050 glede na raven iz leta 1990 v okviru potrebnih zmanjšanj, ki jih mora doseči skupina razvitih držav.

Poleg tega je Evropski svet potrdil cilj glede povečanja deleža energije iz obnovljivih virov na najmanj 27 % porabe energije v EU do leta 2030 ter okvirni cilj glede povečanja energetske učinkovitosti na 27 %, ki bo pregledan leta 2020 ob upoštevanju 30-odstotne ciljne ravni.

Vsaj 20 % proračunskih sredstev EU namenjenih podnebnim ukrepom

EU se je strinjala, da bi bilo treba za obdobje 2014–2020 vsaj 20 % njenih proračunskih sredstev, tj. približno 180 milijard EUR, nameniti ukrepom, povezanim s podnebnimi spremembami. Ukrepi za zmanjšanje emisij in prilagajanje na učinke podnebnih sprememb bodo vključeni v vse glavne programe porabe EU, zlasti na področju kohezijske politike, energije, prometa, raziskav in inovacij ter skupne kmetijske politike. Razvojna politika EU bo prav tako prispevala k uresnitvi skupne zaveze glede dodelitve 20 % sredstev. Ocenjuje se, da bo v obdobju 2014–2015 zagotovljenih 1,7 milijarde EUR sredstev za pomoč državam v razvoju pri financiranju projektov v zvezi s podnebjem.

Posebno prizadevanje je namenjeno vključevanju podnebnih ukrepov v evropske strukturne in investicijske sklade. Zadevni skladi vključujejo Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad, Kohezijski sklad, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja ter Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo. Ti skladi predstavljajo približno 43 % proračuna Unije za obdobje 2014–2020.

1 milijarda EUR za začetek izvajanja 19 projektov na področju čiste energije

Julija je Komisija dodelila sredstva v višini 1 milijarde EUR za financiranje 19 projektov za boj proti podnebnim spremembam. Sredstva izvirajo iz prihodkov od prodaje emisijskih kuponov v sistemu EU za trgovanje z emisijami (EU ETS). Uporabila se bodo za predstavitev tehnologij, ki bodo prispevale k povečanju proizvodnje energije iz obnovljivih virov v celotni EU, ter tehnologij, s katerimi je mogoče odstraniti in skladiščiti emisije ogljika. Projekti, ki jim je bilo zagotovljeno sofinanciranje, zajemajo različne tehnologije, kot so tiste na področjih bioenergije, koncentrirane sončne energije, geotermalne energije, fotovoltaike, vetrne energije in energije oceanov, inteligentnih energetske omrežij ter zajemanja in skladiščenja ogljika.

LIFE – podprogram za podnebne ukrepe

Novi podprogram za podnebne ukrepe v okviru programa LIFE bo v obdobju 2014–2020 zagotovil 864 milijonov EUR za sofinanciranje projektov, namenjenih podnebnim ukrepom. Sofinanciranje bo javnim organom, neprofitnim organizacijam in zasebnim akterjem zagotovilo podporo pri razvoju nizkoogljičnih in prilagoditvenih tehnologij majhnega obsega ter novih metod in pristopov.

Program se osredotoča na tri prednostne naloge:

- ▶ blažitev – zmanjševanje emisij toplogrednih plinov;
- ▶ prilagajanje – povečanje odpornosti proti podnebnim spremembam s posebnim poudarkom na prilagajanju v mestih v prvem programskem obdobju;
- ▶ upravljanje in informacije – povečanje ozaveščenosti, komunikacije, sodelovanja in razširjanja informacij o vprašanih blažitve in prilagajanja.

Sredstva bodo na voljo za pilotne in predstavitvene projekte, projekte najboljše prakse ter projekte za povečanje zmogljivosti. Uvedena bo nova oblika projekta, tj. integrirani projekt, za podporo vključevanju podnebnih ukrepov v različne sektorje na regionalni ravni.

V sodelovanju z Evropsko investicijsko banko sta bila razvita še dva nova finančna instrumenta, in sicer finančni mehanizem za naravni kapital za pomoč pri financiranju projektov, ki spodbujajo ohranjanje naravnega kapitala in biotske raznovrstnosti ter prilagajanje podnebnju, in instrument zasebnega financiranja za energetske učinkovitost za pomoč finančnim posrednikom pri zagotavljanju posojil zasebnim vlagateljem in majhnim občinam ali drugim javnim subjektom za naložbe v energetske učinkovitost.

Ukrepi za odpravo presežka emisijskih kuponov v sistemu EU za trgovanje z emisijami

Presežek emisijskih kuponov v sistemu EU ETS se od leta 2009 povečuje v primerjavi z ravnimi emisij, kar je bistveno oslabilo signal cene ogljika. To neravnovesje je treba odpraviti, da se zagotovi, da bo lahko sistem EU ETS imel osrednjo vlogo pri stroškovno učinkovitem doseganju zahtevnejših ciljev za zmanjšanje emisij v prihodnjih fazah.

Komisija je ukrepala na dveh področjih, kot je opisano v nadaljevanju.

- ▶ Prenos količin za dražbo v fazi 3: Komisija je kot kratkoročni ukrep preložila dražbo 900 milijonov kuponov z obdobja 2013–2015 na obdobje 2019–2020. Ta prenos lahko kratkoročno uravnoteži ponudbo in povpraševanje ter omeji nadaljnjo slabitev signala cene, ne da bi pomembno vplival na konkurenčnost.
- ▶ Predlog o rezervi za stabilnost trga: trajna rešitev za neravnotežje med ponudbo in povpraševanjem zahteva strukturno reformo sistema EU ETS. Komisija je predlagala, da se na začetku naslednjega obdobja trgovanja leta 2021 oblikuje rezerva za stabilnost trga⁽¹⁰⁰⁾. Ta rezerva bi odpravila sedanjí presežek emisijskih kuponov in izboljšala odpornost sistema na velike pretrese v prihodnosti, saj bi prilagodila ponudbo kuponov za dražbo. Da bo zakonodajni predlog, ki je bil predložen januarja 2014, postal zakonodajni akt, ga morata odobriti Parlament in Svet.

Določitev ciljnih vrednosti emisij CO₂ za obdobje do leta 2020 za avtomobile in lahka gospodarska vozila

Osebni avtomobili in dostavna vozila (lahka gospodarska vozila) proizvedejo približno tri četrtine emisij ogljikovega dioksida (CO₂) cestnega prometa. EU je na podlagi strategije iz leta 2007⁽¹⁰¹⁾ sprejela zavezujoče ciljne vrednosti za emisije CO₂, in sicer 95 g/km za osebne avtomobile⁽¹⁰²⁾, kar velja za 95 % novega voznega parka leta 2020, in 147 g/km za dostavna vozila⁽¹⁰³⁾.

Strategija za zmanjšanje emisij CO₂ tovornjakov in avtobusov

Tovornjaki in avtobusi proizvedejo približno četrtino emisij CO₂ cestnega prometa v EU in približno 5 % skupne količine emisij toplogrednih plinov v EU. Komisija je zato določila strategijo za zmanjšanje porabe goriva in emisij CO₂ takih težkih tovornih vozil v prihodnjih letih⁽¹⁰⁴⁾. Brez ukrepanja bi emisije težkih tovornih vozil v obdobju 2030–2050 predvidoma ostale blizu sedanjih ravni.

Strategija je usmerjena v kratkoročne ukrepe za potrjevanje, poročanje in spremljanje emisij težkih tovornih vozil, kar je pomemben prvi korak k zmanjšanju teh emisij. Komisija je za merjenje emisij CO₂ novih vozil razvila tudi računalniško simulacijsko orodje VECTO.

Pobuda Mayors Adapt

Kot velika središča prebivalstva in infrastrukture so mesta še posebej občutljiva na ekstremne vremenske pojave in učinke podnebnih sprememb, zato imajo ključno vlogo pri izvajanju ukrepov za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje.

Komisija je začela pobudo Konvencije županov za prilagajanje podnebnim spremembam Mayors Adapt ⁽¹⁰⁵⁾, da bi spodbudila mesta k ukrepanju za prilagajanje podnebnim spremembam. Mesta, ki podpišejo to pobudo, se obvežejo, da bodo prispevala k splošnemu cilju prilagoditvene strategije EU in si prizadevala za Evropo, ki bo bolj odporna na podnebne spremembe. To pomeni, da se bodo razvijale lokalne strategije prilagajanja in/ali vključevanja prilagajanja podnebnim spremembam v ustrezne obstoječe načrte.

Sodelujoči lokalni organi imajo koristi od podpore lokalnim dejavnostim za boj proti podnebnim spremembam, platforme za sodelovanje ter večje ozaveščenosti javnosti o prilagajanju in potrebnih ukrepih. Pobudi se je pridružilo že več kot 100 evropskih mest.

Nova uredba o F-plinih

Evropska unija je za nadzor emisij fluoriranih toplogrednih plinov (F-plinov), vključno s fluoriranimi ogljikovodiki, sprejela novo uredbo o F-plinih ⁽¹⁰⁶⁾, ki je začela veljati januarja 2015.

Uredba uvaja ukrep za postopno zmanjšanje količin fluoriranih ogljikovodikov, ki se lahko prodajajo v EU, in prepoveduje uporabo F-plinov v nekaterih vrstah nove opreme, kot so hladilniki in klimatske naprave. Izboljšuje tudi preprečevanje uhajanj iz opreme, ki vsebuje F-pline.

Z novo uredbo se bodo emisije F-plinov v EU do leta 2030 zmanjšale za dve tretjini v primerjavi s sedanjimi ravnmi. Poleg tega naj bi k ukrepanju spodbudila tudi druge. Številne države že razvijajo podobne pristope, potekajo pa tudi razprave o svetovnem sporazumu o zmanjšanju porabe in proizvodnje fluoriranih ogljikovodikov.

Okoljsko primerna zasnova in označevanje z energijskimi nalepkami

Komisija je leta 2014 sprejela ukrepe v zvezi z okoljsko primerno zasnovano in označevanjem z energijskimi nalepkami za energetske in distribucijske transformatorje, preizračevalne enote ter gospodinjske naprave za kuhanje, kot so pečice, kuhalne plošče in kuhinjske nape. V kombinaciji s prejšnjimi ukrepi (skupaj jih je približno 40) bodo po ocenah do leta 2020 zagotovili prihranke energije v višini 166 milijonov ton ekvivalenta nafte, kar je približno enako letni porabi primarne energije v Italiji. Za potrošnike to pomeni, da bo lahko vsako gospodinjstvo pri svojih računih za energijo prihranilo 465 EUR na leto.

Jedrska varnost

EU spodbuja najvišje varnostne standarde za vse vrste civilnih jedrskih dejavnosti, vključno s proizvodnjo električne energije, skladiščenjem odpadkov, raziskavami in medicinsko uporabo.

Da bi EU ohranila varnost jedrskih obratov in okrepila svetovno vodilno vlogo Evrope na področju jedrske varnosti, je julija 2014 spremenila direktivo o jedrski varnosti iz leta 2009 ⁽¹⁰⁷⁾. Revizija te direktive temelji na izkušnjah, pridobljenih v jedrski nesreči v Fukušimi marca 2011, in jedrskih testih izjemnih situacij ter najnovejših mednarodnih standardih. Krepi neodvisnost in pooblastila nacionalnih regulativnih organov.

Zakonodaja Euratom prvič določa jasen cilj na področju jedrske varnosti za nadaljnje zmanjšanje tveganj za varnost. Uvedla bo sistem evropskih medsebojnih pregledov, ki se bodo opravili vsakih šest let. Revidirana direktiva poleg tega povečuje preglednost, zlasti z boljšim obveščanjem javnosti o varnosti jedrskih obratov.

Okolje

LIFE – podprogram za okolje

Projekti za ohranjanje okolja in narave po vsej EU bodo prejeli več sredstev kot kdaj koli prej. Novi večletni delovni program LIFE za obdobje 2014–2017 bo zagotovil 1,3 milijarde EUR v okviru podprograma za okolje. Leta 2014 je sredstva prejelo 225 novih projektov LIFE, skupni proračun pa je znašal 589 milijonov EUR, od česar je program LIFE zagotovil 283 milijonov EUR. Ti projekti, ki vključujejo zasebne družbe, nevladne organizacije in javne organe, bodo prispevali k izvajanju politik na ključnih področjih, kot so ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti, odpadki ter kakovost zraka in vode ⁽¹⁰⁸⁾.

Leta 2014 je bil objavljen razpis za zbiranje predlogov s proračunom v višini 239 milijonov EUR za podprogram za okolje. Med drugim se bo financirala nova kategorija projektov LIFE, tj. integrirani projekti, s katerimi se bodo izvajali ključni načrti ali strategije, ki jih zahteva okoljska zakonodaja EU v velikem ozemeljskem obsegu.

Priporočilo o plinu iz skrilavca

Možnosti, ki jih ponuja plin iz skrilavca, vzbujajo upanje v nekaterih delih Evrope, vendar hkrati povzročajo zaskrbljenost. Komisija je z uvedbo minimalnih načel ⁽¹⁰⁹⁾ januarja odgovorila na pozive k ukrepanju in države članice pozvala, naj spoštujejo ta načela pri obravnavi okoljskih in zdravstvenih vprašanj, povezanih z obsežnim hidravličnim lomljenjem, tj. tehniko, ki se uporablja pri pridobivanju plina iz skrilavca, hkrati pa izvajalcem in investitorjem zagotovijo potrebno poslovno varnost.

Države članice so pozvane, da ta načela uveljavijo v šestih mesecih in od decembra 2014 vsako leto obveščajo Komisijo o ukrepih, ki so jih sprejele za njihovo uveljavljanje. Komisija bo spremljala uporabo priporočila v javno dostopni preglednici dosežkov ⁽¹¹⁰⁾, v kateri bo primerjala razmere v različnih državah članicah in ki bo služila kot osnova za širši pregled učinkovitosti pristopa, določenega v priporočilu iz leta 2015.

København (Danska), zelena prestolnica Evrope v letu 2014. Mesto je ta naziv dobilo zaradi zavzetosti za trajnostno urbano življenje in prizadevanj, da do leta 2025 postane zeleno, pametno in ogljično nevtravno mesto. Na posnetku mladi med kopanjem na Islands Brygge, pristaniškem delu Københavna.

Nagrade Natura 2000

Nagrade Natura 2000 ⁽¹¹¹⁾, ki so bile prvič podeljene maja, so priznanje za odličnost pri upravljanju območij ter kažejo na pomembnost omrežja za lokalne skupnosti in gospodarstva. Nagrado za ohranitvene ukrepe je prejel projekt ohranitve kraljevega orla v hribovju Sakar v Bolgariji. Z delom projektne skupine in sodelovanjem med okoljevarstveniki in zasebnimi podjetji je bil dosežen cilj ohranitve lokalne populacije te globalno ogrožene vrste, ki je bila na robu izumrtja. Skupina je v sodelovanju z energetskimi podjetji izolirala nevarne električne vode in nadzemne kable speljala pod zemljo ter s tem učinkovito preprečila, da bi živali poginile ob stiku z električnim tokom, kar resno ogroža to vrsto ptic roparic.

Projekt ohranitve kraljevega orla v Sakarju (Bolgarija).

Junij 2014: zeleni teden

V letu 2014 je bil zeleni teden posvečen krožnemu gospodarstvu, učinkoviti rabi virov in odpadkom. Skupnosti, NVO, javni organi in podjetja so se zbrali na tridnevnem srečanju, da bi razpravljali in izmenjali izkušnje in dobre prakse, potrebne za prehod z linearnega na krožno gospodarstvo.

Kampanja Prebujena generacija

Cilj kampanje je potrošnike ozaveščati o tem, kakšen vpliv imajo njihovi vzorci porabe na naravne vire in kakšne bi bile koristi, če bi spremenili svoje navade. V središču kampanje je v celoti interaktivno spletišče ⁽¹¹²⁾, ki je na voljo v vseh 24 uradnih jezikih EU in na katerem animirani liki prikazujejo okoljski vpliv vsakodnevnih potrošniških odločitev.

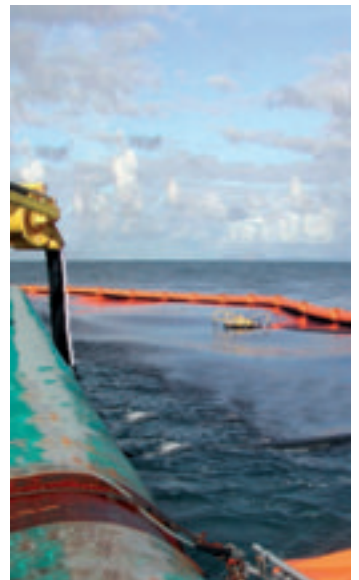
Od začetka kampanje oktobra 2011 je njeno spletišče zabeležilo več kot 750 000 obiskov, videe si je ogledalo več kot 4,5 milijona ljudi, stran kampanje na Facebooku ⁽¹¹³⁾ pa je privabila skoraj 100 000 sledilcev.

Oktobra je film *The awakeners* (Budilci) s sporočili o odpadkih kot viru na tekmovanju „Cannes Corporate Media and TV Awards“ osvojil nagrado zlati delfin v kategoriji okoljskih vprašanj.

Odgovor Evropske agencije za pomorsko varnost na onesnaženje z nafto

Evropski agenciji za pomorsko varnost je bilo za sedemletno obdobje (2014–2020) dodeljenih 160,5 milijona EUR sredstev za nadaljevanje boja proti onesnaževanju morja ⁽¹¹⁴⁾. Ta sredstva so namenjena vzdrževanju vseevropskega omrežja specializiranih plovil za boj proti onesnaževanju, ki bodo okrepila sposobnost plovil, ki jih upravljajo države članice, za ukrepanje proti onesnaževanju z nafto. Ta sistem „rezerv EU za nesreče“, ki ga agencija da na voljo državam članicam, ki jih prizadene veliko razlitje nafte, vključuje opremo za odstranjevanje onesnaževal iz morja (npr. naprave za čiščenje morske gladine).

Vzporedno s tem bodo sredstva EU še naprej zagotavljala podporo sistemu za satelitske posnetke, ki je bil razvit za odkrivanje onesnaževanja morja z ladjem v skoraj realnem času (CleanSeaNet ⁽¹¹⁵⁾) ter podpira prizadevanja držav članic za preprečevanje nezakonitih izpustov in nenamernih razlitij nafte ⁽¹¹⁶⁾.

Francoska ladja *Ailette* med odstranjevanjem naftnega madeža v Atlantiku.

Promet

Mobilnost v mestih

Več kot 70 % prebivalstva EU živi in dela v mestih, zato je dobra dostopnost različnih lokacij v mestih bistvenega pomena. Vse večje potrebe po mobilnosti in prevozu v mestih so mesta izpostavile resnim težavam z zastoji, slabo kakovostjo zraka in prometnimi nesrečami. Komisija je decembra 2013 predstavila sveženj za mobilnost v mestih ⁽¹¹⁷⁾, v katerem je pozvala k odločnejšemu in bolj usklajenemu ukrepanju na področju mobilnosti v mestih na ravni EU in v državah članicah. Za okrepitev stalne izmenjave med državami članicami in Komisijo je bila ustanovljena skupina strokovnjakov za mobilnost v mestih. Obravnavala bo vprašanja, kot so načrtovanje mobilnosti v mestih, varnost v cestnem prometu, predpisi o dostopu v mestih, logistika in uvajanje inteligentnih prometnih sistemov.

Evropski teden mobilnosti

Evropski teden mobilnosti je vsakoletna kampanja o trajnostni mobilnosti v mestih, organizirana ob podpori Komisije. Namen kampanje, ki vsako leto poteka od 16. do 22. septembra, je spodbuditi lokalne organe, da uvedejo in spodbudijo trajnostne prometne ukrepe ter povabijo državljane, da preskusijo alternative osebnim avtomobilom. Geslo tedna mobilnosti v letu 2014, ki je bil osredotočen na izboljšanje kakovosti življenja, se je glasilo „Naše ulice, naše odločitve“ ⁽¹¹⁸⁾.

Cestni promet

Zakonodaja o čezmejnih prekrških

Direktiva o čezmejni izmenjavi informacij o prometnih prekrških, povezanih z varnostjo v cestnem prometu ⁽¹¹⁹⁾, določa postopek za izmenjavo informacij med državami članicami v zvezi z osmimi cestnoprometnimi prekrški: prekoračitev dovoljene hitrosti, neuporaba varnostnega pasu, vožnja skozi rdečo luč, vožnja pod vplivom alkohola, vožnja pod vplivom mamil, vožnja brez zaščitne čelade, uporaba prepovedanega varnostnega pasu in nezakonita uporaba prenosnega telefona med vožnjo. Države članice lahko tako dostopajo do podatkov drugih držav članic o registraciji vozil, da bi določile osebo, odgovorno za prekršek. Sodišče je ugotovilo, da je direktiva ukrep za izboljšanje varnosti v prometu in da bi jo bilo treba zato sprejeti na tej podlagi.

Ob upoštevanju te sodbe je Komisija julija predlagala spremenjen zakonodajni akt ⁽¹²⁰⁾, da bi državam članicam omogočila izmenjavo informacij o voznikih, ki storijo prometne prekrške v tujini, vključno s štirimi največjimi „krivci“, ki povzročijo 75 % vseh prometnih nesreč s smrtnim izidom, to so prekoračitev dovoljene hitrosti, vožnja skozi rdečo luč, neuporaba varnostnega pasu in vožnja pod vplivom alkohola.

Sveženj o tehničnih pregledih

Parlament in Svet sta aprila sprejela sveženj o tehničnih pregledih. Sestavljen je iz direktiv o rednih tehničnih pregledih ⁽¹²¹⁾, cestnem pregledu tehnične brezhibnosti gospodarskih vozil ⁽¹²²⁾ in dokumentih za registracijo vozil ⁽¹²³⁾. Bistveni elementi novih direktiv vključujejo izboljšanje kakovosti pregledov vozil z določitvijo skupnih minimalnih standardov za opremo, usposabljanje inšpektorjev in ocenjevanje pomanjkljivosti ter obvezne preglede elektronskih varnostnih sestavnih delov (kot so sistemi proti blokiranju koles, elektronski nadzor stabilnosti in zračne blazine). Z registriranim beleženjem kilometrine naj bi se omejilo goljufivo prirejanje kilometrskega števec, sveženj pa uvaja tudi obvezne preglede težkih motornih koles, razen če država članica enakovredno izboljšanje varnosti v cestnem prometu doseže z drugimi sredstvi. Poleg tega uvaja preglede ustrezne pritrjenosti tovora, ki so pomemben nov element za cestne preglede tovornih vozil, težjih od 3,5 tone. Z usmerjenim izborom vozil na podlagi ocene tveganja se bo zmanjšalo upravno breme cestnih prevoznikov in inšpekcijskih organov za cestne preglede.

eCall

Komisija je junija 2013 sprejela predlog uredbe o obvezni opremljenosti vseh novih modelov avtomobilov in lahkih gospodarskih vozil z avtomobilskim sistemom eCall ⁽¹²⁴⁾. Ta predlog je del sklopa pravnih aktov, ki naj bi zagotovili uvedbo storitve samodejnega klica v sili po vsej EU. Namen sistema eCall je zagotoviti hiter odziv služb za ukrepanje pri hudih prometnih nesrečah. To bo bistveno prispevalo k zmanjšanju števila smrtnih žrtev in resnosti poškodb, ki jih utrpijo žrtve prometnih nesreč. Sistem bi samodejno sprožil klic na številko 112, ki je enotna evropska številka za klic v sili. Ocenjuje se, da bi lahko sistem eCall skrajšal odzivni čas v nujnih primerih za 40 % v mestih in 50 % na podeželju ter zmanjšal število smrtnih žrtev za najmanj 4 %, število resnih poškodb pa za 6 %. Zakonodajni postopek za centre za nujno ukrepanje v nesrečah je bil zaključen aprila 2014 ⁽¹²⁵⁾.

Svet je maja sprejel sklep ⁽¹²⁶⁾ o uvedbi obveznega sistema eCall. Parlament in Svet sta 1. decembra dosegla dogovor o vseh odprtih vprašanjih predloga o homologaciji v zvezi z avtomobilskim sistemom eCall. Tako bodo morali biti od 31. marca 2018 vsi novi modeli avtomobilov opremljeni s tehnologijo eCall.

Hrup vozil

Parlament in Svet sta odobrila predlog Komisije o hrupu vozil ⁽¹²⁷⁾. Cilj predloga je zmanjšati obremenitev zaradi hrupa vozil za 25 %. Komisija hkrati predlaga, da se električna in električna hibridna vozila opremijo z napravami, ki oddajajo zvočni signal minimalne jakosti, da bi bilo ta vozila mogoče lažje opaziti in tako preprečiti nesreče.

Logotip nove aplikacije za pametne telefone „Gremo v tujino“.

Aplikacija „Gremo v tujino“

Komisija je predstavila novo aplikacijo za pametne telefone „Gremo v tujino“, ki vsebuje pomembne informacije o varnosti v cestnem prometu za vse države EU v 22 jezikih. Aplikacija zajema informacije o temah, ki so najpogostejši vzroki nesreč, vključno z omejitvami hitrosti, dovoljenimi količinami alkohola v krvi, semaforji in uporabo mobilnih telefonov. Uporabnike obvešča tudi o obvezni uporabi varnostnih pasov v avtomobilih in zaščitnih čelad pri vožnji s kolesom ali motornim kolesom.

Pomorstvo

Evropski forum za trajnostni pomorski promet

Evropski forum za trajnostni pomorski promet (ESSF) je bil ustanovljen za pospešitev prizadevanj z uporabo zbirke orodij za trajnostni promet po vodnih poteh ⁽¹²⁸⁾ za stroškovno učinkovito in dosledno izvajanje določb direktive o vsebnosti žvepla v gorivih za plovila ⁽¹²⁹⁾. Pomagal bo tudi pri premagovanju izzivov na področju okoljske trajnosti, s katerimi se srečuje sektor pomorskega prometa v EU. Forum ESSF zagotavlja platformo za strukturni dialog, izmenjavo tehničnega znanja, sodelovanje in usklajevanje med Komisijo, državami članicami EU, državami Evropskega združenja za prosto trgovino in zadevnimi zainteresiranimi stranmi iz pomorske industrije.

Sprejetje direktive o pomorski opremi

Parlament je sprejel predlog Komisije za novo direktivo o pomorski opremi ⁽¹³⁰⁾. Boljša pravila o pomorski opremi v EU bodo povečala varnost plovbe za ladje in njihove posadke, zmanjšala birokracijo za države članice, znižala stroške za podjetja in povečala konkurenčnost industrije EU.

Letalstvo

Varnost v letalstvu: omilitev omejitev glede tekočin na letališčih EU

Januarja so bili sprejeti ukrepi za zmanjšanje sedanje omejitve glede tekočin na letališčih EU ⁽¹³¹⁾. Kar zadeva potnike, se sprememba nanaša na brezcarinske tekočine, kupljene na letališčih zunaj EU ali na letalih letalskih prevoznikov iz držav zunaj EU. Če so te brezcarinske tekočine zapakirane v varnostno vrečko, izdano ob nakupu, jih lahko potniki prenesejo na povezovalni let na letališču v EU. Do zdaj so bile take brezcarinske tekočine praviloma zasežene.

Varnost v zračnem prometu: dogodki v civilnem letalstvu

Nova pravila o dogodkih v zračnem prometu bodo prispevala k preprečevanju letalskih nesreč. Uredba o poročanju, analizi in spremljanju dogodkov v civilnem letalstvu ⁽¹³²⁾ bo zagotovila zbiranje relevantnih informacij o incidentih v zvezi z varnostjo v letalstvu, kar bo omogočilo temeljito analizo in sprejetje potrebnih ukrepov za preprečevanje nadaljnjih podobnih incidentov. Pravila določajo tudi okrepljeno izmenjavo informacij tako med državami članicami in kot z Evropsko agencijo za varnost v letalstvu.

Železnice

Skupno podjetje Shift2Rail ⁽¹³³⁾ je javno-zasebno partnerstvo v okviru programa Obzorje 2020. Njegov namen je povečati zanesljivost železniških storitev za 50 %, podvojiti železniške zmogljivosti in s tem zmanjšati zastoje in emisije CO₂ ter ohraniti vodilni položaj Evrope na svetovnem železniškem trgu. V naslednjih 7 letih je za ta projekt na voljo 920 milijonov EUR. Projekt Shift2Rail je Parlament odobril aprila, Svet pa sprejel junija.

Violeta Bulc, komisarka za promet od 1. novembra (v sredini), se v prisotnosti Guillaumea Pepyja, predsednika družbe SNCF (francoske državne železnice) (drugi z leve), rokuje z uslužbencem SNCF med obiskom pariške postaje Gare du Nord, ki je po številu potnikov najbolj prometna železniška postaja v Evropi. Pariz (Francija), 9. decembra.

Kultura, mladi in mediji

Program Ustvarjalna Evropa

Programu Ustvarjalna Evropa je bilo dodeljenih 1,46 milijarde EUR sredstev ⁽¹³⁴⁾ za naslednjih 7 let, kar je 9 % več od prejšnjega proračuna. Namen programa je spodbujati kulturne in ustvarjalne sektorje, ki so pomemben vir rasti in zaposlovanja, zlasti za mlade, s sredstvi programa pa se bo zagotovilo financiranje za najmanj 250 000 umetnikov in kulturnih delavcev, 2 000 kinematografov, 800 filmov in 4 500 prevodov knjig ⁽¹³⁵⁾. Program predvideva tudi nov finančni instrument v obliki jamstvenega instrumenta za kulturne in ustvarjalne sektorje, da se jim olajša dostop do bančnih posojil.

Evropske prestolnice kulture

V letu 2014 sta bili evropski prestolnici kulture Riga (Latvija) in Umeå (Švedska). Vzporedno je bil med letom sprejet predlog sklepa Parlamenta in Sveta o evropskih prestolnicah kulture za obdobje 2020–2033, ki ga je Komisija predstavila leta 2012 ⁽¹³⁶⁾. Poleg tega je Svet maja mesto Leeuwarden na Nizozemskem imenoval za Evropsko prestolnico kulture za leto 2018, in sicer na podlagi priporočila Komisije ⁽¹³⁷⁾.

Riga (Latvija), ena od dveh evropskih prestolnic kulture v letu 2014.

Znak evropske dediščine

Novi znak evropske dediščine ⁽¹³⁸⁾, ki je pobuda EU iz leta 2011, ki temelji na medvladni pobudi iz leta 2006 in katere namen je ozaveščati o znamenitostih, ki so imele v zgodovini, kulturi in razvoju EU pomembno vlogo, je bil leta 2014 dodeljen štirim od 38 predlaganih znamenitosti, ki so jih predhodno izbrale države članice, ki sodelujejo pri tej pobudi. Te znamenitosti so: arheološki park Carnuntum ⁽¹³⁹⁾, ki je obnovljena rimska mestna četrt v Bad Deutsch-Altenburgu v Avstriji, srednjeveška palača Great Guild Hall ⁽¹⁴⁰⁾ v Talinu v Estoniji, stoletna palača miru Peace Palace ⁽¹⁴¹⁾ v Haagu na Nizozemskem in taborišče Westerbork ⁽¹⁴²⁾, prehodno nacistično taborišče iz druge svetovne vojne v Hooghalenu, prav tako na Nizozemskem.

Tibor Navracscics, komisar za izobraževanje, kulturo, mlade in šport od 1. novembra, ob podelitvi evropske nagrade za književnost 2014 bolgarskemu pisatelju Milenu Ruskovu na svečanosti 18. novembra v dvorani Concert Noble v Bruslju (Belgija).

Filmske nagrade

Filmske nagrade za filme, financirane prek podprograma MEDIA v okviru programa Ustvarjalna Evropa, so vključevale oskarja za najboljši tujejezični film, ki ga je dobil italijanski film *La grande bellezza* (Neskončna lepota) v režiji Paola Sorrentina. Program Ustvarjalna Evropa je financiral štiri od petih filmov, nominiranih za oskarja za najboljši tujejezični film. Skoraj 30 filmov, financiranih v okviru programa MEDIA, vključno s štirimi, ki so se potegovali za nagrado, je bilo uvrščenih na uradni program mednarodnega filmskega festivala v Berlinu leta 2014. Izmed 21 filmov, ki so bili financirani v okviru programa Ustvarjalna Evropa in prikazani na festivalu v Cannesu, so trije osvojili nagrade, nagrada EU Prix MEDIA pa je bila maja podeljena bosanskemu filmskemu režiserju Danisu Tanoviću ⁽¹⁴³⁾.

OPOMBE

- (1) Poročilo Komisije – Poročilo o izvajanju Listine EU o temeljnih pravicah za leto 2013 (COM(2014) 224).
- (2) Sporočilo Komisije – Novi okvir EU za krepitev načela pravne države (COM(2014) 158).
- (3) Sporočilo Komisije – Agenda EU za otrokove pravice (COM(2011) 60).
- (4) Sklepi Sveta za pravosodje in notranje zadeve, 4. in 5. december 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/146049.pdf).
- (5) „Evaluation of the impact of the free movement of EU citizens at local level – Final report“ (Ocena učinkov prostega gibanja državljanov EU na lokalni ravni – končno poročilo), http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/dg_just_eva_free_mov_final_report_27.01.14.pdf.
- (6) Sporočilo Komisije – Prosto gibanje državljanov EU in njihovih družinskih članov: pet konkretnih ukrepov (COM(2013) 837).
- (7) Sporočilo Komisije – Pomagati nacionalnim organom v boju proti zlorabam pravice do prostega gibanja: Priročnik o reševanju problematike domnevnih navideznih sklenitev zakonske zveze med državljani EU in državljani tretjih držav v okviru prava EU o prostem gibanju državljanov EU (COM(2014) 604).

- (⁸) <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11366&langId=sl>
- (⁹) http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2014/index.cfm
- (¹⁰) Priporočilo Komisije o krepitvi načela enakega plačila za ženske in moške s preglednostjo (C(2014) 1405).
- (¹¹) *Commission document – Report on progress on equality between women and men in 2013* (Dokument Komisije – Poročilo o napredku pri doseganju enakosti žensk in moških za leto 2013) (SWD(2014) 142).
- (¹²) Direktiva Sveta 2000/43/ES o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost, (UL L 180, 19.7.2009).
- (¹³) Direktiva 2000/78/ES o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL L 303, 2.12.2000).
- (¹⁴) Poročilo Komisije – Skupno poročilo o uporabi Direktive Sveta 2000/43/ES o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost (direktiva o rasni enakosti) in Direktive Sveta 2000/78/ES o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (direktiva o enakosti pri zaposlovanju) (COM(2014) 2).
- (¹⁵) Okvirni sklep Sveta 2008/913/PNZ o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi (UL L 328, 6.12.2008).
- (¹⁶) Poročilo Komisije o izvajanju Okvirnega sklepa Sveta 2008/913/PNZ o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi (COM(2014) 27).
- (¹⁷) Sporočilo Komisije – Poročilo o izvajanju okvira EU za nacionalne strategije vključevanja Romov (COM(2014) 209).
- (¹⁸) *Commission document – Report on the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) by the European Union* (Dokument Komisije – Poročilo o izvajanju Konvencije ZN o pravicah invalidov v Evropski uniji) (SWD(2014) 182).
- (¹⁹) <http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>
- (²⁰) Direktiva 2014/24/EU o javnem naročanju (UL L 94, 28.3.2014).
- Direktiva 2014/25/EU o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetske in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev (UL L 94, 28.3.2014).
- (²¹) http://ec.europa.eu/regional_policy/information/legislation/index_sl.cfm
- (²²) http://ec.europa.eu/justice/newsroom/data-protection/news/120125_en.htm
- (²³) Sodba Sodišča z dne 13. maja 2014 v zadevi C-131/12, Google Spain in Google (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-131/12>).
- (²⁴) Direktiva 95/46/ES o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 281, 23.11.1995).
- (²⁵) Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (Splošna uredba o varstvu podatkov) (COM(2012) 11).
- (²⁶) Sporočilo Komisije – Priprava evropskih volitev leta 2014: nadaljnja krepitev demokratične in učinkovite izvedbe evropskih volitev (COM(2013) 126).
- (²⁷) Priporočilo Komisije o krepitvi demokratične in učinkovite izvedbe volitev v Evropski parlament (C(2013) 1303).
- (²⁸) Poročilo Komisije – Za bolj demokratične volitve v Evropski parlament: Poročilo o izvajanju priporočil Komisije z dne 12. marca 2013 o krepitvi demokratične in učinkovite izvedbe volitev v Evropski parlament (COM(2014) 196).
- (²⁹) <http://www.right2water.eu>
- (³⁰) Sporočilo Komisije o evropski državljanski pobudi „Voda in komunalna ureditev sta človekova pravica! Voda je javna dobrina in ne blago!“ (COM(2014) 177).
- (³¹) http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/followup_actions/citizens_initiative_sl.htm
- (³²) http://ec.europa.eu/environment/consultations/water_drink_en.htm
- (³³) Direktiva 98/83/ES o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi (UL L 330, 5.12.1998).
- (³⁴) <http://www.oneofus.eu/sl>
- (³⁵) http://ec.europa.eu/archives/bepa/european-group-ethics/docs/publications/egp_opinion_28_ethics_security_surveillance_technologies.pdf
- (³⁶) Sklep 2014/857/EU o uradnem obvestilu Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske, da želi sodelovati pri izvajanju nekaterih določb schengenskega pravnega reda iz aktov Unije s področja policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah (UL L 345, 1.12.2014).
- Sklep 2014/858/EU o uradnem obvestilu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska, da želi sodelovati pri aktih Unije na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, sprejetih pred začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe, ki niso del schengenskega pravnega reda (UL L 345, 1.12.2014).
- (³⁷) Sporočilo Komisije – Agenda EU na področju pravosodja za leto 2020: krepitev zaupanja, mobilnosti in rasti v Uniji (COM(2014) 144).
- (³⁸) Direktiva 2012/13/EU o pravici do obveščenosti v kazenskem postopku (UL L 142, 1.6.2012).
- (³⁹) Poročilo Komisije o izvajanju okvirnih sklepov 2008/909/PNZ, 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ s strani držav članic, in sicer o vzajemnem priznavanju sodnih odločb, s katerimi so izrečene zaporne kazni ali ukrepi, ki vključujejo odvzem prostosti, o pogojnih odločbah in alternativnih sankcijah ter o nadzornih ukrepih kot alternativni začasemu priporu (COM(2014) 57).
- (⁴⁰) Okvirni sklep Sveta 2008/909/PNZ o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb v kazenskih zadevah, s katerimi so izrečene zaporne kazni ali ukrepi, ki vključujejo odvzem prostosti, za namen njihovega izvrševanja v Evropski uniji (UL L 327, 5.12.2008).
- Okvirni sklep Sveta 2008/947/PNZ o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb in pogojnih odločb zaradi zagotavljanja nadzorstva nad spremljevalnimi ukrepi in alternativnimi sankcijami (UL L 337, 16.12.2008).
- Okvirni sklep Sveta 2009/829/PNZ o uporabi načela vzajemnega priznavanja odločb o nadzornih ukrepih med državami članicami Evropske unije kot alternativni začasemu priporu (UL L 294, 11.11.2009).
- (⁴¹) Direktiva 2012/29/EU o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj (UL L 315, 14.11.2012).
- (⁴²) http://ec.europa.eu/justice/criminal/files/victims/guidance_victims_rights_directive_en.pdf
- (⁴³) Direktiva 2014/62/EU o kazenskopравни zaščiti eura in drugih valut pred ponarejanjem (UL L 151, 21.5.2014).
- (⁴⁴) Predlog uredbe o ustanovitvi Evropskega javnega tožilstva (COM(2013) 534).
- (⁴⁵) Predlog uredbe o novih psihoaktivnih snoveh (COM(2013) 619).

- (46) Predlog direktive o spremembi Okvirnega sklepa 2004/757/PNZ z dne 25. oktobra 2004 o opredelitvi minimalnih določb glede elementov kaznivih dejanj in kazni na področju nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami, kar zadeva opredelitev pojma droga (COM(2013) 618).
- (47) Izvedbeni sklep 2014/688/EU o uvedbi nadzornih ukrepov za 4-jodo-2,5-dimetoksi-N-(2- metoksibenzil) fenetilamin (25I-NBOMe), 3,4-dikloro-N-[[1 – (dimetilamino)cikloheksil]metil]benzamid (AH-7921), 3,4-metilendioksipirovaleron (MDPV) in 2-(3-metoksifenil)-2-(etilamino)cikloheksanon (metoksetamin) (UL L 287, 1.10.2014).
- (48) Sklep Sveta 2005/387/PNZ o izmenjavi podatkov, oceni tveganja in nadzoru nad novimi psihoaktivnimi snovmi (UL L 127, 20.5.2005).
- (49) Sklepi Evropskega sveta z dne 26. in 27. junija 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (50) Sporočilo Komisije – Agenda EU na področju pravosodja za leto 2020: krepitev zaupanja, mobilnosti in rasti v Uniji (COM(2014) 144).
- (51) Sporočilo Komisije – Odprta in varna Evropa: Doseganje rezultatov (COM(2014) 154).
- (52) Sklepi Evropskega sveta z dne 26. in 27. junija 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (53) Sporočilo Komisije o politiki vračanja EU (COM(2014) 199).
- (54) Sporočilo Komisije o smernicah za uporabo Direktive 2003/86/ES o pravici do združitve družine (COM(2014) 210).
- (55) Direktiva 2003/86/ES o pravici do združitve družine (UL L 251, 3.10.2003).
- (56) Sporočilo Komisije o izvajanju Direktive 2009/50/ES o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene visokokvalificirane zaposlitve („Modra karta EU“) (COM(2014) 287). Direktiva 2009/50/ES o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene visokokvalificirane zaposlitve (UL L 155, 18.6.2009).
- (57) Sporočilo Komisije o uporabi Direktive 2009/52/ES o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (COM(2014) 286). Direktiva 2009/52/ES o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L 168, 30.6.2009).
- (58) Direktiva 2013/32/EU o skupnih postopkih za priznanje in odvzem statusa mednarodne zaščite (UL L 180, 29.6.2013).
Direktiva 2013/33/EU o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (UL L 180, 29.6.2013).
Uredba (EU) št. 603/2013 o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo prstnih odtisov zaradi učinkovite uporabe Uredbe (EU) št. 604/2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vložijo državljan tretje države ali oseba brez državljanstva, in o zahtevah za primerjavo s podatki iz sistema Eurodac, ki jih vložijo organi kazenskega pregona držav članic in Europol za namene kazenskega pregona (UL L 180, 29.6.2013).
Uredba (EU) št. 604/2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vložijo državljan tretje države ali oseba brez državljanstva (UL L 180, 29.6.2013).
- (59) Predlog uredbe o spremembi Uredbe (EU) št. 604/2013, kar zadeva določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo vložijo mladoletnik brez spremstva in brez družinskega člana, brata ali sestre oziroma drugega sorodnika, ki bi bil zakonito prisoten v državi članici (COM(2014) 382).
- (60) Sodba Sodišča z dne 6. junija 2013 v zadevi C-648/11, MA in drugi (<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=138088&pageIndex=0&doclang=SL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&id=155311>).
- (61) Predlog uredbe o vizumskem zakoniku Unije (Vizumski zakonik) (COM(2014) 164).
- (62) Predlog uredbe o popotniškem vizumu (COM(2014) 163).
- (63) Uredba (EU) št. 656/2014 o določitvi pravil za varovanje zunanjih morskih meja v okviru operativnega sodelovanja, ki ga usklajuje Evropska agencija za upravljanje operativnega sodelovanja na zunanjih mejah držav članic Evropske unije (UL L 189, 27.6.2014).
- (64) *Načelo nevracanja* je načelo mednarodnega prava, ki prepoveduje, da bi begunce ali prosilce za azil silili k vrnitvi v državo, kjer bodo verjetno preganjani.
- (65) Sporočilo Komisije – Preprečevanje radikalizacije, ki vodi v terorizem in nasilni ekstremizem: krepitev odziva EU (COM(2013) 941).
- (66) Poročilo Komisije – Poročilo o boju proti korupciji v EU (COM(2014) 38).
- (67) Sodba Sodišča z dne 8. aprila 2014 v združenih zadevah C-293/12 in C-594/12, Digital Rights Ireland in Seitlinger ter drugi (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-293/12>).
- (68) Direktiva 2006/24/ES o hrabi podatkov, pridobljenih ali obdelanih v zvezi z zagotavljanjem javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev ali javnih komunikacijskih omrežij (UL L 105, 13.4.2006).
- (69) Direktiva 2002/58/ES o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL L 201, 31.7.2002).
- (70) Direktiva 2014/42/EU o začasnem zavarovanju in odvzemu predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v Evropski uniji (UL L 127, 29.4.2014).
- (71) Sporočilo Komisije o novem pristopu EU k odkrivanju in zmanjševanju tveganj KBRJ-E (COM(2014) 247).
- (72) Sklep 2014/415/EU o načinu izvajanja solidarnostne klavzule s strani Unije (UL L 192, 1.7.2014).
- (73) Poročilo Komisije o izvajanju Okvirnega sklepa 2008/919/PNZ o spremembi Okvirnega sklepa 2002/475/PNZ o boju proti terorizmu (COM(2014) 554).
- (74) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/docs/guardianship_for_children/guardianship_for_children_deprived_of_parental_care_en.pdf
- (75) *Commission document – Mid-term report on the implementation of the EU strategy towards the eradication of trafficking in human beings* (Dokument Komisije – Vmesno poročilo o izvajanju strategije EU za odpravo trgovine z ljudmi) (SWD(2014) 318).
- (76) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/docs/20141017_working_paper_on_statistics_on_trafficking_in_human_beings_en.pdf
- (77) Sporočilo komisije o uporabi Direktive 2004/81/ES o dovoljenju za prebivanje, izdanem prebivalcem tretjih držav, ki so žrtve nedovoljene trgovine z ljudmi ali so bili predmet dejanj omogočanja nezakonitega priseljevanja, ki sodelujejo s pristojnimi organi (COM(2014) 635).

- (78) Uredba Sveta (ES) št. 259/2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 539/2001 o seznamu tretjih držav, katerih državljani morajo pri prehodu zunanjih meja imeti vizume, in držav, katerih državljani so oproščeni te zahteve (UL L 105, 8.4.2014).
- (79) Sporazum med Evropsko unijo in Republiko Armenijo o ponovnem sprejemu oseb, ki prebivajo brez dovoljenja (UL L 289, 31.10.2013).
Sporazum med Evropsko unijo in Republiko Armenijo o poenostavitvi izdajanja vizumov (UL L 289, 31.10.2013).
- (80) Sporazum med Evropsko unijo in Azerbajdžansko republiko o ponovnem sprejemu oseb, ki prebivajo brez dovoljenja (UL L 128, 30.4.2014).
Sporazum med Evropsko unijo in Azerbajdžansko republiko o poenostavitvi izdajanja vizumov (UL L 128, 30.4.2014).
- (81) Sporazum med Evropsko unijo in Republiko Zelenortske otoki o ponovnem sprejemu oseb, ki prebivajo brez dovoljenja (UL L 282, 24.10.2013).
Sporazum med Evropsko unijo in Republiko Zelenortske otoki o poenostavitvi izdajanja vizumov za kratkoročno bivanje državljanom Republike Zelenortske otoki in Evropske unije (UL L 282, 24.10.2013).
- (82) Sporazum med Evropsko unijo in Republiko Turčijo o ponovnem sprejemu oseb, ki prebivajo brez dovoljenja (UL L 134, 7.5.2014).
- (83) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/international-affairs/general/docs/declaration_conjointe_tunisia_eu_mobility_fr.pdf
- (84) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/docs/20141009_joint_declaration_establishing_the_eu-jordan_mobility_partnership_en.pdf
- (85) http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/stylianides/announcements/report-christos-stylianides-eu-ebola-coordinator-european-council_en
- (86) Uredba (EU) št. 536/2014 o kliničnem preskušanju zdravil za uporabo v humani medicini (UL L 158, 27.5.2014).
- (87) Sklep št. 1082/2013/EU o resnih čezmejnih nevarnostih za zdravje (UL L 293, 5.11.2013).
- (88) Direktiva 2014/40/EU o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov (UL L 127, 29.4.2014).
- (89) Sporočilo Komisije o učinkovitih, dostopnih in prožnih zdravstvenih sistemih (COM(2014) 215).
- (90) Poročilo Komisije – Izvajanje Sporočila Komisije z dne 24. junija 2009 o boju proti raku: evropsko partnerstvo [COM(2009) 291 final] in drugo poročilo o izvajanju Priporočila Sveta o presejalnih pregledih za odkrivanje raka (2003/878/ES) (COM(2014) 584).
- (91) Poročilo Komisije – Poročilo o izvajanju Sporočila Komisije o redkih boleznih: Izzivi za Evropo [COM(2008) 679 final] in Priporočila o evropskem ukrepanju na področju redkih bolezni (2009/C 151/02) (COM(2014) 548).
- (92) *Commission document – Implementation report on the Commission communication on a European initiative on Alzheimer's disease and other dementias* (Dokument Komisije – Poročilo o izvajanju Sporočila Komisije o evropski pobudi o Alzheimerjevi bolezni in drugih demencah) (SWD(2014) 321).
- (93) http://ec.europa.eu/health/patient_safety/policy/package_en.htm
- (94) Uredba (EU) št. 652/2014 o določbah za upravljanje odhodkov v zvezi s prehransko verigo, zdravjem in dobrotitjo živali ter v zvezi z zdravjem rastlin in rastlinskim razmnoževalnim materialom (UL L 189, 27.6.2014).
- (95) Predlog uredbe o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini (COM(2014) 558).
- (96) Predlog uredbe o proizvodnji, dajanju na trg in uporabi medicirane krme (COM(2014) 556).
- (97) Predlog o spremembi Direktive 2010/18/ES glede možnosti držav članic, da omejijo ali prepovejo gojenje GSO na svojem ozemlju (COM(2010) 375).
- (98) Uredba (EU) št. 1169/2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom (UL L 304, 22.11.2011).
- (99) Sporočilo Komisije – Okvir podnebne in energetske politike za obdobje 2020–2030 (COM(2014) 15).
- (100) Predlog sklepa o vzpostavitvi in delovanju rezerve za stabilnost trga za sistem Unije za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov (COM(2014) 20).
- (101) Sporočilo Komisije – Rezultati pregleda Strategije Skupnosti za zmanjševanje emisij CO₂ iz osebnih vozil in lahkih tovornih vozil (COM(2007) 19).
- (102) Uredba (EU) št. 333/2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 443/2009 zaradi opredelitve načinov za doseganje cilja za leto 2020 glede zmanjšanja emisij CO₂ iz novih osebnih avtomobilov (UL L 103, 5.4.2014).
- (103) Uredba (EU) št. 253/2014 o spremembi Uredbe (EU) št. 510/2011 zaradi opredelitve načinov za doseganje cilja za leto 2020 glede zmanjšanja emisij CO₂ iz novih lahkih gospodarskih vozil (UL L 84, 20.3.2014).
- (104) Sporočilo Komisije – Strategija EU za omejitev porabe goriva in emisij CO₂ težkih tovornih vozil (COM(2014) 285).
- (105) <http://mayors-adapt.eu>
- (106) Uredba (EU) št. 517/2014 o fluoriranih toplogrednih plinih (UL L 150, 20.5.2014).
- (107) Direktiva 2014/87/Euratom o spremembi Direktive 2009/71/Euratom o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov (UL L 219, 25.7.2014).
- (108) Za nova finančna instrumenta, razvita v sodelovanju z Evropsko investicijsko banko, glej razdelek „LIFE – podprogram za podnebne ukrepe“.
- (109) Priporočilo Komisije 2014/70/EU o minimalnih načelih za raziskovanje in izkoriščanje ogljikovodikov (na primer plina iz skrilavca), pri katerem se uporablja obsežno hidravlično lomljenje (UL L 39, 8.2.2014).
- (110) http://ec.europa.eu/environment/integration/energy/unconventional_en.htm
- (111) http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/index_en.htm
- (112) <http://www.generationawake.eu>
- (113) <http://www.facebook.com/generationawake>
- (114) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-439_en.htm
- (115) <http://emsa.europa.eu/operations/cleanseanet.html>
- (116) Direktiva 2005/35/ES o onesnaževanju morja z ladjami in uvedbi kazni za kršitve (UL L 255, 30.9.2005).
- (117) Sporočilo Komisije – Skupaj h konkurenčni in z viri gospodarni mobilnosti v mestih (COM(2013) 913).
Commission document – A call to action on urban logistics (Dokument Komisije – Poziv k ukrepom za mestno logistiko) (SWD(2013) 524).

- Commission document – Targeted action on urban road safety* (Dokument Komisije – Ciljno usmerjeni ukrepi za varnost v mestnem cestnem prometu) (SWD(2013) 525).
- Commission document – A call for smarter urban vehicle access regulations* (Dokument Komisije – Poziv k ustrežnejšim predpisom o dostopu za vozila v mestih) (SWD(2013) 526).
- Commission document – Mobilising intelligent transport systems for EU cities* (Dokument Komisije – Spodbujanje uporabe inteligentnih prometnih sistemov v mestih EU) (SWD(2013) 527).
- ⁽¹¹⁸⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1006_sl.htm
- ⁽¹¹⁹⁾ Direktiva 2011/82/EU o lažji čezmejni izmenjavi informacij o prometnih prekrških, povezanih z varnostjo v cestnem prometu (UL L 288, 5.11.2011).
- ⁽¹²⁰⁾ Predlog direktive o lažji čezmejni izmenjavi informacij o prometnih prekrških, povezanih z varnostjo v cestnem prometu (COM(2014) 476).
- ⁽¹²¹⁾ Direktiva 2014/45/EU o rednih tehničnih pregledih motornih vozil in njihovih priklopnih vozil (UL L 127, 29.4.2014).
- ⁽¹²²⁾ Direktiva 2014/47/EU o cestnem pregledu tehnične brezhibnosti gospodarskih vozil, ki vozijo v Uniji (UL L 127, 29.4.2014).
- ⁽¹²³⁾ Direktiva 2014/46/EU o spremembi Direktive Sveta 1999/37/ES o dokumentih za registracijo vozil (UL L 127, 29.4.2014).
- ⁽¹²⁴⁾ Predlog uredbe o zahtevah za homologacijo za uvedbo avtomobilskega sistema eCall (COM(2013) 316).
- ⁽¹²⁵⁾ Delegirana Uredba (EU) št. 305/2013 o dopolnitvi Direktive 2010/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta glede usklajenega zagotavljanja medobratovalne vseevropske storitve eCall (UL L 91, 3.4.2013).
- ⁽¹²⁶⁾ Sklep št. 585/2014/EU o uvedbi medobratovalne vseevropske storitve eCall (UL L 164, 3.6.2014).
- ⁽¹²⁷⁾ Predlog uredbe o ravni hrupa motornih vozil (COM(2011) 856).
- ⁽¹²⁸⁾ *Commission document – Pollutant emission reduction from maritime transport and the sustainable waterborne transport toolbox* (Dokument Komisije – Zmanjševanje emisij onesnaževal iz pomorskega prometa in zbirka orodij za trajnostni promet po vodnih poteh) (SEC(2011) 1052).
- ⁽¹²⁹⁾ Direktiva 2012/33/EU o spremembi Direktive Sveta 1999/32/ES glede vsebnosti žvepla v gorivih za plovila (UL L 327, 27.11.2012).
- Direktiva 1999/32/ES o zmanjšanju deleža žvepla v nekaterih vrstah tekočega goriva (UL L 121, 11.5.1999).
- ⁽¹³⁰⁾ Predlog direktive o pomorski opremlitvi (COM(2012) 772).
- ⁽¹³¹⁾ http://ec.europa.eu/transport/modes/air/security/doc/quick_info_notice_for_air_passengers_-_rules_on_liquids_carried_as_hand_luggage_%28leaflet_version%29.pdf
- ⁽¹³²⁾ Uredba (EU) št. 376/2014 o poročanju, analizi in spremljanju dogodkov v civilnem letalstvu (UL L 122, 24.4.2014).
- ⁽¹³³⁾ Uredba (EU) št. 642/2014 o ustanovitvi Skupnega podjetja Shift2Rail (UL L 177, 17.6.2014).
- ⁽¹³⁴⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1114_sl.htm#footnote-1
- ⁽¹³⁵⁾ http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/index_en.htm
- ⁽¹³⁶⁾ Sklep št. 445/2014/EU o vzpostavitvi aktivnosti Unije za Evropske prestolnice kulture za leta od 2020 do 2033 (UL L 132, 3.5.2014).
- ⁽¹³⁷⁾ http://ec.europa.eu/culture/tools/actions/capitals-culture_en.htm
- ⁽¹³⁸⁾ http://ec.europa.eu/culture/heritage-label/index_en.htm
- ⁽¹³⁹⁾ http://www.camuntum.co.at/home?set_language=en
- ⁽¹⁴⁰⁾ <http://www.ajaloomuseum.ee/en>
- ⁽¹⁴¹⁾ <http://100year.vredespaleis.nl/28/home.html>
- ⁽¹⁴²⁾ <http://www.kampwesterbork.nl/nl/index.html#/index>
- ⁽¹⁴³⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-557_en.htm

FOTOGRAFIJE

Reporters/Eric Herchaft: stran 142
 Evropska unija: strani 144, 145, 151, 154, 156, 166, 170, 185, 187
 Guardia costiera: stran 163
 Svetoslav Spasov: stran 180
 Ursula Bach: stran 180
 Cedre: stran 181
 Kaspars Garda: stran 186

Na poti k večji vlogi EU v svetu

Evropska unija je v letu 2014 odigrala pomembno vlogo pri mednarodnih prizadevanjih za rešitev večjih kriz v Iraku, Siriji in Ukrajini, pa tudi za umiritev stopnjujočega se izraelsko-palestinskega konflikta. Tudi sama EU je s spremembo vodstva doživela spremembo. Kar zadeva diplomatsko službo Unije je Federica Mogherini svoj mandat kot visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in podpredsednica Komisije nastopila 1. novembra, njeno delo pa bo nadgradilo delo njene predhodnice Catherine Ashton.

Leto se je začelo z zaostritvijo krize v Ukrajini in nezakonito priključitvijo Krima Rusiji, kar je privedlo do več sklopov sankcij, v katerih je imela EU pomembno vlogo. Unija je Ukrajini nudila odločno podporo skozi vse krizno obdobje, pa tudi med predsedniškimi volitvami in oblikovanjem nove vlade. Ostala je zavezana Ukrajini, kar je razvidno tako iz 11 milijard EUR vrednega podpornega programa, ki ga je namenila vzhodni sosedu, kot iz podpisa zgodovinskega sporazuma o pridružitvi in določb o poglobljenem in celovitem območju proste trgovine.

Leto je pomembno tudi zaradi nadaljevanja pogajanj o iranskem jedrskem programu. Na podlagi odločne zavezanosti vseh strani, da dosežejo dogovor o dolgoročni celostni rešitvi, je potekalo več krogov pogajanj in srečanj, ki naj bi privedla do trajne rešitve.

Sredi leta 2014 je bil svet priča pojavu t. i. Islamske države Iraka in Levante (Daesh¹). EU pripisuje velik pomen boju proti tej skupini in dejavno sodeluje v svetovni koaliciji za bolj proti ISIL.

Znaten napredek je bil dosežen še na mnogih drugih področjih zunanjih odnosov, vključno s trgovino, razvojem ter nadgradnjo strateških partnerstev, človekovimi pravicami in humanitarno pomočjo.

Ekipe organizacije Zdravniki brez meja so februarja ob podpori EU pomagale gvinejskemu ministrstvu za zdravje v dveh tednih proti ošpicam cepiti pol milijona otrok v starosti od šest mesecev do deset let. Bolezen je izbruhnila v prestolnici Conakry.

Evropsko sosodstvo

Evropska sosedna politika

Sosodstvo EU je v tem letu doživljalo krizo na več področjih, vendar je hkrati nekaj držav, zajetih v Evropsko sosedsko politiko (ESP), doseglo pomemben napredek. Dogodki v Ukrajini so v ospredje potisnili dejanske politične razmere v Evropi. Več milijonov ljudi v Siriji in zunaj nje je zapustilo domove in še vedno nujno potrebuje pomoč. Zaostritev spopadov v Gazi je razdejala življenjske razmere in uničila že prej krhko infrastrukturo. V teh težkih okoliščinah je bila EU še naprej zelo dejavna, pri tem pa so imeli osrednjo vlogo instrumenti, ki jih zagotavlja ESP.

ESP je še vedno temelj za vzpostavljanje območja blaginje s sosednjimi državami EU, predvsem z okrepljenim političnim pridruženjem, poglobljenim gospodarskim povezovanjem in tesnim sodelovanjem. EU je podpisala tri pridružitvene sporazume, ki vsebujejo določbe o poglobljenem in celovitem območju proste trgovine, namreč z Gruzijo, Moldavijo in Ukrajino. Ti sporazumi vzpostavljajo najbolj ambiciozne pogodbeno odnose s partnericami sosodstva do sedaj. Odnosi z Marokom in Tunizijo so se okreplili in še naprej odražajo globino in obseg prizadevanj za reforme v teh državah.

Vzhodno sosodstvo

Junjski podpis pridružitvenih sporazumov z določbami o poglobljenih in celovitih sporazumih o območju proste trgovine med EU ter Gruzijo, Moldavijo in Ukrajino ter začasna uporaba teh sporazumov v Moldaviji in Gruziji od 1. septembra sta pomembna s političnega in gospodarskega vidika. S tem pomembnim korakom na področju tesnejšega političnega pridruženja in v reforme usmerjenega gospodarskega povezovanja naj bi se izboljšale življenjske razmere za navadne državljane in olajšalo poslovanje, gospodarstva pa bi postala bolj odporna in neodvisna. V Ukrajini se je začasna uporaba začela 1. novembra po vzporedni ratifikaciji v nacionalnem parlamentu in Evropskem parlamentu oktobra. Datum začetka začasne uporabe trgovinskega dela sporazuma je bil preložen na 1. januar 2016. Začeli so se predhodni pogovori z Armenijo o možnem obsegu odnosov v prihodnosti in o novi pravni podlagi za te odnose.

Dosežen je bil velik uspeh glede liberalizacije vizumskega režima z Moldavijo, pri čemer je brezvizumski režim začel veljati aprila. Junija je Ukrajina vstopila v drugo fazo akcijskega načrta za liberalizacijo vizumskega režima, oktobra pa je Gruzija uspešno izpolnila merila prve faze akcijskega načrta za liberalizacijo vizumskega režima in začela izvajati drugo fazo. Na področju skupne varnostne in obrambne politike (SVOP) je začel marca veljati okvirni sporazum o sodelovanju z Gruzijo, ta država pa je takoj začela dejavno sodelovati v vojaški operaciji v Srednjeafriški republiki (EUFOR RCA), pri čemer se po obsegu prispevka uvršča na drugo mesto, za Francijo, in v misiji za usposabljanje v Maliju (EUTM Mali), sprejela pa je tudi povabilo k sodelovanju v svetovni misiji za reformo sektorja civilne varnosti v Ukrajini (EUAM Ukraine), ki je uradno začela delovati 1. decembra.

Sporazuma o poenostavitvi vizumskih postopkov in o ponovnem sprejemu z Armenijo sta začela veljati januarja in se na splošno dobro izvajata. Azerbajdžan od septembra koristi ugodnosti sporazuma o poenostavitvi vizumskih postopkov. EU je januarja začela tudi pogajanja o sporazumih o poenostavitvi vizumskih postopkov in o ponovnem sprejemu z Belorusijo.

EU pozorno opazuje politične razmere v Ukrajini in si zavzeto prizadeva za rešitev krize, ki je nastopila po mesecih protestov, s katerimi so se državljani odzvali na odločitev ukrajinske vlade v letu 2013, da prekine priprave na podpis pridružitvenega sporazuma na vrhu vzhodnega partnerstva v Vilni, v Litvi. Mednarodna skupnost je strogo obsodila dejanja Rusije, ki kršijo suverenost, ozemeljsko celovitost, stabilnost in varnost Ukrajine. EU se je odzvala z uvedbo omejevalnih ukrepov, med drugim na gospodarskem področju ⁽²⁾. Podpora EU za suverenost, ozemeljsko celovitost, enotnost in neodvisnost Ukrajine je neomajna.

Johannes Hahn, komisar za evropsko sosedsko politiko in širitvena pogajanja od 1. novembra, v Ukrajini ob podpisu sporazuma o financiranju novega programa „Podpora Ukrajini pri regionalni politiki“. Kijev, 28. novembra.

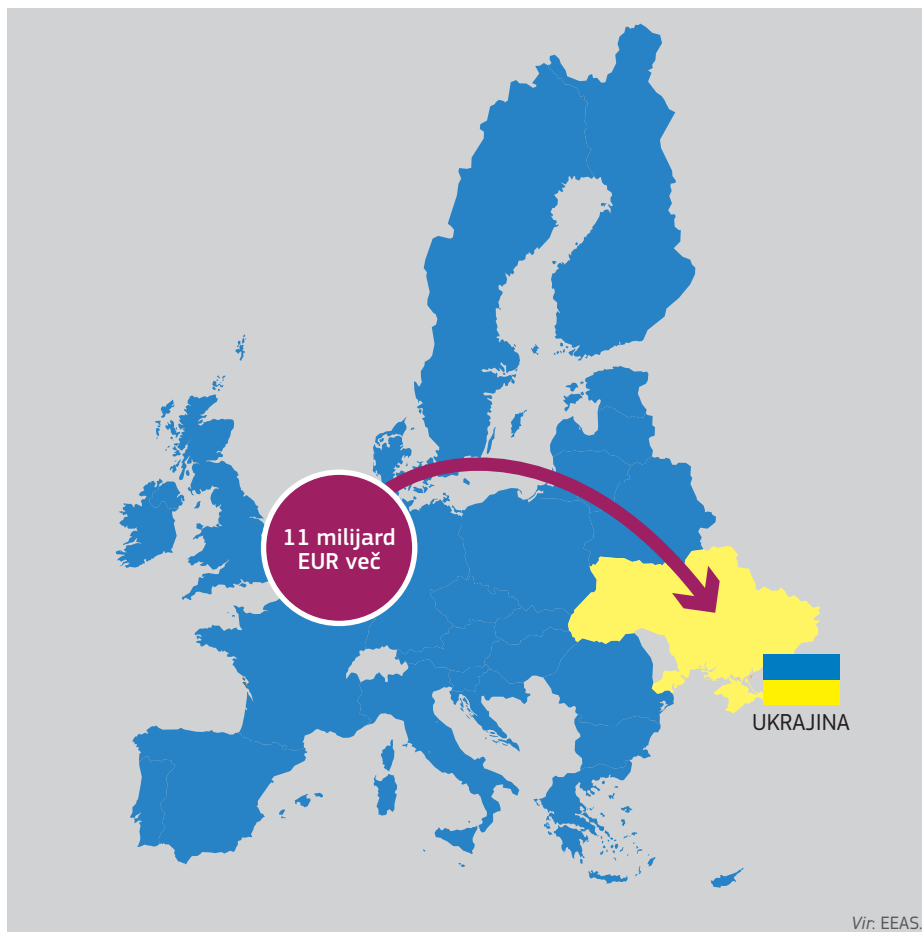

Ob sestrelitvi letala družbe Malaysia Airlines na letu MH17 v Donecku 17. julija in tragični smrti potnikov in posadke so EU in njene države članice izrazile pretresenost in globoko prizadetost. Julija je Svet sklenil, da morajo tisti, ki so za sestrelitev neposredno in posredno odgovorni, odgovarjati za svoja dejanja pred sodiščem, in pozval vse države in strani, naj storijo vse, da bi se to zgodilo.

Izvedena je bila preiskovalna misija za oceno potreb za ukrepanje po konfliktu, ki je bila osredotočena predvsem na dialog z ukrajinskimi organi. Predhodna misija za celostno oceno, v kateri so sodelovali ZN in Svetovna banka, je bila izvedena v začetku oktobra, da bi se opredelile neposredne potrebe po obnovitvi in graditvi miru v regijah vzhodne Ukrajine, prizadetih zaradi konfliktov (Doneck in Lugansk).

Potem ko sta Rusija in gruzijska separatistična pokrajina Abhazija podpisali pogodbo o zavezništvu in strateškem partnerstvu, je nova visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in podpredsednica Komisije Federica Mogherini novembra podala izjavo, v kateri je dejala, da sporazum krši suverenost Gruzije in je v nasprotju z načeli mednarodnega prava.

FINANČNA PODPORA EU ZA UKRAJINO

EU je marca napovedala sveženj finančne pomoči v višini najmanj 11 milijard EUR v okviru novih sredstev iz proračuna EU in mednarodnih finančnih institucij s sedežem v EU, da bi pomagala stabilizirati gospodarstvo Ukrajine, podprla prehod ter spodbudila politične in gospodarske reforme.

Ker se je stanje gospodarstva in plačilne bilance v Ukrajini zelo poslabšalo, je Svet Evropske unije aprila odobril sklep, da se Ukrajini zagotovi makrofinančna pomoč v višini do 1 milijarde EUR, ki bo izplačana v dveh enakih obrokih v višini 500 milijonov EUR. Ta pomoč je dopolnila obstoječi program makrofinančne pomoči v višini 610 milijonov EUR, ki temelji na sklepih iz let 2002 (110 milijonov EUR) in 2010 (500 milijonov EUR).

V letu 2014 je Komisija v imenu EU, in sicer v okviru dveh programov makrofinančne pomoči, izplačala 1,36 milijarde EUR v obliki posojil. Komisija namerava izplačati preostalih 250 milijonov EUR v okviru prvega programa makrofinančne pomoči v začetku leta 2015, če bo Ukrajina uspešno uresničila dogovorjeno gospodarsko politiko in finančne pogoje ter še naprej dosegala zadovoljive rezultate pri izvajanju programa Mednarodnega denarnega sklada (MDS).

V okviru prošnje Ukrajine za dodatno finančno pomoč EU bo Komisija v tesnem sodelovanju z ukrajinskimi organi in mednarodnimi finančnimi organizacijami Parlamentu in Svetu predlagala nov program makrofinančne pomoči za Ukrajino.

Južno sosedstvo

Unija za Sredozemlje je nadaljevala s svojimi dejavnostmi in organizacijo ministrskih zasedanj o industriji (februarja v Bruslju, v Belgiji), okolju (junija v Atenah) in digitalnem gospodarstvu (septembra v Bruslju). Tretje zasedanje ministrov za zunanje zadeve EU in Lige arabskih držav je potekalo 10. in 11. junija 2014 v Atenah v Grčiji. EU in Liga arabskih držav sta se v skupni izjavi dogovorili o začetku strateškega dialoga, ki je prvi takšne vrste, in skupaj obsodili džihad.

EU je še naprej podpirala demokratični prehod v Tuniziji. Na podlagi akcijskega načrta ESP EU–Tunizija za leto 2014 je bilo vzpostavljeno privilegirano partnerstvo. Poleg tega je bila marca podpisana izjava o partnerstvu za mobilnost. EU je ponudila dodatno pomoč, ki se trenutno ocenjuje. To zajema ukrepe, povezane z demokratično reformo varnostnega sektorja in migracijami. Poleg tega sta Parlament in Svet maja sklenila, da se Tuniziji ponudi makrofinančna pomoč v višini do 300 milijonov EUR v obliki posojil, pri čemer rok zapadlosti ne sme presegati 15 let.

V letu 2014 so se nadaljevala pogajanja, in sicer v dveh krogih, o poglobljenem in celovitem sporazumu o prosti trgovini z Marokom.

Politične in varnostne razmere v Libiji so se v letu 2014 zelo poslabšale. EU je maja, da bi okrepila podporo EU, za posebnega odposlanca za Libijo imenovala Bernardina Leóna, ki je bil do tedaj posebni predstavnik za južno Sredozemlje. Ta je bil nato septembra imenovan za posebnega predstavnika generalnega sekretarja ZN. Prizadevanja EU za sodelovanje, namenjena podpori politične tranzicije, je oviralo nadaljevanje konflikta. Stopnjevanje nasilja je EU, kot tudi večino drugih mednarodnih partnerjev, prisililo k začasni premestitvi osebja njene delegacije in misije EU za pomoč na meji (civilne misije SVOP, ki je zagotavljala tehnično pomoč in usposabljanje v zvezi z upravljanjem meja). Kljub težavam pa je EU v letu 2014 še naprej nudila tehnično pomoč, zlasti na področjih javne uprave, podpore migrantom in notranje razseljenim osebam, varnosti, izobraževanja, medijev, civilne družbe in sprave. Dejavno podpira misijo ZN v Libiji, ki si s posredovanjem prizadeva za mirno rešitev.

Kriza v Siriji in njeni okolici se je leta 2014 še naprej slabšala. EU je bila še naprej zelo dejavna v zvezi s prebivalstvom, ki ga je ta konflikt prizadel, in je bila na čelu mednarodne pomoči, saj je od začetka krize skupaj z državami članicami zagotovila pomoč v višini več kot 3,1 milijarde EUR. Samo Komisija je v ta namen mobilizirala 440 milijonov EUR.

Skupaj z regionalnimi in mednarodnimi partnerji je EU še naprej podpirala vsa prizadevanja, da bi se z medsebojnim soglasjem dosegla politična rešitev, ki bi omogočila ohranitev enotnosti države, suverenosti in ozemelske celovitosti ter večletnega in večverskega značaja Sirije. Ko je bil za novega posebnega odposlanca ZN za Sirijo imenovan Staffan de Mistura, sta Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) in Komisija začeli dejavno proučevati konkretne načine, kako bi ga podprli v njegovih prizadevanjih za strateško umiritev nasilja, na kateri bi bilo mogoče graditi širši trajnostni politični proces. EU je še naprej zagotavljala politično in praktično podporo zmerni opoziciji ter uveljavljala svojo politiko sankcij zoper režim in njegove podpornike. Zagotovila je tudi znatno podporo ukrepom

EU je preko leta 2014 še naprej podpirala Libanon pri spopadanju s posledicami krize v Siriji, ko je število beguncev preseгло 1,2 milijona. EU je sodelovala na ministrskih zasedanjih mednarodne skupine za podporo Libanonu. Mobilizirala je dodatna sredstva, tako da je skupni znesek, namenjen Libanonu za obravnavo posledic sirske krize, dosegel 450 milijonov EUR.

Junija je bil uradno sprejet novi akcijski načrt ESP EU–Libanon, decembra pa sta EU in Libanon uradno začela dialog o mobilnosti in migracijah.

EU je še naprej zagotavljala precejšnjo pomoč za Palestino ⁽³⁾ med hudimi spopadi, ki so pretresali Gazo poleti leta 2014. Iz evropskega instrumenta sosedstva so bila Palestini v letu 2014 namenjena sredstva v vrednosti 300 milijonov EUR, vključno s 87 milijoni EUR za Agencijo Združenih narodov za pomoč in zaposlovanje palestinskih beguncev na Bližnjem vzhodu (UNRWA), za katero je EU še vedno največji donator.

EU je s kritičnim in konstruktivnim angažmajem še naprej podpirala zapleten prehod Egipta v demokracijo. Zlasti je podprla izvajanje časovnega načrta nove oblasti v Egiptu, ko je januarja tja napotila misijo strokovnjakov, da bi spremljali referendum o ustavi, in ko je maja tja napotila misijo za opazovanje predsedniških volitev. Pomoč, ki jo EU namenja Egiptu, se še naprej osredotoča na podporo civilni družbi in socialno-ekonomskim ukrepom za najranljivejše.

Zahodna Evropa

Evropski gospodarski prostor

Tesne vezi med EU ter Islandijo, Lihtenštajnom in Norveško so se dodatno okrepile, in sicer tako na dvostranski ravni kot v okviru Evropskega gospodarskega prostora (EGP). Posebna pozornost je bila posvečena obravnavi večjega števila preostalih pravnih aktov EU, ki se nanašajo na notranji trg in še niso bili vključeni v Sporazum EGP. V letu 2014 je bila dosežena druga najboljša stopnja vključevanja zakonodaje od začetka veljavnosti Sporazuma. Zaključila so se pogajanja o vključitvi Hrvaške v EGP po njenem pristopu k Evropski uniji in začela so se nadaljnja pogajanja o obnovitvi finančnega mehanizma EGP in Norveških donacij, v okviru katerih se je prispevalo 1,8 milijarde EUR za zmanjšanje socialnih in gospodarskih razlik v EGP med letoma 2009 in 2014.

Švica

Odnosi med EU in Švico so bili še naprej tesnejši kot s katero koli drugo državo, ki ni članica EGP. Vendar je rezultat referendumu z dne 9. februarja, ko so Švicarji glasovali v prid uvedbi letne količinske omejitve za priseljevanje, izzval osuplost. Izvedbena zakonodaja za to glasovanje naj bi bila sprejeta v treh letih. Poleg tega na sodelovanje še vedno meče senco odsotnost horizontalnega institucionalnega okvira, kar je bilo poudarjeno že v sklepih Sveta iz decembra 2012 ⁽⁴⁾, zaradi česar je nadaljnji dostop Švice do notranjega trga odvisen od rešitve dolgotrajnih institucionalnih vprašanj, zlasti glede boljšega nadzora in mehanizmov za reševanje sporov. Pogajanja o institucionalnem okviru so se začela maja.

Andora, Monako in San Marino

Decembra je Svet sprejel mandat za začetek pogajanj z Andoro, Monakom in San Marinom o enem ali več pridružitvenih sporazumov v zvezi z njihovim sodelovanjem na enotnem trgu EU in možnostmi za sodelovanje na drugih področjih. Svet je sprejel tudi sklepe ⁽⁵⁾ o odličnem sodelovanju zunanje politike EU s temi tremi državami in izrazil pripravljenost, da prouči možnosti za njegovo okrepitev.

Pogajanja o širitvi

Že od samega začetka so varnost, stabilnost in blaginja evropske celine osrednji vidiki politike širitve EU. Tako tudi ostaja. EU je v letu 2014 še naprej tesno sodelovala z državami kandidatkami in potencialnimi državami kandidatkami.

Islandija

Po odločitvi islandske vlade maja 2013 so bila pristopna pogajanja začasno prekinjena. Islandija je s sodelovanjem v Sporazumu o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP), članstvom v schengenskem območju in sodelovanjem pri zadevah v zvezi z Arktiko še vedno pomembna partnerica EU.

Turčija

Turčija je država kandidatka in ključna partnerica EU zaradi svojega dinamičnega gospodarstva in pomembne vloge v regiji, ki se sooča z zelo resnimi spremembami, zlasti v Iraku in Siriji. Dejavna in verodostojna pristopna pogajanja so najprimernejši okvir za izkoriščanje celotnega potenciala odnosov med EU in Turčijo na ključnih področjih, kot so zunanja politika; energija; pravosodje in notranje zadeve, vključno z vizumi, migracijsko politiko in ponovnim sprejemom; ter gospodarski in trgovinski odnosi, vključno z razvojem gospodarskega dialoga na visoki ravni. EU bi za Turčijo tudi morala ostati vzor za reforme, zlasti na področju pravne države ter temeljnih pravic in svoboščin. Med letom so bile sprejete oziroma so se izvajale številne reforme, a država si bo morala še naprej vztrajno prizadevati, da bo v celoti izpolnila kopenhavnska merila (osnovna merila, ki jih mora država izpolniti, da lahko postane kandidatka za članstvo v EU). Sporazum o ponovnem sprejemu EU-Turčija je začel veljati 1. oktobra in je pomemben mejnik v dialogu o liberalizaciji vizumskega režima med EU in Turčijo. Ta proces še naprej podpira in dopolnjuje delo na drugih ciljnih področjih pravnega reda EU.

Črna gora

Pristopna pogajanja so se začela junija 2012. Pregled usklajenosti zakonodaje s pravnim redom EU je bil zaključen maja 2013. Do konca leta 2014 je bilo odprtih 16 poglavij. Dve od teh poglavij, namreč o znanosti in raziskavah ter izobraževanju in kulturi, sta bili začasno zaprti. Svet je v sklepkih, ki jih je sprejel decembra ⁽⁶⁾, poudaril pomen vseh vidikov pravne države.

Srbija

S Srbijo že potekajo pogajanja o pristopu k EU. Prva medvladna konferenca, ki je bila rezultat stalnega napredka Srbije pri izvajanju reform in vztrajnem delu glede urejanja odnosov s Kosovom, je potekala januarja ⁽⁷⁾. Pregled usklajenosti zakonodaje s pravnim redom EU se je nadaljeval. Srbija je ostala zavezana intenzivnim reformam in imela še naprej konstruktiven pristop k regionalnemu sodelovanju.

Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija

Predsedniške in parlamentarne volitve so potekale aprila. Urad za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR) Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) je ugotovil, da so bile učinkovito izvedene, vendar da je bila meja med dejavnostmi države in strank zabrisana, poročanje medijev med kampanjo pa pristransko. Oktobra je Komisija že šestič izrazila svoje priporočilo, naj se pristopna pogajanja začnejo. Pri tem vztraja, ker država zadovoljivo izpolnjuje potrebna politična in gospodarska merila in ker je usklajenost s pravnim redom EU na visoki ravni. Hkrati je obžalovala, da je na nekaterih področjih med letom prišlo do nazadovanja, in je organe pozvala, naj odločno ukrepajo pri obravnavi vprašanj o naraščajoči politizaciji in pomanjkljivostih glede neodvisnosti sodstva in svobode izražanja. Decembra se je Svet na splošno strinjal z oceno Komisije, da so politična merila v zadostni meri izpolnjena, vzela na znanje priporočilo Komisije o začetku pogajanj in sporočil, da bo to vprašanje ponovno obravnaval v letu 2015 na podlagi novih informacij Komisije.

Albanija

Junija je Svet sklenil, da Albaniji podeli status države kandidatke in ji prizna napredek zlasti na področju pravne države. Komisija je še naprej podpirala in spremljala prizadevanja Albanije pri reformah na področjih petih ključnih prednostnih nalog, določenih kot pogoj za začetek pristopnih pogajanj. Te ključne prednostne naloge se nanašajo na reformo javne uprave, reformo pravosodja, boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu, krepitev varstva človekovih pravic in protidiskriminacijske politike ter uveljavljanja premoženjskih pravic. Konstruktiven dialog med vlado in opozicijo je ključnega pomena za trajnost teh reform in napredek na poti k članstvu v EU.

Bosna in Hercegovina

Bosna in Hercegovina je dosegla omejen napredek pri izpolnjevanju kopenhavskih političnih meril in zahtev načrta za začetek veljavnosti stabilizacijsko- pridružitvenega sporazuma ter pri verodostojni prošnji za članstvo. Država se mora nujno posvetiti izvajanju programa EU. Do zdaj je bil pri vzpostavljanju bolj funkcionalnih, usklajenih in trajnih institucionalnih struktur dosežen le skromen napredek. EU še vedno sodeluje z Bosno in Hercegovino z uporabo vseh razpoložljivih instrumentov. Potem ko se je na seji Sveta 17. novembra razpravljalo o potrebi, da se na državo pogleda z novega zornega kota, sta visoka predstavnica/podpredsednica Komisije Federica Mogherini ter komisar za evropsko sosedsko politiko in širitvena pogajanja Johannes Hahn 5. decembra obiskala Sarajevo. Razprava na Svetu se je nadaljevala 15. decembra, ko je bil sprejet nov pristop k Bosni in Hercegovini, osnovan na skupni pobudi Nemčije in Združenega kraljestva.

Splošne volitve na državni ravni in na ravni entitet so potekale 12. oktobra. Tričlansko državno predsedstvo se je oblikovalo 17. novembra, sestava vlade na obeh ravneh pa se je nadaljevala do konca leta.

Kosovo

Predčasne splošne volitve so potekale 8. junija. Oblikovanje vlade je bilo sprva daljši čas negotovo, nato pa se je 8. decembra oblikoval novi parlament in prisegla je nova koalicijska vlada. Glavna koalicijska partnerja sta največji stranki – Demokratska liga Kosova in Demokratska stranka Kosova.

Kosovo je doseglo nadaljnji napredek pri normalizaciji odnosov s Srbijo, zlasti z izvajanjem „Prvega sporazuma o načelih normalizacije odnosov,“ ki je bil sklenjen aprila 2013, in manjši napredek na področju vprašanj evropskega povezovanja. Vendar mora obravnavati še veliko pomembnih izzivov, vključno s področjem pravne države, reforme javne uprave, reforme volilnega sistema, povezovanja skupnosti in gospodarstva.

Komisija je maja zaključila pogajanja o stabilizacijsko-pridružitvenem sporazumu s Kosovom, besedilo pa je bilo parafrano konec julija. Julija je tudi izdala drugo poročilo o napredku Kosova pri liberalizaciji vizumskega režima. Avgusta je sprejela „Okvirni strateški dokument za Kosovo,“ ki bo služilo kot vodilo pri načrtovanju instrumenta za predpristopno pomoč v zvezi s Kosovom za obdobje 2014–2020.

Priština, prestolnica Kosova.

Dialog med Beogradom in Prištino

Srbija in Kosovo sta se še naprej posvečala dialogu, ki ga je spodbujala odhajajoča visoka predstavnica/podpredsednica Komisije Catherine Ashton, in sta na splošno zavezana izvajanju sporazuma o načelih ter drugih dogovorov, doseženih v dialogu. To je privedlo do številnih dejanskih in nepovratnih sprememb, saj so prvič potekale lokalne in parlamentarne volitve na vsem Kosovu (kamor je EU napotila opazovalce volitev), poleg tega pa je bil dosežen znaten napredek pri odpravi srbskih policije in pravosodnih struktur. Čeprav je bilo manj srečanj na visoki ravni, se je delo nadaljevalo na tehnični ravni in je privedlo do napredka na področju pobiranja carine, integriranja upravljanja meja, energije in telekomunikacij.

Regionalno sodelovanje

Regionalno sodelovanje je postalo bolj vključujoče, saj je bila junija na vrhu Procesu sodelovanja v jugovzhodni Evropi (SEECP) v Bukarešti v Romuniji evropsko sosedsko politiko in širitvena pogajanja sprejeta deklaracija, ki je pozdravila Kosovo kot stalnega in enakopravnega udeleženca na srečanjih SEECP na vseh ravneh. Ministri za zunanje zadeve ter gospodarstvo in finance so začeli s zasedanji v okviru neformalne pobude „Šest držav Zahodnega Balkana,“ ki se bo osredotočala predvsem na povezanost in gospodarsko upravljanje. Izvajanje strategije za jugovzhodno Evropo 2020 se je začelo s sprejetjem nacionalnih in regionalnih akcijskih načrtov ter prvim izhodiščnim poročilom o jugovzhodni Evropi 2020 ⁽⁸⁾.

Novi instrument za predpristopno pomoč

Leta 2014 se je začel uporabljati novi instrument za predpristopno pomoč (IPA II). EU bo z novim instrumentom za predpristopno pomoč zagotovila 11,7 milijarde EUR za obdobje 2014–2020, da bi podprla države pri njihovih pripravah na pristop ter regionalno in čezmejno sodelovanje. Novi instrument se še bolj osredotoča na prednostne naloge za pristop k EU na področju demokracije in pravne države ter konkurenčnosti in rasti. Uvaja tudi sektorski pristop, pobude za ustvarjanje rezultatov, višjo proračunsko podporo in prednostno razvrščanje projektov.

Strateška partnerstva

Sodelovanje s strateškimi partnerji

Združene države Amerike

Na vrhu EU-ZDA, ki je potekal marca v Bruslju, sta se pokazala obseg in globina tega strateškega partnerstva. Obravnavani so bili ključni izzivi za svetovni mir in blaginjo, vključno s tem, kako okrepiti prizadevanja za spodbujanje novih delovnih mest in rasti, vzpostaviti energetska varnost, obravnavati podnebne spremembe in zagotoviti varstvo podatkov. Voditelji so razpravljali tudi o najnujnejših vprašanjih zunanje politike, kar priča o odličnem sodelovanju med EU in Združenimi državami v krizah, ki ogrožajo mednarodni mir in varnost. Na vrhu je bila ponovno potrjena zavezanost dogovoru o celovitem in velikopoteznem čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe (TTIP) (glej poglavje 3).

Tesno sodelovanje na področju zunanje in varnostne politike med EU in ZDA se je v letu 2014 nadaljevalo, temeljilo pa je na ustaljenih dialogih o mnogih regionalnih in horizontalnih politikah, med drugim o krizi v Ukrajini, konfliktu v Siriji, mirovnem procesu na Bližnjem vzhodu, pogajanjih z Iranom o njegovem jedrskem programu, boju proti piratstvu ob obali Afriškega roga in boju proti terorizmu v Sahelu.

Sestanek v okviru vrha EU-ZDA 2014. Na levi: delegacija Združenih držav s predsednikom Barackom Obamo na čelu; na desni: predstavniki EU, med katerimi so (od desne proti levi) visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in podpredsednica Komisije Catherine Ashton, predsednik Evropskega sveta Herman Van Rompuy, predsednik Evropske komisije José Manuel Barroso, komisar za trgovino Karel De Gucht in vodja delegacije EU v Združenih državah João Vale de Almeida. Bruselj (Belgija), 26. marca.

EU in ZDA že dolgo sodelujejo v dialogu o pravosodju in notranjih zadevah in so z njim nadaljevale v letu 2014, med drugim pa so si po razkritju leta 2013, da ZDA nadzirajo državljane EU, poglobljeno prizadevale za ponovno vzpostavitev zaupanja v čezatlantske prenose podatkov. V zvezi s tem so se nadaljevala tudi pogajanja med EU in ZDA o „krovnem sporazumu“ o varstvu osebnih podatkov pri njihovem prenosu med EU in ZDA za namene kazenskega pregona.

Kanada

EU in Kanada sta na vrhu, ki je potekal septembra, praznovali zaključek pogajanj za sporazum o strateškem partnerstvu ter celovit gospodarski in trgovinski sporazum, kar pomeni enega od viškov v odnosih med EU in Kanado. Ta sporazuma bosta postavila temelje za tesnejše odnose, utrdila gospodarske povezave in okrepila sodelovanje na mnogih področjih, da bosta lahko strani skupaj obravnavali izzive v zvezi mednarodnim mirom in varnostjo ter druga globalna vprašanja, ki so jima v skupnem interesu. Politični dialog med EU in Kanado je potekal 1. decembra v Bruslju.

Rusija

Kar zadeva odnose med EU in Rusijo, so leto 2014 zaznamovali rusko poseganje v Ukrajini, nezakonita priključitev Krima in neposredna destabilizacija države.

Na 32. vrhu EU-Rusija, ki je v omejeni obliki potekal januarja v Bruslju, sta se strani osredotočili na Ukrajino in vzhodno partnerstvo. Ruski predsednik Vladimir Putin je izjavil, da Rusija načeloma ne nasprotuje vzhodnemu partnerstvu, izrazil pa je pomisleke v zvezi z gospodarstvom. Dogovorjeno je bilo, da se bodo izvedla tehnična posvetovanja, na katerih se bo pojasnilo, kako bodo pridružitveni sporazumi z več državami vzhodnega partnerstva koristili vsem partnericam, tudi Rusiji.

Po nezakoniti priključitvi Krima se je Evropski svet marca odločil za postopno uvajanje omejevalnih ukrepov (vključno s prepovedjo izdajanja vizumov in zamrznitvijo sredstev) za določene ruske ter ukrajinske posameznike in subjekte, ki so odgovorni za kršenje suverenosti in ozemeljske celovitosti Ukrajine. Z nadaljnjimi sklepi Evropskega sveta in Sveta za zunanje zadeve so bile v te ukrepe zajete tudi gospodarske sankcije. Pogajanja o novem sporazumu med EU in Rusijo ter dialog o vizumih so bili začasno prekinjeni. Rusija je bila izključena iz skupine G8 in številne dejavnosti sodelovanja so bile prekinjene. Vrh, ki naj bi potekal junija, je bil odpovedan. EU je ob sprejetju omejevalnih ukrepov vztrajala pri dialogu z Rusijo o vprašanjih v zvezi s krizo, in sicer tako na dvostranski kot na tristranski ravni, v katero je bila vključena Ukrajina. Ta dialog je obravnaval domnevna gospodarska vprašanja Rusije, povezana s poglobljenim in celovitim sporazumom o prosti trgovini med EU in Ukrajino, ter energetska vprašanja. Dialog o tem območju proste trgovine je privedel do preložitve datuma začetka začasne uporabe njegovega trgovinskega dela do 31. decembra 2015, medtem ko bo Rusija še naprej uporabljala preferencialni režim v okviru prostotrgovinskega sporazuma Skupnosti neodvisnih držav z Ukrajino. V pogovorih o energiji je bil dosežen kompromis, ki ga je pripravila EU, o dostavi in plačilih za zagotavljanje dobave ruskega plina Ukrajini prek zime 2014/2015 in o tranzitu plina v Evropsko unijo prek Ukrajine.

EU je pozorno spremljala razvoj dogodkov na področju notranjih razmer v Rusiji, vključno z nadaljnjimi ukrepi za omejevanje dejavnosti civilne družbe, tudi na spletu, in za onesposobitev opozicije. EU je v zvezi s tem izrazila zaskrbljenost javno in v političnem dialogu. Dvoletna posvetovanja med EU in Rusijo o človekovih pravicah so bila v letu 2014 odpovedana, namreč ker je Rusija zavrnila možnost, da bi se kraj izvedbe spremenil in da bi posvetovanja potekala v Moskvi.

Kitajska

Leto je zaznamoval prelomni dogodek. Predsednik Xi Jinping je namreč 31. marca obiskal institucije EU, kar je bil prvi obisk kitajskega predsednika. Dogodek je okrepil vezi med EU in Kitajsko, ki temeljijo na strateškem programu za sodelovanje 2020 ⁽⁹⁾, o katerem sta se strani dogovorili prejšnje leto.

Rokovanje kitajskega predsednika Xija Jinpinga (na desni) in predsednika Evropske komisije do 31. oktobra Josėja Manuela Barrosa, s predsednikom Evropskega sveta do 30. novembra Hermanom Van Rompuyjem v ozadju. Stavba Justus Lipsius v Bruslju (Belgija), 31. marca.

Strateško partnerstvo med EU in Kitajsko se je dodatno okrepilo z obiskom predsednika Vojaškega odbora EU generala Patricka de Rousiersa v Pekingu ⁽¹⁰⁾, kjer sta potekala dialog in seminar o varnosti in obrambi. Strani sta se tako sešli na skoraj 100 dialogih in delavnicah, kjer sta nadaljevali sodelovanje na številnih političnih, gospodarskih in drugih področjih, kar bogati razsežnost odnosov med EU in Kitajsko ter prispeva k reševanju svetovnih izzivov ⁽¹¹⁾. Obsežen dialog o človekovih pravicah ⁽¹²⁾ je potekal konec leta.

Po začetku pogajanj za sporazum o naložbah EU-Kitajska oktobra 2013 je Komisija začela obsežna pogajanja, katerih cilj je zagotoviti boljši dostop na trg in odpraviti naložbene omejitve za družbe EU na Kitajskem. S Kitajsko je bil dosežen tudi napredek v številnih večstranskih pogajanjih, ki so v okviru STO potekala v Ženevi v Švici, na primer o sporazumu o javnih naročilih, sporazumu o informacijski tehnologiji, sporazumu o trgovini s storitvami in pobudi za zelene dobrine, kjer bi lahko dejavno sodelovanje Kitajske spodbudilo nadaljnje odpiranje trga.

Izvršni vodja Hongkonga C. Y. Leung je maja obiskal institucije EU ⁽¹³⁾. EU je v okviru uvedbe splošnih volitev za izvršnega vodjo Hongkonga v letu 2017 javno potrdila odločno zavzemanje za večjo demokratizacijo Hongkonga ⁽¹⁴⁾.

Pozdravljena so bila prva srečanja med uradniki na najvišji ravni, ki so pristojni za dvostranske odnose na celinskem Kitajskem in Tajvanu ⁽¹⁵⁾. Leta 2014 se je nadaljevala sprava med obema stranema ožine s praktičnim sodelovanjem in ukrepi za krepitev zaupanja. Prav tako EU in Tajvan v obojestransko korist še naprej krepita gospodarsko in tehnično sodelovanje.

Japonska

Nadaljevala so se vzporedna pogajanja za sporazum o strateškem partnerstvu, ki zajema politična, sektorska in globalna vprašanja, ter za prostotrgovinski sporazum, ki bo spodbudil nadaljnjo dvostransko trgovino in naložbene tokove. Ta pogajanja lahko bistveno dvignejo raven in intenzivnost sodelovanja med stranema in naj bi prinesla znatne vzajemne koristi. Leta 2014 se je uspešno zaključil enoletni pregled napredka v pogajanjih za sporazum o prosti trgovini, v katerem je EU pozitivno ocenila delovanje Japonske in njeno izpolnitev številnih prvotnih zavez.

Predsednik Evropskega sveta do 30. novembra Herman Van Rompuy (v sredini), José Manuel Barroso, predsednik Evropske komisije do 31. oktobra (na desni) in predsednik japonske vlade Shinzō Abe (na levi) na tiskovni konferenci ob robu vrha 7. maja v Bruslju (Belgija).

22. vrh EU-Japonska ⁽¹⁶⁾, ki je potekal maja v Bruslju, je voditeljem ponudil priložnost za pregled napredka v trenutnih vzporednih pogajanjih o sporazumu o strateškem partnerstvu in prostotrgovinskem sporazumu ter za ponovno potrditev močne zavezanosti hitri sklenitvi teh velikopoteznih sporazumov do leta 2016.

Južna Koreja

Strateško partnerstvo med EU in Južno Korejo se je še naprej krepilo, sporazum o prosti trgovini pa je v veljavi že tri leta. Ta sporazum o prosti trgovini „nove generacije“ (prvi te vrste v Aziji) je daljnosežen in obširen. Na podlagi tega sporazuma se je skupni izvoz blaga EU v Južno Korejo povečal za 35 %, izvoz blaga, ki je bil povsem liberaliziran s sporazumom, pa se je povečal za 46 %.

Indija

Leto 2014 je zaznamovala 10. obletnica strateškega partnerstva med EU in Indijo. V Indiji je po volitvah, na katerih je prepričljivo zmagala opozicijska stranka Bharatiya Janata, nova vlada prevzela oblast konec maja. EU in Indija sta še naprej sodelovali pri vprašanjih na področju gospodarske, politične in sektorske politike. Indijo je obiskala evropska komisarka za podnebne ukrepe Connie Hedegaard. Potekala so posvetovanja o zunanji politiki in začel se je dialog o neširjenju orožja in razoroževanju. Na Skupni komisiji EU-Indija, ki je potekala junija v New Delhiju, se je ponudila prva priložnost za sodelovanje z novo vlado. EU je pripravljena dati nov zagon strateškemu partnerstvu, med drugim z zaključitvijo pogajanj za sporazum o prosti trgovini.

Brazilija

Sedmi vrh EU-Brazilija, ki je februarja potekal v Bruslju, je bil priložnost za dobro izmenjavo mnenj o stanju strateškega partnerstva. Obe strani sta ponovno izrazili zavezanost hitremu napredku v pogajanjih EU-Mercosur o pridružitvenem sporazumu. V ospredju sta bila tudi sporazum o letalskem prevozu in povezava s čezatlantskim kablom. Razpravljalo se je o številnih globalnih in regionalnih vprašanjih zunanje politike. EU in Brazilija sta se dogovorili o pomembnosti trajnostnega gospodarskega razvoja in varnosti v Afriki. Pozdravili sta tudi okrepljen proces povezovanja Skupnosti latinskoameriških in karibskih držav v Latinski Ameriki.

Mehika

Na podlagi zavezanosti predsednikov Mehike, Evropskega sveta in Evropske komisije iz leta 2013 sta EU in Mehika proučili možnosti za posodobitev globalnega sporazuma, ki zagotavlja okvir za strateško partnerstvo med njima. Skupna delovna skupina je opredelila področja in določbe obstoječega dvostranskega pravnega okvira, ki bi jih lahko posodobili, razširili, poenostavili ali odstranili glede na morebitna prihodnja pogajanja o novem pravnem instrumentu, ki bi se lahko začela leta 2015.

Južna Afrika

Zaradi številnih političnih dejavnosti, ki so prek leta 2014 potekale v Južni Afriki (splošne volitve) in EU (volitve v Evropski parlament, imenovanje novega predsednika Komisije, novega kolegijskega komisarjev in novega predsednika Evropskega sveta), sta se strani dogovorili, da sedmi letni vrh prestavita na drugo četrletje leta 2015. Kljub temu so se intenzivni diplomatski stiki nadaljevali in dosegli vrhunec na srečanju tedanje visoke predstavnice/podpredsednice Komisije Catherine Ashton in južnoafriške ministrice za mednarodne odnose in sodelovanje Maite Nkoana-Mashabane ob robu aprilskega vrha med EU in Afriko, sledila pa so še nadaljnja srečanja na različnih ravneh v Bruslju. Intenzivna posvetovanja o domačih in mednarodnih izzivih ter napredku pri številnih vprašanjih politike, varnosti, trgovine, razvojnega sodelovanja in človekovih pravic so dala strateškemu partnerstvu nov zagon. Južna Afrika je bila julija ena od šestih držav Južnoafriške razvojne skupnosti, ki so zaključile pogajanja z EU za sporazum o gospodarskem partnerstvu med regijama.

Partnerstvo EU-Afrika

Na četrtem vrhu EU-Afrika, ki je potekal 2. in 3. aprila 2014 v Bruslju, so afriški in evropski voditelji držav ali vlad utrdili svojo zavezanost, da bodo okrepili sodelovanje v okviru skupne strategije EU-Afrika, ki je bila sprejeta leta 2007. Na vrhu s temo „Naložba v ljudi, blaginjo in mir“ se je zbralo več kot 60 voditeljev EU in Afrike ter skupno več kot 80 delegacij. Sprejeta je bila politična izjava oziroma časovni načrt za izvajanje skupne strategije EU-Afrika za obdobje 2014–2017 ter samostojna izjava o migracijah in mobilnosti. Ta vrh je zagotovil dobro podlago za prihodnji dialog in sodelovanje, obe strani pa sta ga razglasili za zelo uspešnega.

Poleg tega je bilo na vrhu izpostavljeno uspešno sodelovanje EU in Afrike na področju podnebja. Poudarjena je bila želja po nadaljnji krepitvi partnerstva za reševanje naj-nujnejših svetovnih vprašanj o podnebni spremembi (17). Sodelovanje med EU in Afriko na področju podnebja je že koristilo več tisoč ljudem na afriški celini, obravnavati pa je treba še veliko izzivov. Reševati jih je treba skupaj z mednarodnimi partnerji na svetovni ravni.

Udeleženci vrha EU-Afrika na temo naložb v ljudi, blaginjo in mir, ki je 2. in 3. aprila potekal v Bruslju (Belgija). Na vrhu so voditelji iz Afrike in EU razpravljali o miru, varnosti, naložbah, podnebni spremembi in migracijah.

Mirovna pomoč za Afriko od leta 2004 podpira mir in varnost v Afriki, k čemur so pripomogla sredstva v višini več kot 1,2 milijarde EUR iz Evropskega razvojnega sklada (ERS). V prvem semestru leta 2014 je bil v posvetovanju z državami članicami EU in afriškimi partnericami pripravljen akcijski program za obdobje 2014–2016, Komisija pa ga je sprejela 15. julija. Ta program bo s proračunom v višini 750 milijonov EUR nadaljeval s podporo za mirovne operacije, ki jih vodi Afrika, razvoj zmogljivosti, preprečevanje konfliktov in dejavnosti posredovanja. V letu 2014 so bili z Afriško unijo podpisani tudi številni sporazumi o financiranju s sredstvi mirovne pomoči za Afriko, vključno s prispevki v višini 125 milijonov EUR za mirovne operacije v Srednjeafriški republiki in 201 milijonom EUR v podporo misiji Afriške unije v Somaliji (AMI-SOM).

Instrument partnerstva

Parlament in Svet sta marca sprejela uredbo o vzpostavitvi instrumenta partnerstva (18), katerega namen je spodbujati in krepiti odnose EU z državami, ki niso članice EU. Instrument partnerstva je ena od ključnih inovacij večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020, ki zajema sveženj instrumentov za financiranje zunanjih ukrepov. Novi instrument odraža spremembe v svetu v zadnjih letih in spremembe v odzivanju EU na svetovne izzive.

Instrument partnerstva bo pomagal podpreti odnose s strateškimi partnericami EU, ki niso več upravičene do dvostranske razvojne pomoči (Brazilija, Indija, Kitajska in Mehika), ter nekaterimi partnericami iz skupine G7 (Japonska, Kanada in ZDA).

Regionalne politike

Ta razdelek se nanaša na odnose med EU in določenimi regijami: Bližnji vzhod in Zaliv, srednja Azija, Azija in Pacifik, Latinska Amerika ter Karibi in Afrika.

Bližnji vzhod in Zaliv

Mirovni proces na Bližnjem vzhodu

EU je leta 2014 prispevala k pogajanjem med Izraelom in Palestino, pri katerih so posredovale ZDA, v skladu s sklepi Sveta iz decembra 2013 ⁽¹⁹⁾, zlasti tako da je v okviru koncepta posebnega privilegiranega partnerstva obema stranema ponudila sveženj evropske politične, gospodarske in varnostne podpore, ki je bil prvi takšne vrste. Toda po izteku roka 29. aprila in prekinitvi pogajanj mirovni pogovori niso napredovali, hkrati pa se je stopnjevalo nasilje na Zahodnem bregu, vključno z vzhodnim Jeruzalemom, in v Gazi.

Sklepi Sveta iz maja ⁽²⁰⁾ so potrdili poziv EU k ponovnemu začetku pogajanj in njeno podporo spravi v Palestini na podlagi načel četverice za Bližnji vzhod ⁽²¹⁾. Po spravi je bila 2. junija razglašena palestinska vlada narodne enotnosti. Izraelska vojaška operacija „Zaščitni rob“, ki je bila izvedena julija in avgusta, je v šestih letih že tretji konflikt v Gazi. Konflikt je zajemal obsežno kopensko operacijo, katere cilj je bilo uničenje tunelov med Gazo in Izraelom ter zalog raket oboroženih skupin, povzročil pa je številne žrtve med civilisti.

EU je bila dejavna pri prizadevanjih za zagotovitev trajnega premirja. Na podlagi sklepov Evropskega sveta ⁽²²⁾ in Sveta ⁽²³⁾ iz avgusta je poudarila, da vrnitev v prejšnje stanje ni možno, da je v Gazi potrebna korenita sprememba in da mora Palestinska oblast v Gazi spet zavzeti vladno funkcijo. EU je s stranema razpravljala zlasti o svojem morebitnem prispevku k odpravi zapore Gaze, tako z instrumenti skupne zunanje in varnostne politike kot s humanitarno pomočjo in pomočjo pri obnovi. To je bilo podrobneje opisano na septembrskem *ad hoc* povezovalnem odboru in na konferenci o Palestini, ki je bila pod naslovom „Obnova Gaze“ oktobra prirejena v Kairu.

Mednarodna konferenca o Palestini – Obnovitev Gaze. Kairo (Egipt), 12. oktobra.

EU je tudi ob več priložnostih poudarila potrebo po verodostojnem političnem izidu mirovnega procesa, ki bi temeljil na soobstoju dveh držav in izhodiščih za pogajanja o končnem statusu, kot so bili podani v julijskih sklepih Sveta ⁽²⁴⁾, v katerih je zapisano, da se je treba izogniti dejanjem, ki postavljajo pod vprašaj že podane zaveze k sporazumni rešitvi. K večji napetosti je prispevalo več dejavnikov: nadaljnja širitev izraelskih naselbin; humanitarne, varnostne in politične razmere v Gazi, kjer Palestinska oblast ni bila sposobna nastopiti svoje vladne funkcije; nadaljnje rušenje hiš in prisilne izselitve, ki jima je izpostavljeno palestinsko civilno prebivalstvo, ter ponavljajoče se izzivanje in spopadi v svetišču Haram al Šarif/Tempeljski grič v Vzhodnem Jeruzalemu. Palestina je v ZN septembra predstavila novo pobudo za prenehanje zasedbe ozemlja, a osnutek resolucije v Varnostnem svetu ZN 30. decembra ni dobil zadostne podpore. Diplomatski proces je obsegal razprave v Varnostnem svetu ZN, pogajanja za utrditev premirja v Gazi, ki so ob posredovanju Egipta potekala v Kairu, obnovljene parlamentarne ukrepe v zvezi s priznanjem države Palestine in spodbujanje izraelske in palestinske strani, naj se vrnete k pogajalski mizi.

Visoka predstavnica/podpredsednica Komisije Federica Mogherini je mirovni proces na Bližnjem vzhodu izpostavila kot prednostno vprašanje in regijo na začetku novembra izbrala za svoj prvi uradni obisk v tujini. Svet je v sklepih iz novembra ⁽²⁵⁾ potrdil pripravljenost EU, da prevzame pomembno vlogo in dejavno prispeva k iskanju sporazumne rešitve vseh vprašanj končnega statusa. Svet je pozval obe strani in vse večje deležnike, vključno s četverico za Bližnji vzhod, z Arabsko ligo in Varnostnim svetom ZN, naj sprejmejo potrebne ukrepe, da bi se dosegel ta cilj, in ponovno poudaril, da bo prihodnji razvoj odnosov tako z izraelskimi kot s palestinskimi partnerji odvisen od njihovih prizadevanj za trajni mir, osnovan na soobstoju dveh držav.

EU je bila dejavna v prizadevanjih za nadaljnjo obnovo Gaze in spodbujanje političnega okvira, ki je potreben za zagotovitev trajnostne rešitve konflikta, vključno z *ad hoc* povezovalnim odborom in bližnjevzhodno četverico. EU je poudarila pomembnost varnostnih potreb Izraela, hkrati pa se je osredotočila na ohranjanje izvedljivosti rešitve s soobstojem obeh držav in podporo prizadevanjem Palestinski oblasti, da bi se vzpostavila palestinska država v okviru meja iz leta 1967 in v skladu s parametri EU, ki so bili ponovno potrjeni v sklepih Sveta za zunanje zadeve iz julija.

Iran

Diplomatska prizadevanja skupine EU3+3 (EU, Nemčija, Francija in Združeno kraljestvo ter Kitajska, Rusija in ZDA), ki jih je vodila tedanja visoka predstavnica/podpredsednica Komisije Catherine Ashton, so novembra 2013 v Ženevi privedla do začasnega sporazuma z Iranom. Ženevski sporazum z naslovom Skupni akcijski načrt se je začel izvajati januarja 2014 in je bil julija podaljšan do konca novembra. Ženevski sporazum je določil enoletni časovni okvir, da se s pogajanjem doseže dolgoročna rešitev iranskega jedrskega vprašanja. Cilj celostne rešitve je vzpostaviti mednarodno zaupanje v izključno miroljubno naravo iranskega jedrskega programa ob spoštovanju pravice Irana do miroljubne uporabe jedrske energije v skladu s Pogodbo o neširjenju jedrskega orožja ter doslednem upoštevanju resolucij Varnostnega sveta ZN in Sveta guvernerjev Mednarodne agencije za atomsko energijo (MAAE). Novembra je bil dosežen dogovor o podaljšanju Skupnega akcijskega načrta do konca junija 2015, vse strani pa so se trdno zavezale, da pogajanja zaključijo v 4 mesecih. Po podaljšanju Skupnega akcijskega načrta je EU podaljšala ukrepe za oprostitev sankcij do konca junija 2015. Pravna akta ⁽²⁶⁾ sta bila objavljena novembra, pogajanja pa so se nadaljevala decembra.

Visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in podpredsednica Komisije do 31. oktobra Catherine Ashton (v sredini) v pogovoru z iranskim ministrom za zunanje zadeve Mohammadom Javadom Zarifjem (na desni) in ameriškim državnim sekretarjem Johnom Kerryjem (na levi) med pogajanjem E3/EU+3 o jedrskem vprašanju z Iranom. Dunaj (Avstrija), 15. oktobra.

EU je leta 2014 v uradnih protestih in izjavah še naprej opozarjala na razmere na področju človekovih pravic v Iranu. Visoka predstavnica in podpredsednica Komisije je med obiskom v Teheranu z vlado obravnavala človekove pravice in se srečala z več organizacijami civilne družbe, vključno z aktivistkami za pravice žensk. EU je v javnih izjavah obsodila usmrtitev zapornikov (več kot 440 do začetka decembra 2014) in nespoštovanje temeljnih svoboščin, kot so svoboda izražanja, zbiranja in veroizpovedi ali prepričanja, v Iranu.

Irak

Po prvem krogu srečanj za sodelovanje in pododborov v okviru sporazuma o partnerstvu in sodelovanju EU-Irak konec leta 2013 je prva seja Sveta za sodelovanje na ministrski ravni EU-Irak potekala januarja 2014. Do ratifikacije sporazuma se nekateri poglavja, zlasti v zvezi s trgovino in sektorskim sodelovanjem, uporabljajo začasno.

Federica Mogherini, od 1. novembra visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in podpredsednica Komisije, ter Nechirvan Barzani, predsednik kurdske regionalne vlade v Iraku. Erbil (Irak), 22. decembra.

Splošne volitve v Iraku 30. aprila, na katere je EU napotila misijo strokovnjakov za volitve, in poznejši proces oblikovanja vlade so upočasnili izvajanje sporazuma o partnerstvu in sodelovanju. Od junija so se razmere v Iraku precej poslabšale, saj je Daesh, ki ga podpirajo tudi druge oborožene sunitske skupine, izvedel obširen napad in usklajen prevzem večjih področij iraškega teritorija.

Kljub varnostno zelo težavnim razmeram bo Komisija še naprej vztrajala pri zavezah Iraku. Imenovanje nove iraške vlade na začetku septembra ponuja priložnost za nov politični začetek in hitro nadaljevanje dejavnosti v okviru sporazuma o partnerstvu in sodelovanju ⁽²⁷⁾.

Srednja Azija

EU je prek leta 2014 še naprej krepila odnose s srednjeazijskimi državami (Kazahstanom, Kirgizistanom, Tadžikistanom, Turkmenistanom in Uzbekistanom) na podlagi strategije EU za novo partnerstvo s Srednjo Azijo. Temelj regionalnega pristopa EU je bilo delovanje na področju izobraževanja, pravne države in okolja/vode ter energetike, spodbujanje človekovih pravic in boj proti prometu s prepovedanimi drogami. Unija je okrepila dvostranske vezi z vsako od petih držav. Zaključila so se pogajanja s Kazahstanom o okrepljenem sporazumu o partnerstvu in sodelovanju. Doslej je to edini sporazum o partnerstvu in sodelovanju druge generacije z eno od držav iz te regije.

Azija in Pacifik

Splošno

V letu 2014 se je okrepilo sodelovanje EU z Azijo. Med vrhunci so bili zgodovinski dogodek v marcu, ko je institucije EU obiskal predsednik Kitajske Xi Jinping; vrh EU-Japonska v organizaciji EU maja; srečanje zunanjih ministrov EU in ASEAN julija; neuradno srečanje voditeljev EU in ASEAN oktobra in vrh ASEM, prav tako oktobra. EU je imela še naprej pomembno vlogo pri večjih dogodkih v pacifiški regiji, pri čemer se je visoka predstavnica/podpredsednica Komisije Catherine Ashton julija udeležila Foruma pacifiških otokov na otoku Palau, komisar za razvoj Andris Piebalgs pa se je septembra udeležil tretje mednarodne konference ZN o majhnih otoških državah v razvoju na Samoi.

Dvostranski prispevki

Leta 2014 je bilo zaključeno strateško načrtovanje instrumenta za financiranje razvojnega sodelovanja in pomoči ERS za obdobje 2014–2020 za azijske in pacifiške države prejemnice v razvoju. Sprejeto je bilo tudi strateško načrtovanje novega instrumenta partnerstva, ki je ključno orodje za spodbujanje interesov EU v regiji. Hkrati je bil dosežen napredek pri pogajanjih o glavnem okviru, prosti trgovini, naložbah ali sporazumih o partnerstvu in sodelovanju z Avstralijo, Kitajsko, Japonsko in Malezijo. Fidži je začel izvajati sporazum o gospodarskem partnerstvu med Pacifikom in EU in se tako pridružil Papui Novi Gvineji. Pogajanja za celovit sporazum o partnerstvu v odnosih in sodelovanju med EU in Novo Zelandijo so bila zaključena julija.

EU in Nepal sta okrepila sodelovanje, pri čemer sta se osredotočila na ključni politični in gospodarski prehod države, ki mu je EU namenila trikrat večjo pomoč za obdobje 2014–2020. Prednostna naloga EU v letu 2014 je bila še naprej močna podpora za demokratični prehod in reformni proces v Mjanmaru/Burmi. Svet je marca sprejel sklep, s katerim je odobril začetek pogajanj za sporazum med EU in Mjanmarom/Burmo o zaščiti naložb. Prvi dialog o človekovih pravicah med EU in Mjanmarom/Burmo, ki mu sopredseduje posebni predstavnik EU za človekove pravice Stavros Lambrinidis, je potekal maja v Najpjidavu ⁽²⁸⁾. EU je pozorno spremljala politično krizo na Tajskem. Na uvedbo vojaške uprave in razveljavitve ustave se je odzvala s sprejetjem sklepov Sveta z dne 23. junija ⁽²⁹⁾, v skladu s katerimi so bili uradni obiski na Tajskem in z nje začasno ustavljeni. Sporazum o partnerstvu in sodelovanju s Tajsko ne bo podpisan, dokler na oblasti ne bo demokratično izvoljena vlada.

Komisija je nadaljevala z izvajanjem sporazuma o trajnostnem razvoju za Bangladeš iz leta 2013 ⁽³⁰⁾, katerega cilj je izboljšati pravice delavcev, varnost in zdravje pri delu ter odgovorno vodenje poslov v konfekcijskem sektorju v Bangladešu.

S sklepi Sveta iz junija je bila sprejeta nova strategija za Afganistan do konca leta 2016, ki se osredotoča na razvoj institucij Afganistana in poudarja prednostne naloge v zvezi s spodbujanjem miru, varnosti in regionalne stabilnosti, krepitvijo demokracije, pospeševanjem gospodarskega razvoja in razvoja človeških virov ter utrjevanja pravne države in spoštovanja človekovih pravic. Strategija predstavlja splošen okvir za vse instrumente EU in za nevojaško angažiranost držav članic. Sredstva presegajo 1 milijardo EUR na leto. Pomemben del tega je večletni okvirni program instrumenta za financiranje razvojnega sodelovanja, ki je bil sprejet z okvirno dodelitvijo do največ 1,4 milijarde EUR, pri čemer mora Afganistan v celoti izpolniti svoje zaveze iz okvira vzajemne odgovornosti iz Tokia. Osrednji sektorji bodo: demokratizacija in odgovornost, kmetijstvo, zdravje, policijska dejavnost in pravna država. Svet se je tudi strinjal, da podaljša mandat afganistanske misije EUPOL za podporo civilni policiji in pravni državi do 31. decembra 2016.

Pakistanu je bil 1. januarja dodeljen prednostni dostop na trg EU v okviru posebnega spodbujevalnega režima za trajnostni razvoj in dobro upravljanje (GSP+) na podlagi zaveze Pakistana, da bo učinkovito izvajal 27 mednarodnih konvencij. Petnajst od teh se nanaša na človekove pravice in osnovne pravice delavcev. EU je leta 2014 na podlagi petletnega načrta sodelovanja med EU in Pakistanom še naprej krepila sodelovanje s Pakistanom na nekaterih ključnih področjih. Marca je potekal konstruktivni strateški dialog med visoko predstavnico/podpredsednico Komisije Catherine Ashton in pakistanskim svetovalcem za zunanje zadeve Sartajem Azizem. Junija je v Islamabadu potekala Skupna komisija EU-Pakistan. Na njej sta se strani dogovorili o začetku sodelovanja na področju neširjenja orožja, razorožitve in energije. Dosežen je bil tudi dogovor o okrepljenem dialogu med EU in Pakistanom o človekovih pravicah, pomembna področja za sodelovanje pa ostajajo boj proti terorizmu in migracije, vključno s ponovnim sprejemom.

Regionalni prispevki

Azijsko-evropsko srečanje

V Milanu je oktobra potekal 10. vrh azijsko-evropskega srečanja (ASEM) na temo „Odgovorno partnerstvo za trajnostno rast in varnost“. To je bila priložnost za odkrit dialog med voditelji partnerskih držav ASEM o številnih, svetovno pomembnih temah, vključno s podnebnimi spremembami, trajnostnim razvojem, gospodarskimi in finančnimi izzivi, regionalnimi in mednarodnimi vprašanji ter človekovimi pravicami ⁽³¹⁾. Skupina ASEM se je povečala na 53 članic, saj sta se vrhu kot novi partnerski državi pridružila Hrvaška in Kazahstan.

Udeleženci vrha ASEM oktobra v Milanu (Italija).

Združenje držav jugovzhodne Azije

Leta 2014 se je nadaljeval proces oblikovanja bolj ambicioznega in bolj političnega partnerstva med EU in Združenjem držav jugovzhodne Azije (ASEAN). Obisk usklajevalnega odbora ASEAN za povezovanje v Bruslju, Luxembourgju in Antwerpnu februarja je omogočil poglobljeno izmenjavo pridobljenih izkušenj o povezovanju, ki temelji na pravilih. V skupni izjavi ⁽³²⁾, sprejeti v Singapurju februarja, ob koncu uspešnega dvodnevne vrha EU-ASEAN o letalstvu, sta Komisija in ASEAN predlagala, da se sodelovanje na področju letalstva nadgradi s pogajanja za celovit sporazum o letalskih prevozih ⁽³³⁾.

EU si prizadeva za dvostranske sporazume o prosti trgovini s posameznimi državami ASEAN, ki so podlaga za sporazume med posameznimi regijami, kar ostaja dolgoročni cilj. Začela so se dvostranska pogajanja z Malezijo (2010), Vietnamom (2012) in Tajsko (2013), zaključila pa so se dvostranska pogajanja s Singapurjem (2014).

Latinska Amerika in Karibi

Konec leta 2013 je začel veljati trgovinski steber pridružitvenega sporazuma EU-Srednja Amerika, maja 2014 pa sporazum o političnem dialogu in sodelovanju, kar je odraz dobrih podregionalnih odnosov s srednjeameriškimi partnerskimi državami (Kostarika, Salvador, Gvatemala, Honduras, Nikaragva in Panama). EU je leta 2014 sprejela strategijo o varnosti državljanov za Srednjo Ameriko in Karibe, da bi okrepila sodelovanje z državami v regiji, ki se soočajo z vedno večjo negotovostjo na določenih področjih. EU je začela pogajanja za dvostranski sporazum s Kubo. Julija sta EU in Ekvador sprejela sporazum o vključitvi Ekvadorja v večstranski trgovinski sporazum, ki je bil sklenjen s Perujem in Kolumbijo ter se začasno uporablja od leta 2013. Čile in Mehika trenutno z EU proučujeta možnosti o posodobitvi svojih pridružitvenih sporazumov.

Afrika

Na osnovi uspešnega vrha EU-Afrika aprila je EU še naprej sodelovala z vsemi regionalnimi organizacijami v Afriki in spodbujala regionalno povezovanje, razvoj, odpornost, gospodarsko rast, stabilnost in dobro upravljanje. Poleg strategije EU za Sahel in Afriški rog in celostnega pristopa k območju Velikih jezer je sprejela novo strategijo za krepitev pomorske varnosti v Gvinejskem zalivu. Sodelovala je tudi z Afriško unijo, Gospodarsko skupnostjo zahodnoafriških držav, Južnoafriško razvojno skupnostjo in drugimi ter misije za opazovanje volitev napotila v Gvinejo Bissau, Egipt, Tunizijo, Malavi in Mozambik, strokovne misije pa v Alžirijo, Nigerijo in Mavretanijo. Komisija je z Medvladno agencijo za razvoj (IGAD) in Afriško unijo tesno sodelovala pri spopadanju z izzivi v Somaliji, južnem Sudanu in Sudanu, z Gospodarsko skupnostjo srednjeafriških držav in Afriško unijo pa glede razmer v Srednjeafriški republiki.

Neven Mimica, komisar za mednarodno sodelovanje in razvoj od 1. novembra (na levi), med rokovanjem z gvinejskim ministrom za gospodarstvo in finance Mohamedom Diarémom. Komisar je 6. decembra na obisku v Conakryju (Gvineja) oznanil skupni znesek finančne pomoči EU za Gvinejo v obdobju 2014–2020.

Razvoj

Pregled politike

Agenda za spremembe – prilagoditev pomoči v sodobnem svetu

Evropska unija je leta 2014 dosegla napredek pri izvajanju agende za spremembe ⁽³⁴⁾, tj. razvojne politike, ki jo je EU sprejela leta 2011, da bi izboljšala svoj učinek na zmanjšanje revščine in podprla partnerske države pri doseganju razvojnih ciljev tisočletja do leta 2015. Približno 70 % pomoči EU bo namenjenih najrevnejšim državam, vključno s tistimi, ki so jih prizadeli konflikti ali naravne nesreče. Hkrati je EU ob spoznanju, da sodelovanje z Zambijo na primer ni primerljivo s sodelovanjem z Brazilijo, ustavila dvostransko pomoč za 16 večjih in bolj razvitih držav. Ker še vedno obstajajo velike razlike v nekaterih od teh držav, bodo slednjim še vedno na voljo tematski in regionalni programi. EU zdaj pomoč usmerja na področja, ki so gonilo sprememb in gospodarske rasti, na primer upravljanje, kmetijstvo, energija, zdravje in izobraževanje.

Skupni programski dokumenti so bili razviti v približno 20 državah in začele so se priprave v še 20 državah. Te strategije za posamezne države so povečale vpliv in učinkovitost programov pomoči EU in držav članic.

Razvojni okvir za obdobje po letu 2015 – prizadevanje za dostojno življenje za vse

Leto 2014 je bilo ključnega pomena za priprave na razvojni okvir po letu 2015, pri čemer je EU imela dejavno in vplivno vlogo pri doseganju soglasja v zvezi z doseganjem ambicioznih rezultatov na vrhu ZN septembra 2015. Junija je Komisija v zvezi s tem sprejela novo sporočilo ⁽³⁵⁾.

Na podlagi tega splošnega pristopa so EU in njene države članice dejavno prispevale k mednarodnim pogovorom o obdobju po letu 2015. Poseben poudarek je bil na dialogu in dejavnostih ozaveščanja s partnerji EU, ključni mejnik pa je bilo sprejetje „Skupne izjave EU-AKP o razvojni agendi za obdobje po letu 2015“ ⁽³⁶⁾ junija. Svet je decembra sprejel sklep ⁽³⁷⁾, ki zagotavlja podlago za stališče EU na prihodnjih mednarodnih pogajanjih v ZN o agendi za obdobje po letu 2015, katerih sklenitev se pričakuje na Generalni skupščini ZN septembra 2015.

Celosten pristop

Svet je na podlagi skupnega sporočila o celostnem pristopu EU k reševanju zunanjih konfliktov in kriz iz decembra 2013 ⁽³⁸⁾, katerega osrednje sporočilo je, da je treba okrepiti strateško usklajeno uporabo orodij in instrumentov EU, maja 2014 sprejel sklepe ⁽³⁹⁾. Svet v teh sklepih poudarja pomen zgodnje, skupne analize konfliktnih ali kriznih situacij, potrebo po okrepljenem sodelovanju v vseh fazah konfliktov, prizadevanje za boljše povezovanje instrumentov EU na različnih področjih politike (tako notranjih kot zunanjih) in potrebo po zagotavljanju, da SVOP gradi na obstoječih prizadevanjih EU in da so njeni rezultati in učinki trajni, na primer prek nemotenega prehoda na razvojne instrumente EU. Na podlagi sklepov Sveta bosta visoka predstavnica/podpredsednica Komisije in Komisija predstavili akcijski načrt na začetku leta 2015.

Evropsko leto za razvoj

Parlament in Svet ⁽⁴⁰⁾ sta leto 2015 določila za Evropsko leto za razvoj (2015). To bo gotovo posebno leto, saj se v njem izteče rok za doseg razvojnih ciljev tisočletja, zastaviti pa si bo treba naslednji niz ciljev – ciljev trajnostnega razvoja. To je prvo Evropsko leto, posvečeno zunanjemu delovanju, EU pa želi z njim utrditi svojo vlogo globalnega akterja.

Geografski pregled

Sodelovanje EU z afriško, karibsko in pacifiško regijo: začetek novega sedemletnega programskega obdobja

Vzpostavljen je bil 11. ERS, finančni instrument za razvojno sodelovanje EU z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami (AKP) do leta 2020.

Trenutno potekajo pogajanja o nacionalnih in regionalnih okvirnih programih ter o programu znotraj držav AKP, ki so jih odobrile in podpisale EU in partnerske države AKP. Do konca leta 2014 je bilo podpisanih več kot 50 % nacionalnih okvirnih programov. Ostali bodo zaključeni v letu 2015.

Razvojno sodelovanje EU s Somalijo: izvajanje somalskega dogovora

EU je leta 2014 še naprej podpirala Somalijo in zvezno vlado pri izvajanju somalskega dogovora, ki je bil septembra 2013 podpisan v Bruslju. Dosežen je bil velik napredek pri oblikovanju države z vzpostavljanjem začasnih uprav in temeljne podlage za zvezno Somalijo. Novembra je bil organiziran partnerski forum na ministrski ravni. Na srečanju v Københavnu na Danskem se je zbralo 56 delegacij iz Afrike, Azije, Avstralije, Evrope, Bližnjega vzhoda in Severne Amerike. EU je ponovno potrdila svojo zavezo k trdni nadaljnji pomoči Somaliji na njeni težki poti k izgradnji države, varnosti in trajnostnega razvoja.

Primer projekta v Somaliji

V Puntlandu v Somaliji, kjer je zaradi degradacije tal in pomanjkanja hrane podhranjenih 20 % prebivalcev, EU financira program, ki naj bi 1,5 milijona ljudi rešil revščine, in sicer z izboljšanjem pašnikov in pomočjo skupnostim za boljše upravljanje naravnih virov.

Premagovanje razvojnih in varnostnih izzivov v zahodni Afriki: strategija EU za Sahel in strategija EU za Gvinejski zaliv

EU je na čelu mednarodnih prizadevanj v Sahelu in Gvinejskem zalivu, in sicer tako na diplomatskem področju kot na področju varnosti in razvoja. V okviru strategije za Sahel želi EU zajeti ključna področja za izboljšanje stabilnosti v regiji. Strategija se nanaša na države Burkina Faso, Čad, Mali, Mavretanijo in Niger, zadeva pa tudi regionalne dejavnosti. Strategija za Gvinejski zaliv, sprejeta marca, se nanaša na obalne države od Senegala do Angole, vključno z Zelenortskimi otoki ter otokoma São Tomé in Príncipe.

Srednjeafriška republika – EU ustanavlja sklad Bêkou, svoj prvi skrbniški sklad več donatorjev

Komisija je ob podpori Nemčije, Francije in Nizozemske vzpostavila svoj prvi skrbniški sklad več donatorjev za podporo Srednjeafriški republiki. Cilj tega sklada je spodbujati stabilizacijo in obnovo te države in dva meseca po ustanovitvi je sklad že zagotavljal podporo na terenu. Sklad Bêkou (kar v sangu, glavnem jeziku države, pomeni „upanje“) bo pripravil prehod z odziva na krizne razmere, kot je humanitarna pomoč, na dolgoročno razvojno pomoč. Prispeval bo k obnovi Srednjeafriške republike, zlasti z vzpostavitvijo državne in lokalne uprave, ponovnim zagonom gospodarskih dejavnosti in osnovnih storitev (npr. zagotavljanje električne energije, promet, zdravje in izobraževanje) in stabilizacijo države.

Latinska Amerika in Karibi

EU je z državami Latinske Amerike odobrila sporazume o razvojnem sodelovanju za obdobje 2014–2020, tj. večletne okvirne programe. Dodeljena finančna sredstva so še vedno precejšnja, in sicer okvirni znesek znaša 2,4 milijarde EUR, 35 % teh sredstev pa je namenjenih sodelovanju na regionalni ravni.

V skladu s skupno strategijo med Karibi in EU iz leta 2012 glavna področja sodelovanja obsegajo: regionalno povezovanje, obnovo Haitija, podnebne spremembe in naravne nesreče, kriminal in varnost in skupne ukrepe v večstranskih forumih. Karibom so bila za obdobje 2014–2020 dodeljena sredstva v skupni višini 1 milijarde EUR, pri čemer so se regionalna sredstva zvišala, dvostranska pa za večino karibskih držav, razen za Haiti, znižala.

Azija, srednja Azija in Bližnji vzhod

Čeprav je v zadnjem času za azijska gospodarstva značilna izredna rast, je v tej regiji revščina še vedno pogosta. Večina držav se sooča z neenakomernim regionalnim razvojem in vedno večjo razliko v dohodkih. Sodelovanje EU v okviru instrumenta za financiranje razvojnega sodelovanja v Aziji, srednji Aziji in na Bližnjem vzhodu je usmerjeno v ukrepe v različnih sektorjih, med drugim v prehransko varnost, razvoj podeželja, izobraževanje in upravljanje. Leta 2014 je bilo Aziji dodeljenih 860 milijonov EUR.

Učinek pomoči EU: Primer Nepal

Izobraževanje je eden ključnih elementov, deležnih finančne pomoči EU za Nepal v zadnjih nekaj letih. Po zaslugi podpore EU naj bi se število otrok, ki ne obiskujejo šole, po ocenah znižalo z 800 000 na 445 000, vpis v srednjo šolo (starostna skupina približno 13–16 let) pa tudi narašča. EU je podpirala tudi mirovni proces v državi in organizacijo nacionalnih volitev, na katerih je bila zabeležena visoka volilna udeležba in ki so na splošno veljale za svobodne in poštene.

Tematski pregled

Izobraževanje

Na konferenci „Globalno partnerstvo za izobraževanje“ (GPI), ki jo je junija priredila EU, je bilo objavljeno, da EU za izobraževanje v državah v razvoju v naslednjih 7 letih namenja sredstva v višini 375 milijonov EUR. Konferenci za obnovo sredstev je partnerske države uspelo prepričati, naj povečajo lastna sredstva za izobraževanje, mednarodne donatorje pa, naj povečajo svoje donacije. GPI se osredotoča na najnujnejše prioritete v izobraževanju v partnerskih državah: kakovost izobraževanja in boljše učne rezultate ter izobraževanje deklet. Posebna pozornost je namenjena nestabilnim državam.

Glavni rezultati v izobraževanju po zaslugi razvojne pomoči EU od leta 2004:

- ▶ v osnovno izobraževanje je bilo vključenih 13,7 milijona novih učencev,
 - ▶ usposabljanja je bilo deležnih 1,2 milijona osnovnošolskih učiteljev,
 - ▶ strokovnega in poklicnega izobraževanja ter usposabljanja je bilo deležnih 7,7 milijona oseb,
 - ▶ zgrajenih ali obnovljenih je bilo 37 000 šol,
 - ▶ v srednjo šolo se je vpisalo 300 000 novih učenk.
-

Vloga zasebnega sektorja v razvojnem sodelovanju

V letu 2014 so bili sprejeti novo sporočilo z naslovom „Krepitev vloge zasebnega sektorja pri doseganju vključujoče in trajnostne rasti v državah v razvoju“⁽⁴¹⁾ in povezani sklepi Sveta⁽⁴²⁾, ki opredeljujejo prihodnjo usmeritev politike in podpore EU za razvoj zasebnega sektorja v partnerskih državah. Komisija v sporočilu predlaga 12 konkretnih ukrepov na področjih, za katera meni, da lahko na ta način pridobijo dodano vrednost. Zasebni sektor ima ključno vlogo pri pomoči ljudem, da se rešijo iz revščine. Sporočilo zato spodbuja zasebni sektor v partnerskih državah, v EU in drugod po svetu, naj bodo dejavne na področju odgovornih naložb, trajnostne trgovine in vključujočih poslovnih modelov. Podane so jasne smernice o politiki za sodelovanje z zasebnim sektorjem, da bi bili javne in zasebne vloge ter interesi usklajeni ter da bi zagotovili dejanske in merljive razvojne rezultate.

Primer projekta sodelovanja EU v zasebnem sektorju

Nekemu projektu v Paragvaju je uspelo zmanjšati skupni čas za upravne postopke za izvoz mesa s 40 dni na 50 minut, in sicer z odprtjem „enotne kontaktne točke“ za izvoz. Zaradi tega se je število podjetij izvozno naravnanih podjetij v Paragvaju od leta 2004 povečalo za 500 %.

Trajnostna energija

Približno 1,2 milijarde ljudi na svetu nima dostopa do elektrike. EU si v okviru pobude ZN „Trajnostna energija za vse“ še dalje prizadeva, da bi bil do leta 2030 500 milijonov ljudem zagotovljen dostop do trajnostnih energetske storitve, zato je okrepila obstoječe instrumente in razvila nove. Na vrhu ZN o podnebnju v New Yorku je EU podpisala pet skupnih izjav z evropskimi in afriškimi državami, ki so se odločile za sodelovanje pri preprečevanju energijske revščine. EU je podpiri dejavnostim za trajnostno energijo v partnerskih državah v obdobju 2014–2020 namenila več kot 3 milijarde EUR.

Okolje

Več kot 70 % najrevnejših skupnosti živi na podeželju in njihovi viri preživetja so neposredno odvisni od ekosistemskih storitev. Preobrazba v smeri vključujočih zelenih gospodarstev je nova priložnost za ustvarjanje gospodarske rasti, ki je okoljsko trajnostna in vključujoča. Komisija meni, da je ključnega pomena zagotoviti, da se vsaj 20 % proračuna EU nameni podpiranju razvoja, ki je nizkoogljično in odporno na podnebne spremembe, in želi to načelo uporabiti v svojem razvojnem sodelovanju.

Komisija je na mednarodni dan biotske raznovrstnosti leta 2014 začela vodilno pobudo EU „Biotska raznovrstnost za življenje“ (B4Life), da bi ščitila ekosisteme, se borila proti kaznivim dejanjem zoper pristožive vrste in razvijala zeleno gospodarstvo, namenila pa ji je približno 800 milijonov EUR sredstev za obdobje 2014–2020. Ta pobuda dopolnjuje prizadevanja EU za spodbujanje trajnostnega upravljanja gozdov in preprečevanje nezakonite sečnje v okviru akcijskega načrta za izvrševanje zakonodaje, upravljanje in trgovanje na področju gozdov⁽⁴³⁾ ter na podlagi pobude ZN „Zmanjševanje emisij zaradi krčenja in degradacije gozdov“.

Odzivanje na humanitarne krize in izredne razmere

Pregled leta

Leta 2014 se je število humanitarnih kriz izredno povečalo. Razglašeno je bilo doslej največje število primerov izrednih razmer, in sicer štirje (Srednjeafriška republika, Irak, Južni Sudan in Sirija), ki so bili uvrščeni na tretjo stopnjo, kar je najvišja oznaka po standardih Združenih narodov. Po vsem svetu se nadaljujejo oboroženi spopadi in napadi na civiliste, naravne nesreče pa so vedno bolj pogoste in intenzivne. Število ljudi, ki jih prizadenejo konflikti ali razseljevanje ali ki nimajo najosnovnejših dobrin, kot so hrana, voda, medicinska oskrba in bivališče, je vse višje. Izbruh ebola v zahodni Afriki je sprožil nove in specifične probleme.

Christos Stylianides, komisar za humanitarno pomoč in krizno upravljanje od 1. novembra (v ozadju), in Vytenis Andriukaitis, komisar za zdravje in varnost hrane prav tako od 1. novembra (na desni), na srečanju z visokimi uradniki v Freetownu (Sierra Leone). V državah, ki jih je prizadela ebola, se po novem pozdravljajo z dotikom komolcev, kar preprečuje prenos virusa. Komisarja sta 13. novembra obiskala žarišče epidemije in preverila razmere na kraju samem.

Ker je EU največja donatorka humanitarne pomoči na svetu, ima pomembno vlogo pri reševanju humanitarnih posledic. Komisija je leta 2014 sama zagotovila 1,2 milijarde EUR pomoči najranljivejšim v več kot 80 državah.

Geografska vprašanja

Vzhodna Ukrajina

Zaradi konflikta v vzhodni Ukrajini je bilo razseljenih več kot milijon ljudi, potrebe po humanitarni pomoči pa so vse večje. Sredstva EU za humanitarno pomoč so bila namenjena osnovnim potrebam prizadetega prebivalstva, kot so bivališče, hrana, voda, zdravstveno varstvo, psihosocialna pomoč in zaščita pri pripravah na zimo.

Sirija

Konflikt v Siriji se nadaljuje z enako silovitostjo že četrto leto ter je še vedno največja humanitarna in varnostna kriza na svetu. Zaradi spopadov je umrlo že več deset tisoč ljudi. Polovica prebivalstva je bila pregnana z domov in več kot 3,8 milijona oseb se je zateklo v sosednje države. EU je od začetka krize zagotovila več kot 3,1 milijarde EUR za pomoč najbolj prizadetim skupinam in s tem postala največja donatorka pomoči na svetu. Ta sredstva dopolnjujejo pomoč v naravi, ki je zagotovljena z mehanizmom Unije na področju civilne zaščite. Zagotovljena pomoč je podprla 12,2 milijona ljudi v Siriji in več milijonov sirskih beguncev v državah v regiji, ki potrebujejo humanitarno pomoč v obliki nujne medicinske pomoči, zaščite, hrane, podpore pri preskrbi s hranilno ustrežno hrano, vode ter pri zagotavljanju sanitarnih in higienskih pogojev, bivališč in logističnih storitev.

Otroci kurdske jazidske manjšine, ki so pobegnili pred napadi daiških bojnikov, se v jutranjem mrazu grejejo v begunskem taborišču na jugovzhodu Turčije. Pomoč je odvisna od velikodušnosti lokalnih oblasti in partnerjev, ki jih financira Evropska komisija.

Srednjeafriška republika

Tudi Srednjeafriška republika je eno od humanitarnih kriznih žarišč sveta, saj jo pestijo nemiri in politična nestabilnost. Več kot polovica 4,6-milijonskega prebivalstva potrebuje humanitarno pomoč. EU si je neutrudno prizadevala, da bi mednarodno skupnost opozorila na to katastrofo in njen vpliv na sosednje države. V letu 2014 je kot največja donatorka pomoči za reševanje življenj tej državi zagotovila humanitarne intervencije v vrednosti več kot 128 milijonov EUR. Poleg tega je Komisija organizirala številne letalske prevoze v Srednjeafriško republiko za humanitarne delavce in pošiljke pomoči.

Južni Sudan

Južni Sudan, ki je najmlajša in hkrati ena najrevnejših držav na svetu, je prizadel nenaden porast notranjih napetosti in spopadov. Od kar je konec leta 2013 v notranjem političnem konfliktu prevladalo nasilje, je bilo ubitih vsaj 10 000 ljudi. Dom je zapustilo skoraj 2 milijona moških, žensk in otrok, izmed katerih se jih je 470 000 zateklo v sosednje države. Konflikt je pomnogoteril humanitarne potrebe v Južnem Sudanu, ki ga že tako redno prizadevajo sezonske poplave in druge naravne nesreče, pa tudi epidemije. Do konca leta 2014 je humanitarno pomoč prejelo 3,8 milijona ljudi, od tega več kot 245 000 beguncev znotraj države. Med letom je Komisija v odziv na krizo zagotovila več kot 110 milijonov EUR v humanitarni pomoči. Dodatna podpora se zagotavlja beguncem v regiji. Skupno se je v letu 2014 Evropska unija, vključno z državami članicami in Evropsko komisijo, na krizo odzvala s humanitarno pomočjo v vrednosti več kot 267 milijonov EUR.

Irak

Iračani trpijo zaradi hudih posledic vedno slabših varnostnih razmer v državi. Dramatično stopnjevanje nasilja v letu 2014 je imelo hude humanitarne posledice, se je bilo razseljenih več kot 2 milijona ljudi. EU je zelo zaskrbljena zaradi prizadetega lokalnega prebivalstva, ki je razseljeno ali ujeto v konflikt in ga ni mogoče doseči s pomočjo. Poleg tega se je zaradi spopadov v sosednji Siriji v Irak zateklo četrta milijona beguncev. EU je razširila operacije in povečala proračun za humanitarno pomoč na 20 milijonov EUR, da bi zadostila potrebam najranljivejših skupin.

Filipini

Prebivalstvo Filipinov, države, ki sodi med najbolj izpostavljene naravnim nesrečam, se še vedno spopada s posledicami ene najhujših naravnih nesreč v zadnjih letih, tj. tajfunom Haiyan, ki je državo razdejal novembra 2013. Več mesecev po tem, ko je nevihta prizadela otoško državo in pobila več kot 6 200 ljudi ter jih razselila več kot 4 milijone, si ljudje še vedno prizadevajo, da bi obnovili domove in možnosti preživetja. EU je z več kot 180 milijoni EUR humanitarne pomoči pomagala več kot 1,2 milijona ljudem, in sicer tako, da je pomagala zagotoviti zatočišča, hrano, čisto vodo in sanitarne zmogljivosti ter podprla prizadevanja lokalnega prebivalstva pri obnovi in pripravah na prihodnje naravne nesreče.

Horizontalna vprašanja

Ebola

Izbruh ebole v zahodni Afriki je največji doslej. Prizadete države se ob podpori mednarodne skupnosti in humanitarnih organizacij borijo za zajezitev bolezni, vendar se soočajo z velikimi težavami in resnimi zapleti.

Komisija je bila marca, ko se je odzvala na razvijajočo se krizo, ena od prvih mednarodnih donatorjev in je od takrat prispevala več kot 434 milijonov EUR neposredne pomoči za prizadete države in medicinske raziskave, s tem pa so skupni prispevki EU narasli na več kot 1,2 milijarde EUR.

Neustrezna prehranska varnost

V Afriki se z neustrezno prehransko varnostjo sooča več deset milijonov ljudi. V Sahelu pogoste suše, slabe letine in ponavljajoči se konflikti povzročajo razseljevanje in poglobljanje revščine. EU si je leta 2014 prizadevala, da bi zagotovila preskrbo življenjsko ogroženih podhranjenih otrok s hranilno ustrezno hrano. Z gotovinskimi prenosili ali obroki hrane se bodo podpirale možnosti za preživetje nekaterih najrevnejših gospodinjstev, tako da se jim bo zagotovila za preživetje najnujnejša pomoč. Sredstva so prednostno usmerjena v zagotavljanje pomoči pri preskrbi s hrano, zdravstvo, hranilno ustrezno hrano, čisto vodo, sanitarne zmogljivosti in bivališča za prizadeto prebivalstvo.

Otroci

Polovica žrtev konfliktov po svetu so otroci, ki so med najranljivejšimi skupinami žrtev.

Zaščiti in spodbujanju pravic otrok, zlasti pa vprašanju otrok v oboroženih spopadih se v politikah EU na področju človekovih pravic in pri instrumentih financiranja namenja osrednja pozornost. Od leta 2013 je več kot 270 000 otrok, ki odraščajo v konfliktu, pridobilo dostop do izobraževanja na podlagi pobude „Otroci miru EU“. Ta večletni program pomoči, ki je bil ustanovljen leta 2012 s sredstvi, ki jih je EU prejela z Nobelovo nagrado za mir, je prejel velikodušne prispevke številnih držav članic, saj mu je bilo od leta 2012 namenjenih več kot 12 milijonov EUR (2 milijona EUR v letu 2012, 4 milijone EUR v letu 2013 in več kot 6,7 milijona EUR v letu 2014, od česar 500 000 EUR namenskih prejemkov od Luksemburga in 250 000 EUR od Avstrije).

Pobuda Prostovoljci EU za humanitarno pomoč

EU je vzpostavila evropsko enoto za prostovoljno humanitarno pomoč, da bi državljanom ponudila priložnost sodelovati v humanitarnih akcijah. Kot je predvideno v Lizbonski pogodbi, si pobuda „Prostovoljci EU za humanitarno pomoč“ prizadeva za krepitev zmogljivosti Unije za zagotavljanje humanitarne pomoči na osnovi potreb in za usposabljanje novih voditeljev humanitarnih projektov, hkrati pa daje mladim Evropejcem priložnost, da ljudem v stiski dokažejo solidarnost. V programu prostovoljstva lahko sodelujejo mladi, ki se želijo poklicno usmeriti v reševanje, in strokovnjaki za humanitarno pomoč, ki že imajo izkušnje. Program bo 18 000 prostovoljcem ponudil priložnost za sodelovanje v humanitarnih operacijah po vsem svetu do leta 2020.

Pretresljiva zgodba o Deddeh iz Liberije, ki je prebolela ebolo in se iz solidarnosti odločila ostati na izoliranem bolnišničnem območju, da bi skrbel za okuženega dojenčka Elijaha. Ker je bolezen preživela, ne nosi zaščitne opreme. Zdravstveno osebje ji daje napotke, kako hraniti Elijaha.

Civilna zaščita

Leto 2014 so zaznamovale hude naravne nesreče in nesreče, ki jih je povzročil človek, v Evropi in po svetu. Ko državo prizadenejo nevzdržne izredne razmere, lahko zahteva takojšnje aktiviranje mehanizma Unije na področju civilne zaščite prek Centra Komisije za usklajevanje nujnega odziva (ERCC). Pomoč zagotavlja 31 držav, ki sodelujejo v mehanizmu Unije na področju civilne zaščite, tj. 28 držav članic EU ter Islandija, Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija in Norveška. Septembra je bil podpisan sporazum, ki je postavil temelje za prihodnje sodelovanje Črne gore v mehanizmu Unije na področju civilne zaščite.

Na podlagi tega mehanizma se lahko sodelujoče države v primeru večjih katastrof v Evropi in drugod po svetu operativno povežejo ter se na izredne razmere odzovejo hitro in učinkovito.

Poplavljeni vas Obrenovac v Srbiji. Maja so večji del države prizadele močne poplave.

Poleti 2014 so hude poplave prizadele več kot 3 milijone ljudi v Bosni in Hercegovini ter Srbiji. Kmalu po aktiviranju mehanizma Unije na področju civilne zaščite je 23 držav ponudilo in zagotovilo pomoč na terenu. Komisija je podprla operacije s sofinanciranjem prevoza pomoči in satelitskimi slikami poplavljenih območij.

Mehanizem Unije na področju civilne zaščite je v konfliktih, na primer v Iraku in Siriji, ter v okviru obširnega evropskega odziva na epidemijo ebrole zagotovil usklajen odziv na prošnje za pomoč ter napotitev osebja, orodij in pomoči. Od ustanovitve je ta mehanizem zagotovil opremo in dobrine za reševanje življenj v več kot 150 katastrofah po vsem svetu, od katerih se jih je 12 zgodilo samo v letu 2014.

Na začetku leta 2014 je začela veljati revidirana zakonodaja o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Uvaja zmogljivost za odzivanje EU na izredne razmere, pri čemer je prejšnjo *ad hoc* ureditev nadomestil sistem, ki dovoljuje boljše načrtovanje in usklajevanje. Revidirana zakonodaja vzpostavlja prostovoljni nabor opreme in strokovnjakov, ki so na voljo za takojšnje napotitev v okviru skupnih prizadevanj EU za posredovanje.

Človekove pravice in demokracija

Človekove pravice

Splošno

EU je še napredovala pri uvrščanju človekovih pravic in demokracije v središče svojih dejavnosti, zato je sprejela pomembne ukrepe za vključitev človekovih pravic v vse zunanje politike EU, vključno s trgovino, migracijami, razvojem in SVOP.

Akcijski načrt EU za človekove pravice in demokracijo ⁽⁴⁴⁾, ki je bil sprejet leta 2012, je zagotovil okvir za okrepitev prizadevanj v tej smeri, njegovi učinki pa so bili naslednji: človekove pravice so bile vključene v mandate SVOP; sprejet je bil pristop k razvoju, ki temelji na pravicah; vzpostavljene so bile smernice o svobodi izražanja v spletnem in nespletnem okolju; človekove pravice in demokracija so bile vključene v zunanje delovanje EU; univerzalnost človekovih pravic se je spodbujala dvostransko in večstransko; poleg tega pa se je z boljšim notranjim usklajevanjem in bolj sistematičnim ozaveščanjem povečala učinkovitost ukrepov načrta znotraj večstranskih institucij.

Sedem članic Barrosove Komisije s transparentom za osvoboditev deklic, ki jih je v Nigeriji ugrabila skrajna skupina Boko Haram. Od leve proti desni: Viviane Reding, podpredsednica Evropske komisije, pristojna za pravosodje, temeljne pravice in državljanstvo do 1. julija, Neelie Kroes, podpredsednica Evropske komisije, pristojna za digitalno agendo, Máire Geoghegan-Quinn, komisarka za raziskave, znanost in inovacije, Kristalina Georgieva, komisarka za mednarodno sodelovanje, humanitarno pomoč in krizno odzivanje, Cecilia Malmström, komisarka za notranje zadeve, Connie Hedegaard, komisarka za podnebne ukrepe, in Maria Damanaki, komisarka za pomorske zadeve in ribištvo (vse v tej funkciji do 31. oktobra). Stavba Berlaymont v Bruslju (Belgija), 28. maja.

EU je prek leta še naprej podpirala in krepila civilno družbo, med drugim tudi z nameniskim financiranjem ⁽⁴⁵⁾, da bi širila univerzalnost instrumentov v zvezi s človekovimi pravicami, pri čemer se je osredotočala na ratifikacijo in učinkovito izvajanje takih instrumentov ter ponovno proučitev odstopov ali pridržkov, obenem pa podpirala Rimski statut Mednarodnega kazenskega sodišča (MKS). Za to je skrbela na primer s kampanjami v svojih rednih dialogih o človekovih pravicah z več kot 40 državami, s kampanjami ozaveščanja po vsem svetu, sistematičnim vključevanjem klavzule o MKS v sporazume s tretjimi državami, prirejanjem lokalnih ali regionalnih seminarjev na to temo, z izjavami EU na dvostranskih in večstranskih forumih za vključitev klavzule o MKS v sporazume s tretjimi državami ter s sodelovanjem v mehanizmih ZN, kot je splošni redni pregled, pa tudi s podpiranjem dejavnosti posebnih poročevalcev ZN. EU je v organizirala posebne dialoge o človekovih pravicah z več kot 37 državami in spodbujala svoje ključne prednostne naloge, zlasti tiste iz nedavno sprejetih smernic o človekovih pravicah (na primer o svobodi veroizpovedi ali prepričanja, obravnavanju lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev (LGBTI), odpravi smrtnih kazni, podjetništvu in človekovih pravicah, spolu, pravicah otroka ter, v zadnjem času, o svobodi izražanja v spletnem in nespletnem okolju).

EU je bila še naprej predan akter na področju človekovih pravic v ZN in je prispevala h krepitvi in zagovarjanju strogih standardov in mehanizmov za spodbujanje in varstvo človekovih pravic. Zlasti je dejavno sodelovala pri delu Sveta za človekove pravice in Generalne skupščine ZN ter predložila več pobud v zvezi s problematičnimi državami ter pomembnimi tematskimi vprašanji.

Tretji odbor Generalne skupščine ZN je na 2014. zasedanju od 7. oktobra do 26. novembra razpravljal o vrsti vprašanj človekovih pravic ter humanitarnih in socialnih zadev. EU je v letu 2014 v odboru še naprej dejavno sodelovala. Podala je devet uradnih izjav in sodelovala v več kot 45 interaktivnih dialogih z uradniki Združenih narodov in nosilci mandatov za človekove pravice, tudi z Zeidom Ra'adom Al Husseinom, novim visokim komisarjem za človekove pravice; ta dialog je napravil zelo močan vtis. Odbor je obravnaval približno 60 resolucij in EU je predstavila naslednjih pet pobud: o Severni Koreji, in sicer kot v prejšnjih letih skupaj z Japonsko; o Mjanmaru/Burmi; o moratoriju na usmrtitve, in sicer z zavezništvom med več regijami; o svobodi veroizpovedi ali prepričanja in o otrokovih pravicah, in sicer s Skupino latinskoameriških in karibskih držav v Združenih narodih (GRULAC). Prav tako je podprla številne pobude s partnerji, zlasti resoluciji za posamezno državo glede Irana (pod vodstvom Kanade) in Sirije (pod vodstvom arabskih držav), pa tudi tematske pobude, zlasti glede pravic žensk.

Kar zadeva izide, je bila resolucija o Mjanmaru/Burmi, pripravljena pod vodstvom EU, po procesu sodelovanja z zadevnimi državami in drugimi zainteresiranimi stranmi soglasno sprejeta. Resolucija EU/Japonske o stanju človekovih pravic v Severni Koreji je bila sprejeta s široko medregionalno podporo in je pritegnila nove podpornike, ki jih je zdaj 62, prihajajo pa iz Afrike, Azije in Latinske Amerike.

Pobuda za Sirijo, pripravljena pod arabskim vodstvom, je bila izglasovana z veliko večino, podobno kot večina predhodnih pobud. Pobuda osrednje skupine za Iran, ki jo vodi Kanada, je požela nekoliko manj ugoden rezultat kot v letu 2013.

Medregionalna pobuda o moratoriju na uporabo smrtnih kazni je bila sprejeta z večjo večino kot v letu 2012, saj jo je podprlo 95 delegacij, ki so sooblikovale resolucijo, tj. štiri več kot leta 2012. Več držav je podalo izjavo o odobravanju odprtega in preglednega postopka. Rezultat je jasno sporočilo, da se svetovni trend v prid odpravi smrtnih kazni nadaljuje.

Tematski pobudi EU o svobodi veroizpovedi in prepričanja ter skupna pobuda EU/GRULAC o otrokovih pravicah so bile sprejete soglasno.

Posebni predstavnik EU za človekove pravice

Posebni predstavnik EU za človekove pravice Stavros Lambrinidis je s svojim delom še naprej krepil usklajenost, učinkovitost in prepoznavnost človekovih pravic v zunanji politiki EU. K pomembnemu napredku v letu 2014 se prištevata dva obiska v Egiptu; obisk Mjanmara/Burme z namenom predsedovanja prvemu dialogu o človekovih pravicah med EU in Mjanmarom/Burmo; obisk v Indoneziji, kjer je posebni predstavnik nagovoril regionalno konferenco medvladne komisije ASEAN za človekove pravice v zvezi s smrtno kaznijo; obisk Brazilije z namenom predsedovanja četrtemu dialogu o človekovih pravicah in uradna obiska v ZDA in Pakistanu. Predsedoval je tudi četrtemu dialogu na visoki ravni o človekovih pravicah med Mehiko in EU in drugemu uradnemu dialogu o človekovih pravicah med Južno Afriko in EU.

Posebni predstavnik je še naprej strateško sodeloval na večstranskih in regionalnih forumih in se dejavno udeležil Komisije ZN za položaj žensk in 69. ministrskega zasedanja Generalne skupščine ZN, vključno s Svetovno konferenco o avtohtonih ljudstvih, ter gostil prvo delegacijo Neodvisne stalne komisije za človekove pravice Organizacije islamskega sodelovanja. Poseben poudarek je namenil tudi krepitvi vloge civilne družbe in zagovornikov človekovih pravic. Druga prednostna vprašanja v tem obdobju so bila spodbujanje univerzalnosti človekovih pravic, pristop k razvoju, ki temelji na človekovih pravicah, svoboda izražanja, enakost spolov in opolnomočenje žensk, med drugim tudi v agendi za obdobje po letu 2015, podjetništvo in človekove pravice ter odprava smrtne kazni.

Demokracija

Podpora demokraciji in demokratizaciji

EU je še naprej podpirala volilne postopke po vsem svetu z napotitvami misij za opazovanje volitev, skupin za oceno volitev in misij strokovnjakov za volitve ter zagotavljanjem tehnične in finančne pomoči organom za izvedbo volitev in domačim opazovalcem. Trenutno potekajo prizadevanja za povečanje stroškovne učinkovitosti misij za opazovanje volitev.

Na splošno je EU napotila 8 misij za opazovanje volitev, in sicer v Egipt (predsedniške volitve), Gvinejo Bissau (predsedniške in parlamentarne volitve), na Kosovo (parlamentarne volitve), v Malavi (predsedniške, parlamentarne in lokalne volitve), na Maldive (parlamentarne volitve), v Mozambik (parlamentarne volitve) in Tunizijo (parlamentarne in predsedniške volitve). EU je napotila skupino za oceno volitev tudi na predsedniške volitve v Afganistanu. Skupna je opazovala tudi revizijo oddanih glasovnic, izvedeno v skladu s sporazumom, katere potek je vodil državni sekretar ZDA John Kerry.

Poleg tega je bilo v letu 2014 osem misij strokovnjakov za volitve napotenih v Alžirijo (predsedniške volitve), Bolivijo (predsedniške in parlamentarne volitve), Egipt (ustavni referendum), na Fidži (parlamentarne volitve), v Irak (parlamentarne volitve), Libijo (volitve v ustavodajno skupščino), Mavretanijo (predsedniške volitve) in na Tajsko (parlamentarne volitve).

EU ne opazuje volitev na območju OVSE. Vendar pa je OVSE/ODIHR podprla med predsedniškimi in parlamentarnimi volitvami v Ukrajini. Prizadevanja EU so omogočila napotitev 100 dodatnih opazovalcev za krajša obdobja iz držav članic ter držav kandidatki in prosilk.

Otipljivi rezultati

Od leta 2010 je EU po vsem svetu podprla 50 programov pomoči pri volitvah.

Od leta 2004 je EU več kot 7 500 opazovalcev napotila na 69 opazovalnih misij v 49 državah.

Predstavniki misije EU za opazovanje volitev med predsedniškimi in parlamentarnimi volitvami, ki so 13. aprila potekale v Gvineji Bissau.

Večstransko upravljanje in globalni izzivi

Večstransko upravljanje

EU in Združeni narodi

V središču prizadevanj EU je krepitev sistema ZN in delovanje prek teles ZN na podlagi sodelovanja in usklajevanja s partnerji. Izzivi za mednarodni mir in varnost, spodbujanje človekovih pravic, demokracija in pravna država so še naprej visoko na dnevnem redu EU. Na podlagi uspeha razvojnih ciljev tisočletja se je EU še posebej posvetila spremljanju in izvajanju rezultatov konference Rio+20 ter se dejavno vključevala v stalna pogajanja o usklajenem načrtu in pripravi okvira za izkoreninjenje revščine in trajnostni razvoj za obdobje po letu 2015. Krepitev učinkovitosti ZN je bila še naprej ključnega pomena, pri čemer je EU podpirala potrebne reforme na pomembnih področjih, kot so upravljanje, ohranjanje miru, podpora na terenu in finančna vzdržnost organizacije.

V okviru foruma Generalne skupščine ZN je EU dejavno prispevala k več dogodkom na visoki ravni, ki so vplivali na razvoj, zlasti k tretji mednarodni konferenci o majhnih otoških državah v razvoju na Samoi, političnem forumu na visoki ravni za trajnostni razvoj, vrhu ZN o podnebjju in drugi konferenci ZN o kopenskih državah v razvoju na Dunaju v Avstriji. EU je prispevala tudi k pogajanjem in sprejetju več resolucij GS ZN, ki neposredno vplivajo na razvoj, človekove pravice, razoroževanje in neširjenje orožja ter ohranjanje in graditev miru.

Dosežen je bil napredek pri sodelovanju med EU in ZN, zlasti na področju pravic otrok in žensk, pomoči na volitvah, krepitev parlamentov in civilne družbe ter reform pravosodnih sistemov.

Leta 2014 je bilo še naprej pomembno dobro in tesno sodelovanje z ZN pri vojaškem in civilnem kriznem upravljanju. Operativno sodelovanje v državah, kot so Somalija (Atalanta), Mali (EUTM Mali) in Srednjeafriška republika (EUFOR RCA), je še naprej pomemben del splošnega partnerstva.

EU in drugi večstranski forumi

Svet Evrope

EU in Svet Evrope sta še naprej sodelovala pri krepitevi uresničevanja človekovih pravic in demokratične stabilnosti, in sicer tako, da sta podprla spodbujanje evropskih standardov, zlasti v državah kandidatkah in državah, ki sodelujejo v evropski sosedski politiki. Nadaljevalo se je pravno sodelovanje, zlasti na področju pravosodja in notranjih zadev (na primer glede vprašanj varstva podatkov in korupcije ter spodbujanja reform v pravosodju) ter na področju pravne države in demokracije na podlagi tesnega sodelovanja z Beneško komisijo v zvezi z ustavnimi reformami in revizijo volilne zakonodaje. EU podpira delovanje Sveta Evrope in z njim tesno sodeluje, zlasti pri obravnavanju ukrajinske krize. Pomemben del odnosov med EU in Svetom Evrope pa je tudi sodelovanje v skupnih programih.

Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi

OVSE je imela osrednjo vlogo pri odzivu EU na krizo v Ukrajini. EU je podprla OVSE v njegovi vlogi spodbujevalca iskanja politične rešitve za konflikt v skladu z načelom odgovornosti Ukrajine in kot nepristranskega akterja za spremljanje situacije na terenu. Čeprav je ruska politika do Ukrajine osrednja načela OVSE postavila na veliko preizkušnjo, je bil obširen in kooperativen pristop OVSE do varnosti pomembnejši kot kdajkoli prej.

EU je še naprej podpirala vse tri razsežnosti delovanja OVSE, tj. politično-vojaško, gospodarsko in okoljsko ter človeško, ter tesno sodelovala z misijami OVSE na terenu, zlasti na zahodnem Balkanu, južnem Kavkazu in v srednji Aziji. Tako kot prejšnja leta je EU predstavljala polovico članstva organizacije in prispevala več kot dve tretjini proračuna.

Skupini G7 in G8

Po nezakoniti priključitvi Krima je bila Rusija marca začasno izključena iz skupine G8, partnerji skupine G7 pa so prek leta 2014 podali več izjav o situaciji v Ukrajini in pri tem tesno sodelovali glede vprašanja omejevalnih ukrepov.

EU je bila leta 2014 še naprej dejavna v skupini G7 in je junija gostila njen vrh v Bruslju. V deklaracijo z vrha so bile zajete zaveze o krepitvi globalnega gospodarstva, energetske varnosti, podnebnih spremembah, razvoju in skupnih vprašanjih zunanje politike. V zvezi z globalnim gospodarstvom je bil poudarek na rasti in ustvarjanju delovnih mest, dokončanju finančnih reform in napredku v ključnih dvostranskih trgovinskih pogajanjih. Razpravo o energiji je deloma spodbudila kriza v Ukrajini, energetska varnost pa je bila ključna skrb. V razpravah so se povezala tudi vprašanja energije in podnebnih sprememb. Voditelji skupine G7 so se dogovorili, da bodo začeli izvajati rimsko energetske pobude skupine G7, ki opredeljuje prizadevanja posameznikov in skupna prizadevanja pri vzpostavitvi nizkoogljičnih energijskih sistemov. Med točkami, ki so bile obravnavane v razpravi o razvoju, sta bili odprava korupcije in podpora partnerskim državam v razvoju pri doseganju dogovorov o kompleksnih komercialnih pogodbah. Razprave o zunanji politiki so bile dva dni osredotočene predvsem na Ukrajino, potekale pa so tudi izmenjave o Libiji, Siriji, mirovnem procesu na Bližnjem vzhodu in Južnokitajskem morju.

Predsednik Evropskega sveta do 30. novembra in predsednik vrha G7 Herman Van Rompuy (četrti z leve) ter predsednik Evropske komisije do 31. oktobra José Manuel Barroso (tretji z desne) sta 4. in 5. junija v Bruslju gostila vrh G7. Vrha so se udeležili tudi predsednik italijanske vlade Matteo Renzi (prvi z leve), predsednik kanadske vlade Stephen Harper (drugi z leve), ameriški predsednik Barack Obama (tretji z leve), nemška kanclerka Angela Merkel (v sredini), predsednik japonske vlade Shinzō Abe (prvi z desne), francoski predsednik François Hollande (drugi z desne) in predsednik vlade Združenega kraljestva David Cameron (četrti z desne).

Skupina G-20

Leto 2014 je bilo leto „agende skupine G-20 za rast in odpornost“. Vsa srečanja in priprave so vodili do letnega vrha skupine G-20, ki je potekal novembra v Brisbanu. Trije glavni ciljni akcijskega načrta iz Brisbana so povečanje naložb v infrastrukturo, zmanjšanje omejitev trgovanja in okrepitev sodelovanja v zaposlovanju, glavni poudarek pa je na zmanjšanju razlike v stopnji aktivnosti med moškimi in ženskami. Skupina G-20 je potrdila svojo vlogo odločne podpornice večstranskih trgovinskih sistemov.

EU je pozdravila rezultate vrha, saj prispevajo k usmerjanju svetovnega gospodarstva k trajnostni rasti. „Akcijski načrt iz Brisbana za rast in delovna mesta“ odločno poudarja naložbe. Skupina G-20 je ponovno potrdila svojo zavezo k bolj poštenim obdavčitvi in je ustvarila vzdušje za nov zagon za finančno regulacijo, globalne podnebne ukrepe in odprto trgovino. Poleg vsega tega je napredovala v dejavnostih boja proti korupciji in prizadevanjih na področjih energije in trajnosti, razvoja ter reform mednarodnih ekonomskih institucij.

EU je imela pomembno vlogo v razpravah in pogajanjih, ki so potekala pred vrhom v Brisbanu, ter je še naprej poudarjala potrebo po strukturni reformi, za katero meni, da je bistvenega pomena za učinkovite strategije rasti. Najpomembnejša prednostna naloga na vrhu je bila povečanje svetovne rasti za izboljšanje življenjskega standarda in kvalitetna delovna mesta po vsem svetu.

Okrogla miza ob robu vrha G-20 v Brisbanu (Avstralija), ki so se je udeležili (od leve proti desni) predsednik španske vlade Mariano Rajoy, predsednik italijanske vlade Matteo Renzi, francoski predsednik François Hollande, ameriški predsednik Barack Obama, predsednik vlade Združenega kraljestva David Cameron, nemška kanclerka Angela Merkel, predsednik Evropskega sveta do 30. novembra Herman Van Rompuy in predsednik Evropske komisije od 1. novembra Jean-Claude Juncker.

Brisbane je bil prvi vrh G-20, na katerem je kot predsednik Komisije sodeloval Jean-Claude Juncker. Poudaril je, da sta Komisija in Evropska unija kot celota na čelu prizadevanj za povečanje naložb, ki naj bi napajale agendo za rast in zaposlovanje, prizadevanja za povečanje svetovne trgovine in boj proti davčnim utajam.

Globalni izzivi

Migracije

Sodelovanje na področju migracij z državami, ki niso članice EU, je bilo v letu 2014 še vedno pomembna prednostna naloga. Evropski svet je junija v strateških smernicah o prihodnosti notranjih zadev prepoznal potrebo po tem, da se še naprej krepijo povezave med notranjimi in zunanjimi politikami EU ter da migracijska politika postane veliko močnejši sestavni del zunanjih politik EU ⁽⁴⁶⁾. Migracije so globalen in zapleten pojav, ki zahteva obširen, usklajen in dolgoročen odziv. Ta pristop vključuje obravnavanje njenih temeljnih vzrokov pojava in reševanje z njimi povezanih skrajnih pojavov, kot je trgovina z ljudmi, Evropski uniji pa ponuja tudi priložnost, da izkoristi migracije v smislu gospodarske rasti in konkurenčnosti.

Diplomacija na področju voda

EU je leta 2014 nadaljevala z izvajanjem sklepov Sveta za zunanje zadeve, sprejetih julija 2013, o diplomaciji na področju voda ⁽⁴⁷⁾, katerih cilj je omogočiti večjo vključenost EU v obravnavanje izzivov v zvezi z zanesljivo preskrbo z vodo po vsem svetu. Poudarek je na dejavni udeležbi pri obravnavanju čezmejnih izzivov v zvezi z zanesljivo preskrbo z vodo, cilj pa je spodbujati sodelovanje pri trajnostnem gospodarjenju z vodami. EU se je na podlagi prizadevanj tedanje visoke predstavnice/podpredsednice Komisije Catherine Ashton in ESZD osredotočila zlasti na spodbujanje rešitev z vzajemnimi koristmi v sporih zaradi vode na območju Nila in srednje Azije. EU je leta 2014 tudi dejavno spodbujala ratifikacijo in izvajanje mednarodnih sporazumov o sodelovanju na področju voda, vključno s ciljno usmerjenimi uradnimi izjavami delegacij EU. 17. avgusta je začela veljati konvencija ZN o vodah iz leta 1997.

Energetska diplomacija

Na podlagi okrepljenega sodelovanja tedanje visoke predstavnice/podpredsednice Komisije Catherine Ashton na področju energetske diplomacije je Svet za zunanje zadeve marca in aprila razpravljal o energetske varnosti, pri čemer se je osredotočil na ukrajinsko krizo. Visoka predstavnica/podpredsednica Komisije je poleg tega še naprej stopnjevala prizadevanja na področju energetske diplomacije na drugih področjih v njeni pristojnosti ter je pri tem tesno sodelovala s Komisijo in državami članicami. Predstavniki visoke predstavnice/podpredsednice Komisije so Komisijo dejavno podpirali na uspešnih tristranskih pogajanjih o zemeljskem plinu med EU, Rusijo in Ukrajino ter pri tem zlasti skrbeli za skladnost z drugimi vidiki splošnejše krize v Ukrajini.

Miguel Arias Cañete, komisar za podnebne ukrepe in energijo od 1. novembra, na tiskovni konferenci med 20. zasedanjem Konference pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, ki je od 1. do 12. decembra potekala v Limi (Peru).

Podnebna diplomacija

EU ostaja ena največjih zagovornic velikopoteznih mednarodnih podnebnih ukrepov in je imela ključno vlogo pri pripravi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC). Leta 2014 so se okrepla globalna pogajanja, katerih cilj je doseči dogovor o novem mednarodnem sporazumu o podnebnju na konferenci pogodbenic konvencije o spremembi podnebja v Parizu v Franciji decembra 2015. EU je še naprej sodelovala s svojimi partnericami pri usklajevanju potrebe po tem, da se doseže pošten, velikopotezen, in pravno zavezujoč sporazum, ki bo veljal za vse države.

Komisija je izkoristila zagon, ustvarjen na septembrskem vrhu ZN o podnebnju v New Yorku v ZDA, in se pripravila na 20. konferenco pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC COP) decembra v Limi v Peruju. Konferenca pogodbenic se je dogovorila o dveh ciljih, „Pozivu iz Lime k podnebnim ukrepom“ in osnutku besedila o elementih za sporazum, ki naj bi bil sprejet v letu 2015. To je bil pomemben mejnik v procesu pogajanj in bo pomagal določiti široko področje uporabe, zasnovo in strukturo sporazuma, ki naj bi bil v Parizu sprejet v letu 2015.

Novi sporazum bo moral zagotoviti učinkovita zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, ki bodo upoštevala današnjo gospodarsko, družbeno in geopolitično stvarnost. Zajeti bo moral tudi druga ključna vprašanja, kot so prilagajanje na podnebne spremembe, financiranje politik v zvezi s podnebjem, preglednost ukrepov, tehnologija in krepitev zmogljivosti. Ta področja so bistvena za zagotavljanje vključenosti, zaupanja in podpore za najranljivejše skupine.

Poleg tega lahko EU na podlagi svojih dvostranskih in regionalnih odnosov ter programov sodelovanja v zvezi s podnebjem in energijo sodeluje s svojimi partnericami pri spodbujanju reform in stroškovno učinkovitega prehoda na nizkoogljična gospodarstva ter podpiranju večstranskega sodelovanja. Podnebne spremembe zavzemajo vidno mesto v sektorskih dialogih z vsemi strateškimi partnericami EU, vprašanja pa se vedno znova proučijo na dvostranskih vrhovih. EU je na podlagi regionalnega programa EUroclIMA za Latinsko Ameriko potrdila svojo močno zavezanost skupni obravnavi podnebnih sprememb in s tem zagotovila posebno podporo za priprave na 20. konferenco pogodbenic. Ta je zajela izmenjave med pogajalci iz regije, podporo za civilno družbo in medije, spodbujanje izmenjav znanja in krepitev zmogljivosti.

Okoljska diplomacija

Upravni svet Programa Združenih narodov za okolje je junija izvedel svoje prvo srečanje v Nairobiju v Keniji. Srečanje, ki se ga je udeležilo več kot 1 200 udeležencev na visoki ravni iz 160 držav, je zagotovilo prispevke, predvsem z okoljskega vidika, za mednarodno agendo za obdobje po letu 2015, ki jo vodijo Združeni narodi. Na podlagi rezultatov razvojnih ciljev tisočletja in konference Rio+20 želijo z agendo oblikovati nove cilje trajnostnega razvoja (CTR), ki bodo združili izkoreninjenje revščine in trajnostni razvoj v eno samo univerzalno agendo.

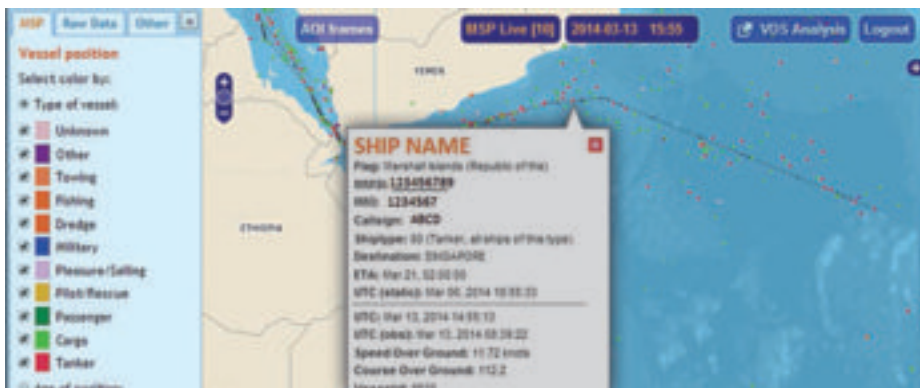
Boj proti terorizmu

Medtem ko se splošna grožnja, ki jo predstavlja terorizem, nenehno razvija in postaja vse bolj raznovrstna in nepredvidljiva, skupine kot Daesh in Jabhat al-Nusra izkoriščajo kaotične razmere sektaškega nasilja v Iraku in Siriji ter izvajajo brutalna teroristična dejanja. Daesh predstavlja novo in kompleksno teroristično grožnjo v Iraku in Siriji, na Bližnjem vzhodu in celo v Evropi.

V EU je prisotna velika zaskrbljenost, da se večina tujih evropskih borcev pridruži Daeshu. To kaže na resnost grožnje, ki jo predstavljajo tuji borci: Evropski državljani (in drugi), ki so se šli bojevat v Irak in Sirijo, se tam (še bolj) radikalizirajo in bi utegnili, ko se odločijo za vrnitev v domovino, spodbujati ekstremizem in terorizem. Zaskrbljujoč primer takega razvoja dogodkov je teroristični napad na judovski muzej maja v Bruslju.

Glavna naloga EU v letu 2014 je bila s konkretnimi ukrepi ter v sodelovanju z ZN in vsemi državami članicami učinkovito obravnavati grožnjo, ki jo predstavljajo tuji borci. Surovo nasilje Daesha je opozorilo na potrebo po še večji osredotočenosti na razmere v Iraku in Siriji. Zaradi tega je bila oblikovana strategija EU za boj proti terorizmu/tujim borcem v zvezi z Irakom in s Sirijo, ki jo je Svet sprejel oktobra ⁽⁴⁸⁾. To je pomemben del celostnih prizadevanj EU za izvajanje resolucije Varnostnega sveta ZN št. 2178 o tujih borcih in preprečevanju nasilnega ekstremizma.

Grožnja skrajne islamistične skupine Boko Haram v zahodni Afriki stalno narašča, o čemer pričajo ugrabitve velikega števila šolarjev in vedno pogostejši vpadi iz Nigerije v sosednji Kamerun. Notranji konflikti v Libiji, dejavnosti Al Šababa na Afriškem rogu in trenutna kriza v Srednjeafriški republiki so povzročili zelo nestabilne regionalne razmere v severni, zahodni in vzhodni Afriki. Skupina Al Kaida na Arabskem polotoku še vedno predstavlja osrednjo grožnjo, zlasti v Jemnu, kjer so varnostne razmere še zelo nestabilne, a tudi sicer na celotnem polotoku. Poleg tega je EU pozorno spremljala teroristične grožnje v drugih regijah, vključno z Magrebom in Afganistanom/Pakistanom.

Programska oprema za spremljanje ladijskega prometa ob vzhodni afriški obali, ki jo je razvilo Skupno raziskovalno središče Evropske komisije. Sistem sporoča položaj ladij v realnem času in prikazuje njihove poti (podatki na fotografiji so anonimizirani), s čimer je mogoče bolje presoditi, ali so nekatere ladje morda v nevarnosti ali predstavljajo nevarnost.

Države članice so poleg tega soglašale s predlogom Evropske službe za zunanje delovanje/Komisije za 400-odstotno povečanje pomoči tretjim državam za boj proti terorizmu (instrument za prispevanje k stabilnosti in miru), in sicer iz večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020. Prav tako se je povečal znesek za podporo v zvezi z bojem proti terorizmu (zlasti iz nacionalnih ovojnic za razvojno pomoč).

Ključni del strateškega pristopa EU je politična podpora prek dialogov o boju proti terorizmu s številnimi ključnimi partnerji in mednarodnimi organizacijami. Ti prispevajo h krepitvi konsenza in mednarodnih prizadevanj za preprečevanje terorizma in boj proti njemu. Glavni poudarek teh političnih dialogov je na skupnih ocenah terorističnih groženj, regionalnem in mednarodnem sodelovanju, radikalizaciji in novačenju ter financiranju terorizma. Predstavljajo pomemben forum za obravnavo ključnih vprašanj (npr. vprašanja tujih borcev v Iraku in Siriji). V letu 2014 so potekali posebni dialogi o boju proti terorizmu z Avstralijo, s Kanado, Saudovo Arabijo, Turčijo, z ZDA (sodelovanje v boju proti terorizmu in preprečevanju financiranja terorizma) ter ZN.

Do decembra je Komisija objavila 15 izvedbenih uredb o sankcijskem režimu proti Al Kaidi, ki prenašajo sklepe odbora ZN za sankcije proti teroristični mreži Al Kaida v pravo EU.

Mir in varnost

Neširjenje orožja in razoroževanje

Konvencionalno orožje

EU je dejavno podpirala Pogodbo o trgovini z orožjem ⁽⁴⁹⁾ in 25. septembra, ko je bil s pomembnim prispevkom držav članic EU dosežen prag ratifikacije v 50 državah, pozdravila njen dosežek. Pogodba o trgovini z orožjem vzpostavlja stroge in učinkovite skupne mednarodne standarde ter prispeva k večji odgovornosti in preglednosti v trgovini s konvencionalnim orožjem. Novi cilj je, da se zagotovi nacionalno izvajanje in vsesplošna uporaba. EU zagotavlja sveženj pomoči v višini 6,4 milijona EUR, ki bo zainteresiranim državam na njihovo zahtevo v pomoč pri učinkovitem izvajanju Pogodbe o trgovini z orožjem.

Orožje za množično uničevanje

Na vrhu o jedrski varnosti (Haag, Nizozemska, marca) je EU poudarila svoje stališče glede prednostnih nalog in konkretnih ukrepov Unije na področju jedrske varnosti. Na vrhu je bila poudarjena osrednja vloga MAAE in mednarodna struktura jedrske varnosti. EU je še vedno ključna donatorka za Sklad za jedrsko varnost MAAE, saj mu je od leta 2004 namenila sredstva v višini skoraj 40 milijonov EUR, ki so bila uporabljena za projekte v zvezi z jedrsko varnostjo, ki jih je izvedla MAAE v državah, ki niso članice EU. EU se je še naprej dejavno zavzemala za čim prejšnji začetek veljavnosti in vsesplošno uporabo Pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov (CTBT), in sicer s podporo Organizaciji pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov na podlagi Sklepa Sveta 2012/699/SZVP ⁽⁵⁰⁾ (s sredstvi v višini več kot 5 milijonov EUR), in je o tem poročala na sedmem ministrskem srečanju v podporo CTBT septembra v New Yorku ⁽⁵¹⁾.

Skupna varnostna in obrambna politika

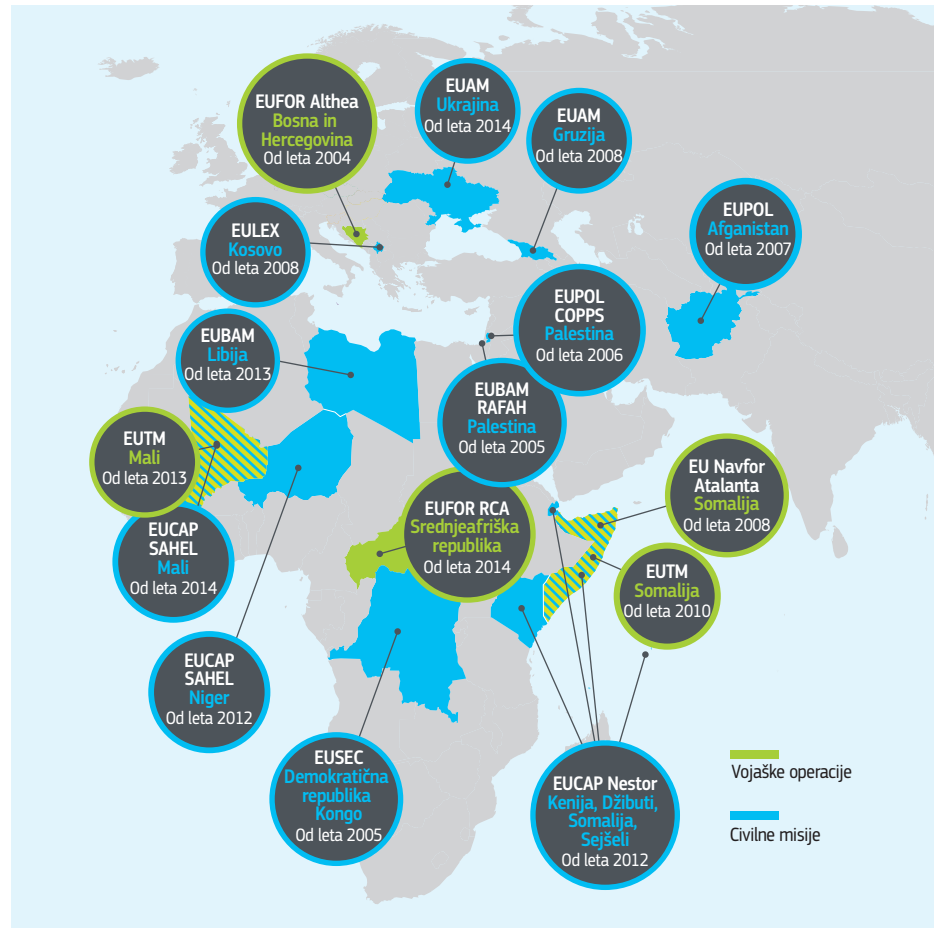
Varnostne razmere v neposrednem sosedstvu na jugu in vzhodu EU so se zaradi izbruhov številnih kriz v letu 2014 poslabšale. Kar zadeva SVOP, je med letom potekalo 11 civilnih misij in pet vojaških operacij.

Svet je junija vzpostavil svetovalno misijo Evropske unije za reformo sektorja civilne varnosti v Ukrajini (EUAM Ukraine), da bi ustvaril pogoje, ki bi omogočili stabilne varnostne razmere, ponovno vzpostavitev prevlade pravne države in okrepitev zmogljivosti ukrajinskih organov, da bi se zagotovilo ustrezno in demokratično upravljanje institucij, ki so odgovorne za notranjo varnost.

Operativno izvajanje strategije EU za Sahel se je razširilo tudi v Mali. Vojaška misija, ki prispeva k usposabljanju malijskih oboroženih sil (EUTM Mali), se že izvaja, Svet pa je marca vzpostavil novo civilno misijo SVOP (EUCAP Sahel Mali), ki je namenjena pomoči za malijsko vlado, da bi se z usposabljanjem in nasveti izboljšala operativna učinkovitost in organizacija njenih notranjih varnostnih sil.

Aprila se je začela vojaška operacija v Srednjeafriški republiki (EUFOR RCA), da bi se zaščitilo ogroženo civilno prebivalstvo v Banguiju in vzpostavilo varno okolje, v katerem bi lahko humanitarni delavci opravljali svoje naloge.

VOJAŠKE OPERACIJE IN CIVILNE MISIJE POD VODSTVOM EU LETA 2014

Intenzivno so se izvajali sklepi Evropskega sveta o SVOP iz decembra 2013. Komisiji, Evropski obrambni agenciji, visoki predstavnici/podpredsednici Komisije, ESZD in državam članicam je bilo dodeljenih šestdeset nalog.

Razvoj dogodkov je bil izpostavljen v dveh dopolnjujočih se poročilih za Svet:

- ▶ julijsko poročilo o napredku, ki ga je predstavila visoka predstavnica / podpredsednica Komisije, tokrat nastopajoča v vlogi vodje Evropske obrambne agencije ⁽⁵²⁾, in v katerem se je proučil napredek od začetka leta v treh sklopih, obravnavanih v sklepih iz novembra in decembra 2013 (krepitev učinkovitosti in vpliva SVOP, razvoj civilnih in vojaških zmogljivosti ter obrambne industrije EU);
- ▶ časovni načrt Komisije (junij) ⁽⁵³⁾ za izvajanje sporočila o varnosti/obrambi iz leta 2013 ⁽⁵⁴⁾, ki vključuje ukrepe, katerih cilj je okrepiti učinkovitost obrambnega in varnostnega sektorja ter SVOP (močnejši enotni trg za obrambo, bolj konkurenčna obrambna industrija ter sinergije med civilnimi in vojaškimi raziskavami).

Resne posledice splošnih varnostnih razmer v EU in zunaj nje, zlasti v vzhodnem in južnem sosedstvu, so dodatna spodbuda za okrepitev SVOP, ki je del ključne sposobnosti EU, da ukrepa in zaščiti svoje skupne vrednote, interese in varnost. Nadaljevalo se bo izvajanje različnih pooblastil voditeljev držav ali vlad v tesnem sodelovanju z državami članicami. Da bi se zagotovile dodatne smernice, bo Evropski svet junija 2015 ocenil napredek v okviru obrambne politike.

EU je sodelovala na septembrskem vrhu Nata v Walesu. Pomenu tesnega sodelovanja med EU in Natom v skladu z dogovorjenim okvirom o strateškem partnerstvu med obema organizacijama ter zadevnim avtonomnosti in postopkom odločanja je bila posvečena velika pozornost tako na Evropskem svetu decembra 2013 kot na vrhu Nata v Walesu septembra 2014. S tem sta obe strani dokazali pripravljenost za nadaljevanje plodnega sodelovanja iz preteklih let. Niz vrhov med letoma 2013 in 2016 v zvezi s tem prinaša dodatno dinamiko in spodbuja nadaljnje medsebojno dopolnjevanje in sinergijo med EU in Natom.

Preprečevanje konfliktov

EU je začela z izvajanjem sistema zgodnjega opozarjanja, tj. orodja za upravljanje tveganj, ki temelji na dokazih in je usmerjeno v opredeljevanje trendov konfliktov in možnosti za zgodnje ukrepanje. Prav tako je povečala uporabo analize konfliktov, pri čemer je sodelovala z državami članicami in drugimi, vključno z ZN, da bi opredelila možnosti za posredovanje ter še bolj okrepila zmogljivosti EU za mediacijo in graditev miru. Podpora je bila zagotovljena za številne delegacije PPEU in EU, na primer v Srednjeafriško republiko, Mali in Mjanmar/Burmo.

Instrument za prispevanje k stabilnosti in miru

Parlament in Svet sta marca sprejela uredbo o vzpostavitvi instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru ⁽⁵⁵⁾, ki je nasledil instrument za stabilnost. Instrument za prispevanje k stabilnosti in miru bo s proračunom v višini 2,3 milijarde EUR za obdobje 2014–2020 Evropski uniji omogočil, da bo prispevala k preprečevanju konfliktov ter se učinkovito in pravočasno odzvala na krize, ter bo dopolnil humanitarno pomoč in posredovanja v okviru skupne zunanje in varnostne politike EU.

Novi pravni podlagi instrumenta za prispevanje k stabilnosti je sledilo sprejetje treh ključnih dokumentov: strateškega dokumenta instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru za obdobje 2014–2020 ⁽⁵⁶⁾; večletnega okvirnega programa za obdobje 2014–2017 ⁽⁵⁷⁾ in letnega načrta za leto 2014 ⁽⁵⁸⁾. Približno 204 milijonov EUR iz proračuna instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru je bilo dodeljenih ukrepom za graditev miru in preprečevanje konfliktov (člen 4) za obdobje 2014–2020.

Mirovna pomoč za Afriko

Mirovna pomoč za Afriko je glavni vir financiranja agende Afriške unije za mir in varnost. Mirovna pomoč za Afriko, ki jo (z doslej več kot 1,1 milijarde EUR odobrenih sredstev) financira EU, zagotavlja predvidljivo financiranje za operacije v podporo miru, ki potekajo pod vodstvom Afrike, ter prispeva h krepitvi zmogljivosti in izboljšanju političnega dialoga na tem področju med Afriško unijo in EU. Mirovna pomoč za Afriko med drugim podpira misijo Afriške unije v Somaliji, mednarodno podporno misijo v Maliju, ki poteka pod vodstvom Afrike, v zadnjem času pa še mednarodno podporno misijo v Srednjeafriški republiki, ki tudi poteka pod vodstvom Afrike.

Minerali z območij, prizadetih zaradi konfliktov

Komisija je marca sprejela skupno sporočilo Komisije in tedanje visoke predstavnice/podpredsednice Komisije Catherine Ashton o celostnem pristopu EU k odgovornemu pridobivanju mineralov z območij, prizadetih zaradi konfliktov, in območij z visokim tveganjem ⁽⁵⁹⁾ ter svoj predlog uredbe, ki bi vzpostavila sistem za samopotrjevanje potrebne skrbnosti odgovornih uvoznikov v oskrbovalni verigi, ki uvažajo kositer, tantal in volfram, njihove rude in zlato ⁽⁶⁰⁾. Svet za zunanje zadeve je junija sprejel sklepe o pristopu Unije k odgovornemu pridobivanju mineralov ⁽⁶¹⁾ in z odobravanjem sprejel predstavljen celostni pristop EU.

Proces Kimberley

Svet je februarja sprejel predlog sklepa ⁽⁶²⁾ in predlog uredbe ⁽⁶³⁾, da bi lahko Grenlandija sodelovala v sistemu potrjevanja procesa Kimberley za mednarodno trgovino s surovimi diamanti prek svojih čezmorskih držav in ozemelj z Evropsko unijo. Nova zakonodaja je povezala Grenlandijo z EU, da bi lahko sodelovala v sistemu in da bi se odstranile vse ovire za njen izvoz surovih diamantov. Na podlagi tega bo rudarski sektor Grenlandije lahko pritegnil morebitne vlagatelje, kar bo pozitivno vplivalo na njen gospodarski razvoj.

Pomorska varnost

Marca sta Komisija in visoka predstavnica/podpredsednica Komisije Catherine Ashton sprejeli skupno sporočilo „Za odprto in varno svetovno področje pomorstva: elementi strategije Evropske unije za pomorsko varnost“⁽⁶⁴⁾. Deli skupnega sporočila so temelj strategije EU za pomorsko varnost, ki jo je Svet sprejel junija⁽⁶⁵⁾. S strategijo za pomorsko varnost so bili nekateri interesi EU in grožnje, s katerimi se sooča pomorstvo, prvič združeni v enem samem okvirnem dokumentu. Strategija tudi opredeljuje jasne prednostne naloge za učinkovito odzivanje in delovanje EU, saj združuje notranje in zunanje vidike pomorske varnosti. Svet je decembra sprejel akcijski načrt⁽⁶⁶⁾, ki opredeljuje različna sektorska področja, na katerih bi se sodelovanje med različnimi pomorskimi akterji lahko okrepilo.

Italijanska poveljniška ladja *ITS Andrea Doria* (na levi) in japonska bojna ladja *JS Takanami* (na desni) oktobra med protipiratskimi vajami v Adenskem zalivu v okviru operacije Atalanta, ki jo podpira EU.

Kibernetska varnost

EU je leta 2014 dejavno izvajala cilje mednarodne politike za kibernetski prostor, opredeljene v strategiji EU za kibernetsko varnost⁽⁶⁷⁾ iz leta 2013. Okrepilo se je sodelovanje v zvezi s kibernetskimi vprašanji s ključnimi strateškimi partnericami EU, tj. Kitajsko, Indijo, Japonsko, Južno Korejo in ZDA, ter z mednarodnimi organizacijami. EU je v okviru vedno širše razsežnosti zunanje in varnostne politike v zvezi z upravljanjem interneta vse leto dejavno sodelovala v pomembnih mednarodnih procesih.

OPOMBE

- (¹) Ad-Dawlah al-Islāmīyah fī al-'Irāq wash-Shām.
- (²) Svet je sprejel 26 predlogov (sprememb) uredb o drugih režimih sankcij, vključno z ukrepi zaradi delovanja Rusije, ki povzročata destabilizacijo razmer v Ukrajini. Komisija je tako pokazala, da lahko pripravi predloge uredb v zvezi z omejevalnimi ukrepi EU v rekordnem času in zagotovi hiter odziv EU na politično dogajanje, kakršno je kriza v Ukrajini.
- (³) To poimenovanje ne pomeni priznanja države Palestine in ne posega v stališča posameznih držav članic o tem vprašanju.
- (⁴) Sklepi Sveta za promet, telekomunikacije in energijo z dne 20. decembra 2012 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17591-2012-INIT/sl/pdf>).
- (⁵) Sklepi Sveta za splošne zadeve z dne 16. decembra 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/er/146315.pdf).
- (⁶) Sklepi Sveta za splošne zadeve z dne 16. decembra 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/genaff/146326.pdf).
- (⁷) To poimenovanje ne posega v stališča glede statusa ter je v skladu z RVSZN 1244/99 in mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.
- (⁸) <http://www.rcc.int/files/user/docs/reports/SEE2020-Baseline-Report.pdf>
- (⁹) http://eeas.europa.eu/china/docs/eu-china_2020_strategic_agenda_en.pdf
- (¹⁰) http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/141008_02_en.pdf
- (¹¹) http://eeas.europa.eu/china/docs/eu_china_dialogues_en.pdf
- (¹²) http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2014/141209_04_en.htm
- (¹³) <http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?ref=1089246>
- (¹⁴) http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140718_01_en.pdf
- (¹⁵) http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140626_01_en.pdf
- (¹⁶) http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-151_en.htm
<http://www.consilium.europa.eu/sl/meetings/international-summit/2014/05/07/>
- (¹⁷) Cilj poročila o podnebnih spremembah v Afriki je spodbuditi izmenjavo znanja in razprave s kratkimi opisi podnebja vseh afriških držav ter primeri, ki prikazujejo projekte v zvezi s podnebjem (http://ec.europa.eu/clima/publications/docs/eu_climate_africa_en.pdf).
- (¹⁸) Uredba (EU) št. 234/2014 o vzpostavitvi instrumenta partnerstva za sodelovanje s tretjimi državami (UL L 77, 15.3.2014).
Glej tudi: http://ec.europa.eu/dgs/fpi/what-we-do/partnership_instrument_en.htm
- (¹⁹) Sklepi Sveta za zunanje zadeve z dne 16. decembra 2013 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17867-2013-INIT/sl/pdf>).
- (²⁰) Sklepi Sveta za zunanje zadeve z dne 12. maja 2014 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9542-2014-INIT/sl/pdf>).
- (²¹) Četverica za Bližnji vzhod – sestavljajo jo EU, ZN, Rusija in ZDA – posreduje v mirovnem procesu v izraelsko-palestinskem konfliktu. Načela je določila četverica, nato pa jih je leta 2008 potrdil Varnostni svet ZN v Resoluciji št. 1850. Gre za pogoje za priznanje palestinske vlade in torej kakršne koli palestinske skupine, ki bi sodelovala v taki vladi. Ti pogoji so naslednji: priznanje države Izrael, odpoved nasilju in sprejemanje predhodnih sporazumov med obema stranema.
- (²²) Sklepi Evropskega sveta z dne 30. avgusta 2014 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-163-2014-INIT/sl/pdf>).
- (²³) Sklepi Sveta za zunanje zadeve z dne 15. avgusta 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/144313.pdf).
- (²⁴) Sklepi Sveta za zunanje zadeve z dne 22. julija 2014 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12091-2014-INIT/sl/pdf>).
- (²⁵) Sklepi Sveta za zunanje zadeve z dne 17. novembra 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/145800.pdf).
- (²⁶) Sklep Sveta 2014/829/SZVP o spremembi Sklepa 2010/413/SZVP o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL L 338, 25.11.2014).
- (²⁷) Dogovor med iraškimi organi in Komisijo o štiriletnem programu sodelovanja, vrednim 78 milijonov EUR, je bil dosežen v letu 2014. Program bo namenjen odpravljanju vzrokov nasilja in krepitevi dolgoročne strukturne stabilnosti, s tem pa bo podpiral osnovne aktualne politične procese. Projekti EU bodo usmerjeni v razvoj demokratičnih institucij, skladnih s pravno državo in načeli človekovih pravic, ter bodo podprli dostop do nacionalnega javnega izobraževanja in energije za revne in prebivalce oddaljenih območij.
- (²⁸) http://eeas.europa.eu/delegations/myanmar/press_corner/all_news/news/2014/20140521_en.htm
- (²⁹) Sklepi Sveta za zunanje zadeve z dne 23. junija 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/143347.pdf).
- (³⁰) *Staying engaged: a sustainability compact for continuous improvements in labour rights and factory safety in the ready-made garment and knitwear industry in Bangladesh* (Nadaljnja zavzetost: pakt za trajno in nenehno izboljševanje pravic delavcev ter varnosti v tovarnah v konfekcijski in pletilni industriji v Bangladežu) (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/july/tradoc_151601.pdf).
- (³¹) http://eeas.europa.eu/asean/docs/20141016_chairs-statement-tenth-asia-europe-meeting_en.pdf
- (³²) <http://ec.europa.eu/transport/modes/air/events/doc/eu-asean/joint-declaration.pdf>
- (³³) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-133_en.htm
- (³⁴) Sporočilo Komisije – Povečanje učinka razvojne politike EU: agenda za spremembe (COM(2011) 637).
- (³⁵) Sporočilo Komisije – Dostojno življenje za vse: od vizije do skupnega ukrepanja (COM(2014) 335).
- (³⁶) <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-2118-2014-INIT/en/pdf>
- (³⁷) Sklepi Sveta za splošne zadeve z dne 16. decembra 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/146311.pdf).
- (³⁸) Skupno sporočilo – Celosten pristop zunanje politike EU k reševanju konfliktov in kriz (JOIN(2013) 30).
- (³⁹) Sklepi Sveta za zunanje zadeve z dne 12. maja 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/142552.pdf).

- (40) Sklep št. 472/2014/EU o Evropskem letu za razvoj (2015) (UL L 136, 9.5.2014).
- (41) Sporočilo Komisije – Krepitev vloge zasebnega sektorja pri doseganju vključujoče in trajnostne rasti v državah v razvoju (COM(2014) 263).
- (42) Sklepi Sveta za zunanje zadeve z dne 12. decembra 2014 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16856-2014-INIT/sl/pdf>).
- (43) *Commission communication – Forest law enforcement, governance and trade (FLEGT): proposal for an EU action plan* (Sporočilo Komisije – Izvrševanje zakonodaje, upravljanje in trgovanje na področju gozdov (FLEGT): predlog za akcijski načrt EU) (COM(2003) 251).
- (44) <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11855-2012-INIT/sl/pdf>
- (45) Zlasti z evropskim instrumentom za demokracijo in človekove pravice, Skladom za civilno družbo v okviru instrumenta za predpristopno pomoč in evropskega instrumenta sosedstva ter tematskim programom za organizacije civilne družbe / lokalne upravne organe v okviru instrumenta za financiranje razvojnega sodelovanja.
- (46) Sklepi Evropskega sveta z dne 26. in 27. junija 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (47) Sklepi Sveta za zunanje zadeve z dne 22. julija 2013 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/138253.pdf).
- (48) Sklepi Sveta za zunanje zadeve z dne 20. oktobra 2014 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14451-2014-INIT/sl/pdf>).
- (49) <http://www.un.org/disarmament/ATT>
- (50) Sklep Sveta 2012/699/SZVP o podpori Unije dejavnostim Pripravljalne komisije Organizacije pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov za okrepitev njenih zmogljivosti opazovanja in preverjanja ter v okviru izvajanja Strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje (UL L 314, 14.11.2012).
- (51) http://www.ctbto.org/fileadmin/user_upload/statements/2014_ministerial_meeting/2014_CTBT_Ministerial_Meeting_EU_Statement_final.pdf
- (52) http://eeas.europa.eu/library/publications/2013/24072013_hr_interim_report_en.pdf
- (53) Poročilo Komisije – Nov dogovor za evropsko obrambo: časovni načrt izvajanja za sporočilo COM(2013) 542: Za konkurenčnejši in učinkovitejši obrambni in varnostni sektor (COM(2014) 387).
- (54) Sporočilo Komisije – Za konkurenčnejši in učinkovitejši obrambni in varnostni sektor (COM(2013) 542).
- (55) Uredba (EU) št. 230/2014 o vzpostavitvi instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru (UL L 77, 15.3.2014).
- (56) http://eeas.europa.eu/ifs/docs/icsp_strategy_paper_2014-2020_and_mip_2014-2017_annex_en.pdf
- (57) Prav tam.
- (58) *Commission Implementing Decision on the annual action programme 2014 for the Instrument contributing to Stability and Peace – Conflict prevention, peacebuilding and crisis preparedness component (Article 4) to be financed from the general budget of the European Union* (Izvedbeni sklep Komisije o letnem akcijskem programu za leto 2014 za instrument za prispevanje k stabilnosti in miru – Preprečevanje konfliktov, graditev miru in sestavni del pripravljenosti na krizne razmere (člen 4), ki se bo financiral iz splošnega proračuna Evropske unije) (C(2014) 5706).
- (59) Skupno sporočilo – Odgovorno pridobivanje mineralov z območij, prizadetih zaradi konfliktov, in območij z visokim tveganjem: za celostni pristop EU (JOIN(2014) 8).
- (60) Predlog uredbe o vzpostavitvi sistema Unije za samopotrjevanje potrebne skrbnosti odgovornih uvoznikov v oskrbovalni verigi, ki uvažajo kositer, tantal in volfram, njihove rude in zlato z območij, prizadetih zaradi konfliktov, in območij z visokim tveganjem (COM(2014) 111).
- (61) Sklepi Sveta za zunanje zadeve z dne 23. junija 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/143347.pdf).
- (62) Predlog sklepa o določitvi pravil in postopkov, ki omogočajo udeležbo Grenlandije v sistemu potrjevanja procesa Kimberley (COM(2013) 429).
- (63) Predlog uredbe o spremembi Uredbe (ES) št. 2368/2002 zaradi vključitve Grenlandije v izvajanje sistema potrjevanja procesa Kimberley (COM(2013) 427).
- (64) Skupno sporočilo – Za odprto in varno svetovno področje pomorstva: elementi strategije Evropske unije za pomorsko varnost (JOIN(2014) 9).
- (65) <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11205-2014-INIT/sl/pdf>
- (66) http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime-security/doc/20141216-action-plan_en.pdf
- (67) *Joint communication – Cybersecurity strategy of the European Union: an open, safe and secure cyberspace* (Skupno sporočilo – Strategija Evropske unije za kibernetško varnost: odprt, varen in zanesljiv kibernetški prostor) (JOIN(2013) 1).

FOTOGRAFIJE

MSF/lkram N'gadi: stran 194

Evropska unija: strani 196, 203, 205, 207, 208, 210, 211, 213, 214, 217, 218, 224, 228, 229, 231, 233, 234, 236

Evropska unija/Caroline Gluck: stran 225

MSF/Martin Zingg: stran 227

EU Navfor: stran 243

Delo evropskih institucij in organov

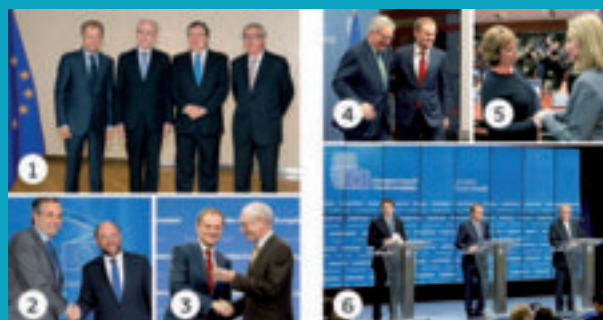

Medtem ko so zagotavljale, da je Evropska unija še naprej igrala pomembno vlogo pri reševanju težav zunaj svojih meja, kakršni sta bili kriza v Ukrajini in izbruh ebole v Afriki, so se institucije EU doma v letu 2014 usmerile v volitve v Evropski parlament, poznejše prestrukturiranje, ki naj bi se uresničilo na koncu leta, ter uspešen napredek obstoječih programov in pobud v EU.

Novi parlament je svoje delo začel julija, Komisija je mandat dobila na začetku novembra, Evropski svet pa svojega novega predsednika na začetku decembra. Institucije so se v pripravah na te spremembe in ob njihovem spremljanju močno osredotočile na uresničevanje in izvajanje prednostnih predlogov za spodbujanje rasti. Novi predsednik Komisije je s svojimi političnimi usmeritvami določil okvir novega kolegija. Predstavil jih je v dokumentu z naslovom „Nov začetek za Evropo: moj načrt za delovna mesta, rast, pravičnost in demokratične spremembe“ ⁽¹⁾. Ta dokument, osnovan na stikih s političnimi skupinami v Parlamentu in na strateških smernicah za Unijo, dogovorjenih na junijskem Evropskem svetu ⁽²⁾, je bil temelj političnega dogovora s Parlamentom in Evropskim svetom, ki je omogočil predlaganje kandidatov in imenovanje Komisije.

Leto 2014 je bilo leto institucionalne prenove. Na fotografijah so zbrani sedanji in nekdanji voditelji EU:

1. Predsednik Evropskega sveta do 30. novembra Herman Van Rompuy (drugi z leve) in novi predsednik Evropskega sveta od 1. decembra Donald Tusk (prvi z leve); predsednik Evropske komisije do 31. oktobra José Manuel Barroso (drugi z desne) in novi predsednik Evropske komisije od 1. novembra Jean-Claude Juncker (prvi z desne).
2. Martin Schulz, od julija ponovno izvoljeni predsednik Evropskega parlamenta (na desni), in Antonis Samaras, predsednik grške vlade in predsedujoči Svetu EU do 30. junija (na levi).
3. Herman Van Rompuy (na desni) in Donald Tusk (na levi).
4. Donald Tusk (na desni) in Jean-Claude Juncker (na levi).
5. Catherine Ashton, visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in podpredsednica Komisije do 31. oktobra (na levi), ter njena naslednica od 1. novembra Federica Mogherini (na desni).
6. Donald Tusk (v sredini), predsednik italijanske vlade in predsedujoči Svetu EU do 31. decembra Matteo Renzi (na levi) ter Jean-Claude Juncker (na desni).

Evropski parlament

Državljeni EU na volitvah maja vsakih pet let po vsej Uniji izberejo, kdo jih bo zastopal v Evropskem parlamentu. Leta 2014 je bilo v skladu z določbami Lizbonske pogodbe ustrezno izvoljenih in je svoje funkcije začelo opravljati 751 poslancev. Parlament je nato odigral svojo vlogo s potrditvijo novega kolegija komisarjev (glej poglavje 1).

Med letom je Parlament razpravljal o številnih različnih vprašanjih tako s področja notranjih politik kot o pomembnejših mednarodnih dogodkih. Zlasti evropski semester (in njegova socialna dimenzija), brezposelnost mladih in številne pobude povezane s tem ter enotni digitalni trg so bile teme ponavljajočih se razprav. Nenehno se je razpravljalo tudi o zaskrbljujočem stanju zaradi pomanjkanja plačil in njegovem vplivu na ključna politična področja, pa tudi o migraciji, zlasti o razmerah v Sredozemlju. Parlament se je še posebej posvetil številnim drugim vprašanjem, kot so sodba Sodišča Evropske unije o hrambi podatkov, prosti pretok oseb in škandal nadzora Agencije Združenih držav Amerike za nacionalno varnost. Na področju zunanje politike so bile razmere v Ukrajini ter odnosi med EU in Rusijo seveda v ospredju razprav, pozorno pa smo spremljali tudi druga svetovna žarišča (kot so Irak, Sirija, Daesh in tuji borci iz Evrope ter Palestina). Nadalje so veliko pozornosti pritegnila pogajanja o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe (TTIP) z Združenimi državami Amerike, Parlament pa je z razpravo o parametrih odziva s strani EU nemudoma odreagirala tudi ob izbruhu ebole. Leto je zaznamovalo nekaj pomembnih trenutkov, kot so bile razprave o 100. obletnici izbruha prve svetovne vojne, 25. obletnica padca berlinskega zidu in obisk papeža Frančiška v Parlamentu.

Nagovor papeža Frančiška v Evropskem parlamentu med njegovim prvim obiskom te zakonodajne skupščine. Strasbourg (Francija), 25. novembra.

Poleg razprav so bile nekatere vsebine razprav vključene tudi v nezakonodajna (t. i. samoiniciativna) poročila, ki jih je pripravil Parlament in bi lahko predstavljala njegovo mnenje o številnih pomembnih/strateških vprašanjih, kot so delovanje trojke (ki jo sestavljajo Komisija, Evropska centralna banka (ECB) in Mednarodni denarni sklad), okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter vmesni pregled stockholmskega programa.

Oktobra se je v svojem poslovilnem govoru na plenarnem zasedanju Parlamenta odhajajoči predsednik Komisije José Manuel Barroso ozrl na svoja pretekla mandata (glej tudi oddelek o Komisiji v tem poglavju). Predsednik je pozval k „veliki koaliciji za Evropo“ in nagovoril vse podpornike Unije, da kadar in kjer je to potrebno pred populističnimi skupinami in tudi v nacionalnih prestolnicah s poštenostjo in pogumom branijo EU in njene vrednote. Med drugim je pohvalil tudi sodelovanje med obema institucijama v svojih dveh mandatih predsednika Komisije.

Novembra je Parlament obravnaval in z veliko večino zavrnil (101 glasov za, 461 glasov proti in 88 vzdržanih glasov) predlog nezaupnice novi Komisiji pod vodstvom predsednika Jeana-Clauda Junckerja, ki ga je podalo 76 poslancev (EFDD in samostojni poslanci). Glede tega je konferenca predsednikov političnih skupin pooblastila Odbor za ekonomske in monetarne zadeve, da pripravi dve poročili o vprašanju davčnih utaj (poročilo o ugotovitvi/preiskavi dejstev za namene ocenitve razmer in zakonodajno samoiniciativno poročilo za zagotovitev priporočil za ukrepanje).

Predsednik Juncker in prvi podpredsednik Komisije Frans Timmermans, pristojen za boljše pravno urejanje, medinstitucionalne odnose, pravno državo in Listino o temeljnih pravicah, sta na plenarnem zasedanju Parlamenta na dan njegovega sprejetja 16. decembra predstavila prvi delovni program nove Komisije. Podrobno sta predstavila glavne usmeritve za leto 2015 in pristop nove Komisije (glej tudi oddelek o Komisiji v tem poglavju).

Zakonodaja

Zakonodajni akti Evropskega parlamenta so zajemali veliko različnih predlogov Komisije, vključno z najpomembnejšimi področji, kot so promet, okolje, varnost izdelkov, javna naročila in finančne storitve, s posebnim poudarkom na bančni uniji.

Prvi del leta je bil še zlasti zakonodajno bogat, saj je dotedanji Parlament želel v čim večji meri dokončati naloge, zato pa je moral zavzeti stališča glede številnih dokumentov. Posledično je bilo treba na zadnjih delnih zasedanjih odhajajočega Parlamenta (aprila) glasovati o 96 dosjelih. V večini primerov je glasovanje Parlamenta služilo potrditvi dogovora, o katerem sta se sozakonodajalca predhodno pogajala, v nekaterih primerih pa je Parlament navkljub drugačnim stališčem s Svetom sprejel svojo lastno odločitev – na primer glede svežnja o varstvu podatkov.

Februarja je Parlament na plenarnem zasedanju z veliko večino (15 glasov za, 650 glasov proti in 13 vzdržanih glasov) zavrnil predlog Komisije za novo zakonodajo o rastlinskem razmnoževalnem materialu ⁽³⁾ ter Komisijo pozval, naj svoj predlog umakne in predloži novega. Na splošno se je evropskim poslancem zdelo, da bi dal predlog Komisiji preveč moči, državam članicam pa ne bi pustil maneverskega prostora za prilagajanje novih pravil njihovim potrebam.

Reforma parlamentarnih vprašanj/časa za vprašanja s Komisijo

Parlament je aprila sprejel sklep o spremembi svojega poslovnika glede parlamentarnih vprašanj. Med novimi pravili, ki so začela veljati z začetkom osmega mandatnega obdobja (osme sestave Parlamenta od prvih neposrednih volitev leta 1979), so zahteva po predložitvi pisnih vprašanj v elektronski obliki in zahteva, da lahko vsak poslanec predloži največ pet vprašanj na mesec. Dodatna vprašanja pa se lahko izjemoma predložijo v pisni obliki, če in ko jih osebno vloži in podpiše zadevni poslanec. Parlament bo nova pravila ponovno ocenil eno leto po njihovem začetku veljavnosti, zlasti glede možnosti predložitve dodatnih vprašanj. Prilagojen je bil tudi sistem časa za vprašanja Komisiji, in sicer najpomembneje z uvedbo sistema glasovanja za postavljanje vprašanj komisarjem, ki so v času za vprašanja prisotni na plenarnem zasedanju ⁽⁴⁾.

Odprta konferenca predsednikov političnih skupin v Evropskem parlamentu, na kateri sta sodelovala tudi predsednik Evropskega sveta in predsednik Komisije. Bruselj (Belgija), 4. novembra.

Stališče Parlamenta o institucionalnih in medinstitucionalnih vprašanjih

Parlament je leta 2014 sprejel več samoiniciativnih poročil (resolucij), da je izrazil svoje stališče o medinstitucionalnih odnosih in institucionalnih zadevah.

Marca je sprejel obsežno poročilo o izvajanju Lizbonske pogodbe v zvezi z Evropskim parlamentom. V besedilu je navedel, da bi bilo treba po mnenju Parlamenta „številna vprašanja, kot so delegirani akti, izvedbeni ukrepi, ocene učinka, obravnava zakonodajnih pobud in poslanskih vprašanj, posodobiti“ na podlagi izkušenj, pridobljenih v sedanjem mandatnem obdobju. Pozval je zlasti k ponovnim pogajanjem o spremembi Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje iz leta 2003 ⁽⁵⁾, „da bi tako upoštevali novo zakonodajno okolje, ki ga prinaša Lizbonska pogodba, utrdili obstoječo najboljšo prakso in sporazum posodobili v skladu z agendo za pametno pravno ureditev“. Nadalje je navedel, da je treba nekatere določbe okvirnega sporazuma o odnosih med Parlamentom in Komisijo „še naprej izvajati in razvijati“, ter Komisijo pozval, naj skupaj s Parlamentom „konstruktivno razmisli o obstoječem okvirnem sporazumu in njegovem izvajanju in nameni posebno pozornost pogajanjem o mednarodnih sporazumih ter njihovi sklenitvi in izvajanju“.

Na posebnem področju zunanjih odnosov je Parlament pozval k sprejetju štiristranskega memoranduma o soglasju med Parlamentom, Svetom, Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje o skladnem in učinkovitem zagotavljanju informacij.

Predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz podeljuje nagrado Saharova 2014 za svobodo misli dr. Denisu Mukwegeju iz Demokratične republike Kongo za njegovo občudovanja vredno delo zdravnika, ki se bori za dostojanstvo žensk, pravičnost in mir v njegovi državi. Strasbourg (Francija), 26. novembra.

Nekaj institucionalnih vprašanj se je nanašalo tudi na proračunski vidik, zlasti v zvezi s pogajanjem o večletnem finančnem okviru za obdobje 2014–2020: pridobljene izkušnje in pot naprej. Parlament je v s tem povezani resoluciji navedel, da ceni, da se je med njim in Komisijo razvil reden politični dialog na vseh stopnjah priprave tega poročila, ter menil, da bi bilo treba to prakso razviti v bolj strukturiran dialog med institucijama pred predstavitvijo zakonodajnih predlogov o večletnih finančnih okvirih. Vendar je obžaloval dejstvo, da so praktične podrobnosti za sodelovanje s Svetom ostale večinoma priložnostne, zato ker določb Pogodbe ni bilo, ter menil, da je potrebno dodatno delo, da bodo „njegovi argumenti in stališča v Svetu bolje upoštevana“. V poročilu je naveden predlog, da bi bilo treba na vsaki prihodnji konvenciji, s katero se pripravljajo spremembe Pogodbe, pripraviti predloge za „sistem pravega soodločanja“ med Parlamentom in Svetom pri sprejemanju sklepov o večletnem finančnem okviru in lastnih sredstvih.

Evropski Svet

Evropski svet je imel tudi leta 2014 tako kot v prejšnjih letih še naprej osrednjo vlogo pri vodenju splošne usmeritve sistema EU ter zagotavljanju strateških smernic za delovanje drugih institucij na najpomembnejših področjih politike, in sicer od industrijske politike in pravosodja, varnosti in svobode do sprejetja novega okvira podnebne in energetske politike EU do leta 2030.

Evropski svet se je marca (dvakrat), junija, oktobra in decembra petkrat sestal na rednih sejah, izredna sestanka pa sta potekala 16. julija in 30. avgusta. Sestanek vrha držav evrskega območja je potekal 24. oktobra. 27. maja je bil organiziran neuradni sestanek voditeljev držav ali vlad, na katerem so bili proučeni rezultati evropskih volitev.

Sodelujoči na zasedanju Evropskega sveta 23. oktobra v Bruslju (Belgija), ki mu je še zadnjič predsedoval Herman Van Rompuy (na fotografiji z vnuki).

Evropski svet je med letom razpravljal o opredelitvi nove skupne strategije EU za rast in delovna mesta ter upravljanju krize v Ukrajini, skupaj z odločitvami, povezanimi z imenovanjem osebja na najvišjih položajih sistema EU, kot so predsednik Komisije in kolegij komisarjev, predsednik Evropskega sveta ter visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko.

Evropski svet je imel pomembno vlogo pri opredelitvi odziva EU na krizo v Ukrajini, tako da je podprl reforme, zlasti s svežnjem makrofinančne pomoči in agendo za reforme, spodbujal politični prehod v državi ter se po nezakoniti priključitvi Krimskega polotoka in destabilizacijskih ukrepov Rusije v Ukrajini dogovoril o gospodarskih sankcijah proti Rusiji. Odnosi med EU in Ukrajino so se okrepili z junijskim podpisom pridružitvenega sporazuma. Glede širitve je Evropski svet prav tako junija podprl odločitev o tem, da se Albaniji dodeli status kandidatke.

Evropski svet je pomembno pripomogel k sprejetju okvira podnebne in energetske politike do leta 2030, s čimer je opredelil prednostne naloge EU na tem področju ter glede na pomembna mednarodna pogajanja v Limi (Peru) in Parizu (Francija).

Njegova vloga je bila bistvena pri prehodu na novo Komisijo. V zvezi s tem je bil junija kot kandidat za predsednika Komisije imenovan Jean-Claude Juncker. Odločitev Evropskega sveta za razliko od prejšnjih let tokrat ni bila sprejeta s soglasjem, pač pa s kvalificirano večino, v skladu z določbami Lizbonske pogodbe. 15. julija je Junckerja izvolil Parlament. Na izrednem zasedanju Evropskega sveta 30. avgusta so v dogovoru z izvoljenim predsednikom Jeanom-Claudom Junckerjem za visoko predstavnico Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter podpredsednico Komisije imenovali Federico Mogherini (v nadaljnjem besedilu: visoka predstavnica/podpredsednica). Nekdanji poljski predsednik vlade Donald Tusk pa je bil s soglasjem izvoljen za naslednjega predsednika Evropskega sveta za dve leti, pri čemer se je njegov mandat začel 1. decembra 2014. Evropski svet je na svojem oktobrskem zasedanju imenoval celotni kolegij komisarjev, njihov mandat pa se je začel 1. novembra.

Predsednik Evropske komisije José Manuel Barroso (drugi z desne) ob sprejemu predsednika Evropskega sveta Hermana Van Rompuya (drugi z leve), kandidata za predsednika Evropskega sveta Donalda Tuska (na levi) in novoizvoljenega predsednika Evropske komisije Jeana-Clauda Junckerja (na desni). Donald Tusk je nastopil mandat 1. decembra, Jean-Claude Juncker pa mesec dni prej.

Evropski svet pa ni odločal le o novem najpomembnejšem osebju v sistemu EU, temveč tudi o prednostnih nalogah, ki bi jih morale izvajati nove institucije, in sicer tako, da je sprejel „Strateško agendo za Unijo v času sprememb“ za obdobje 2014–2020. Strateška agenda odraža pet prednostnih nalog, ki jih je Evropski svet določil za naslednje zakonodajno obdobje in bodo usmerjale delo Evropske unije: močnejša gospodarstva z več delovnimi mesti družbe, ki bodo sposobne zagotavljati možnosti in varovati, prihodnost z zagotovljeno energetske in podnebno varnostjo, zaupanja vredno območje temeljnih svoboščin ter učinkovito skupno ukrepanje na svetovni ravni.

Poleg tega je Evropski svet junija sprejel strateške smernice o prihodnosti na področju pravosodja in notranjih zadev, s čimer je zagotovil smernice za zakonodajno in operativno načrtovanje na tem področju (glej poglavje 4).

Svet Evropske unije

V prvi polovici leta 2014 je Svetu Evropske unije predsedovala Grčija, v drugi pa Italija. Prednostne naloge grškega predsedstva so bile širitev, rast in delovna mesta ter mobilnost. Italijansko predsedstvo je svoje prednostne naloge usmerilo v rast in delovna mesta, v Evropo svobode in varnosti, v polno uporabo državljanskih pravic in v močnejšo vlogo Evrope v svetu.

V času obeh predsedstev je Svet zasedal v okviru svojih desetih sestav, ki so Svet za splošne zadeve, Svet za zunanje zadeve (pod predsedstvom visoke predstavnice/podpredsednice), Svet za ekonomske in finančne zadeve (vključno s proračunom), Svet za pravosodje in notranje zadeve (vključno s civilno zaščito), Svet za zaposlovanje, socialno politiko, zdravje in varstvo potrošnikov, Svet za konkurenčnost (notranji trg, industrija, raziskave in vesolje), Svet za promet, telekomunikacije in energijo, Svet za kmetijstvo in ribištvo, Svet za okolje ter Svet za izobraževanje, mladino, kulturo in šport.

Predsednik grške vlade Antonis Samaras (na levi) in predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz na tiskovni konferenci ob koncu grškega predsedstva Svetu EU v prvi polovici leta 2014. Strasbourg (Francija), 2. julija.

Programi različnih sestav Sveta so odražali dejanske razmere enoletnega institucionalnega prehoda med dvema sestavama Komisije in dvema skupščinama Parlamenta. Medtem ko je bila zakonodajna dejavnost na vrhuncu januarja, februarja in marca, kar soglaša z zadnjimi meseci parlamentarnega obdobja, se je v prihodnjih mesecih razumljivo zmanjšala ter se usmerila na področja, na katerih soodločanje ni standardni postopek odločanja, kot so zunanji odnosi, obdavčitev in gospodarske zadeve.

Italijansko predsedstvo je v drugi polovici leta nadaljevalo ambiciozni program institucionalnih zadev, ki naj bi spremljal proces institucionalnega prehoda. Predsedstvo je v tem pogledu pooblastilo Skupino prijateljev predsedstva, naj analizira delovanje sistema EU in njegovo zmožnost, da zagotovi ustrezno spremljanje izvajanja strateške agende, sprejete na junijskem zasedanju Evropskega sveta. Skupina se je sestala štirikrat in razpravljala o različnih horizontalnih vprašanjih, kot so načelo subsidiarnosti, načelo sorazmernosti in prenos pristojnosti, vloga nacionalnih parlamentov, delovanje tristranskih pogovorov, delegirani in izvedbeni akti, medinstitucionalno zakonodajno načrtovanje programov ter delovanje Sveta. Predsedstvo je poročilo o rezultatu teh razprav predložilo na decembrskem zasedanju Sveta za splošne zadeve.

Predsednik italijanske vlade Matteo Renzi predstavlja program italijanskega predsedstva Svetu EU za drugo polovico leta 2014 v Evropskem parlamentu. Strasbourg (Francija), 2. julija.

Svet za splošne zadeve je bil osrednji forum za razpravo o ukrepih za izboljšanje institucionalne uspešnosti, ne da bi se spreminjali Pogodbi. Med razpravami v Svetu se je zlasti pokazala podpora reviziji Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje iz leta 2013 in posodobitvi skupnega dogovora o soodločanju. Kar zadeva medinstitucionalno načrtovanje programov, je Svet začel razpravljati s Komisijo o prednostnih pobudah za letni delovni program za leto 2015. Vzporedno s tem so se začela tristranska posvetovanja med Parlamentom, Svetom in Komisijo z namenom oblikovanja okvira za medinstitucionalno načrtovanje programov in določanje prednostnih nalog.

V Svetu je začel veljati nov glasovalni sistem dvojne večine (večina držav članic in prebivalstva), ki je bil vzpostavljen z Lizbonsko pogodbo in s katerim se je spremenila razdelitev ponderiranih glasov med državami članicami. Spremembe pravil pa bi srednjeročno lahko vplivale tudi na vzorce glasovanja in koalicije v Svetu.

ŠTEVILO PREBIVALSTVA, NA PODLAGI KATEREGA SE DOLOČIJO GLASOVALNE PRAVICE DRŽAV ČLANIC V SVETU (2014)

Država članica	Prebivalstvo (× 1 000)	Odstotek celotnega prebivalstva Unije
Nemčija	80 523.7	15.93
Francija	65 633.2	12.98
Združeno kraljestvo	63 730.1	12.61
Italija	59 685.2	11.81
Španija	46 704.3	9.24
Poljska	38 533.3	7.62
Romunija	20 057.5	3.97
Nizozemska	16 779.6	3.32
Belgija	11 161.6	2.21
Grčija	11 062.5	2.19
Češka	10 516.1	2.08
Portugalska	10 487.3	2.07
Madžarska	9 908.8	1.96
Švedska	9 555.9	1.89
Avstrija	8 451.9	1.67
Bolgarija	7 284.6	1.44
Danska	5 602.6	1.11
Finska	5 426.7	1.07
Slovaška	5 410.8	1.07
Irska	4 591.1	0.91
Hrvaška	4 262.1	0.84
Litva	2 971.9	0.59
Slovenija	2 058.8	0.41
Latvija	2 023.8	0.40
Estonija	1 324.8	0.26
Ciper	865.9	0.17
Luksemburg	537.0	0.11
Malta	421.4	0.08
Skupaj	505 572.5	100
Prag za kvalificirano večino	328 622.1	65

Evropska komisija

Druga Barrosova komisija je v svojem zadnjem letu mandata veliko pozornosti namenila uresničevanju zastavljenega. Velik poudarek je zlasti namenila prednostni nalogi, da bi do konca mandatnega obdobja Parlamenta dokončali predloge, ki spodbujajo rast, ter sozakonodajalcema pomagala zaključiti veliko število pomembnih predlogov, zlasti dokončanje oblikovanja bančne unije, enotnega trga in digitalne agende. Zagotovila je tudi, da bodo novi programi financiranja EU v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 – zlasti za preprečevanje brezposelnosti mladih – začeli hitro delovati. Prav tako je še naprej poglobljala gospodarsko in monetarno unijo ter krepila sodelovanje z državami članicami in med njimi, da bi uresničila strategijo Evropa 2020 prek evropskega semestra. Poleg tega je prispevala k doseganju sporazuma o enotnem mehanizmu za reševanje in začetku izvajanja enotnega mehanizma nadzora v novembru.

Komisija je tudi izkoristila priložnost za nadaljevanje dolgoročnejske perspektive in pripravo strategij za različne bistvene sektorje, kot so energetika in podnebne spremembe, sodobna industrijska politika, politike na področju pravosodja in notranjih zadev ter pravna država.

Podpredsedniki Komisije Viviane Reding, Antonio Tajani in Olli Rehn ter komisar Janusz Lewandowski so po evropskih volitvah zasedli svoje sedeže v Parlamentu. Na njihovih nekdanjih položajih so jih od 18. julija do konca mandata druge Barrosove komisije nadomestili Martine Reicherts (pravosodje, temeljne pravice in državljanstvo), Ferdinando Nelli Feroci (industrija in podjetništvo), Jyrki Katainen (ekonomske in monetarne zadeve ter evro) oziroma Jacek Dominik (finančno načrtovanje in proračun).

Odhajajoči predsednik José Manuel Barroso je ob pregledu dosežkov iz preteklih desetih let, ko je bil na čelu Komisije, poudaril, da je EU kljub številnim upravnim, finančnim in gospodarskim, pa tudi zunanjim izzivom ostala združena in odprta ter da je močnejša in bolj opremljena za prihodnost kot pred temi krizami. EU in evrsko območje sta se širila, pristojnosti EU so se povečale, demokracija se je okrepila, Komisiji in ECB pa so bile poverjene pomembne nove pristojnosti pri ekonomskem upravljanju. Odhajajoči predsednik je tudi poudaril, da je EU svojo zunanjo in svetovno odgovornost vzela resno, saj je bil njen odziv na krizo v Ukrajini načelen in vrednostno usmerjen, poleg tega pa je prevzela vodilno vlogo v krizi zaradi ebole, oblikovala močno podnebno politiko, si nenehno prizadevala za razvoj in svoje sosedstvo ter pripravila ambiciozno trgovinsko agendo. V svoji sklepni ugotovitvi je navedel, da je lahko EU svoje cilje dosegla s sodelovanjem med institucijami EU, ne pa s spori med njimi, četudi je bil demokratični proces v EU včasih dolgotrajen. Spomnil je zlasti na poseben odnos njegove Komisije do Parlamenta in svoje sodelovanje s prvim predsednikom Evropskega sveta Hermanom Van Rompuyjem.

Nova Komisija je 16. decembra na podlagi desetih prednostnih nalog iz političnih usmeritev, ki jih je predstavil predsednik Komisije Jean-Claude Juncker ⁽⁶⁾, ter v izmenjavi mnenj z drugimi institucijami sprejela svoj prvi delovni program.

Novoizvoljeni predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker predstavlja novi kolegij komisarjev in njihov program na plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta. Strasbourg (Francija), 22. oktobra.

Novi kolegij komisarjev za mandatno obdobje 2014–2019 in njihova delovna področja

Frans Timmermans
PRVI PODPREDESEDNIK
*Boljše pravno urejanje,
medinstitucionalni odnosi,
pravna država in Listina
o temeljnih pravicah*

Federica Mogherini
PODPREDESEDNICA
*Visoka predstavnica Unije
za zunanje zadeve in
varnostno politiko*

Jean-Claude Juncker
PREDESEDNIK

Kristalina Georgieva
PODPREDESEDNICA
Proračun in človeški viri

Andrus Ansip
PODPREDESEDNIK
Enotni digitalni trg

Maroš Šefčovič
PODPREDESEDNIK
Energijska unija

Valdis Dombrovskis
PODPREDESEDNIK
Evro in socialni dialog

Jyrki Katainen
PODPREDESEDNIK
*Delovna mesta, rast,
naložbe in konkurenčnost*

Günther Oettinger
*Digitalno gospodarstvo
in družba*

Johannes Hahn
*Evropska sosedstva politika
in širitvena pogajanja*

Cecilia Malmström
Trgovina

Neven Mimica
*Mednarodno sodelovanje
in razvoj*

Miguel Arias Cañete
*Podnebni ukrepi
in energija*

Delo Komisije bo v letu 2015 osredotočeno na delovna mesta, rast in naložbe, zlasti v skladu z naložbenim načrtom, ki je bil predstavljen novembra, kot tudi na sveženj za enotni digitalni trg ter strateški okvir za energetska unija. Delovni program za leto 2015 kaže na trdno zavezo Komisije za boljše ureditev s seznamom ukrepov, opredeljenih v okviru Programa ustreznosti in uspešnosti predpisov (REFIT). Vključuje tudi seznam predlogov, ki jih Komisija namerava umakniti ali spremeniti po temeljitem pregledu vseh predlogov, ki so pred obravnavo v Parlamentu in na Svetu. Komisija namerava po sprejetju delovnega programa za leto 2015 tesno sodelovati s Parlamentom in Svetom in tako pri ključnih predlogih zagotoviti hiter napredek.

Karmenu Vella*Okolje, pomorske zadeve in ribištvo***Vytenis Andriukaitis***Zdravje in varnost hrane***Dimitris Avramopoulos***Migracije, notranje zadeve in državljanstvo***Marianne Thyssen***Zaposlovanje, socialne zadeve, strokovna usposobljenost in mobilnost delovne sile***Pierre Moscovici***Gospodarske in finančne zadeve, obdavčenje in carina***Christos Stylianides***Humanitarna pomoč in krizno upravljanje***Phil Hogan***Kmetijstvo in razvoj podeželja***Jonathan Hill***Finančna stabilnost, finančne storitve in unija kapitalskih trgov***Violeta Bulc***Promet***Elżbieta Bieńkowska***Notranji trg, industrija, podjetništvo ter mala in srednja podjetja***Věra Jourová***Pravosodje, potrošniki in enakost spolov***Tibor Navracics***Izobraževanje, kultura, mladi in šport***Corina Crețu***Regionalna politika***Margrethe Vestager***Konkurenca***Carlos Moedas***Raziskave, znanost in inovacije*

Vse tri institucije sodelujejo tudi pri izboljševanju skupnega načrtovanja, s čimer bi zagotovili čim boljše reševanje izzivov Evrope. Komisija se je zavezala, da bo v letu 2015 predstavila predlog za nov medinstitucionalni sporazum o boljši pripravi zakonodaje, ki bi lahko vključeval oddelek o medinstitucionalnem načrtovanju.

Novi predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker (na levi) in glavni uradni govorec Evropske komisije od 1. novembra Margaritis Schinas na tiskovni konferenci po prvi seji kolegija nove Komisije 5. novembra. Stavba Berlaymont v Bruslju (Belgija).

Sodišče Evropske unije

Sodišče in Splošno sodišče sta izdala nekatere pomembne sodbe, ki zajemajo najrazličnejša področja zakonodaje EU, še posebej zanimive pa so naslednje:

Glavna stavba Sodišča Evropske unije v Luxembourg.

Državljanstvo Evropske unije

Državljanini drugih držav članic lahko v skladu s sodbo v zadevi Dano, C-333/13 ⁽⁷⁾, zaradi dostopa do določenih socialnih dajatev zahtevajo enako obravnavanje kot državljani države članice gostiteljice le, če na ozemlju države članice prebivajo ob spoštovanju pogojev iz Direktive 2004/38/ES o prostem gibanju državljanov ⁽⁸⁾. Po tej direktivi državi članici gostiteljici ni treba dodeliti socialne pomoči v prvih treh mesecih prebivanja. Kadar traja obdobje prebivanja oseb, ki ne opravljajo poklicne dejavnosti, več kot tri mesece, vendar manj kot pet let, morajo imeti dovolj lastnih sredstev. Skladno s tem Direktiva 2004/38/ES in Uredba (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti ⁽⁹⁾ ne nasprotujeta temu, da bi domača zakonodaja izključila „posebne denarne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki“, čeprav se dodelijo državljanom države članice gostiteljice, ki niso v istem položaju, če navedeni državljani drugih držav članic v skladu z direktivo v državi članici gostiteljici nimajo pravice do prebivanja.

Prosti pretok blaga

V sodbi v zadevi Ålands Vindkraft, C-573/12 ⁽¹⁰⁾, je navedeno, da člen 34 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) ne nasprotuje nacionalnemu predpisu, ki določa, da se proizvajalcem električne energije iz obnovljivih virov energije dodelijo certifikati, s katerimi se lahko trguje, ob upoštevanju zgolj električne energije, ki se proizvede iz teh virov na območju zadevne države članice, in ki za dobavitelje in nekatere uporabnike določa obveznost, da pristojnemu organu enkrat na leto vrnejo določeno količino takih certifikatov, ki ustreza deležu njihove skupne dobavljene ali porabljene količine električne energije, sicer morajo plačati posebno dajatev.

Približevanje zakonov

Avtorske in sorodne pravice

V sodbi v zadevi Deckmyn in Vrijheidsfonds, C-201/13 ⁽¹¹⁾, je navedeno, da imajo imetniki pravic, če parodija nosi diskriminatorno sporočilo (na primer z nadomestitvijo izvirnih likov z osebami, pokritimi z burko, in temnopoltimi osebami), v zvezi s parodiranimi deli v skladu z Direktivo 2001/29/ES o avtorskih in sorodnih pravicah ⁽¹²⁾ načeloma legitimni interes, da se varovano delo ne povezuje s takim sporočilom.

V sodbi v zadevi Eugen Ulmer, C-117/13 ⁽¹³⁾, je navedeno, da lahko država članica v skladu z Direktivo 2001/29/ES knjižnicam prizna pravico, da brez soglasja imetnikov pravic digitalizirajo dela iz svojih zbirk, da se dajo ta dela na voljo na elektronskih bralnih mestih. Uporabnikom lahko v okviru določenih omejitev in pod določenimi pogoji, vključno s plačilom poštenega nadomestila imetnikom pravic, dovoli, da si knjige, ki jih je digitalizirala knjižnica, natisnejo na papir ali shranijo na ključ USB.

Varstvo osebnih podatkov

V sodbi v zadevi Google Spain in Google, C-131/12 ⁽¹⁴⁾, je navedeno, da mora družba, ki upravlja iskalnik, v skladu z Direktivo 95/46/ES o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ⁽¹⁵⁾ pod določenimi pogoji s seznama zadetkov, ki se prikaže po iskanju, opravljenem na podlagi imena osebe, odstraniti povezave na spletne strani, ki jih objavijo tretje osebe in ki vsebujejo podatke, ki se nanašajo na to osebo. Sodišče je pojasnilo, da so družbe, ki upravljajo iskalnike, upravljavci osebnih podatkov, zato se take družbe, kot je Google, pri obdelavi osebnih podatkov ne morejo izogniti odgovornosti v skladu z evropsko zakonodajo. Predlog Komisije za reformo varstva podatkov EU iz leta 2012 uvaja izrecno pravico do pozabe. Nadaljnje podrobnosti o tej sodbi so na voljo v oddelku o varstvu podatkov v poglavju 4.

V sodbi v združenih zadevah Digital Rights Ireland in Seitlinger in drugi, C-293/12 in C-594/12 ⁽¹⁶⁾, je navedeno, da direktiva o hrambi podatkov ⁽¹⁷⁾ s tem, da nalaga hrambo podatkov, povezanih z elektronsko komunikacijo, in zagotavlja zelo podrobne informacije o zasebnih življenjih oseb, katerih podatki se hranijo, ter s tem, da omogoča dostop pristojnih nacionalnih organov do navedenih podatkov, zelo resno posega v temeljni pravici do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov. Zakonodajalec EU je s sprejetjem direktive o hrambi podatkov presešel meje, ki jih določa spoštovanje načela sorazmernosti. Ta direktiva občutno in posebej hudo posega v navedeni temeljni pravici, ne da bi bilo to poseganje natančno opredeljeno z določbami, da bi se zagotovilo, da je dejansko omejeno na to, kar je nujno potrebno. Poleg tega direktiva ne zagotavlja zadostnih zaščitnih ukrepov za učinkovito varovanje shranjenih podatkov pred nevarnostjo zlorabe ter pred kakršnim koli nezakonitim dostopom do navedenih podatkov ter njihovo uporabo.

Socialna politika

V sodbi v zadevi D., C-167/12 ⁽¹⁸⁾, in sodbi v zadevi Z., C-363/12 ⁽¹⁹⁾, je navedeno, da državam članicam v skladu z Direktivo 92/85/EGS o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile ali dojijo ⁽²⁰⁾, ter Direktivo 2006/54/ES o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu ⁽²¹⁾ materam, ki so dobile otroka na podlagi dogovora o nadomestnem materinstvu, če so biološke matere otroka ali jim je bila podeljena popolna in trajna roditeljska pravica za otroka, ni treba zagotoviti plačanega dopusta, ki je enak porodniškemu dopustu.

V sodbi v zadevi Association de médiation sociale, C176/12 ⁽²²⁾, je navedeno, da člen 27 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah v zvezi z obveščeno in posvetovanjem delavcev sam po sebi ne zadostuje za to, da se posameznikom podeli pravica, na katero se je mogoče sklicevati, da se nacionalna določba, ki je v nasprotju z Direktivo 2002/14/ES o določitvi splošnega okvira za obveščanje in posvetovanje z delavci v Evropski skupnosti ⁽²³⁾, ne bi uporabljala.

Ekonomska politika

V sodbi v zadevi Združeno kraljestvo proti Parlamentu in Svetu, C-270/12 ⁽²⁴⁾, je Sodišče ugotovilo, da so pooblastila, ki jih je uredba o prodaji na kratko in določenih vidikih poslov kreditnih zamenjav ⁽²⁵⁾ dala agenciji EU, tj. Evropskemu organu za vrednostne papirje in trge (ESMA), natančno razmejena in je nad njimi mogoč sodni nadzor glede na cilje, ki jih določi organ, ki je prenesel pooblastilo. Sodišče je ugotovilo, da so ta pooblastila združljiva s PDEU in da je člen 114 PDEU ustrezna pravna podlaga.

Notranje zadeve

V sodbi v združenih zadevah Bero in Bouzalmate, C-473/13 in C-514/13 ⁽²⁶⁾, ter sodbi v zadevi Pham, C-474/13 ⁽²⁷⁾, je navedeno, da je treba v skladu z direktivo o vračanju ⁽²⁸⁾ pridržanje zaradi odstranitve nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav praviloma izvajati v posebnih centrih za pridržanje. Iz tega izhaja, da morajo biti nacionalni organi, pristojni za izvajanje te zahteve, zmožni pridržanje državljanov tretjih držav izvesti v posebnih centrih za pridržanje, ne glede na upravno ali ustavno ureditev države članice, pod katero spadajo ti organi.

V sodbi v zadevi Spasic, C129/14 PPU ⁽²⁹⁾, je navedeno, da pomeni dodatni pogoj izvršitve iz Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma, v skladu s katerim se načelo *ne bis in idem* uporablja le, če je bila po zakonodaji države, ki je kazen naložila, prva naložena kazen izvršena, je dejansko v postopku izvrševanja ali je ni več mogoče izvršiti, omejitev načela *ne bis in idem*, ki je združljivo s členom 50 Listine o temeljnih pravicah.

Prosti pretok oseb

V sodbi v združenih zadevah *Torresi*, C-58/13 in C-59/13 ⁽³⁰⁾, je navedeno, da pomeni dejstvo, da je državljan države članice, ki je v tej državi pridobil univerzitetno diplomu, odšel v drugo državo članico, da bi tam pridobil poklicno kvalifikacijo odvetnika, in se takoj zatem vrnil v državo članico, katere državljan je, da bi tam opravljal poklic odvetnika pod poklicnim nazivom, pridobljenim v drugi državi članici, enega od primerov, v katerih je cilj Direktive 98/5/ES o opravljanju poklica odvetnika ⁽³¹⁾ dosežen, in ne pomeni zlorabe pravice do opravljanja tega poklica. Prav tako pa dejstvo, da je bil predlog za vpis v imenik odvetnikov pri pristojnem organu države članice gostiteljice vložen kmalu po pridobitvi poklicnega naziva v matični državi članici, ne pomeni zlorabe pravic, saj navedena direktiva ne vsebuje zahteve o obdobju prakse v matični državi članici.

Svoboda opravljanja storitev, Evropski gospodarski prostor

V sodbi v zadevi *Fonship in Svenska Transportarbetarförbundet*, C-83/13 ⁽³²⁾, je navedeno, da se družba, ki ima sedež v Evropskem gospodarskem prostoru in je lastnica plovila, ki pluje pod zastavo države, ki ni država članica EU, lahko sklicuje na svobodo opravljanja storitev, kadar opravlja storitve pomorskega prevoza iz države EGP ali vanjo, če je zato, ker upravlja to plovilo, mogoče šteti, da opravlja te storitve, in če imajo prejemniki teh storitev sedeže v drugih državah EGP kot v državi, v kateri ima sedež navedena družba.

Neposredno obdavčenje

V sodbi v zadevi *Felixstowe Dock and Railway Company* in drugi, C-80/12 ⁽³³⁾, je navedeno, da je treba člena 49 in 54 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta predpisom države članice, na podlagi katerih ima družba rezidentka, ki je članica skupine družb, možnost prenosa izgub, ki jih je utrpela druga družba članica konzorcija, če je „vezna družba“, ki je članica tako te skupine družb kot tudi tega konzorcija, prav tako rezidentka te države članice, in to ne glede na sedež družb, ki imajo same ali prek vmesne družbe kapital vezne družbe in drugih družb, ki so utrpeli izgube, medtem ko zakonodaja izključuje tako možnost v primeru, v katerem ima vezna družba sedež v drugi državi članici.

Institucije

V sodbi v zadevi Komisija proti Portugalski, C-292/11 P ⁽³⁴⁾, je navedeno, da v okviru izterjave denarne kazni, ki jo je naložilo Sodišče, Komisija ne more presojeti o skladnosti nacionalne zakonodaje, ki je Sodišče prej še ni preizkusilo, s pravom EU. Če bi imela Komisija pristojnost za tako presojo in če bi Splošno sodišče preskusilo njeno skladnost, bi to vsekakor oviralo izključno pristojnost Sodišča za odločanje o skladnosti nacionalne zakonodaje s pravom Unije.

V sodbi v zadevi Komisija proti Parlamentu in Svetu, C-427/12 ⁽³⁵⁾, je navedeno, da mora Komisija, kadar zakonodajalec EU v zakonodajnem aktu nanjo prenese delegirano pooblastilo na podlagi člena 290(1) PDEU, sprejeti pravila, ki dopolnjujejo ali spreminjajo nekatere nebistvene elemente tega akta. V skladu z drugim pododstavkom člena 290(1) PDEU se v zakonodajnih aktih, s katerimi je tako pooblastilo preneseno, izrecno opredelijo cilji, vsebina, področje uporabe in trajanje pooblastila. Ta zahteva pomeni, da se prenos delegiranega pooblastila nanaša na sprejetje pravil, ki spadajo pod uredbeni okvir, kakor ga opredeljuje temeljni zakonodajni akt. Kadar pa isti zakonodajalec Komisiji prenese izvedbeno pooblastilo na podlagi člena 291(2) PDEU, mora slednja natančno določiti vsebino zakonodajnega akta, da bi zagotovila njegovo izvedbo pod enotnimi pogoji v vseh državah članicah. Zakonodajalec EU ima diskrecijsko pravico, kadar se odloči na Komisijo prenesti delegirano pooblastilo na podlagi člena 290(1) PDEU ali izvedbeno pooblastilo na podlagi člena 291(2) PDEU. Zato se sodni nadzor omejuje na očitne napake pri presoji vprašanja, ali je zakonodajalec EU lahko razumno štel, da se po eni strani zahteva, da se pravni okvir, ki ga je vzpostavil v osnovnem zakonodajnem aktu, zaradi njegove izvedbe le natančno določi, ne da bi ga bilo treba spremeniti ali dopolniti njegove nebistvene elemente, in, po drugi strani, da določbe navedenega osnovnega zakonodajnega akta zahtevajo enotne pogoje izvajanja.

Evropska centralna banka

Najpomembnejše odločitve, sprejete leta 2014

Glavna naloga ECB je varovanje stabilnosti cen. Deluje tudi kot vodilni finančni organ, ki si prizadeva varovati finančno stabilnost in spodbujati evropsko finančno povezovanje. Stabilnost cen je opredeljena kot medletno povišanje potrošniških cen za manj vendar skoraj 2 % v srednjeročnem obdobju. S padcem inflacije na 0,5 % in stalnimi negativnimi tveganji za gospodarsko rast med letom 2014 je morala ECB ublažiti svojo naravnost monetarne politike, da je preprečila predolgo obdobje nizke inflacije. Monetarna politika ECB je delovala na dveh ravneh: v pogojih nizke inflacije in precejšnje stagnacije v gospodarstvu je oblikovala ustrezno ekspanzivno naravnost ter popravila proces prehoda, da bi njegovi učinki dejansko dosegli podjetja in gospodinjstva.

Predsednik Evropske centralne banke (ECB) Mario Draghi, podpredsednik ECB Vítor Constâncio (na levi) in vodja generalnega direktorata Stiki z javnostjo in jezikovne storitve pri ECB Christine Graeff (na desni) na tiskovni konferenci po seji Sveta ECB 6. novembra.

ECB je odločno ukrepala na obeh ravneh. Postopoma je zniževala obrestne mere, in sicer prvič junija in drugič septembra. V obeh primerih je bila obrestna mera ECB za glavne operacije refinanciranja Evrosistema znižana za 10 bazičnih točk, s čimer je dosegla spodnjo mejo, ki je znašala 0,05 %. Obrestna mera mejnega posojanja se je zmanjšala v dveh korakih, in sicer za 45 bazičnih točk na 0,30 %, obrestna mera za odprto ponudbo mejnega posojila pa za skupno 20 bazičnih točk na 0,20 %. Poleg tega je ECB začela izvajati vrsto ukrepov, da bi njena naravnost postala ekspanzivnejša in da bi povečala kreditno podporo gospodarstvu evrskega območja. Najpomembnejši od teh je nov sveženj ukrepov za zmanjšanje posojil.

V ta sveženj so vključene ciljno usmerjene operacije dolgoročnejšega refinanciranja ECB z vgrajeno spodbudo, namenjeno temu, da bi banke omogočale posojila podjetjem. Vključuje tudi nove programe za neposredni nakup visokokakovostnih finančnih instrumentov, zavarovanih z zastavo premoženja, in kritih obveznic. Ti ukrepi pa obenem izpolnjujejo širši cilj, saj ECB omogočajo, da še naprej usmerja politiko, medtem ko so obrestne mere na spodnji meji.

Programi za nakup sredstev, skupaj z vrstami ciljno usmerjenih operacij dolgoročnejšega refinanciranja, ki naj bi se izvajale do junija 2016, bodo imeli precejšen učinek na bilanco stanja Evrosistema, ki naj bi po pričakovanjih dosegla razsežnosti, ki jih je imela ob začetku leta 2012. Svet ECB je večkrat, celo ob sprejemanju novih ukrepov, ponovil, da se je soglasno zavezal k uporabi dodatnih nekonvencionalnih instrumentov v okviru svojih pooblastil, da se obravnavajo tveganja predolgega obdobja nizke inflacije.

Novi sedež Evropske centralne banke v Frankfurtu na Majni (Nemčija).

Pridružitve Litve evrskemu območju

Svet je 23. julija odobril zahtevo Litve, da bi se 1. januarja 2015 pridružila evrskemu območju. Litovski litasi s 16. januarjem 2015 niso več zakonito plačilno sredstvo.

Z uvedbo evra v Litvi so vse tri baltske države zdaj del monetarne unije. To za evrsko območje pomeni veliko prednost, nenazadnje tudi zato, ker dokazuje privlačnost tega območja. Pridružitve evrskemu območju pa ne izhaja le iz gospodarskih razlogov, pač pa pomeni obvezujočo zavezo evropskim vrednotam.

Plakat kampanje Evropske centralne banke in litovske narodne banke ob vstopu Litve v evrsko območje ter uvedbi novega bankovca za 10 evrov.

Novi postopki za večje evrsko območje

Zaradi članstva Litve v evrskem območju so se spremenile glasovalne pravice v Svetu ECB. Ko število guvernerjev preseže 18, je treba izvesti sistem rotacije, določen v Pogodbah EU. Novi sistem bo Svetu ECB omogočil, da celo ob nadaljnjem povečanju števila držav evrskega območja in s tem števila članov Sveta ECB ohrani svojo zmožnost za ukrepanje.

Vsi člani Sveta ECB se bodo še naprej udeleževali sej in bodo lahko izrazili svoje mnenje. Pri razpravah torej ne bo sprememb. Ker Svet ECB večino odločitev sprejema sporazumno in v duhu sodelovanja, se pričakuje, da se postopek odločanja v osnovi ne bo spremenil, pač pa naj bi postal učinkovitejši.

Nadalje naj bi od januarja 2015 seje Sveta ECB za razpravo o vprašanih monetarne politike potekale po novem šesttedenskem ciklu. Seje o vprašanih nemonetarne politike še vedno potekajo vsaj enkrat mesečno.

ECB se je tudi odločila, da bo s sejo januarja 2015 začela objavljati redna poročila s sej Sveta ECB o monetarni politiki.

Računsko sodišče

Računsko sodišče je s PDEU ustanovljena institucija za revidiranje financ EU. Kot zunanji revizor EU deluje kot neodvisni varuh finančnih interesov državljanov Unije in prispeva k izboljševanju finančnega poslovanja EU.

Sodišče je leta 2014 pripravilo svoje 37. letno poročilo o izvrševanju proračuna EU ⁽³⁶⁾, ki se nanaša na proračunsko leto 2013. Evropski razvojni skladi so obravnavani v ločenem letnem poročilu.

Splošni proračun EU vsako leto sprejmeta Svet in Evropski parlament. Letno poročilo Računskega sodišča in njegova posebna poročila so osnova za postopek razrešnice, pri katerem Parlament odloči, ali je Komisija zadovoljivo izpolnila svojo odgovornost za izvrševanje proračuna. Računsko sodišče svoje letno poročilo pošlje hkrati nacionalnim parlamentom ter Evropskemu parlamentu in Svetu. Osrednji del letnega poročila je DAS, tj. izjava Računskega sodišča o zanesljivosti konsolidiranih računovodskih izkazov EU ter o zakonitosti in pravilnosti transakcij (v poročilu: pravilnost transakcij).

Vítor Manuel da Silva Caldeira, predsednik Evropskega računskega sodišča (na desni), in Lazaros Stavrou Lazarou, član Evropskega računskega sodišča (na levi), na tiskovni konferenci o letnem poročilu o proračunu EU za leto 2013. Mednarodno tiskovno središče v Bruslju (Belgija), 5. novembra.

Računsko sodišče je potrdilo računovodske izkaze Evropske unije za leto 2013, vendar je poudarilo, da je treba upravljanje porabe EU na ravni EU in držav članic še vedno izboljšati. V svojem letnem poročilu za leto 2013 opozarja, da je sistem proračuna preveč osredotočen le na porabo sredstev in da bi moral več poudarka usmeriti na doseganje rezultatov. Po mnenju Računskega sodišča je bilo na primer v obdobju porabe 2007–2013 izbiranje projektov za prejem sredstev EU osredotočeno predvsem na izplačevanje razpoložljivih sredstev, nato na potrebo po skladnosti s pravili in šele nazadnje – in to le deloma – na njihove rezultate in učinke.

Računsko sodišče je na splošno izdalo pozitivno mnenje o zanesljivosti računovodskih izkazov EU. Potrdilo je, da pri pobiranju prihodkov EU ni bilo napak, ocenjena stopnja napake pri odhodkih EU pa je znašala 4,7 % (v primerjavi s 4,8 % leta 2012). Poudariti je treba, da ocenjena stopnja napake ni merilo za goljufije, neučinkovitost ali zapravljanje, ampak je ocena denarja, ki ne bi smel biti izplačan iz proračuna EU, ker ni bil porabljen v skladu s predpisi EU. Večina napak se je zgodila na področjih porabe, na katerih je upravljanje deljeno med državami članicami in Komisijo. Področji, za kateri obstaja največja verjetnost napak, sta bili spet regionalna politika, energetika in promet z ocenjeno stopnjo napake v višini 6,9 % ter razvoj podeželja, okolje, ribištvo in zdravje v višini 6,7 %. Po področjih v okviru deljenega upravljanja je bila ocenjena stopnja napake 5,2 % v primerjavi s 3,7 % za programe porabe, ki jih večinoma upravlja Komisija. Pri lastnih upravnih odhodkih EU je bila ocenjena stopnja napake 1 %.

Evropski ekonomsko-socialni odbor

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je na devetih plenarnih zasedanjih leta 2014 izdal 154 mnenj, od tega 35 mnenj na lastno pobudo in devet raziskovalnih mnenj (tri je zahtevala Komisija, enega Parlament, pet pa Svet), pa tudi dve informativni poročili. Predsednik EESO Henri Malosse se je leta 2014 osredotočil na reformiranje delovnih metod Odbora tako, da se zmanjša število izdanih mnenj, obenem pa izboljšajo kakovost, učinek in možnosti za nadaljnje spremljanje. EESO je ustanovil številne delovne skupine, ki bi z reformo postopkov izboljšale delo. Delovne skupine so obravnavale učinek mnenj EESO, njegovo vlogo v povezavi s fazo ocene učinkov predlogov Komisije in njegovo vlogo pri državljskih pobudah. Za generalnega sekretarja EESO je bil oktobra 2014 izvoljen Luis Planas Puchades.

Glasovanje na 500. plenarnem zasedanju Evropskega ekonomsko-socialnega odbora v Bruslju (Belgija) 9. in 10. julija. Na zaslonu predsednik Evropskega ekonomsko-socialnega odbora Henri Malosse.

Eno od najpomembnejših vprašanj, o katerih je EESO razpravljal leta 2014, je bila vmesna ocena strategije Evropa 2020. Razprava je bila osredotočena na finančno krizo in odzive nanjo, brezposelnost in zlasti brezposelnost mladih, ponovni zagon vlaganj ter ponovno uravnoteženje pomena ekonomskega upravljanja v ciljih strategije Evropa 2020. V EESO so razpravljali tudi o večjih izzivih politike, kot so prihodnost Unije, nova industrijska politika in evropski kmetijski model. V ospredju dnevnega reda so bila čezatlantska pogajanja z Združenimi državami Amerike. Institucija je praznovala svoje 500. plenarno zasedanje in obeležila 25. obletnico padca železne zaves.

EESO je leta 2014 okreпил svojo pobudo za delovanje „na lokalni ravni“ in povečal število dejavnosti v državah članicah. Organiziral je konference z naslovi „*Boosting innovation for a better social outcome*“ (Spodbujanje inovacij za boljše rezultate na socialnem področju), „*Reinforcing European industrial competitiveness*“ (Povečanje industrijske konkurenčnosti Evrope), „*Boosting growth and employment through improving ICT infrastructures and broadband*“ (Spodbujanje rasti in zaposlovanja z boljšimi infrastrukturami IKT in širokopasovnimi povezavami), „*A new industrial policy for Europe*“ (Nova industrijska politika za Evropo) ter „*Household over-indebtedness – A European strategy against over-indebtedness*“ (Prezadolženost gospodinjstev – strategija EU proti prezadolženosti).

Odbor regij

Odbor regij je na petih plenarnih zasedanjih leta 2014 predstavil 57 mnenj, od tega 22 mnenj na lastno pobudo in šest predhodnih mnenj (dve je zahtevala Komisija, štiri pa predsedstva Sveta). Sprejel je tudi štiri pomembne resolucije glede razmer v Ukrajini, upravljanja na več ravneh v Evropi, 20. obletnice Odbora regij in sporočila Komisije o naložbenem načrtu za Evropo ⁽³⁷⁾.

Junija je bil za predsednika v preostalem drugem dveipolletnem obdobju tega mandata Odbora regij izvoljen Michel Lebrun (PPE/Belgija) (obdobje 2013–2015). Za podpredsednico Odbora regij v preostalem mandatu je bila izvoljena Catuscia Marini (PES/Italija). Junija je bil zaključen tudi postopek za izbor novega generalnega sekretarja, za katerega je bil izvoljen Jiří Buriánek, ki je funkcijo nastopil septembra.

Odbor regij je prek namenske platforme za spremljanje še naprej ocenjeval strategijo Evropa 2020 za delovna mesta in rast s stališča regij in mest EU, zlasti z objavo študije s srednjeročno analizo strategije. Poudaril je, da bi bilo treba okrepiti vlogo lokalnih in regionalnih organov v evropskem semestru.

Plenarno zasedanje Odbora regij
17. januarja v Bruslju (Belgija).

Dejavnosti Odbora regij v letu 2014 so se povečale na skoraj vseh področjih. Odbor je na primer glede vpliva večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 ustanovil posebni odbor za proračunska vprašanja, ki je zagotovil platformo za izmenjavo mnenj o uporabi proračuna EU, predlogu proračuna za leto 2015 in razvoju proračuna. Poleg tega je pogosto razpravljal o ozemeljski vlogi kohezijske politike EU. Aprila je sprejel resolucijo o Listini o upravljanju na več ravneh v Evropi ⁽³⁸⁾, ki vse ravni upravljanja poziva, naj vrednote, načela in procese upravljanja na več ravneh izvajajo s krepitvijo pristopa od spodaj navzgor, potrebnega za povečanje demokratične odgovornosti. Odbor se je med letom 2014 še naprej osredotočal na finančno krizo, pri čemer je bil velik poudarek namenjen brezposelnosti mladih in prihodnosti EU.

Odbor regij je za praznovanje svoje 20. obletnice organiziral šesti evropski vrh regij in mest, ki je potekal marca v Atenah v Grčiji. Na vrhu je bila posebna pozornost namenjena prizadevanjem na ravni EU ter nacionalni, regionalni in lokalni ravni za zagotovitev okrevanja s številnimi novimi delovnimi mesti.

Odbor regij je leta 2014 organiziral številne druge pomembne dogodke, kot je „Open days – 12. evropski teden regij in mest“, ki ga je pripravil v sodelovanju s Komisijo in katerega slogan se je glasil „Skupna rast – pametne naložbe za ljudi“. Ta dogodek je privabil udeležence iz upravnih in akademskih krogov, ki so prišli iz regij in mest ter se udeležili seminarjev in delavnic.

Evropska investicijska banka

Evropska investicijska banka (EIB) je po obsegu največja večstranska posojilojemalka in posojilodajalka na svetu, ki zagotavlja financiranje ter strokovno znanje za dobre in trajnostne naložbene projekte. Interese 28 držav članic EU priznava za svoje in jih zastopa, tesno sodeluje s Komisijo in drugimi institucijami EU ter prispeva k naslednjim ciljem politike Unije: delovna mesta, rast, naložbe, inovacije in konkurenčnost. EIB prispeva tudi k doseganju ciljev zunanje in razvojne politike EU.

Leta 2014 je ob uresničevanju zavez v okviru svoje dokapitalizacije ohranila večjo kreditno dejavnost, da bi dosegla cilj v zvezi s podpisanimi pogodbami v vrednosti 73 milijard EUR ⁽³⁹⁾, kar je temeljilo zlasti na njeni čedalje večji svetovalni vlogi ter več pomembnih partnerstvih med Komisijo in EIB. V skupino EIB je vključen še Evropski investicijski sklad, ki se osredotoča na inovativne instrumente financiranja za mala in srednja podjetja (MSP). Kapital Evropskega investicijskega sklada se je leta 2014 povečal na 4,5 milijarde EUR, da bi se povečala zmogljivost sklada za izboljšanje kreditne kvalitete.

Po sprejetju večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 je bil med Komisijo in EIB junija podpisan okvirni finančni in upravni sporazum. Komisija je skupaj s skupino EIB in državami članicami dokončala nove finančne instrumente, kot so Program za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja (COSME), namenjen rasti, delovnim mestom in socialni koheziji, instrument za povezovanje Evrope in instrumente v okviru programa Life+, namenjene infrastrukturi, ter skupne finančne instrumente, ki kombinirajo proračun EU ter možnost porazdelitve tveganja in kreditiranja, kot je okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje 2020. Za podrobnosti o pobudi za naložbeni načrt Komisije v višini 315 milijard EUR, v katerem ima EIB bistveno vlogo, glej poglavje 3.

Poleg tega so bile leta 2014 razvite dodatne inovativne rešitve financiranja v podporo MSP ter srednjim podjetjem, namenjene obravnavanju posebnih prednostnih nalog politik EU in držav članic, kot so brezposelnost mladih, inovacije, olajševanje trgovine, mikrofinanciranje in oživitve trga lastninjenja evropskih MSP. Pobuda za MSP sodelujočim državam članicam na primer omogoča, da kombinirajo uporabo sredstev iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov s prispevki Komisije iz posebnih sklopov finančnih instrumentov COSME in/ali Obzorje 2020, kar temelji na finančnem vzvodu prispevkov skupine EIB. Svet direktorjev je prvi predlog za izvedbo pobude za MSP v Španiji odobril novembra 2014.

Nadalje posojila EIB zunaj EU znašajo približno 10 % letnega obsega posojil te banke. Leta 2014 je bil sprejet nov mandat za zunanja posojila EIB, ki je EU zagotovil jamstvo za zunanje dejavnosti EIB z zgornjo mejo v višini 27 milijard EUR za obdobje 2014–2020 in pod omejitvami po regijah za predpristopne države, sosednje države, Azijo, Latinsko Ameriko in Južno Afriko. Vanj je vključena tudi možnost dodatne zgornje meje v višini 3 milijard EUR, ki bo temeljila na vmesnem pregledu leta 2016.

Werner Hoyer, predsednik Evropske investicijske banke (EIB), na letni tiskovni konferenci EIB 19. februarja v Bruslju (Belgija).

Evropski varuh človekovih pravic

Leta 2014 se je 59,6 % preiskav, ki jih je začel varuh človekovih pravic, nanašalo na Komisijo. To izhaja iz narave pooblastil Komisije in dejstva, da številni njeni predlogi in odločitve neposredno ali posredno vplivajo na državljane.

Komisija je prejela poizvedbe v zvezi s 194 novimi preiskavami varuha človekovih pravic (brez tistih, ki zadevajo Evropski urad za izbor osebja in Evropski urad za boj proti goljufigam) in odgovorila na 345 odprtih preiskav, vključno s tistimi, ki so se začele v predhodnih letih in so v letu 2014 še potekale.

Pritožbe, ki jih je preiskoval varuh človekovih pravic, so se nanašale na številna področja, zlasti na zakonitost (uporaba materialnih in/ali procesnih pravil), zahteva po informacijah; poštenost in razumen rok za sprejemanje odločitev ter zahteve za dostop javnosti do dokumentov.

Nova varuhinja človekovih pravic je oktobra 2013 postala Emily O'Reilly, leto 2014 pa je bilo njeno prvo dopolnjeno leto opravljanja te funkcije. Trajanje mandata varuha človekovih pravic je usklajeno s trajanjem mandata Parlamenta, zato je bil septembra 2014 objavljen nov razpis za oddajo prijav. Prijavila se je le ena kandidatka, in sicer odhajajoča varuhinja človekovih pravic Emily O'Reilly, ki jo je Parlament decembra ponovno izvolil z veliko večino.

José Manuel Barroso, tedanji predsednik Evropske komisije (na skrajni desni), in predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz (na skrajni levi) na spletni interaktivni prireditvi „Vaš seznam želja za Evropo“, ki jo je pred majskimi volitvami v Evropski parlament marca v Bruslju (Belgija) organizirala evropska varuhinja človekovih pravic Emily O'Reilly (druga z desne).

Emily O'Reilly vlogo varuha človekovih pravic vidi kot zelo proaktivno. Povedala je, da se želi usmeriti na „sistemska“ vprašanja in „strateške preiskave“ ter v celoti uporabiti svoja pooblastila, da bi povečala vpliv in prepoznavnost varuha človekovih pravic.

Decentralizirane agencije

Komisija je v tesnem sodelovanju z mrežo agencij še naprej izvajala svoj načrt o nadaljnjem ukrepanju na podlagi skupnega pristopa Parlamenta, Sveta in Komisije o decentraliziranih agencijah EU ⁽⁴⁰⁾, ki je bil sprejet leta 2012, in sicer v tesnem sodelovanju z mrežo agencij.

Poleg tega je Komisija predlagala, da bi se upravljanje Evropske policijske akademije (CEPOL) prilagodilo glede na načela iz skupnega pristopa v okviru revizije ustanovnega akta CEPOL.

Decentralizirane agencije EU imajo več kot 7 500 zaposlenih in so leta 2014 prejele 814 milijonov EUR proračunskih sredstev EU.

Vloga nacionalnih parlamentov na evropskem prizorišču

Tako kot prejšnja leta je bil tudi v letu 2014 najpomembnejši element odnosov med Komisijo in nacionalnimi parlamenti politični dialog. Večina od 41 domov nacionalnih parlamentov v EU je uporabila ta komunikacijski kanal s Komisijo in predložila 504 mnenj (v primerjavi s 621 leta 2013).

Nacionalni parlamenti so leta 2014 poslali 20 obrazloženih mnenj (v primerjavi z 88 leta 2013), v katerih je bila navedena domnevna kršitev načela subsidiarnosti, kar ustreza manj kot 4 % skupnega števila prejetih mnenj (v primerjavi s 14 % leta 2013). Poleg tega leta 2014 ni bilo sproženih „postopkov z rumenim ali oranžnim kartonom“.

Zmanjšanje števila pisnih prispevkov je mogoče pripisati manjši zakonodajni dejavnosti med letom zaradi izvolitve novega Parlamenta in Komisije. Kljub temu pa so nacionalni parlamenti pokazali stalno pripravljenost za razpravo o zadevah EU na splošno in še posebej o zakonodajnih predlogih. To je bilo razvidno tudi iz razprav na medparlamentarnih konferencah in srečanjih.

Najpomembnejši medparlamentarni forum je ostala Konferenca odborov za evropske zadeve parlamentov Evropske unije (COSAC). Organizirana so bila srečanja predsednikov ter dve plenarni zasedanji. Na junijskem plenarnem zasedanju v Atenah je bil sprejet prispevek, na katerega je Komisija odgovorila oktobra, in sicer z navedbo komentarjev na pripombe COSAC glede evropskih volitev, Ukrajine, socialnega primanjkljaja v EU ter evropske strategije zaposlovanja. Prispevek, ki ga je na svojem plenarnem zasedanju v Rimu decembra sprejel COSAC, obravnava vmesni pregled strategije Evropa 2020, vlogo nacionalnih parlamentov in Evropskega parlamenta v postopku odločanja v EU, vlogo EU v Sredozemlju in vzhodni Evropi ter odnose med nacionalnimi parlamenti in agencijami EU.

Januarja je potekal drugi teden Evropskega parlamenta, na njem pa so sodelovali poslanci EP in nacionalnih parlamentov ter člani Komisije. Zajemal je drugo medparlamentarno konferenco v skladu s členom 13 fiskalnega pakta. Septembra je v Rimu v Italiji potekala tretja konferenca v skladu s členom 13.

Organizirani sta bili medparlamentarni konferenci za skupno zunanjo in varnostno politiko ter skupno varnostno in obrambno politiko, in sicer aprila v Atenah in novembra v Rimu.

Nekateri domovi nacionalnih parlamentov so med letom predstavili predloge o tem, kako okrepiti vlogo nacionalnih parlamentov, zlasti glede zakonodajnega postopka, mehanizma za preverjanje subsidiarnosti in medparlamentarnega sodelovanja.

Večja preglednost: na široko odprto okno za državljane

Register za preglednost

Register za preglednost ⁽⁴¹⁾, ki je skupna pobuda Parlamenta in Komisije, omogoča državljanom neposreden in enoten dostop do podatkov o organizacijah, ki s svojimi dejavnostmi vplivajo na odločanje institucij EU, o interesih, ki jih zastopajo, ter o sredstvih, ki so vložena v njihove dejavnosti. Leta 2014 se je vanj registriralo približno 7 000 organizacij, ki jih tako zavezujejo pravila ravnanja, med katera je vključen mehanizem za pritožbe in ukrepe, ki se uporabijo v primeru neskladnosti.

Pregled registra, ki ga je opravila delovna skupina na visoki ravni, je prispeval k dodatnemu izboljšanju delovanja registra in podatkov v njem ter na ta način k večji preglednosti na področju zastopanja interesov EU.

Aprila je bil sprejet revidiran medinstitucionalni sporazum ⁽⁴²⁾ z veljavnostjo od 1. januarja 2015.

Parlament je aprila tudi sprejel sklep o odobritvi spremembe medinstitucionalnega sporazuma o registru za preglednost in ga sklenil priložiti svojemu poslovníku. Hkrati pa je ponovil svoj poziv „k obvezni registraciji za opravljanje lobistične dejavnosti pri evropskih institucijah“. Parlament je pozval Komisijo, naj do konca leta 2016 predloži zakonodajni predlog za vzpostavitev takšnega obveznega registra.

Dostop javnosti do dokumentov

Parlament je prav tako na področju preglednosti sprejel resolucijo o dostopu javnosti do dokumentov. Čeprav je besedilo ocenjevalo obdobje med leti 2011 in 2013, so bile v njem izražene nekatere splošne ugotovitve, kot je potreba, naj vse institucije še naprej razvijajo proaktivnejši pristop k preglednosti in na svojih spletnih straneh objavljajo čim več kategorij dokumentov. Besedilo glede posebnih vprašanj poziva institucije, naj zagotovijo večjo preglednost dialogov s tem, da bodo srečanja potekala javno in bo dokumentacija objavljena v standardiziranem in lahko dostopnem spletnem okolju, samodejno in brez poseganja v odstopanja, ki so naštetá v členu 4(1) Uredbe (ES) št. 1049/2001 ⁽⁴³⁾. Navedena je tudi želja, da bi Komisija izboljšala preglednost strokovnih in komitoloških skupin tako, da bodo njihovi sestanki javni in da se objavijo informacije v zvezi s članstvom, postopki, dokumenti, glasovanjem in odločitvami – vse naštetó je treba v standardni obliki objaviti na spletu. Komisija je bila tudi pozvana, naj izboljša in v celoti izvaja notranje smernice za postopek zaposlovanja strokovnjakov in povračilo stroškov.

Večja preglednost za državljane

Junckerjeva Komisija se je v prvih dneh svojega mandata odločila povečati preglednost z zavezo po objavljanju informacij o tem, s kom se srečajo člani Komisije, kabineto in generalni direktorji. Ta pobuda preglednosti, ki je pomemben del julija objavljenih političnih usmeritev predsednika Junckerja, je sestavljena iz dveh sklepov Komisije⁽⁴⁴⁾, ki dopuščata objavo na spletišču Komisije datumov, krajev ter imen organizacij in samozaposlenih oseb ter zadev iz razprav navedenih dvostranskih srečanj. Podobno sta večja preglednost in zagotovitev večjega dostopa do dokumentov bila zagotovljena tudi v zvezi s pogajanjem o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe z Združenimi državami Amerike⁽⁴⁵⁾. Nova Komisija je bila v prvih tednih mandata na dobri poti do izpolnitve predsednikove obljube po večji odprtosti in preglednosti, s čimer je opozorila na nov pristop v naslednjih petih letih. Ta pobuda se bo leta 2015 nadaljevala s predlogom Komisije za medinstitucionalni sporazum s Parlamentom in Svetom o oblikovanju obvezne registracije za lobiste pri vseh treh institucijah.

Tedenska seja kolegija komisarjev 25. novembra v prostorih Evropskega parlamenta v Strasbourg (Francija), na kateri je Komisija sprejela več odločitev za večjo preglednost.

OPOMBE

- (1) http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_en.pdf
- (2) Sklepi Evropskega sveta z dne 26. in 27. junija 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (3) Predlog uredbe o pridelavi rastlinskega razmnoževalnega materiala in omogočanju njegove dostopnosti na trgu (zakonodaja o rastlinskem razmnoževalnem materialu (COM(2013) 262).
- (4) Priloga II k Poslovniku Evropskega parlamenta.
- (5) Medinstitucionalni sporazum o boljši pripravi zakonodaje (UL C 321, 31.12.2003).
- (6) http://ec.europa.eu/about/juncker-commission/docs/pg_en.pdf
- (7) Sodba Sodišča z dne 11. novembra 2014 v zadevi Dano, C-333/13 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-333/13>).
- (8) Direktiva 2004/38/ES o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic (UL L 158, 30.4.2004).
- (9) Uredba (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL L 166, 30.4.2004).
- (10) Sodba Sodišča z dne 1. julija 2014 v zadevi Ålands Vindkraft, C-573/12 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-573/12>).
- (11) Sodba Sodišča z dne 3. septembra 2014 v zadevi Deckmyn in Vrijheidsfonds, C-201/13 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-201/13>).
- (12) Direktiva 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L 167, 22.6.2001).
- (13) Sodba Sodišča z dne 11. septembra 2014 v zadevi Eugen Ulmer, C-117/13 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-117/13>).
- (14) Sodba Sodišča z dne 13. maja 2014 v zadevi Google Spain in Google, C-131/12 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-131/12>).
- (15) Direktiva 95/46/ES o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 281, 23.11.1995).
- (16) Sodba Sodišča z dne 8. aprila 2014 v združenih zadevah Digital Rights Ireland in Seitlinger in drugi, C-293/12 in C-594/12 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-293/12>).
- (17) Direktiva 2006/24/ES o hrambi podatkov, pridobljenih ali obdelanih v zvezi z zagotavljanjem javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev ali javnih komunikacijskih omrežij (UL L 105, 13.4.2006).
- (18) Sodba Sodišča z dne 18. marca 2014 v zadevi D., C-167/12 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-167/12>).
- (19) Sodba Sodišča z dne 18. marca 2014 v zadevi Z., C-363/12 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-363/12>).

- (20) Direktiva 92/85/EGS o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile ali dojijo (UL L 348, 28.11.1992).
- (21) Direktiva 2006/54/ES o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (UL L 204, 26.7.2006).
- (22) Sodba Sodišča z dne 15. januarja 2014 v zadevi Association de médiation sociale, C-176/12 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-176/12>).
- (23) Direktiva 2002/14/ES o določitvi splošnega okvira za obveščanje in posvetovanje z delavci v Evropski skupnosti (UL L 80, 23.3.2002).
- (24) Sodba Sodišča z dne 22. januarja 2014 v zadevi Združeno kraljestvo proti Parlamentu in Svetu, C-270/12 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-270/12>).
- (25) Uredba (EU) št. 236/2012 o prodaji na kratko in določenih vidikih poslov kreditnih zamenjav (UL L 86, 24.3.2012).
- (26) Sodba Sodišča z dne 17. julija 2014 v združenih zadevah Bero in Bouzalmate, C-473/13 in C-514/13 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-473/13>).
- (27) Sodba Sodišča z dne 17. julija 2014 v zadevi Pham, C-474/13 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-474/13>).
- (28) Direktiva 2008/115/ES o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L 348, 24.12.2008).
- (29) Sodba Sodišča z dne 27. maja 2014 v zadevi Spasic, C-129/14 PPU (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-129/14%20PPU>).
- (30) Sodba Sodišča z dne 17. julija 2014 v združenih zadevah Torresi, C-58/13 in C-59/13, (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-58/13>).
- (31) Direktiva 98/5/ES za olajšanje trajnega opravljanja poklica odvetnika v drugi državi članici kakor tisti, v kateri je bila kvalifikacija pridobljena (UL L 77, 14.3.1998).
- (32) Sodba Sodišča z dne 8. julija 2014 v zadevi Fonnship in Svenska Transportarbetarförbundet, C-83/13 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-83/13>).
- (33) Sodba Sodišča z dne 1. aprila 2014 v zadevi Felixstowe Dock and Railway Company in drugi, C-80/12 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-80/12>).
- (34) Sodba Sodišča z dne 15. januarja 2014 v zadevi Komisija proti Portugalski, C-292/11 P (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-292/11%20P>).
- (35) Sodba Sodišča z dne 18. marca 2014 v zadevi Komisija proti Parlamentu in Svetu, C-427/12 (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-427/12>).
- (36) Poročilo Računskega sodišča – Letno poročilo o izvrševanju proračuna (UL C 398, 12.11.2014).
- (37) Sporočilo Komisije – Naložbeni načrt za Evropo (COM(2014) 903).
- (38) <http://cor.europa.eu/en/activities/governance/Documents/mlg-charter/en.pdf>
- (39) Poročilo s končnimi podatki bi naj bilo objavljeno februarja 2015.
- (40) http://europa.eu/agencies/documents/2012-12-18_roadmap_on_the_follow_up_to_the_common_approach_on_eu_decentralised_agencies_en.pdf
- (41) <http://ec.europa.eu/transparencyregister>
- (42) Sporazum med Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo o registru za preglednost za organizacije in samozaposlene osebe, ki sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju politik EU (UL L 277, 19.9.2014).
- (43) Uredba (ES) št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L 145, 31.5.2001).
- (44) Sklep Komisije o objavi informacij o sestankih članov Komisije z organizacijami ali samozaposlenimi osebami (C(2014) 9051).
Sklep Komisije o objavi informacij o sestankih generalnih direktorjev Komisije z organizacijami ali samozaposlenimi osebami (C(2014) 9048).
- (45) Sporočilo Komisije o preglednosti pri pogajanjih o TTIP (C(2014) 9052).

FOTOGRAFIJE

Evropska unija: strani 248, 249, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 259, 261, 262, 269, 271, 272, 274, 278
 Evropska centralna banka: stran 267
 Evropska centralna banka/Robert Metsch: stran 268
 Evropska investicijska banka: stran 273

KRONOLOGIJA

NA SPODNJEM SEZNAMU SO NAVEDENI GLAVNI DOGODKI V LETU 2014 NA VSEH PODROČJIH POLITIK. KRONOLOŠKI PREGLED NI IZČRPEN, DODATNI DOSEŽKI SO NATANČNO OPISANI V SAMEM POROČILU.

JANUAR

Latvija uvede evro in postane 18. država članica evrskega območja.

Evropska komisija sprejme smernice o državni pomoči za spodbujanje naložb tveganega financiranja.

Komisija predlaga okvir podnebne in energetske politike za obdobje po letu 2020 in do leta 2030 ter s tem določi energetske in podnebne cilje za konkurenčno, stabilno in nizkoogljično gospodarstvo EU.

Komisija priporoči minimalna načela za pridobivanje plina iz skrilavca, da bi zagotovila vzpostavitev pravilnih okoljskih in podnebnih zaščitnih ukrepov za „hidravlično lomljenje“.

Komisija sprejme sveženj o industrijski politiki „Za oživitve evropske industrije“.

Evropska centralna banka (ECB) uradno predstavi novi bankovec za 10 evrov.

Španija uspešno zaključi program finančnega sektorja.

FEBRUAR

Komisija sprejme smernice o državni pomoči letališčem in letalskim prevoznikom.

Finančni ministri skupine G-20 in guvernerji ECB se dogovorijo, da bodo nadaljevali z reformami za večjo in bolj uravnoteženo gospodarsko rast.

Veljati začne direktiva o odpadni električni in elektronski opremi.

Komisija sprejme prvo poročilo EU o boju proti korupciji, ki analizira razmere v vseh državah članicah EU ter opisuje trende v EU.

Komisija objavi poročilo o izvajanju globalnega pristopa k vprašanju migracij in mobilnosti, ki zajema obdobje 2012–2013.

MAREC

Global Competition Review Generalnemu direktoratu Komisije za konkurenco podeli nagrado za najboljšo agencijo leta v Evropi za leto 2013 v kategoriji izvrševanja.

Veljati začne uredba o izvozu in uvozu nevarnih kemikalij.

Komisija po objavi novice o eboli v Zahodni Afriki nemudoma začne spremljati dogajanje v sodelovanju z Evropskim centrom za preprečevanje in obvladovanje bolezni in Svetovno zdravstveno organizacijo (SZO) ter sodelovati z državami članicami, SZO in drugimi organizacijami v podporo prizadetim državam.

Začne se kampanja za „ozaveščanje o pravicah potrošnikov“.

Evropski svet večji del razprav namenja razmeram v Ukrajini, gospodarstvu, energiji in podnebnim spremembam.

EU se strinja, da bo Ukrajini ob drugih ukrepih zagotovila pomoč v višini 11 milijard evrov.

Evropski parlament in Svet Evropske unije podpreta predlog Komisije o enotnem mehanizmu za reševanje, ki je pomemben korak k dokončni vzpostavitvi bančne unije.

EU izda desetletne obveznice v višini 2,6 milijarde evrov za pomoč Irski in Portugalski.

Komisija sprejme ukrepe za spodbujanje množičnega financiranja in druga dolgoročna financiranja evropskega gospodarstva.

Komisija sprejme nov okvir za obravnavo sistemskih tveganj za načelo pravne države v kateri koli državi članici.

Podpis političnih poglavij pridružitvenega sporazuma z Ukrajino.

APRIL

Komisija sprejme smernice o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020.

Komisija pozdravlja pomemben napredek, ki vodi do pretoka plina iz Slovaške v Ukrajino.

Komisija sprejme direktivo o tobačnih izdelkih, katere namen je zmanjšati privlačnost kajenja pri mladih in do leta 2020 zmanjšati število kadilcev v EU za 2 %.

Komisija sprejme uredbo o kliničnem preskušanju, katere namen je ustvariti ugodno okolje za izvajanje kliničnih preskušanj z najvišjimi standardi varnosti bolnikov.

Uspešna izstrelitev prvega satelita, namenjenega evropskemu programu za opazovanje Zemlje (Copernicus).

Strokovna skupina za sklad za odkup dolga in kratkoročnih obveznic objavi svoje končno poročilo.

EU ustanovi prostovoljsko enoto za humanitarno pomoč, s katero da državljanom možnost, da humanitarno delujejo. Prve napotitve prostovoljcev so predvidene za konec leta 2015.

Tretji vrh o Romih na ravni EU obravnava nacionalne strategije o Romih in njihov vpliv na življenje romskih skupnosti.

Enakost spolov in krepitev vloge žensk imata pomembno mesto v načrtu za obdobje 2014–2017, sprejetem na srečanju na vrhu med EU in Afriko.

Sprejeta je direktiva o začasnem zavarovanju in odvzemu sredstev, ki izboljšuje sredstva organov za izterjavo nezakonito pridobljenih dobičkov.

MAJ

Volitve za osmo mandatno obdobje Evropskega parlamenta s 751 člani parlamenta v skladu z Lizbonsko pogodbo.

Neformalni sestanek voditeljev držav ali vlad EU po evropskih volitvah.

Komisija sprejme okvir za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije.

Komisija sprejme sporočilo o evropski strategiji za energetska varnost.

Veljati začne na novo spremenjena direktiva o presoji vplivov na okolje, ki poenostavlja pravila o presoji morebitnih vplivov projektov na okolje.

EU in Kitajska podpišeta prelomen sporazum o vzajemnem priznavanju in okrepi svojo carinsko sodelovanje.

Veljati začne direktiva o kazenskopравни zaščiti evra in drugih valut pred ponarejanjem.

Komisija sprejme sporočilo o načrtu za prehod na konkurenčno gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika do leta 2050.

Portugalska v skladu z načrti izstopi iz programa finančne pomoči, in sicer brez vnaprej določenega previdnostnega kreditnega programa.

Podpis memoranduma o soglasju za program makrofinančne pomoči za Ukrajino.

Podpis medvladnega sporazuma o enotnem skladu za reševanje.

Sodišče Evropske unije izda predhodno odločbo (odločba o „pravici do pozabe“), ki potrjuje stališče Komisije, da morajo družbe, ki niso iz EU, pri obdelavi osebnih podatkov v tesni povezavi z EU in njenimi državami članicami spoštovati zakonodajo EU o varstvu podatkov.

EU sprejme posodobljena pravila o pristojnosti sodišč in priznavanju sodb (uredba Bruselj I), s čimer dokončno oblikuje pravni okvir za vseevropsko patentno varstvo.

Sprejeta je uredba o določitvi pravil za varovanje zunanjih morskih meja v okviru operacij na morju, ki jih usklajuje agencija Frontex.

JUNI

Bruselj prvič gosti vrh G7.

Evropski svet sprejme okvir podnebne in energetske politike EU do leta 2030.

Jean-Claude Juncker je imenovan za kandidata za položaj predsednika Komisije.

Komisija predstavi predlog za odpravljanje svetovne revščine in spodbujanje trajnostnega razvoja, ki prispeva k oblikovanju stališča EU v mednarodnih pogajanjih o ciljih trajnostnega razvoja.

Komisija in države članice sklenejo dogovor o skupnem javnem naročilu, ki v primeru resnih čezmejnih nevarnosti za zdravje omogoča skupen nakup cepiv proti pandemiji in druge zdravstvene protiukrepe.

Veljati začne nova pravila glede sistema EU za trgovanje z emisijami v letalskih dejavnostih za obdobje 2013–2016.

Komisija predlaga priporočila za 26 posameznih držav članic, da bi spodbudila trajnostno rast in zaposlovanje. Naknadno jih potrdi Evropski svet.

Komisija oceni pripravljenost osmih držav članic EU za pridružitve evrskemu območju. Predlaga pridružitve Litve leta 2015.

ECB zmanjša ključne obrestne mere, da bi podprla rast in spodbudila posojanje realnemu gospodarstvu.

Veljati začne direktiva EU o pravicah potrošnikov, ki krepi pravice potrošnikov bodisi pri nakupovanju prek spleta ali na ulici.

Svet Albaniji podeli status države kandidatke EU.

Podpis pridružitvenega sporazuma z Gruzijo in Moldavijo.

Podpis preostalih poglavij pridružitvenega sporazuma z Ukrajino.

Evropski svet določi strateške smernice za prihodnost svobode, varnosti in pravice.

JULIJ

Novoizvoljeni parlament ima 1. julija konstitutivno plenarno zasedanje.

Komisija sprejme smernice o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah.

EU spremeni direktivo o jedrski varnosti iz leta 2009, da bi ohranila varnost jedrskih obratov in okrepila svetovno vodilno vlogo Evrope na področju jedrske varnosti.

Komisija predstavi ukrepe za boljše varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine.

Svet da Litvi zeleno luč za uvedbo evra 1. januarja 2015.

Parlament z veliko večino izvoli Jeana-Clauda Junckerja za predsednika nove Komisije.

EU zagotovi humanitarno pomoč na tisoče prizadetim v konfliktu med Izraelom in Gazo.

AVGUST

Evropski svet izvoli Donalda Tuska za predsednika Evropskega sveta in Federico Mogherini za visoko predstavnico Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko.

Evropski voditelji na posebnem zasedanju Evropskega sveta okrepijo prizadevanja za spodbujanje gospodarstva EU.

Na svetovni dan humanitarnosti je EU opozorila na obsojanja vredno rekordno raven nasilja nad humanitarnimi delavci. Vsak mesec je več kot 30 humanitarnih delavcev ubitih, ranjenih ali ugrabljenih med zagotavljanjem pomoči ljudem, ki jih prizadenejo življenjsko nevarne nesreče.

Rusija se odloči prepovedati uvoz nekaterih kmetijskih proizvodov iz EU (ter Avstralije, Kanade, Norveške in Združenih držav Amerike). Zaradi stabilizacije trgov se Komisija odzove z vrsto posebnih ukrepov tržne podpore in dodatno podporo za promocijske programe.

SEPTEMBER

EU je na čelu mednarodne pobude proti kitolovu Islandije.

Komisija sprejme predloga o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini in medicirani krmi s ciljem izboljšati zdravje in dobrobit živali, obravnavati protimikrobno odpornost v EU in spodbuditi inovacije.

Ministri G-20 se dogovorijo o prvem sklopu priporočil za obravnavo ključnih področij akcijskega načrta OECD za preprečevanje erozije davčne osnove in preusmeritve dobička, ki naj bi, ko se bo začel izvajati, zagotovil bolj pošteno obdavčevanje in konkurenco na svetovni ravni.

Svetovni voditelji vlad, predstavniki finančnega sektorja in civilne družbe na vrhunskem srečanju ZN o podnebjju v New Yorku razpravljajo in sprejemajo ukrepe za zmanjšanje emisij in krepitev odpornosti na podnebne spremembe ter si prizadevajo okrepiti politično voljo za smiselni pravni sporazum v Parizu 2015.

Evropski teden MSP (vsakoletni dogodek, ki v skladu z aktom za mala podjetja za Evropo spodbuja podjetništvo v Evropi).

ECB zniža svojo obrestno mero v prizadevanjih proti prenziki inflaciji in v spodbudo bančnih posojil.

V obtok pride nova serija bankovcev (serija Evropa) za 10 evrov.

Število beguncev, ki bežijo pred sirskega konflikta preseže 3 milijone, zato EU poveča pomoč s posebnim poudarkom na pomoči prizadetim otrokom. EU ima vodilni položaj pri mednarodnem odzivu na sirskega krizo z več kot 3,1 milijarde evrov podpore, zagotovljene do konca leta 2014.

OKTOBER

Komisija objavi sporočilo o stresnem testu, ki analizira odpornost energetskega sistema EU na morebitne krize v prihajajočih mesecih.

Evropski svet potrdi predlog Komisije za okvir podnebne in energetske politike za leto 2030 s cilji do leta 2030.

Za ključne projekte energetske infrastrukture je iz instrumenta za povezovanje Evrope namenjenih 647 milijonov evrov.

Z močno podporo EU je bil z Rusijo in Ukrajino dogovorjen tako imenovani „zimski sveženj“ v vrednosti 4,6 milijarde USD, ki zagotavlja zanesljivo oskrbo s plinom za Ukrajino in posledično tudi za Evropo.

Evropski svet se v glavnem posveča energiji in podnebnim spremembam.

V Evropi je potrjen prvi sekundarni primer bolezni virusa ebola – španska medicinska sestra, ki je bila vključena v zdravljenje bolnika z ebolo, evakuiranega iz zahodne Afrike.

Parlament izvede zaslišanja kandidatov za Junckerjevo Komisijo.

Evropski voditelji podprejo naložbene načrte nove Komisije in poudarijo potrebo po izvajanju dogovorjenih pobud za delovna mesta, rast in konkurenčnost.

Parlament izvoli Junckerjevo Komisijo.

Države članice evrskega območja predložijo osnutke proračunskih načrtov za leto 2015 v skladu s pravili gospodarskega upravljanja.

Za okrepitev skupnega odziva na epidemijo ebola Evropski svet imenuje komisarja za humanitarno pomoč in krizno upravljanje Christosa Stylianidesa za koordinatorja EU za ebolo.

NOVEMBER

Junckerjeva Komisija 1. novembra prevzame svoj mandat.

V Svetu začne veljati nov glasovalni sistem (dvojna večina držav članic in prebivalcev).

Za banke evrskega območja začne veljati enotni mehanizem nadzora.

Svet uradno sprejme direktivo o odškodninskih tožbah zaradi kršitve monopolnih pravil. Direktiva bo pomagala državljanom in družbam pri zahtevah odškodnine, če so žrtve kršitev protimonopolnih pravil EU, kot so karteli ali zloraba prevladujočega položaja na trgu.

Vrh G-20 v Brisbanu v Avstraliji.

Komisija sprejme pobudo o preglednosti glede objave informacij o sestankih z organizacijami in samozaposlenimi posamezniki. Ta pobuda je sestavljena iz dveh sklepov – prvi pokriva člane kolegija in njihove svetovalce, drugi pa generalne direktorje.

Komisija objavi podrobnosti 315 milijard evrov vrednega naložbenega načrta.

Komisija oceni osnutke proračunskih načrtov držav članic evrskega območja.

Letni pregled rasti Komisije določi stebre ekonomske in socialne politike za leto 2015 ter priporoči spremembe evropskega semestra.

Sodišče izda sodbo v zadevi *Dano*. Odloči, da nacionalni organi lahko zavrnejo dajatve socialne pomoči ekonomsko neaktivnim državljanom iz drugih držav članic, ki nimajo zadostnih lastnih sredstev za pridobitev pravice do prebivanja.

Dr. Denis Mukwege, dobitnik nagrade Saharova za svobodo misli za leto 2014, prejme nagrado med plenarnim zasedanjem v Strasbourg.

Komisija skupaj z belgijsko civilno zaščito in zvezno policijo blizu Antwerpna organizira terensko vajo civilne zaščite „ARETE 2014“, ki simulira kompleksno situacijo kemijske nevarnosti in terorizma z zajetjem talcev, da bi izboljšala zmožnosti držav članic EU pri odzivanju na večje krizne razmere in njihovo medsebojno koordinacijo.

DECEMBER

Novi predsednik Evropskega sveta Donald Tusk 1. decembra nastopi svojo funkcijo.

Veljati začne sporazum o sodelovanju na področju konkurenčnosti med EU in Švico. EU tokrat prvič sklene sporazum o konkurenčnosti, ki dvema organoma, pristojnima za konkurenco, omogoča izmenjavo dokazov, pridobljenih med preiskavami.

Evropski svet potrdi 315 milijard evrov vreden naložbeni načrt Komisije.

Zakonodaja EU o policijskem sodelovanju in pravosodnem sodelovanju v kazenskih zadevah je popolnoma vključena v splošno pravo EU, kar pomeni, da ima Sodišče polno pristojnost v zvezi z njeno uporabo in izvajanjem. Združeno kraljestvo je po izključitvi iz sodelovanja v prejšnjih ukrepih policijskega sodelovanja in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah ponovno zaprosilo za sodelovanje pri 35 ukrepih s tega področja.

Konferenca o podnebjju Združenih narodov v Limi v Peruju. Za EU izidi konference predstavljajo korak naprej v pogajanjih za novi sporazum v Parizu leta 2015.

Evroskupina se strinja z zahtevo Grčije za dvomesečno tehnično podaljšanje programa za finančno podporo ter kreditno linijo pod razširjenimi pogoji v okviru evropskega mehanizma za stabilnost.

EU posodobi pravila EU o čezmejni insolventnosti, ki bodo pomagala okrepiti kulturo reševanja in sanacije podjetij v Evropi.

Prva seja pridružitvenega sveta EU–Ukrajina.

V Marakešu v Maroku je ustanovljena delovna skupina Svetovnega foruma za boj proti terorizmu o tujih borcih.

Kako do informacij o Evropski uniji

■ NA SPLETU

Informacije v vseh uradnih jezikih EU so na voljo na portalu Europa:
europa.eu

■ OSEBNO

Povsod po Evropi je na stotine lokalnih informacijskih središč EU.
Naslov najbližjega središča lahko najdete na spletišču
europedirect.europa.eu

■ PO TELEFONU ALI ELEKTRONSKI POŠTI

Europe Direct je služba, ki odgovarja na vaša vprašanja o EU. Pokličete lahko na brezplačno telefonsko številko **00 800 6 7 8 9 10 11** (nekateri operaterji mobilne telefonije ne dovoljujejo vzpostavitve zveze s števkami 00 800 ali pa te klice zaračunavajo) ali na plačljivo številko **+32 22999696**, če kličete iz države zunaj EU, ali pošljete vprašanje po elektronski pošti na spletišču europedirect.europa.eu

■ V PUBLIKACIJAH

Publikacije o EU z enim klikom na spletni strani EU Bookshop:
bookshop.europa.eu

Informacije in publikacije o Evropski uniji v slovenščini ponujajo:

Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji

Breg 14

SI-1000 Ljubljana

SLOVENIJA

Tel. +386 12528800

Internet: <http://www.ec.europa.eu/slovenija>

E-naslov: comm-rep-lju@ec.europa.eu

Evropski parlament

Informacijska pisarna v Sloveniji

Breg 14

SI-1000 Ljubljana

SLOVENIJA

Tel. +386 12528830

Internet: <http://www.europarl.si>

E-naslov: epljubljana@ep.europa.eu

Slovenija – Doma v Evropi

Urad Vlade RS za komuniciranje

Evronabiralnik

Gregorčičeva 25

SI-1000 Ljubljana

SLOVENIJA

Enotni kontaktni center: 0802002

Internet: <http://www.evropa.gov.si>

E-naslov: ekc@gov.si

Evropska unija

